

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANA BİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE KAMPÜSÜ AÇIK ALANLARININ MEKÂN
KALİTESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ; KASTAMONU
ÜNİVERSİTESİ KUZEYKENT KAMPÜSÜ ÖRNEĞİ**

FEYZA KESİMOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DOÇ. DR. NUR BELKAYALI

TEMMUZ - 2024

KASTAMONU

TEZ ONAYI

FEYZA KESİMOĞLU tarafından hazırlanan “**ÜNİVERSİTE KAMPÜSÜ AÇIK ALANLARININ MEKÂN KALİTESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ; KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ KUZEYKENT KAMPÜSÜ ÖRNEĞİ**” adlı tez çalışmasının savunma sınavı **02.07.2024** tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy birliği ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Danışman	Doç. Dr. Nur BELKAYALI	
	Kastamonu Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Çiğdem SAKICI	
	Kastamonu Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Işıl KAYMAZ	
	Ankara Üniversitesi	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş olan bu tez Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunca onanmıştır.

Enstitü Müdürü	Doç. Dr. Selçuk MEMİŞ	
----------------	-----------------------	-------

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Feyza KESİMOĞLU

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜNİVERSİTE KAMPÜSÜ AÇIK ALANLARININ MEKÂN KALİTESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ; KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ KUZEYKENT KAMPÜSÜ ÖRNEĞİ

FEYZA KESİMOĞLU

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN:DOÇ. DR. NUR BELKAYALI

Üniversite ve kampüsler; eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, barınma, sosyal ve kültürel hizmetler, spor hizmetler gibi donanımlarına sahip olan ve kenti bu donanımlarla destekleyen mekânlardır. Kentlerin gelişim sürecini etkilemesi ve ülkemizde uygulanan eğitim politikası nedeniyle üniversite ve dolayısıyla kampüs sayıları artış göstermektedir. Kullanıcı sayılarının artması ve üniversitelerin kent için önemli noktaya gelmesi sebebiyle bu mekânların planlama ve tasarım sürecine, mekânsal kalite parametrelerinin dâhil edilmesi gerekmektedir. Kaliteli mekânlar oluşturmak; bu alanları aktif hale getirecek, üniversitelerin akademik başarısını, toplum ve kent için verimliliğini artıracaktır. Çalışmanın amacı; kentler ve toplumlar için büyük önem taşıyan üniversite kampüsü açık alanlarını mekânsal kalite parametreleriyle değerlendirmek, yapılan ve yapılacak olan planlama ve tasarım süreçlerine kalite kriterlerinin dâhil edilmesini sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda hala gelişme sürecinde olan Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü çalışma alanı olarak seçilmiştir. Mekânsal alan analizleri, anket ve bilişsel haritalama yöntemleri kullanılarak elde edilen veriler doğrultusunda kampüs açık alanları mekân kalitesi açısından değerlendirilmiştir. Kuzeykent Kampüsü açık alanlarında, mekân kalitesini artıracak yönde potansiyellerin mevcut olduğu, kullanım amacı doğrultusunda mekân tanımlamalarının yapılmaması, kullanıcı ihtiyaçlarının esas alınmaması gibi temel sorunlar sebebiyle mevcut potansiyelin kullanılamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kampüs alanında bağlantılılık, herkes için erişim, sosyal alanlar, uygun bitkilendirme, donatı ve peyzaj elemanları gibi konularda eksikliklerin mevcut olduğu görülmüştür. Kampüs alanında her kullanıcı profili için erişimin kolaylıkla ve konforlu sağlanması için uygun tasarımlar yapılması, bitki-kullanıcı-etkinlik etkileşimini destekleyecek nitelikte çalışmalar yapılması gerektiği, kampüs alanında aktif ve pasif rekreatif alanların oluşturulması, doğa gözlem alanları oluşturması gibi öneriler çalışma sonucunda oluşturulmuştur. Ortaya çıkan sonuçlar ve yapılan öneriler; Kuzeykent Kampüsü ve diğer kampüs alanları için tasarımcıya yön verebilecek referans ve nitelikler ortaya koymuştur.

ANAHTAR KELİMELER:Kamusal açık alan, kimlik, peyzaj planlama, bilişsel harita, parametre

Temmuz 2024, 187 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

EVALUATION OF UNIVERSITY CAMPUS OPEN AREAS IN TERMS OF SPACE QUALITY; EXAMPLE OF KASTAMONU UNIVERSITY KUZEYKENT CAMPUS

FEYZA KESİMOĞLU

**KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SCIENCE
DEPARTMENT OF MECHANICAL ENGINEERING
SUPERVISOR:ASSOC. PROF. NUR BELKAYALI**

Universities and campuses; they are places that have equipment such as education, scientific research, accommodation, social and cultural services, and sports services and support the city with this equipment. The number of universities and therefore campuses is increasing due to its impact on the development process of cities and the education policy implemented in our country. As the number of users increases and universities become important for the city, spatial quality parameters need to be included in the planning and design process of these spaces. Creating quality spaces; will activate these areas and increase the academic success of universities and their efficiency for society and the city. Purpose of the study; to evaluate university campus open spaces, which are of great importance for cities and societies, with spatial quality parameters and to ensure that quality criteria are included in the planning and design processes that have been and will be made. For this purpose, the kastamonu university kuzeykent campus, which is still being developed, was chosen as the study area. Campus open spaces were evaluated regarding space quality in line with the data obtained using spatial area analysis, survey, and cognitive mapping methods. It has been concluded that there is potential in the open spaces of kuzeykent campus to increase the quality of space, but the existing potential cannot be used due to basic problems such as not defining the space in line with the purpose of use and not taking user needs into consideration. It has been observed that there are deficiencies in the campus area in matters such as connectivity, access for everyone, social areas, appropriate planting, equipment, and landscaping elements. As a result of the study, suggestions such as making proper designs to ensure easy and comfortable access for each user profile in the campus area, studies that support plant-user-activity interaction, creating active and passive recreational areas in the campus area, and creating nature observation areas were created. The results and recommendations made; it has provided references and qualities that can guide the designer for kuzeykent campus and other campus areas.

KEYWORDS:Public open space, identity, landscape planning, cognitive map, parameter

July 2024, 187 Page

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenim sürecinde ve “Üniversite Kampüsü Açık Alanlarının Mekân Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi: Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Örneği” isimli yüksek lisans tez çalışmamın her aşamasında ilgisini ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Nur BELKAYALI’ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca geliştirmiş oldukları öneri ve yorumlarıyla tezin gelişimine katkı sağlayan jüri üyeleri Doç. Dr. Çiğdem SAKICI’ya ve Doç. Dr. Işıl KAYMAZ’a teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecimde olduğu gibi hayatımın her döneminde yanımda olan aileme ve tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Feyza KESİMOĞLU

Kastamonu, 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAYI	ii	
TAAHHÜTNAME	iii	
ÖZET.....	iv	
ABSTRACT	v	
TEŞEKKÜR	vi	
İÇİNDEKİLER	vii	
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix	
TABLolar DİZİNİ	xi	
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiii	
1. GİRİŞ.....	1	
2. KENTSEL MEKÂN KALİTESİ	3	
2.1. Mekân ve Kent Kavramları.....	3	
2.2. Kalite ve Mekânsal Kalite Kavramları	5	
2.3. Mekânsal Kalite Parametreleri.....	7	
2.3.1. Mekân Performansına Göre (tasarım ve planlama açısından) Kalite Parametreleri	9	
2.3.2. Kullanıcı Değerlendirmelerine Göre Mekân Kalitesi Parametreleri	15	
2.3.3. Mekân Performansı ve Kullanıcı Değerlendirmelerini Temel Alan Kalite Parametreleri	18	
3. ÜNİVERSİTE KAMPÜSLERİNDE MEKÂNSAL KALİTE.....	25	
3.1. Üniversite ve Kampüs Kavramları.....	25	
3.2. Üniversite Kampüslerinin İşlevleri	34	
3.3. Kampüs Mekân Tasarımları ve Planlaması	35	
3.3.1. Planlama.....	36	
3.3.2. Erişilebilirlik ve Kampüs İçi Sirkülasyon Sistemi.....	37	
3.3.3. Güvenlik.....	38	
3.3.4. Kampüs Tasarımında Rekreatif Alanlar	38	
3.4. Kampüslerde Mekân Kalitesini Sağlamak İçin Sürdürülebilir Tasarım İlkelerini Benimseyen Rehberler	40	
3.4.1. UNEP(United Nations Environment Programme) (Birleşmiş Milletler Çevre Programı).....	40	
3.4.2. ISCEN-GULF (The International Sustainable Campus Network) (Uluslararası Sürdürülebilir Kampüs Ağı)-(Global University Leader Forum) (Küresel Üniversite Kılavuzu)	42	
3.4.3. UI GreenMetric-WUR (Universitas Indonesia GreenMetric World University Rankings) (Endonezya Üniversitesi GreenMetric Dünya Üniversite Sıralaması).....	44	
3.4.4. ISO-14001 (International Organization for Standardization) (Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu)	45	
3.4.5. STARS (Sustainability Tracking, Assessment and Rating System)(Sürdürülebilirlik Takip, Değerlendirme ve Derecelendirme Sistemi).. <td><td>46</td></td>	<td>46</td>	46
3.4.6. Green League (Yeşil Lig)	46	
3.5. Kampüslerin Mekân Kalitesini Etkileyen Faktörler	47	
3.5.1. Mekânsal Düzen	47	

3.5.2.	İşlevsel Kalite/Fiziksel kalite.....	48
3.5.3.	Çevresel Kalite/Konfor-Kimlik	49
3.5.4.	Sosyal Kalite	50
3.5.5.	Ekonomik Kalite	51
3.5.6.	Estetik Kalite.....	51
4.	MATERYAL VE YÖNTEM	52
4.1	Materyal	52
4.2	Yöntem.....	55
4.2.1	Çalışma Konusu, Amacı ve Kapsamının Belirlenmesi.....	56
4.2.2	Literatür Araştırması ve Bilgi Toplama.....	60
4.2.3	Çalışma Alanı ile İlgili Veriler	60
4.2.4	Çalışma Alanına İlişkin Arazi Çalışmaları	61
4.2.5	Çalışma Alanına İlişkin Anket Çalışmaları	61
4.2.5.1	Anket uygulaması ve anket formunun özellikleri	61
4.2.6.	Çalışma Alanına İlişkin Bilişsel Haritalama Çalışmaları	63
4.2.6.1.	Bilişsel haritalama uygulaması ve uygulama özellikleri.....	63
4.2.6	Sonuç, Değerlendirme ve Öneriler	68
5.	BULGULAR	69
5.1	Alan Analizleri.....	69
5.1.1.	Erişim Kategorisine Göre Alan Analizleri.....	72
5.1.2.	Fiziksel Kalite Kategorisine Göre Alan Analizleri.....	77
5.1.3.	Uygunluk ve Çeşitlilik Kategorisine Göre Alan Analizleri.....	86
5.1.4.	Çevresel Kalite Kategorisine Göre Alan Analizleri	88
5.1.5.	Sosyallik ve Aktivite Kategorisine Göre Alan Analizleri	95
5.1.6.	Kimlik Kategorisine Göre Alan Analizleri.....	101
5.2.	Anket Analizleri.....	101
5.2.1.	Frekans Analizleri	102
5.2.2.	Güvenilirlik Analizleri	110
5.2.3.	Normallik Varsayımı	110
5.2.4.	İstatistiksel Sınamalar	111
5.3.	Bilişsel Haritalama Analizleri.....	118
5.3.1.	Tanımlayıcı İstatistikler	118
6.	TARTIŞMA	141
7.	SONUÇ VE ÖNERİLER	150
KAYNAKLAR		158
EKLER.....		168
EK A.	Anket Uygulama Formu.....	169
EK B.	Bilişsel Haritalama Uygulama Soruları ve Lejantı.....	174
EK C.	Katılımcı Gruplarına Göre Bilişsel Haritalama Uygulama Örnekleri	176
EK D.	Yöntem Uygulamaları İçin Kurumlardan Alınan İzin Onay Yazıları.....	184
EK E.	Etik Kurul İzni Onay Yazısı	186
ÖZGEÇMİŞ.....		187

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1 DQI Temel Kalite Bileşenleri	12
Şekil 2.2 Mekân Şekillendirici Diyagramı	15
Şekil 2.3 PPS'nin Tanımladığı Mekân Kalitesi Diyagramı	18
Şekil 2.4 Yer Standardı Aracı	21
Şekil 3.1 Charlottesville Virginia Üniversitesi.....	27
Şekil 3.2 Charlottesville Virginia Üniversitesi.....	27
Şekil 3.3 Atatürk Üniversitesi Kampüsü/Erzurum	27
Şekil 3.4 ODTÜ Kampüsü/Ankara	27
Şekil 3.5 KTÜ Kampüsü/Trabzon.....	28
Şekil 3.6 İTÜ Taşkışla Kampüsü	29
Şekil 3.7 YTÜ Davutpaşa Kampüsü/İstanbul	29
Şekil 3.8 Bilgi Üniversitesi Santral İstanbul Kampüsü.....	30
Şekil 3.9 Cambridge Üniversite Kampüsü.....	30
Şekil 3.10 Harvard Üniversite Kampüsü/Cambridge.....	31
Şekil 3.11 Lomonosov State Üniversitesi Kampüsü/Moskova.....	31
Şekil 3.12 Koç Üniversitesi Sarıyer Kampüsü/İstanbul.....	32
Şekil 3.13 19 Mayıs Üniversitesi Kampüsü/Samsun	32
Şekil 3.14 Yeditepe Üniversitesi Kayışdağı Kampüsü/İstanbul	33
Şekil 3.15 California Üniversitesi Los Angeles Kampüsü	33
Şekil 3.16 Essex Üniversitesi/Colchester.....	34
Şekil 3.17 Simon Fraser Üniversitesi/Britanya Kolombiyası	34
Şekil 3.18 ODTÜ C Heykeli	50
Şekil 4.1 Yöntem Akış Şeması.....	56
Şekil 4.2 Bilişsel Haritalama Uygulamasında Kullanılan Harita.....	66
Şekil 4.3 Bilişsel Haritalama Uygulamasında Kullanılan Lejant.....	66
Şekil 5.1 Kastamonu İlinin Türkiye Haritasına Göre Konumu	69
Şekil 5.2 Çalışma alanı lokasyon haritası	70
Şekil 5.3 Kampüsün genel görüntüleri.....	72
Şekil 5.4 Kampüs Alanı Taşıt Yollarına Ait Fotoğraflar	74
Şekil 5.5 Kampüs Alanı Alternatif Yaya Yolu Düzenlemeleri.....	76
Şekil 5.6 Engelli Erişimini Zorlaştırılabilecek Alanlar.....	77
Şekil 5.7 Kampüs Ana Giriş ve İkincil Giriş Kapıları	79
Şekil 5.8 Eski Meslek Yüksekokulu ve Çevresine Ait Fotoğraflar	80
Şekil 5.9 Tanımlı ve Planlı Olmayan Alan Örnekleri	81
Şekil 5.10 Kampüs Otopark Alanları	82
Şekil 5.11 Kampüs Alanına Ait Panoramik Fotoğraflar	85
Şekil 5.12 Atık İnşaat Malzemeleri, Hafriyat Alanı, Çöp Atıkları	85
Şekil 5.13 Kampüs Alanında Yer Alan Çöp Kutuları.....	86
Şekil 5.14 Kampüs Alanında Bulunan Benzer Tipolojideki Oturma Elemanları	87
Şekil 5.15 Kampüs Alanı Yönlendirici Levhalar	90
Şekil 5.16 İş Makinelerinin Görüldüğü Alanlar.....	90
Şekil 5.17 Olumlu Duygular Hissettiren Alanlara Ait Fotoğraflar	91
Şekil 5.18 Farklı Yapı Tipolojilerine Ait Fotoğraflar	94
Şekil 5.19 Kampüs Aydınlatma Elemanı Örneklerine Ait Fotoğraflar.....	95

Şekil 5.20 Sosyallik ve Aktivite Kullanımını Destekleyen Alanlar.....	97
Şekil 5.21 Sosyallik ve Aktivite İçin Uygun Olan Alanlar.....	99
Şekil 5.22 Aktif Kullanım Sağlayan Alternatif Yaya Yolları	100
Şekil 5.23 Kampüse Kimlik Kazandırdığı Düşünülen Alanlara Ait Fotoğraflar	101
Şekil 5.24 Erişimi En Kolay Alanlara Ait Grafik	124
Şekil 5.25 Erişimi En Zor Alanlara Ait Grafik	125
Şekil 5.26 Fiziksel Kalitesi En Yüksek Alanlara Ait Grafik	127
Şekil 5.27 Fiziksel Kalitesi En Düşük Alanlara Ait Grafik	127
Şekil 5.28 Çevresel Kalitesi En Yüksek Alanlara Ait Grafik	130
Şekil 5.29 Çevresel Kalitesi En Düşük Alanlara Ait Grafik.....	130
Şekil 5.30 Sosyallik ve Aktiviteğin En Yüksek Olduğu Alanlara Ait Grafik	133
Şekil 5.31 Sosyallik ve Aktiviteğin En Düşük Olduğu Alanlara Ait Grafik.....	133
Şekil 5.32 Kimlik Kazandıran Alanlara Ait Grafik	135
Şekil 5.33 Hafızada En Çok Kalan 10 Peyzaj Elemanı	139
Şekil 5.34 Hafızada En Çok Kalan 10 Peyzaj Elemanının Katılımcı Gruplarına Göre Dağılımı.....	140
Şekil C.1 İdari Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-1	176
Şekil C.2 İdari Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2	177
Şekil C.3 Eğitim ve İş Yeri Gerekçesi Dışında Kampüsü Kullanan Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-1	178
Şekil C.4 Eğitim ve İş Yeri Gerekçesi Dışında Kampüsü Kullanan Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2	179
Şekil C.5 Akademik Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-1	180
Şekil C.6 Akademik Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2.....	181
Şekil C.7 Öğrenci Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-1	182
Şekil C.8 Öğrenci Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2	183
Şekil D.1 Kastamonu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nden Alınan İzin Onay Yazısı.....	184
Şekil D.2 Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü'nden Alınan İzin Onay Yazısı	185
Şekil E.1 Etik Kurul İzni Onay Yazısı	186

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1 Mekânsal Kalite Parametreleri.....	7
Tablo 2.2 Gehl (2011) Fiziksel Çevre Kalitesi- Faaliyetler Arasındaki İlişki	19
Tablo 2.3 Gehl (2002) Mekânsal Kalite Parametreleri	20
Tablo 4.1 Mekânsal Kalite Parametreleri ve Çalışmada Kullanılan Parametreler.....	57
Tablo 4.2 Kategoriler-Çalışmada Kullanılan Parametreler.....	59
Tablo 5.1 Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Frekans Tablosu	102
Tablo 5.2 Kampüs Kullanım Sıklığına Ait Frekans Tablosu	103
Tablo 5.3 Kampüs Kullanım Amacına Ait Frekans Tablosu	103
Tablo 5.4 Kampüse Ulaşımında Kullanılan Araçlara Ait Frekans Tablosu.....	104
Tablo 5.5 Kategorilere Verilen Ortalama Değerler.....	104
Tablo 5.6 Demografik Bilgilere Göre Kategorilerine Verilen Ortalama Yanıtlar ...	105
Tablo 5.7 Kampüs Kullanım Sıklığına Yönelik Verilen Yanıtlara Göre Kategori Ortalamaları.....	106
Tablo 5.8 Kampüs Kullanım Amacına Yönelik Verilen Yanıtlara Göre Kategori Ortalamaları.....	107
Tablo 5.9 Kampüse Ulaşımında Kullanılan Araçlara Göre Kalite Parametreleri Kategori Ortalamaları.....	108
Tablo 5.10 Kategorilere Verilen Yanıt İstatistikleri	109
Tablo 5.11 Cronbach's Alpha Derecelendirilmesi	110
Tablo 5.12 Güvenilirlik Analizi	110
Tablo 5.13 Normallik Sınaması	111
Tablo 5.14 Cinsiyet Sınaması	111
Tablo 5.15 Cinsiyet Sıra İstatistikleri	112
Tablo 5.16 Yaş Sınaması.....	112
Tablo 5.17 Eğitim Düzeyi Sınaması	112
Tablo 5.18 Post-Hoc (T2) Eğitim Düzeyi.....	113
Tablo 5.19 Kampüs Ziyaret Sıklığı Sınaması	113
Tablo 5.20 Kampüs Kullanım Amacı Sınaması.....	114
Tablo 5.21 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Tüm Kategori.....	114
Tablo 5.22 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Uygunluk ve Çeşitlilik.....	115
Tablo 5.23 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Çevresel Kalite.....	116
Tablo 5.24 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Sosyal Aktivite	116
Tablo 5.25 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Kimlik.....	117
Tablo 5.26 Değerlendirmeye Alınan Ulaşım Araçları	118
Tablo 5.27 Kampüse Ulaşım Araçlarının Gruplara Göre Farklılığı	118
Tablo 5.28 Katılımcı Dağılımları.....	119
Tablo 5.29 Kategorilere Göre En Çok Tercih Edilen Mekânlar	120
Tablo 5.30 Katılımcı Gruplarına Göre En Sık Tercih Edilen Yanıtlar	121
Tablo 5.31 Katılımcı Gruplarının Kategorilerde En Çok Tercih Ettiği Alanlar	122
Tablo 5.32 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Erişim Değerlendirmeleri (İlk Beş)	123
Tablo 5.33 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Fiziksel Kalite Değerlendirmeleri (İlk Beş).....	126
Tablo 5.34 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Çevresel Kalite Değerlendirmeleri (İlk Beş).....	128

Tablo 5.35 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Sosyallik ve Aktiflik Değerlendirmeleri (İlk Beş)	131
Tablo 5.36 Kimlik Kazandıran Alanlar.....	134
Tablo 5.37 Hafızada En Çok Kalan 20 Peyzaj Elemanı	136
Tablo 5.38 Hafızada En Çok Kalan 5 Peyzaj Elemanı P1-P2.....	137
Tablo 5.39 Hafızada En Çok Kalan 5 Peyzaj Elemanı P3-P4.....	138

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kisaltmalar

A&DS	:Architecture and Design Scotland
CABE	:The Commission for Architecture and the Built
CIC	:The Construction Industry Council
DETR	:Department of the Environment, Transport and the
DQI	:The Design Quality Indicator
DTI	:Department of Trade and Industry Environment
FQLS	:First European Quality of Life Survey Global University Leader Forum
ISCN-GULF	:The International Sustainable Campus Network –
ISO-14001	:International Organization for Standardization
OGC	:The Office of Government Commerce
PPS	:Project for Public Space Regions
UI Green Metric-WUR	:Universitas Indonesia GreenMetric World
UNEP	:United Nations Environment Programme University Rankings

1. GİRİŞ

Mekân ve toplum birbirleriyle sürekli etkileşim içinde olan kavramlardır. Mekânlar ve mekânlar bütünü olan kent olgusu tarihsel süreç içerisinde toplum yapısına, toplumun tercihlerine ve ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir. Günümüzde hızlı kentleşme ve nüfus artışıyla kentsel ve yapısal ölçekte doğru planlanmayan mekânların artması ve bu mekânların kullanıcı ihtiyaçlarını, beklentilerini karşılayamaması nedeniyle mekân kalitesi araştırılması gereken bir konu haline gelmiştir.

Mekân kalitesinin, her ölçekte nesnel (işlevsellik, sağlamlık, estetik) ve algısal (açıklık, okunabilirlik, algılanabilirlik vb.) olarak sağlanması kentleri yaşanabilir ve mekânları tercih edilebilir kılmakta, kullanıcı davranışlarını olumlu yönde etkilemekte ve mekânların kullanım sıklığını artırmaktadır (Ewing vd., 2006; Velioğlu, 1999).

Üniversite ve kampüsler; kent içinde ya da kent dışında konumlanmış, temel işlevi eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma olan mekânlardır. İlk örneklerinden günümüze kadar bu mekânlar; içerdiği sosyal donatılar, barındırdığı genç nüfus, kent ekonomisine sağladığı katkılar ile kentin gelişimini destekleyen önemli bir unsur haline gelmiştir. Ülkemizde izlenen eğitim politikası doğrultusunda her geçen yıl üniversite ve dolayısıyla kampüs sayıları artış göstermektedir. Sayısal artış gösteren bu mekânların farklı kullanıcılara (öğrenci, akademisyen ve diğer çalışanlar) ve temel işlevlerin (çalışma, barınma, eğitim-öğretim) dışında farklı işlevlere(kültürel faaliyetler, spor faaliyetleri, ticari faaliyetler, rekreasyonel faaliyetler vb.) açık ve kapalı alanlarıyla hizmet vermesi sebebiyle doğru planlanması, mekânsal organizasyonlarının iyi yapılması ve mekânsal kalitelerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Üniversite kampüslerinde mekânsal kalitenin artırılması bu alanların topluma yararını, akademik başarısını ve eğitim verimliliğini artırmaktadır.

Üniversitelerin ve kampüslerin kent içindeki konumları, ulaşım imkânları, kente ve kullanıcılara sunduğu hizmetler, bu alanlarda mekânsal kalitenin belirlenmesi yönündeki temel kriterlerdir. Buna ek olarak kampüslerin sürdürülebilirlik ilkelerini yerine getirmesi, erişilebilir ve yürünebilir kampüs tasarımı, güvenliğin sağlanması,

rekreasyonel alanların varlığı, tasarımda kullanılan materyaller ve donatılar, işlevsellik, çevresel faktörlerle kullanıcılara sunulan konfor, özgünlük gibi kriterler kullanıcı değerlendirmelerini ve mekânsal kaliteyi etkileyen unsurlardır.

Çalışmanın amacı; kentler ve toplumlar için büyük önem taşıyan üniversite kampüsü açık alanlarını, mekânsal kalite parametreleriyle değerlendirmek, yapılan ve yapılacak olan tasarım süreçlerine kalite kriterlerinin dâhil edilmesini sağlamaktır. Bu doğrultuda çalışmanın ikinci bölümünde kentsel mekân kalitesinin daha iyi anlaşılabilmesi için mekân ve kent kavramları, kalite ve mekânsal kalite kavramları incelenmiş ve literatürdeki mekânsal kalite parametreleri araştırılmıştır. Mekânların ve üniversite kampüslerinin kriterler çevresinde değerlendirilebilmesi için literatürde incelenen parametreler, mekânsal kaliteyi değerlendirme açılarıyla ilgili (mekân performansına göre ya da kullanıcı değerlendirmelerini temel alan) gruplandırılmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde; üniversite kampüslerinde mekânsal kalitenin daha iyi ifade edilebilmesi için üniversite ve kampüs kavramları, üniversite kampüslerinin işlevleri, kampüs mekân tasarımları ve planlanması, kampüs tasarımda mekânsal kaliteyi sürdürülebilirlik açısından ele alan rehberler ve kampüslerin mekân kalitesini etkileyen faktörler detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Çalışmanın dördüncü bölümünde; materyal ve yöntem başlığına yer verilmiştir. Materyal bölümünde, çalışma alanı olarak belirlenen Kastamonu Üniversitesi'ne ilişkin; kuruluşu, içinde barındırdığı tesisleri, bulunduğu konum için önemini, kampüsün doğrudan kullanıcı sayılarını açıklayan verilere değinilmiştir. Yöntem kısmında ise çalışma sürecinde izlenen akış şeması belirtilmiş olup çalışma kapsamında kullanılan anket ve bilişsel haritalama teknikleri de açıklanmıştır. Aynı zamanda bu tekniklerin örneklem alanları ve uygulama detayları ilgili bölümde ifade edilmiştir. Çalışmanın beşinci bölümünde; anket ve bilişsel haritalama uygulamalarından elde edilen veriler ve yapılan arazi çalışmaları doğrultusunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Altıncı ve yedinci bölümlerde ise elde edilen bulgular paralelinde ulaşılan sonuçlarla; diğer çalışma sonuçları karşılaştırılarak tasarım ve planlama süreci devam eden Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü ve üniversite kampüsleri için düşünülen önerilere yer verilmiştir.

2. KENTSEL MEKÂN KALİTESİ

Kent kavramı; fiziksel yapısıyla ve topluma sağladığı psikolojik, kültürel ve sosyal olanaklar ile bütün oluşturmaktadır. Kentsel mekân; insanların birbiri ile etkileşimde bulunduğu ve kentsel deneyimlerin aktarıldığı ortam olarak karşımıza çıkmaktadır (İnceoğlu ve Aytağ, 2008). Kentsel mekânların kullanıcıların yaşam kalitesini de etkilemesi sebebiyle araştırılması gerekli olan mekân kalitesi kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için bu başlıkta mekân ve kent kavramlarına, kalite ve mekânsal kalite kavramlarına ve mekânsal kalite parametrelerine yer verilmiştir.

2.1 Mekân ve Kent Kavramları

Mekân ve kent; insan-çevre etkileşimine, toplum davranışlarına, kullanıcı ihtiyaçlarına göre şekillenen ve aynı zamanda toplumların süreç içerisindeki gelişimlerini destekleyerek karşılıklı etkileşim içeren kavramlardır (Akkaya, 2019; Çetindağ, 2007).

Literatürdeki mekân tanımlamalarına bakıldığında; mekân, kişiyi çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde çeşitli eylemlerini sürdürmesine elverişli olan bir boşluktur şeklinde tanımlanmaktadır (Aslan vd., 2015; Hasol 1990 akt. Göler, 2009). TDK (Türk Dil Kurumu)'ya göre yer, bulunulan yer, Scott'a göre boşlukların sınırlandığı yer, Aristo'ya göre ise genelden özele tüm detaylarla birbirini kapsayan tüm olguların birlikteliğinin bir başarısı olarak tanımlanmaktadır (Tezel, 2007; URL-1, 2022). Göler (2009) ise mekânı insanların içinde hareket edebileceği, eylemde bulunabileceği ya ortam elemanlarının bir araya gelmesiyle, ya da üç boyutlu kitlelerin oyulmasıyla elde edilen kavramsal bir varlıktır şeklinde ifade etmiştir. Lefebvre (1991)'e göre mekân, toplumsal olarak üretilen, algılanan ve yaşanan fiziksel bir üründür (Akkaya, 2019). Mekân, fiziksel ürün içindeki dolu ve boş alanların entegrasyonu ile oluşan bir alanı ifade etmektedir (Göler, 2009).

Sınırlandırılan uzay boşluğundan, insanlara ihtiyaç duyduğu işlevleri sunan (fiziksel, sosyal, kültürel vb.), kentlere ve en küçük ölçekte insanlar için yaşam işlevlerine hitaben kullanılan alanlara kadar farklı ölçekleri tanımlamak için kullanılabilen mekânın, ifade ettiği her ölçekte insan etkileşimi ana unsurdur (Akkaya, 2019; Gezer,

2012). Mekân, genel anlamda bir sosyal olgu olarak ifade edilmekte ve sunduğu fırsatlarla insan faaliyetlerini desteklemektedir.

Yaşam ve mekân birbirini destekleyen ve birbirinden etkilenen iki kavramdır. Kent kavramı ise bu etkileşimin gerçekleştiği yer olarak karşımıza çıkmaktadır (Schulz 1971 akt. Atabek, 2002). Bu kavram aynı zamanda insanlar arasındaki etkileşimi, insan-çevre ilişkilerini, temel ihtiyaçları ve işlevleri içerisinde barındıran, sosyal, kültürel ve ekonomi kavramlarını kapsayan kolektif bir olgudur. Bu nedenle kent için yapılan tanımlar, kentin tüm işlevlerini ve süreç içerisindeki değişimini tam olarak açıklamak için yeterli değildir (Erdönmez ve Akı, 2005; Kaypak, 2010; Mumford, 2007).

Kent sözcük anlamı olarak ‘Nüfusun büyük bir çoğunluğunun tarımsal faaliyetler dışında hizmet ve sanayi gibi kollarda çalıştığı, ilçeden büyük yerleşim yeri’ olarak tanımlanmaktadır (Yahyagil, 2011). Fiziksel yapısıyla, bileşenleriyle (sokaklar, meydanlar ve yeşil alanlar vb.) ve barındırdığı canlılar ve sağladığı olanaklar ile bütün oluşturan aktif bir mekân olan kentler, insanların temel ihtiyaçlarına (barınma, eğitim, sağlık vb.) ve sosyal ihtiyaçlarına cevap veren alanlardır (Bakan ve Konuk 1987 akt. Kahraman, 2019; Uzgören, 2017). Lynch (1960) ise kenti; imge kavramı ile açıklamış ve kentsel yapıyı/imgeyi; yollar, sınırlar, bağlantılar, bölgeler ve nirengi noktaları olmak üzere beş ana unsur altında ele alınması gerektiğini savunmuştur (Atabek, 2002).

Kentleşme Şûrası (2009)’da Çinici ise kent oluşumunu, birbirine niteliksel üstünlüğü olmayan farklı fiziksel öğelerin oluşturduğu bir bünye olarak tanımlanmıştır (Kentleşme Şûrası, 2009). Kentlerdeki mekânsal organizasyon kamusal ve özel alanlarla sağlanmaktadır ve bu alanlar arasında dinamik bir denge bulunmaktadır. Kamusal alan topluma ait mekânlar olarak ifade edilir ve işaretler, sınırlar, bölücü elemanlar ile ayrılmış olsa da herkes tarafından erişilebilirdir. Özel alanlar ise bireye aittir, sınırları nettir ve mahremiyet duygusu barındırır. Toplum ve kent özelliklerine göre kamusal alan ve özel alan arasındaki ilişkiler değiştirmekte, bazı toplumlarda bu geçişi kolaylaştırmak için yarı kamusal alanlara yer verilmektedir (Madanipour, 1999; Rapoport, 1982; Uzgören ve Erdönmez, 2017).

2.2 Kalite ve Mekânsal Kalite Kavramları

Geçmişten günümüze değişen ihtiyaçlar ve mekân algısı nedeniyle kentler sürekli yeniden kurgulanan oluşumlar içermektedir. Bu oluşumlar sonucunda da kullanıcıların beklenti standartları yükselmekte ve değişim göstermektedir (Bayram, 2007). Kullanıcılara hitap eden kalite beklentilerini anlamak ve mekân kalitesini kavramını değerlendirebilmek için kalite kavramının irdelenmesi gerekmektedir.

Kökeni Fransızca olan kalite kavramı sözlük anlamıyla ‘nitelik’ olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanı sıra Larousse sözlüğüne göre bir nesneye/olaya/mekâna vb. ilişkin bir kanıya ulaşılmasını sağlayan, kanıya ulaşılan ürünün belirlenen/beklenen kriterlere uygunluğunu, iyi ya da kötü olmasını sağlayan özellikler bütünü ve ortalamanın üstünde olan değerlendirmeler olarak tanımlanmıştır (Bayram, 2007; URL-2, 2022). Cold (1993) kaliteyi birey ve durumun/mekânın karşı karşıya gelme süreci olarak tanımlarken, Thomson vd. (2003) hedeflenen hizmet ya da ürünün ortaya konulabilmesi için kullanılabilecek toplam karakteristik özelliklerin ve performansların tümü olarak ifade etmiştir.

Tarihsel süreç içerisinde gerçekleşen hızlı kentleşme, nüfus artışı, altyapı yetersizliği gibi sorunlar ile kentlerde sağlıklı mekânlar ortaya çıkmaktadır. Sağlıklı kent şartlarında kullanıcıların kentsel çevreyle uyumu güçleşmekte ve toplum yaşantısı olumsuz yönde etkilenmektedir. Kentsel hayata dair yaşanan sorunlar, yanlış imar hareketleri nedeniyle kimlik oluşturmamayan ve geçmişten gelen kimliklerini kaybeden alanlar ortaya çıkmaktadır (Kentleşme Şûrası, 2009). Mekân kalitesi, bu noktada önem kazanmakta, değerlendirilmesi ve kriterleri tasarımlara ve planlamalara dâhil edilmesi gereken bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Mekân kalitesinin ifade edilebilmesi için hangi nesnel ve öznel faktörlerin kalite unsurlarını oluşturduğu ele alınmalıdır. Nesnel faktörler; tıpkı Vitruvius’un De Architectura adlı çalışmasında başarılı bir mimarlığın koşulları olarak tanımladığı *Utilitas*, *Firmitas*, *Venustas* olarak ifade ettiği tasarımı oluşturan ana bileşenleri gibi işlevsellik, sağlamlık ve estetik olarak belirtilebilir (Beardsley 1998 akt. Kahraman, 2014). Mekânsal kalitenin en etkin şekilde oluşturulabilmesi için mekân organizasyonun işlevler arası ilişkilere göre doğru tasarlanması ve gerekli işlevlere hitap etmesi gerekmektedir. Nesnel

faktörlerden olan sağlamlık ise yapı ve yapım detayında ele alınmaktadır. Bir diğer faktör olarak estetik değerler ise biçim, boyut, oran, renk, doku, malzeme, doluluk-boşluk ilişkisi, yinelenen karakteristik detaylar, görsel yönlendirme sağlayan vista olarak kentsel mekân kalitesinde karşımıza çıkmaktadır (Velioğlu, 1999).

Algısal olarak mekân kalitesinin belirlenmesinde; açıklık, okunabilirlik, uyum, rahatlık, tamamlayıcılık, süreklilik, karışıklık, farklılık, baskınlık, özgünlük, anlaşılabilirlik, düzen, ritim, korunaklı olma, doku, canlılık, ölçek, dayanıklılık, bağlantılık vb. kavramların kullanıcıların değerlendirilmesi açısından önemli nitelikler olduğu belirtilmektedir (Ewing vd., 2006). Ayrıca kentsel alanda mekânın konumu, büyüklüğü, birbirinden farklı işlevlere hizmet eden kullanımları, ulaşım ve erişimi, korunaklılığı, içinde barındırdığı kentsel donatıları, doğal çevreye ve topoğrafyaya uygunluğu ve kültürel, tarihi oluşumlar açısından zenginliği mekân kalitesinin belirlenmesinde etkin rol oynamaktadır (Marcus ve Francis 1990 akt. Çermikli, 2016).

Mekânsal kalitenin kent ortamında her ölçekte sağlanabilmesi hem fiziksel organizasyonun doğru tasarlanması hem de mekânı oluşturan her ögenin kalite açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Kentsel mekânlar sınırları, bağlantıları oluşturan yolları, doluluk-boşluk dengesini sağlayan parklar ve meydanlar gibi kamu kullanımına sunulan öğeleriyle kente canlılık, dinamiklik, geçirgenlik, çekicilik kazandırmalı ve bu nitelikler sayesinde kullanım oranını artıracak şekilde tasarlanmalı ve geliştirilmelidir (Çermikli, 2006; Oruç ve Giritlioğlu, 2006). Kullanıcı algısına ve davranışlarına göre kaliteyi artırma yönünde ifade edilen tüm kriterler aynı zamanda kent içi etkinlikleri ve aktiviteleri (sanatsal etkinlikler, alışveriş-çarşı etkinlikleri, yemek ve rekreasyonel faaliyetler, dini-kültürel ve tarihi ritüeller vb.) çeşitlendirilerek toplumsal katılımı artırmakta ve kentsel mekân kalitesinin yükseltilmesi için önemli bir rol oynamaktadır (FQLS, 2003; Mazumdar, 2003 akt. Çermikli, 2016).

Mekân kalitesinin ifade edilmesinde etkili olan öznel faktörlere bakıldığında ise kalite kavramının kullanıcı-mekân ilişkisiyle, kullanıcı davranışlarıyla doğrudan etkileşim içinde olduğu görülmekte ve mekânsal kalitenin; kullanıcıların tatmin olma, rahatlık, prestij gibi duyguları ile orantılı olduğu belirtilmektedir (Voort ve Wegen, 2005). Tasarımlarda mekânın; hangi hizmete hitaben oluşturulacağı, kullanıcı profili ve bu

kullanıcıların hangi amaçla alana katılım sağlayacağı hususuna dikkat edilmeli, kullanıcı ihtiyaçları (psikolojik, sosyal ve kültürel açılardan) ve talepleri göz önüne alınmalıdır (Carr vd., 1992; Gehl, 2010). Milbrath ve Sahr (1975) yapmış oldukları çalışmada mekânsal kalite kriterlerinin öznel olarak var olduğunu nesnel kriterlerle tanımlanmış ve geçerli sayılan ‘kaliteli’ olgusunun tek başına yeterli olmadığını savunmaktadır. Kalitenin aslında deneyimleyen kullanıcı ifadesi olduğunu ve kalite ölçütlerinin gerçekçi olarak sadece duyuşsal deneyim yoluyla elde edilebileceğini vurgulamışlardır.

Kentsel mekân kalitesinin yükseltilmesi için kentsel tasarım araçları etkin şekilde kullanılmalıdır. Bunun yanı sıra kentsel mekânlarda; güvenlik, estetik ve altyapı olanaklarını sorunsuzca sağlanması, kaynakların (doğal ve kültürel) korunarak sürdürülebilirliğinin sağlanması, bu alanların kullanıcı ihtiyaçlarına yanıt verebilecek şekilde donanımının sağlanması, geliştirilebilir olması ve kent içindeki sosyal iletişimi desteklemesinin kentsel kalite standartlarını yükselteceği ifade edilmiştir (Çermikli, 2016; Kentleşme Şûrası, 2009).

2.3 Mekânsal Kalite Parametreleri

Mekânsal kalitenin daha iyi anlaşılabilmesi mekânsal ve bireysel etkenlerin tanımlanabilmesi için yapılmış olan çalışmalarda farklı parametreler ortaya çıkmıştır. Literatürde yapılan çalışmalar analiz edilerek kalite parametreleri; mekân performansına (tasarım ve planlama açısından) göre, kullanıcı değerlendirmelerine göre, mekân performansı ve kullanıcı parametrelerini birlikte ele alan değişkenler şeklinde kategorize edilmiştir (Tablo 2.1).

Tablo 2.1 Mekânsal Kalite Parametreleri

	Parametreler	Konuya İlişkin Yapılan Çalışmalar
Mekân Performansına (Tasarım ve planlama açısından) Göre Kalite Parametreleri	Canlılık, Duyu, Erişim, Kontrol, Uygunluk	Lynch (1981)
	Canlılık, Çeşitlilik, Ferahlık, Geçirgenlik, Görsel Uygunluk, Okunaklılık, Sağlamlık, Şahsileştirme	Bentley (1985)

Tablo 2.1'in devamı

Mekân Performansına (Tasarım ve planlama açısından) Göre Kalite Parametreleri	Çekicilik ve Güzellik, Düzen, İşlev, Kimlik	Greene (1992)
	Etki, İşlevsellik, Yapım Kalitesi	DQI (The Design Quality Indicator) (Tasarım Kalitesi Göstergeleri) (1999)
	Çevresel, Ekonomik ve Sosyal	DETR (Department of the Environment, Transport and the Regions- Çevre, Ulaştırma ve Bölgeler Kurulu) ve CABE (The Commission for Architecture and the Built Environment-Mimarlık ve Yapı Çevre Komisyonu) (2001)
	Ekonomik, Estetik, İşlevsel, Teknik	Voort ve Wegen (2005)
	Çevresel Kalite, Güvenli Yerler, Yerin Fiziksel Kalitesi, Yerin İşlevsel Kalitesi,	Llewelyn Davies Yeang (2006) akt. İncoğlu ve Aytuğ (2008)
Kullanıcı Değerlendirmelerine Göre Mekân Kalitesi Parametreleri	Açıklık ve Tanımlanmış Mekân, Bakım Düzen, Doğallık, Tarihsel Önem,	Nasar (1990)
	Bakım, Çevre, Erişim, Kullanım, Diğer İnsanlar, Siz, Tasarım ve Görünüş, Topluluk	CABE (2007)-Mekân Şekillendirici (Spaceshaper)
	Erişim ve Bağlantılar, Konfor ve İmaj, Kullanım ve Aktiviteler, Sosyallik	PPS (Project for Public Space)(2008)
Mekân Performansı ve Kullanıcı Değerlendirmelerini Temel Alan Kalite Parametreleri	Bağlantı ve Hareket, Canlılık, Giriş, Topluluk Katılımı, Yer Duygusu	Roger Tym and Partners & One North East (2006) akt. İncoğlu ve Aytuğ (2008)
	Haz (Eğlence), Konfor, Koruma	Gehl (2011)
	Bakım, Doğal Alanlar, Dolaşım, Etki ve Kontrol	
	Hissi, Güven Hissi, İş ve Yerel Ekonomi, Kimlik ve Aidiyet, Konut ve Toplum, Oyun ve Rekreasyon, Sokaklar	A&DS-Yer Standardı Aracı (2015)
	Fiziksel Kalite, Psikolojik Konfor ve Güvenlik, Sosyal Etkileşim	Uzgören ve Erdönmez (2017)

Buna ek olarak tüm kalite parametrelerinde ortak olan kriterler tespit edilmiştir. Bu kriterleri; canlılık, erişim, düzen, sosyal etkileşim, bağlantılılık, çevresel ve fiziksel kalite ve estetik kalite olarak sıralamak mümkündür.

2.3.1 Mekân Performansına Göre (tasarım ve planlama açısından) Kalite Parametreleri

Lynch (1981), yapmış olduğu çalışmada mekânsal kalite parametrelerini mekân tasarımı sonucunda oluşan mekânsal performansa göre değerlendirmiş ve kullanıcıların mekânsal parametrelere farklı değerler vererek mekân kalitesini tanımlayabileceklerini ifade etmiştir ve kaliteli kent parametrelerini canlılık, duyu, uygunluk, erişim, kontrol kriterleriyle ifade etmiştir.

- **Canlılık**, temel ihtiyaçları ve yaşama işlevlerini (beslenme, barınma ve güvenlik vb.) kentin ne ölçüde karşılayabildiği olarak ifade edilmektedir.
- **Duyu**, mekânın kullanıcılar tarafından zihinsel ve duysal olarak açıkça algılanabilir ve tanımlanabilir olması şeklinde açıklanmaktadır.
- **Erişim**, bireylerin kaynaklara, faaliyetlere ve hizmetlere ulaşabilme durumu olarak tanımlanmaktadır.
- **Kontrol**, mekânların, faaliyetlerin ve hizmetlerin yetkililerce ve kullanıcılar tarafından yürütülen denetleme ve test etme mekânizmalarını anlatmaktadır.
- **Uygunluk**, kent dokusu içerisinde doluluk-boşluk ilişkilerinin, biçim ve mekân kapasitelerinin, kentsel donatıların toplumsal özelliklere, kentsel karaktere ve kent kimliğine uyumluluk içermesi olarak tanımlanmaktadır.

Bentley vd. (1985), kalite parametrelerini tasarlanan yapı çevrenin kullanıcılara verdiği hizmet üzerinden ele almış, tasarımda kullanılan her faktörün kullanıcı davranışlarını etkilemesi nedeniyle kaliteyi tasarım faktörleriyle eşleştirmiş ve çevreyi dinamikleştiren, kullanıcıların tercihlerine uygun hale getiren tasarımlar için kalite kriterleri belirlemiştir. Bu kriterler canlılık, çeşitlilik, ferahlık, geçirgenlik, görsel uygunluk, okunaklılık, sağlamlık ve şahsileştirme olarak sıralanmıştır.

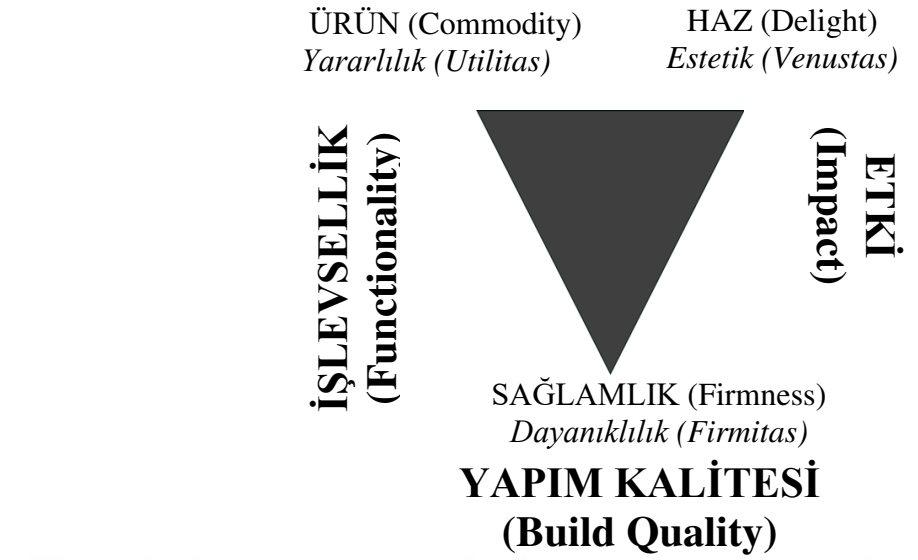
- **Canlılık**, kullanıcıların mekânı her zaman diliminde aktif olarak kullanabilmesi ve tasarlanan işlevlerin mekânı yaşayan mekân haline getirmesi olarak ifade edilmektedir.
- **Çeşitlilik**, kolay erişim kullanıcılara sunulan deneyim fırsatlarıyla anlamlı olmaktadır. Talep düzeyi, ekonomik ve işlevsel yeterlilikle işlev çeşitliliği artırılmalıdır.
- **Ferahlık**, mekânın tasarım bileşenleriyle kullanıcılarda renk, doku, genişlik, ölçek, atmosfer gibi etmenler açısından rahatlık sunması olarak ifade edilmektedir.
- **Geçirgenlik**, insanların erişimini kolaylaştıran bağlantıları ifade etmektedir. Bir mekâna ulaşım için oluşturulabilen alternatif rotaların sayısı geçirgenlik oranını artırmaktadır.
- **Görsel uygunluk**, mekânın insanlara güzel görünüm sunması kullanıcıların mekânı anlamlandırmalarını ve aidiyet kurmalarını kolaylaştırmaktadır.
- **Okunaklılık**, kullanıcıların yerleşim düzenini ne kadar algılayabildiği ve bu düzenin zihinsel canlandırma ya da bilişsel haritalama ile hangi düzeyde aktarılabilirdiğini ifade etmektedir. Yapılar, dolaşım ağı ve bağlantılar okunabilirliğinin temel elemanlarını oluşturmaktadır.
- **Sağlamlık**, mekânların esnek olarak tasarlanması kullanıcılara deneyim süreci içerisinde farklı kullanım olanakları sunmaktadır. Esnek mekânlar, süreç içerisinde ihtiyaç duyulan yeni işlevlere de hizmet verebileceği için uzun dönem kullanım olanağı sağlamakta ve bu da sağlamlık olarak nitelendirilmektedir.
- **Şahsileştirme**, kullanıcıların mekân tasarım ve kullanım aşamasında sürece dâhil olması, mekâna deneyim yoluyla kendinden bir iz bırakabilmesi aidiyet duygusunun gelişimi için önemlidir.

Greene (1992), kalite parametrelerini mekânsal tasarım açısından ele almış ve mekân kalitesini tasarımsal olarak sağlayacak dört temel prensip, alt kriterler ve yönergeler belirlemiştir.

- **Çekicilik ve Güzellik;** ölçek (insan ölçeği), uygunluk (oran, gerçeklik, aşinalık), canlılık (uyaran, karşıtlık, hareket), uyum (kontrast, ışık, renk, doku, çizgi, ses, koku) kavramlarını,
- **Düzen;** uyumluluk (giriş, kenar, kent simgesi), açıklık (yapı, eklemcilik), devamlılık (sistem, ritim, sıralanım), denge (ritim, desen, vurgu) kavramlarını,
- **İşlev;** bağlantı (erişim, etkileşim, örtüşme), güvenlik (gizlilik, korunaklılık, faaliyet), konfor (fiziksel rahatlık, görsel dinlenme, kullanım kolaylığı), çeşitlilik (seçim, farklılık) gibi kavramlarını,
- **Kimlik;** odak (görsel odak, kent odağı), bütünlük (konsept, tekrar), karakter (bütünlük, sadelik, sınırlama, tarz), özel olma (tarihsel nitelik, sembol, tekillik) kavramlarını kapsamaktadır.

DQI (The Design Quality Indicator) (Tasarım Kalitesi Göstergeleri), 1999 yılında sadece okul binaları ve çevresini kalite açısından değerlendirmek için kurulmuştur. Günümüzde kentsel mekânlardaki düşük kalite sorununu çözmek için kurulan CABE (The Commission for Architecture and the Built Environment-Mimarlık ve Yapı Çevre Komisyonu), CIC (The Construction Industry Council-Yapı Endüstri Kurulu), DTI (Department of Trade and Industry-Ticaret ve Sanayi Kurulu), OGC (The Office of Government Commerce-Ticaret Ofisi) gibi oluşumlar tarafından desteklenmektedir (İnceoğlu, 2007; URL-3,2022).

DQI, kalite değerlendirmesi için Vitruvius'un *Utilitas, Firmitas, Venustas* bileşenlerini kullanmaktadır (Şekil 2.1).

Şekil 2.1 DQI Temel Kalite Bileşenleri (URL-3, 2022)

DQI, kullandığı kalite parametrelerini **FAVE** (Fundamental (Temel), Added Value (Eklenen Değer), Excellence (Mükemmeliyet)) kurgusu ile kategorize etmiştir (URL-4, 2022; İnceoğlu, 2007;). Üç kategori ile ifade edilen kalite parametreleri şu şekildedir (URL-4, 2022):

1. Etki (Impact)

Kentsel ve sosyal entegrasyon (Urban-Social Integration): Oluşturulan mekân organizasyonlarının ya da mekânsal bütünün kentle olan ilişkisini ve kente sağladığı katkıları ifade etmektedir.

İçsel Çevre (Internal Environment): Tasarlanan mekânların birbirleriyle ilişkilerini, bağlantılarını ve mekânın çevresindeki dolu-boş alanlarla olan kurgusunu ifade etmektedir.

Şekil ve Malzeme (Form - Materials): Hem yapısal ölçekte hem de kent ölçeğinde cephelerde, mimari öğelerde, peyzaj tasarımlarında kullanılan formları, malzemeleri doku, renk vb. açılardan ele almaktadır.

Karakter ve Yenilik (Character - Innovation): Tasarlanan mekânın mevcut özellikleriyle ya da barındırdığı yerel özelliklerle (yapım tekniği, kullanılan malzeme, tasarım bileşenleri vb.) kimlik kazanması olarak tanımlanmaktadır.

2. İşlevsellik (Functionality)

Erişim (Access): Mekâna ve mekânın barındırdığı işlevlere kolay ulaşım,

Mekân (Space): İhtiyaçlar ve talep edilen işlevler için tanımlanmış alanlar,

Kullanımlar (Uses): Alanların, yapıların ve boşlukların deneyimsel olarak kullanıcılara hizmet verme süreci olarak tanımlanmaktadır.

3. Yapım Kalitesi (Build Quality)

Performans (Performance): Binaların kullanım süresine ve zamana karşı göstermiş olduğu etkinlik,

Teknik (Engineering): Yapının statik, elektrik gibi teknik konulardaki dayanıklılığı,

Yapım-İnşa (Construction): Yapıların mimari tasarım sürecini ve yapım aşamaları olarak ifade edilmektedir.

DETR ve CABA (2001), çalışmasında mekân kalitesi parametrelerini mekânın performansına göre ekonomik, sosyal ve çevresel olarak sınıflandırmıştır.

Ekonomik parametreler; kiralama, sermaye değerlerini ve yatırım maliyetlerini, yönetim maliyetlerini, enerji harcamalarını, üretim ve altyapı maliyetlerini içermektedir.

Sosyal parametreler; kimlik, canlılık, kapsayıcılık, bağlantılar, güvenlik, faaliyet çeşitliliği, faaliyetler için uygun tesisler ve olanaklar gibi kriterleri kapsamaktadır.

Çevresel parametreler; erişilebilirlik, ulaşım araçları ve ulaşım yoğunluğu, ekolojik tasarım ölçütleri gibi kriterleri ifade etmektedir.

Voort ve Wegen (2005), kalite kavramını işlevsel, mekânsal ve estetik, ekonomik ve teknik kalite olmak üzere dört ana ölçütte ele almıştır. Kalite ölçütlerini ve göstergeleri şu şekilde ifade etmiştir:

1.Estetik Kalite: Görsel Kalite, düzen, güzellik, karmaşıklık, görsel kalite, düzen, karmaşıklık, sembolik ve göstergebilimsel değeri, tarihsel ve kültürel değeri kriterleriyle ifade edilmektedir.

2.Ekonomik Kalite: Yatırım maliyeti, kullanım maliyeti, zamanla elde edilen gelir, mevzuat ve özel düzenleme kriterleriyle incelenmektedir.

3.İşlevsel Kalite: Ulaşılabilirlik, erişilebilirlik, yeterlilik, güvenlik (ergonomik, kamusal), etkililik, esneklik, mekânsal yönelme, bölgesellik, mahremiyet ve sosyal ilişki, fiziksel açıdan iyi olma (ışıklandırma, gürültü, ısıtma, havalandırma, rutubet vb.), sürdürülebilirlik kriterleriyle ele alınmaktadır.

4. Teknik Kalite: Yangın güvenliği, yapısal emniyet, yapı fiziki, çevre dostu, sürdürülebilirlik kavramıyla incelenmektedir.

İnceoğlu ve Aytuğ (2008) tarafından aktarılan, Llewelyn Davies Yeang (2006) çalışmasına göre mekân kalitesini dört temel başlıkta ele alınmıştır.

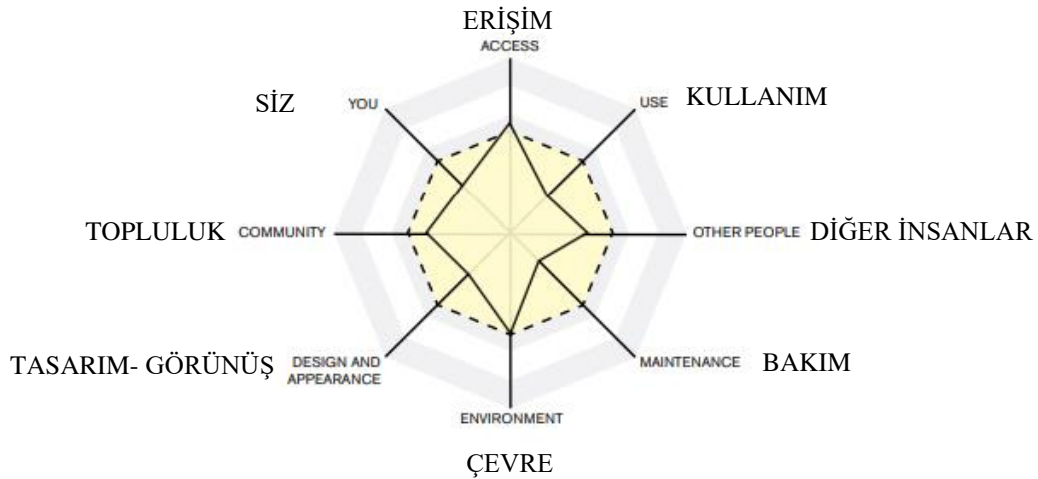
- **Çevresel kalite**, çevrenin ses ve kirlilik düzeyi, yapım kalitesi ve kullanıcı yoğunluğunu içermektedir.
- **Yerin fiziksel kalitesi**, halk kullanımında olan mekânların, parkların ve yeşil alanların kalitesini, yapısal çevrede kullanılmayan mekân varlığını kapsamaktadır.
- **Yerin işlevsel kalitesi**, ulaşılabilirlik, erişim kolaylığı ve canlılık kavramlarını kapsamaktadır.
- **Güvenli yerler**, suç oranlarını, davranışsal değerlendirmeleri içermektedir.

2.3.2 Kullanıcı Değerlendirmelerine Göre Mekân Kalitesi Parametreleri

Nasar (1990), kalite kavramını kullanıcıların algılayış biçimleriyle özdeşleştirmiştir. Kullanıcı deneyimlerine göre mekân kalitesini beş başlıkla değerlendirmeye almıştır.

- **Açıklık ve tanımlanmış mekân**, tanımlanmış açık mekânın diğer çevresel faktörlerle (donatılar, doğal unsurlar, bitkilendirme elemanları vb.) desteklenmesi,
- **Bakım**, çevrenin düzenli olarak bakımının ve temizliğinin yapılması, ilgilenilmesi,
- **Doğallık**, doğal unsurların ve doğal kaynakların çevredeki varlığı,
- **Düzen**, mekân organizasyonunda uygun planlama, okunabilirlik, algılanabilirlik, Tarihsel önem/içerik, kent içinde kültürel aktarımı sağlayan tarihsel değeri olan mekânları içermektedir (Nasar, 1990; İnceoğlu ve Aytuğ, 2008).

CABE (2007); mekânın kullanıcı ihtiyaçları ne ölçüde karşıladığını, güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmek için Mekân Şekillendirici Diyagramını (Spaceshaper) geliştirmiştir (Şekil 2.2).

Şekil 2.2 Mekân Şekillendirici Diyagramı (CABE, 2007)

Bu diyagram erişim, kullanım, diğer insanlar, bakım, çevre, tasarım ve görünüş, topluluk ve siz olmak üzere sekiz başlık altında incelenmiştir

- **Erişim**, ulaşılabilirlik durumu,

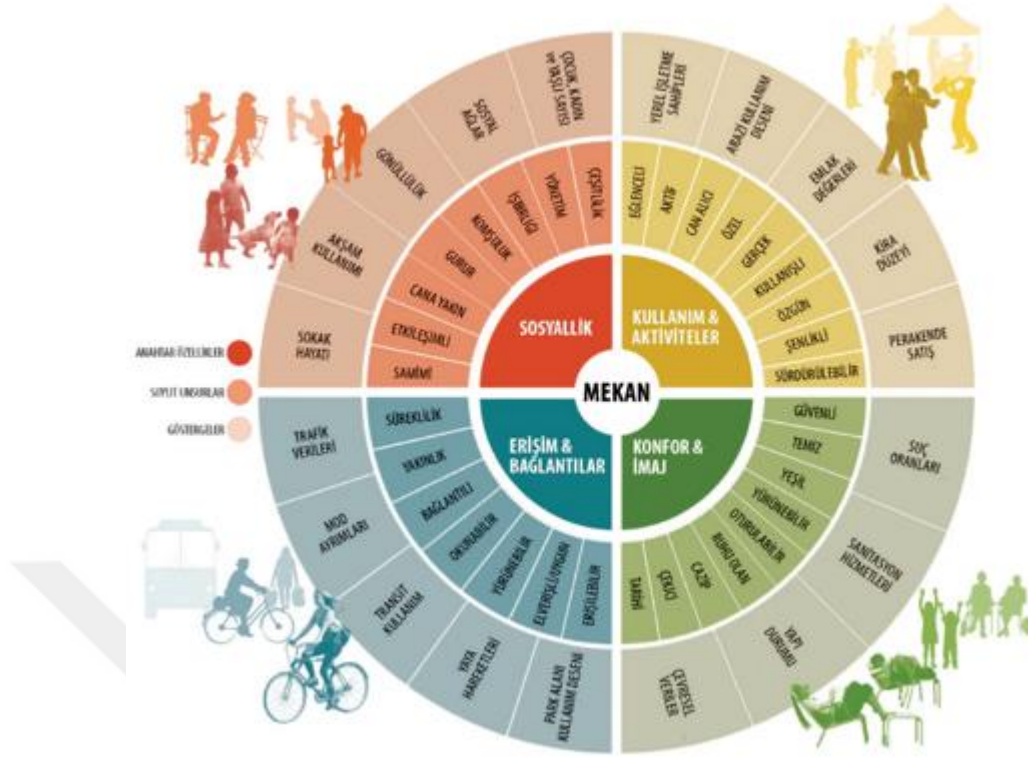
- **Kullanım**, mekânın sunduğu fırsatları ve barındırdığı işlevleri,
- **Diğer insanlar**, aynı mekânın ne tür işlevlerle hangi tip kullanıcılara hizmet ettiğini,
- **Bakım**, mekânı oluşturan elemanların, donatıların ve malzemelerin ne kadar süre ile bakımlarının yapıldığı ve temizlendiğini,
- **Çevre**, mekânın güvenilirlik seviyesini,
- **Tasarım ve görünüş**, mekânın nasıl görüldüğü ve farklı bileşenlerle nasıl tasarlandığını,
- **Topluluk**, mekânın toplumsal özelliklere ne kadar cevap verdiği ve toplumun ihtiyaçlarına yanıt verebilme yeterliliğini,
- **Siz**, mekânın kullanıcılara deneyimsel olarak nasıl hissettirdiğini ifade etmektedir.

PPS (Project for Public Space) (Kamusal Alan Projesi) kamusal açık alanlarda mekân kalitesiyle ilgili çalışmalar yapan planlama ve tasarım oluşumudur. PPS, mekân kalitesini kullanıcılar açısından iyi ya da kötü olarak değerlendirebilmek için dört anahtar özellik belirlemiştir. Bunlar; sosyallik, kullanım ve aktiviteler, erişim ve bağlantılar, konfor ve imajdır (Şekil 2.3) (PPS, 2008; Uzgören, 2017).

- **Sosyallik:** İnsanların birbiriyle etkileşim kurdukları bir mekânın tasarlanması, çevre-insan bağlılığı artırmakta bu da mekânın kullanıcılar tarafından kaliteli olarak tanımlanmasını sağlamaktadır. Kullanıcılar sosyal faaliyetler açısından çeşitlilik sağlayan bu mekânları işbirliği, samimi, komşuluk, etkileşimli gibi sıfatlarla nitelendirmektedir. Yaşlı ve çocukların günlük yaşama katılma oranı, oluşturulan sosyal ağlar, akşam saatlerindeki mekân kullanımı niceliksel olarak bu parametrenin değerlendirilebileceği kriterleridir.
- **Kullanım ve Aktiviteler:** Mekânda bulunan sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler kullanıcıların alanı tercih etme sıklığını ve kullanım süresini olumlu yönde

etkilemektedir. Eğlenceli, aktif, özel, kullanışlı, özgün, şenlikli gibi kavramlar kullanıcılar tarafından kullanılan niteliksel kriterlerdir. İşletme sahiplerinin verileri, arazi kullanım bedelleri, emlak değerleri gibi değerler ise niceliksel olarak alanın kalitesini ölçmede kullanılabilecek kriterlerdir.

- **Erişim ve Bağlantılar:** Bir yerin görsel ve fiziksel olarak çevresiyle bağlantısını ifade etmektedir. Mekâna ulaşım esnasında toplu taşıma kullanımı diğer ulaşım araçlarıyla entegrasyonu ve otopark yeterliliği erişim ve bağlantı açısından mekânı kaliteli hale getiren unsurlardır. Süreklilik, yakınlık, bağlantılılık, okunabilirlik, yürünebilirlik, elverişlilik/uygunluk gibi kullanıcıların deneyimleriyle ifade edebilecekleri niteliksel kavramları kapsamaktadır. Bunun yanı sıra trafik verileri, transit kullanım oranları, yaya hareketleri, park alanların kullanımı ve çevreye göre kapladığı alan büyüklüğü de bu temel parametre başlığı altında bulunan istatistiksel olarak ifade edilebilecek kriterleri ifade eder.
- **Konfor ve İmaj:** Bir mekânın kullanıcılara tarafından rahat bir şekilde kullanılıp kullanılmadığını ifade eder. Kullanıcıların sezgisel olarak güvenli, temiz, yeşil, yürünebilir, oturulabilir, yaşanabilir, cazip, çekici ve tarihi olarak nitelendirebildiği alanlar konforlu ve kent içinde bir imaja sahip olan alanlar olarak tanımlanabilir. Suç oranları, yapı durumu ve çevresel veriler ise bu parametre başlığı altında istatistiksel veri oluşturabilecek unsurlar olarak yerini almaktadır (Şekil 2.3, PPS, 2008).

Şekil 2.3 PPS'nin Tanımladığı Mekân Kalitesi Diyagramı (PPS, 2008)

2.3.3 Mekân Performansı ve Kullanıcı Değerlendirmelerini Temel Alan Kalite Parametreleri

İnceoğlu ve Aytuğ (2008) tarafından aktarılan Roger Tym & Partners tarafından hazırlanan çalışmaya göre mekân kalitesi dört temel başlık altında incelenmiştir.

- **Canlılık**, kullanım ve aktiviteleri,
- **Giriş, bağlantı ve hareket**, kullanıcı hareketlerini, dolaşımı ve işlevlerin bağlantılılığı,
- **Yer duygusu**, şekil, kimlik ve fiziksel kaliteyi,
- **Topluluk katılımı**, mekânların tasarımının ve mekânsal organizasyonun toplum katılımı ile şekillendirilmesini ifade etmektedir.

Gehl (2011), faaliyetleri; gerekli, opsiyonel ve sosyal faaliyet olarak sınıflandırarak faaliyet- mekân kalitesi arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Gerekli faaliyetler; günlük aktiviteleri kapsayan faaliyetler, opsiyonel faaliyetler; zamanı iyi değerlendirmek için tercih edilen aktiviteler, sosyal faaliyetler ise insanların etkileşimi-iletişimi üzerinden gerçekleşen aktiviteler olarak tanımlanmaktadır. Gerekli faaliyetler çevreyle en az etkileşimi olan faaliyetlerdir, opsiyonel faaliyetlerin ise çevreyle karşılıklı etkileşimi yüksektir. Kentlerdeki kalite standardı arttıkça insanların opsiyonel aktivite tercihleri artmaktadır (Tablo 2.2).

Tablo 2.2 Gehl (2011) Fiziksel Çevre Kalitesi- Faaliyetler Arasındaki İlişki

	Fiziksel Çevre Kalitesi	
	Zayıf	Güçlü
Gerekli Faaliyetler	●	●
Opsiyonel Faaliyetler	●	●
Sosyal Faaliyetler	●	●

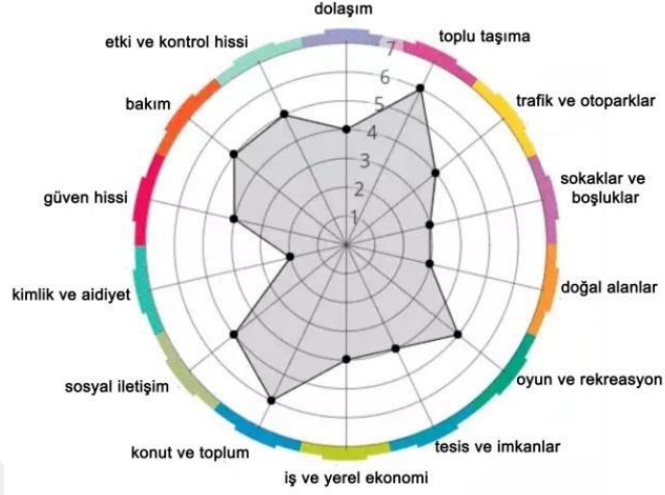
Gehl, mekân kalitesi incelemelerinde yaya odaklı bir yöntem belirlemiştir. Yapılan araştırmalarda mekânsal kalitenin yaya gözünden doğru değerlendirmesinin yapılabilmesi için mekânları saate 5 km hızla yürümesi gerektiğini tespit etmiştir. Mekân kalitesini daha detaylı analiz edebilmek için mekânların kullanıcı profillerini; günlük kullanıcılar, ziyaretçiler/müşteriler, rekreasyonel ziyaretçiler, etkinlik ziyaretçileri olarak sınıflandırmıştır. Daha sonra da bu kullanıcı profillerinin ne tür aktiviteler için (günlük gerekli aktivite, günlük eğlence aktivitesi, rekreasyonel aktivite, planlanan aktiviteler) mekânı deneyimledikleri üzerinde durmuştur. Bu analizlerin yanı sıra kaliteli kent ve mekânların oluşumu için kalite ölçütleri oluşturmuştur. Gehl'in yaya odaklı yaklaşımında kullandığı kalite parametreleri; koruma, konfor ve haz (eğlence)'dır (Tablo 2.3) (Gehl vd. 2002; İnceoğlu, 2007).

Tablo 2.3 Gehl (2002) Mekânsal Kalite Parametreleri

Koruma	1. Trafik ve kazalara karşı koruma	2. Suç ve şiddete karşı koruma (güvenlik)	3. Hoş olmayan iklim koşullarına karşı koruma
	Trafik kazalarına karşı	Yaşanılan/kullanılan	Rüzgâr
	Trafik korkusuna karşı	yerler	Yağmur/kar
	Diğer kazalara karşı	Sokak yaşamı Sokak gözlemcileri Zaman ve mekânda örtüşen işlevler	Soğuk/sıcak Güneş/parlama
Konfor	4. Yürüyüş olanakları	5. Durma ve bekleme olanakları	6. Oturmak olanakları
	Yürüyüş için uygun alanlar	Bekleme bölgeleri	Oturma bölgeleri
	Sıkıcı olmayan sokak dokusu	Kenar etkileri	Artırılan avantajlar
	İlginç cepheler/düzgün yüzeyler	Bekleme için belirlenen noktalar	Temel oturma koşulları
	Engelsiz yaşam	Duraklama imkânları	İkincil oturma koşulları
	Düğüm noktalarına erişilebilirlik		
	7. Görüş olanakları	8. Duyma ve konuşma olanakları	9. Oyun ve açık alan eylem olanakları
	Görüş/mesafeler	Düşük gürültü seviyesi	Her mevsim ve
	Engellenmeyen manzara	Oturma elemanlarının düzenlenmesi	dönemde fiziksel faaliyet ve eğlence
	İlginç manzara	Konuşma mekânları	olanağı
Haz (Eğlence)	10. Ölçek	11. İklimin olumlu özelliklerinden yararlanmak için olanaklar	12. Estetik kalite/olumlu duyum ve deneyimler
	Yapısal boyutlar ve doluluk-boşluk ilişkisi	Güneş/gölge	İyi tasarım ve ayrıntılar
	İnsanların duyuları, hareketleri, büyüklük ve mekânsal davranışlar	Sıcak/soğuk	Görüş alanı/manzara
		Rüzgâr/havalandırma	Ağaçlar, bitkiler, su ögesi

A&DS (Architecture and Design Scotland) (İskoçya Mimarlık ve Tasarım Ofisi) tarafından 2015 yılında kullanım sıklığı azalmış mekânları tekrar kente kazandırarak kaliteyi artırmak ve mekân kalitesini fiziksel, sosyal ve ekonomik açılardan

ölçebilmek için Yer Standardı Aracı'nı oluşturmuştur (Şekil 2.4) (Kızıloğlu, 2019; URL-5, 2022).

Şekil 2.4 Yer Standardı Aracı (URL-5, 2022)

Yer standardı aracı; mekâna kalitesini belirlemeye yönelik 14 temel başlıktan oluşmaktadır. Bu başlıklar; dolaşım, toplu taşıma, trafik ve otoparklar, sokak ve boşluklar, doğal alanlar, oyun ve rekreasyon, tesis ve imkanlar, iş ve yerel ekonomi, konut ve toplum, sosyal iletişim, kimlik ve aidiyet, güven hissi, bakım ve onarım, etki ve kontrol hissidir (URL-6, 2022).

- **Dolaşım**, tasarımlarda yürüyüş olanaklarının ve bisiklet kullanıcıların etkin hale getirilmesi ve kullanıcıların ulaşım güzergâhlarının kullanışlı, kaliteli, estetik ve işlevsel olması gibi durumları içermektedir.
- **Toplu taşıma**, ulaşılacak istenen her mekâna, fiyat olarak ve her kullanıcı profilinin kullanımına olanak sağlayan toplu taşıma araçlarını kapsamaktadır. Toplu taşıma araçları her yerde bulunan istasyon ve duraklarıyla kullanıcılara kent içinde kolay erişim imkânı sunmaktadır.
- **Trafik ve otoparklar**, dolaşım ağlarının uygun tasarımı, ulaşım araçlarının belirli bölgelerde kullanıcılara rahatsızlık (trafik ve gürültü vb. açılardan) vermemesi için önem taşımaktadır. Uygun sirkülasyon ve doğru konumlarda planlanan otopark

tasarımlarıyla hem kullanıcı erişimi ve hem de kent içindeki konforu korunmaktadır.

- **Sokaklar ve boşluklar**, kalite açısından değerlendirilmek istenen mekânın çevresinde bulunan yapılaşma, parklar, simgesel yapılar, meydanlar, rekreasyon alanları o mekânın kullanıcılara konforlu bir deneyim sunma durumunu doğrudan etkilemektedir.
- **Doğal alanlar**, tüm canlılar için sağlıklı bir kent varlığını ancak doğal alanlar (parklar, akarsular, ormanlar vb.) ile koruyabilmektedir. Bu alanlar toplum sağlığını iyileştirir, insanlara rekreasyonel faaliyetler için fırsat sunar, yaban hayatı için ortam oluşturur ve hava ve ses kalitesini olumlu yönde etkiler. Bu alanların korunmasıyla kullanıcıların günümüzdeki ihtiyaçları karşılamakta ve bu alanlar gelecek nesillere aktarılmaktadır.
- **Kent içerisinde kullanıcılara sağlanan oyun ve rekreasyon fırsatları**, mekân kalitesini ve dolayısıyla toplum yaşam kalitesini etkilemektedir.
- **Tesis ve imkânlar**, insanların fizyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarına yanıt veren mekânlar (alışveriş mekânları, okullar, kütüphaneler, sağlık tesisleri, barınma ve yeme-içme alanları vb.) ve bu mekânlara ulaşım kolaylığının sağlanması, mekânları kullanım kolaylığı oluşturulması mekân kalitesini etkileyen önemli unsurlardır.
- **İş ve yerel ekonomi**, ekonominin gelişimi; iş olanaklarını ve kullanıma sunulan faaliyetleri artırarak yaşam kalitesini etkilemektedir.
- **Konut ve toplum**, barınma alanları ve oluşturulan komşuluk üniteleri, farklı kültürden insanlara etkileşim olanağı sunmasıyla kent için önemlidir.
- **Sosyal iletişim**, tasarlanan buluşma alanları ve insanların boş zamanlarını değerlendirmek için oluşturan alanlar, insan-insan ve insan-çevre etkileşimini artırmakta ve bu sayede toplumun sosyal ihtiyaçlarına yanıt vermektedir.

- **Kimlik ve aidiyet**, bir mekânın tarihi, toplum için ve kent içinde taşıdığı önem kullanıcıların mekân deneyimlerini ve ait hissedip hissetmemelerini etkilemektedir.
- **Güven hissi**, iyi tasarlanmış mekânlarla kullanıcıların huzurlu ve güvende hissetmelerini sağlamak mümkündür. Kullanıcıların günün her zamanında mekânı aktif olarak kullanabilmesi güven hissini artırmaktadır. Ayrıca çevre alanda kullanılmayan binaların bulunmaması ve mekânlardaki canlılığın bu hissi artırdığı ifade edilmiştir.
- **Bakım-onarım**, kullanıcıların mekân deneyimlerini olumlu olarak aktarmasını sağlamaktadır. Yapısal ölçekte ve peyzaj açısından mekânın temizliğinin bakımının yapılması mekânın kullanım sıklığını artırmakta ve kalite standardını yükseltmektedir.
- **Etki ve kontrol hissi**, kullanıcıların bir alanla ilgili söz sahibi olduklarını hissetmeleri, ihtiyaç ve isteklerine göre değişiklik yapılacağını bilmeleri deneyimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedenle tasarım aşamasında toplum katılımlı yaklaşımlar benimsenmelidir.

Uzgören ve Erdönmez (2017) ise literatürdeki mekânsal kalite parametrelerini derleyerek çalışmalarında bu parametreleri üç kategoriye ayırmıştır. Bu kategoriler; sosyal etkileşim, fiziksel kalite, psikolojik konfor ve güvenlidir.

- **Fiziksel kalite**; tüm kullanıcıların erişimine açık ve her kullanıcı profili için uygun alanların varlığını, bireysel ve grup faaliyetleri için uygun mekânların bulunmasını, mekânlar arasında kolay erişim ve hareket sistemini,
- **Psikolojik konfor ve güvenlik**; tasarımda insan ölçeğinin esas alınması, tasarımların estetik değerlere sahip olması, dolaşım ağının ve ulaşım araçlarının arazi ile entegrasyonu, kullanıcıların emniyette ve güvende hissetmesi,

- **Sosyal etkileşim;** insanların birbirleriyle ve çevreyle etkileşimde bulunabilecekleri mekânların ve aktivitelerin çeşitliliği gibi kalite kriterlerini içermektedir.

3. ÜNİVERSİTE KAMPÜSLERİNDE MEKÂNSAL KALİTE

Üniversiteler ve üniversite kampüsleri; kent planlamasında, kentsel bileşenlerin tasarlanmasında, kentin demografik yapısının değişmesinde ve kullanıcı profillerinin değişmesiyle ihtiyaç olgusunun da değişmesinde etkili olan bir unsurdur. Kampüs alanları; eğitim-öğretim işlevinin yanı sıra kentlerin sosyal, kültürel, toplumsal ve psikolojik ihtiyaçlarını içinde barındırdığı işlevlerle sağlayan bir kentsel mekân olarak işlev görmektedir. Bu mekânların kent için ana unsur olması, kullanıcı çeşitliliği ve yoğunluğu düşünülerek mekânsal kalite açısından değerlendirilmesi, mevcut alanların iyileştirilmesi ve yeni mekânların oluşturulması açısından önem taşımaktadır. Üniversite ve kampüs kavramları, üniversite kampüslerinin işlevleri, kampüs mekân tasarımları ve planlaması, kampüslerde mekân kalitesini sağlamak için sürdürülebilir tasarım ilkelerini benimseyen rehberler ve kampüslerin mekân kalitesini etkileyen faktörler başlıkları üniversite kampüslerinde mekânsal kalite kavramının ifade edilebilmesi için bu bölümde detaylı olarak açıklanmıştır.

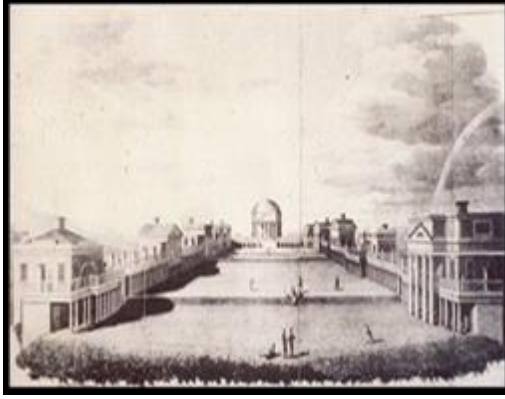
3.1 Üniversite ve Kampüs Kavramları

Üniversite kavramının kökeni Latince ‘universitas’ kelimesine dayanmaktadır. ‘Universitas’, bütün, hep, hepsi kavramlarını karşılamaktadır. Dilimize ise Fransızca’daki ‘toplumun her kesimine açık öğretim kurumu’ anlamını karşılayan ‘université’ kelimesiyle dâhil olmuştur (Sönmezler, 1995 akt. Kuyrukçu, 2012). TDK’ya göre üniversite kavramı bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu, darülfünun olarak tanımlanmaktadır (URL-7, 2022). Üniversite kavramını uzmanlık branşı olarak farklılaşmış fakültelerin tek bir rektörlüğe bağlı olarak kendi uzmanlık alanlarında en yüksek düzeyde eğitim-öğretim ve bilimsel olarak üretme sürecini barındıran ve binaları, araştırmacılar ve diğer çalışanları kapsayan kurum olarak da tanımlamak mümkündür (Gökbel, 2021; Yekrek, 1999).

Üniversiteler geçmişten günümüze kent tasarımında ve kent planlama kararlarında etkin rol oynayan önemli unsurlardandır. Üniversitelerin tarihsel süreçteki gelişimine

bakıldığında kaynaklarda ilk yükseköğretim kurumlarının kaynağını; Platon'un felsefe okulu olan Academia ve Aristo'nun Lyceum'undan, Antik Yunan döneminde avlu çevresinde bulunan dersliklerle halka spor eğitimi vermekte olan Gynasium'lardan, devlet memuru yetiştirmeyi hedefleyen akademilerden, Roma döneminde hukuk eğitimi veren kurumlardan ve 11.yy.da İtalya'da kurulan Bologna ve Salerno Üniversiteleri'nden aldığı belirtilmekte ve ilk oluşturulan üniversite örneklerinin (Bologna, Paris ve Oxford Üniversiteleri) kurulumunda Çin Manastırları ve İslam Medreselerinden ilham alındığı ifade edilmektedir. İlk üniversite örneklerinden de çıkarım yapılabileceği gibi kurulan üniversiteler bulundukları kent isimleriyle alınarak kenti temsil eden ana unsurlardan biri haline gelmiş kentin gelişimini her yönüyle etkilemiştir(Bilgin, 2006; Hashimshony ve Haina, 2006; Yekrek, 1999).

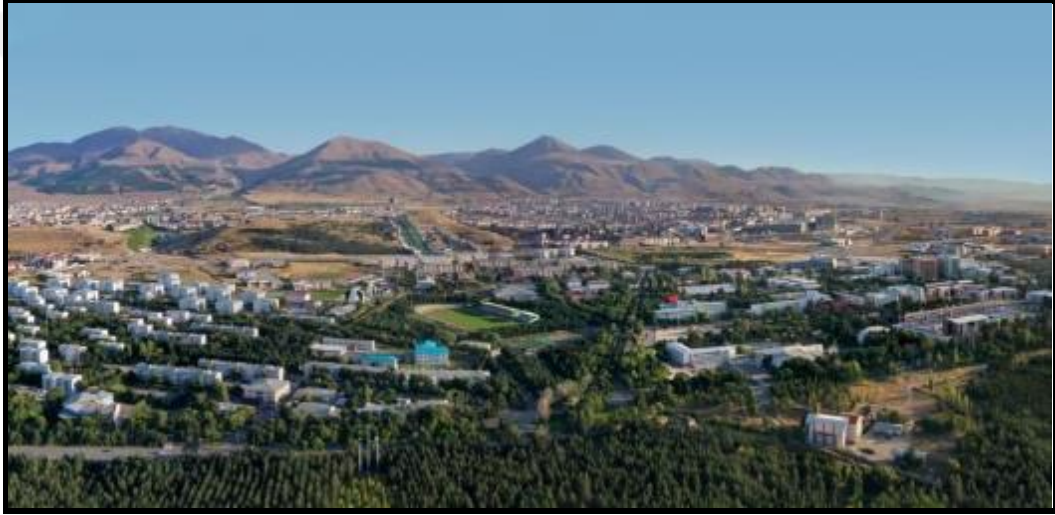
Kampüs kavramı TDK'ya göre yerleşke olarak ifade edilmektedir (URL-8, 2024). Bu kavram Latince kökenlidir ve ilk kez ABD'de üniversite arazilerini ifade etmek için kullanılmıştır. Zaman içerisinde yerleşmelerin artması ve işlevlerin eklenmesiyle tüm üniversite mülkiyetini tanımlamak için kullanılmaya başlanmıştır (Hashimshony ve Haina, 2006). Üniversiteyi oluşturan tüm unsurları kapsayan işlevler ve yerleşmeler bütünü olarak ifade edilen kampüsler, eğitim-öğretim ve bilimsel üretim görevlerinin yanı sıra kullanıcılarına ilişkili alanı içerisinde ihtiyaç duyabilecekleri tüm işlevleri (yurtlar, sosyal birimler, alışveriş mekânları, yeşil alanlar, spor tesisleri ve alanları vb.) sunan bir bütün olarak tanımlanmaktadır (Isiaka ve Siong 2008 akt. Razak vd.,2011; Kuyrukçu,2012). Kampüs tanımı ilk olarak Princeton Üniversitesi (1746) için kullanılmıştır. İlk üniversite kampüs örnekleri olarak ise New York (1813), Chenectady'de ve Charlottville'deki Virginia Üniversiteleri (1817-1826) gösterilebilir (Şekil 3.1, Şekil 3.2) (Kortan, 1981 akt. Kuyrukçu, 2012). Türkiye'deki ilk kampüs yerleşmelerini; Erzurum Atatürk Üniversitesi (1956), Orta Doğu Teknik Üniversitesi (1961), Karadeniz Teknik Üniversitesi (1955), Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü (1965) olarak sıralamak mümkündür (Şekil 3.3, Şekil 3.4, Şekil 3.5) (Kuyrukçu, 2012).

Şekil 3.1 Charlottesville Virginia Üniversitesi (URL-9, 2022)

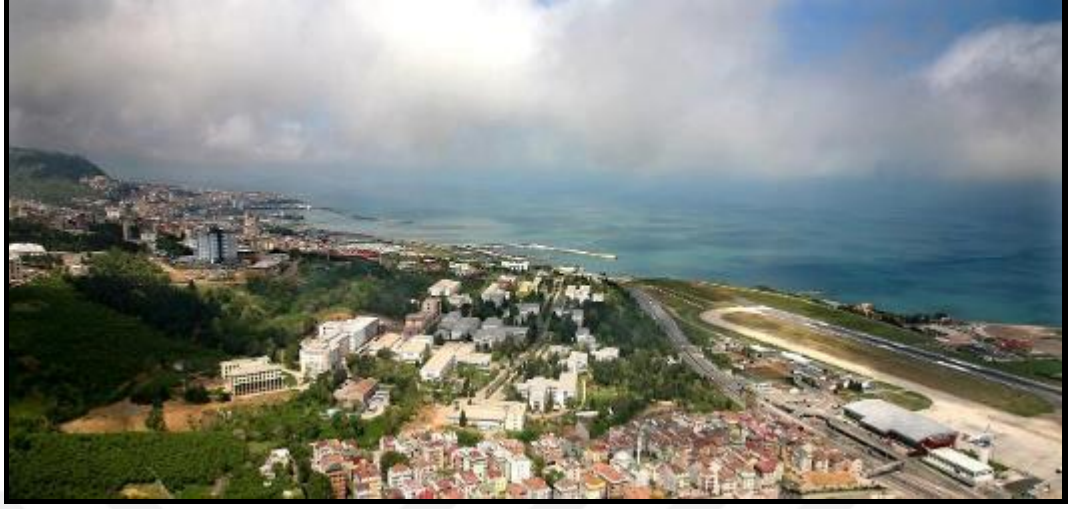
Şekil 3.2 Charlottesville Virginia Üniversitesi (URL-10, 2022)

Şekil 3.3 Atatürk Üniversitesi Kampüsü/Erzurum (URL-11, 2022)

Şekil 3.4 ODTÜ Kampüsü/Ankara (URL-12, 2022)

Şekil 3.5 KTÜ Kampüsü/Trabzon (URL-13, 2022)

Üniversite ve dolayısıyla kampüsleri kentteki konumlarına göre; kent üniversiteleri (kampüsleri) ve kent dışı üniversiteler (kampüsler) olarak ikiye ayrılmaktadır. Kent üniversiteleri; kentte uygun bulunan binaların dönüştürülerek üniversite hizmetinin sağlanmasıyla ada-parcel ve yapı ölçeğinde oluşmakta, kent dışı üniversiteler ise; kullanıcıların ihtiyaç duyabileceği tüm işlevleri bünyesinde barındırarak kendi içinde dinamikliği ve yeterliliği sağlayan ve kentsel ölçekte yerini alan yerler olarak tanımlanmaktadır (Erçevik ve Önal, 2011).

Ülkemizde bina işlevi değiştirilerek kent içi kampüs olarak hizmet vermekte olan kampüslere İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Mimarlık Fakültesi Taşkışla Kampüsü örnek olarak verilebilir (Şekil 3.6). Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) Davutpaşa Kampüsü ve Bilgi Üniversitesi Santral İstanbul Kampüsü kent içi kampüs olarak hizmet vermektedir (Şekil 3.7, Şekil 3.8) (Höger, 2007; Tetik, 2013).

Şekil 3.6 İTÜ Taşkışla Kampüsü (URL-14, 2022)

Şekil 3.7 YTÜ Davutpaşa Kampüsü/İstanbul (URL-15, 2022)

Şekil 3.8 Bilgi Üniversitesi Santral İstanbul Kampüsü (URL-16, 2022)

Dünya'daki kent içi kampüs örneklerine Cambridge, Harvard ve Moscow Lomonosov State Üniversiteleri örnek olarak verilebilir (Şekil 3.9, Şekil 3.10, Şekil 3.11) (Höger, 2007).

Şekil 3.9 Cambridge Üniversite Kampüsü (URL-17, 2022)

Şekil 3.10 Harvard Üniversite Kampüsü/Cambridge (URL-18, 2022)

Şekil 3.11 Lomonosov State Üniversitesi Kampüsü/Moskova (URL-19, 2022)

Toplumların gelişim göstermesiyle birlikte eğitim-öğretim ihtiyaçları da artmakta ve bu da üniversitelerin tüm branşları ve birimleriyle yeniden planlanmasını gerektirmektedir. Hızlı kentleşme, artan göçler nedeniyle üniversiteler kent içinde tüm işlevleri (eğitim-öğretim, araştırma işlevlerinin yanı sıra barınma, rekreasyon, spor, eğlence vb. işlevler) karşılayacak büyüklükte yeterli alana sahip olamamakta ve beklenen ihtiyaçlara cevap verememektedir. Kent içinde arsa maliyetlerin yüksek olması, teknolojinin gelişmesiyle birlikte ulaşım araçlarının ve iletişimin kolaylaşması, kampüslerin geniş alana yayılmaları ve tüm işlevlere cevap vermesinin kent için prestij sembolü olarak kullanılması sebebiyle kent dışı üniversite

yerleşkelerine yönelimler artmıştır (Erçevik ve Önal, 2011; Karakaş, 1999 akt. Kuyrukçu, 2012).

Koç Üniversitesi Sarıyer Kampüsü, 19 Mayıs Üniversitesi Kampüsü ve Yeditepe Üniversitesi Kayışdağı Kampüsü kent dışı kampüs örneği (Şekil 3.12, Şekil 3.13, Şekil 3.14), Dünyadaki örneklere ise California Üniversitesi Los Angeles Kampüsü, Essex Üniversitesi ve Simon Fraser Üniversitesi Kampüsü örnek olarak verilebilir (Şekil 3.15, Şekil 3.16, Şekil 3.17) (Höger, 2007).

Şekil 3.12 Koç Üniversitesi Sarıyer Kampüsü/İstanbul (URL-20, 2022)

Şekil 3.13 19 Mayıs Üniversitesi Kampüsü/Samsun (URL-21, 2022)

Şekil 3.14 Yeditepe Üniversitesi Kayışdağı Kampüsü/İstanbul (URL-22, 2022)

Şekil 3.15 California Üniversitesi Los Angeles Kampüsü (URL-23, 2022)

Şekil 3.16 Essex Üniversitesi/Colchester (URL-24, 2022)

Şekil 3.17 Simon Fraser Üniversitesi/Britanya Kolombiyası (URL-25, 2022)

3.2 Üniversite Kampüslerinin İşlevleri

Üniversite kampüslerinde yer alan ana işlevleri; çalışma, barınma, dinlenme-rekreasyon ve ulaşım olmak üzere dört temel gruba ayırmak mümkündür (Erkman, 1990 akt. Kuyrukçu, 2012; Öztürk, 2009).

Çalışma işlevi, akademisyenlerin ve öğrencilerin hem eğitim-öğretim gördükleri alanları (derslik, seminer odaları vb.), bilimsel araştırmalar için gerekli olan mekânları

(kütüphane, laboratuvar, atölyeler vb.), akademik birimleri ve rektörlük gibi merkezi yönetim birimlerini kapsamaktadır.

Barınma işlevi, özellikle kent dışı üniversitelerde öğrencilerin ve personellerin yaşama ve konaklama ihtiyaçlarının yurt hizmetleri, apartlar, öğrenci evleri ve lojmanlar ile giderilmesini ifade etmektedir. Yurt hizmetleri, öğrencilere güvende hissedecekleri bir barınma imkânı sağlarken aynı zamanda kampüs içerisindeki işlevlere kolay erişim fırsatı sunmaktadır.

Dinlenme ve rekreasyon işlevi, kampüslerde öğrencilerin boş zaman aktivitelerini gerçekleştirebilmeleri için onlara sunulan spor tesisleri, sinema, konser ve eğlence alanlarını, alışveriş mekânlarını, yürüyüş ve donatılarla desteklenmiş dinlenme alanlarını kapsamaktadır.

Ulaşım işlevi ise kampüs alanına ve kampüs içi olmak üzere iki farklı boyutta ele alınmaktadır. Kampüse ulaşım, çevredeki yerleşim bölgelerinden ya da kurumlarla olan ilişkiyi sağlayan ulaşım araçlarını ifade etmektedir. Kampüs içi ulaşım ise tüm birimleri ve işlevleri birbirine bağlayan dolaşım strüktürünü ifade etmektedir. Her ulaşım türü farklı kullanıcıların ihtiyaçlarına hitap edecek şekilde tasarlanmalıdır.

Bu işlevlere ek olarak akademik ve idari hizmetler, sağlık hizmetleri, ar-ge hizmetleri, destek hizmetleri (tesisat merkezleri, depolar vb.) yemekhane hizmetleri, kafe-restoran hizmetleri, ulaşım hizmetleri, güvenlik hizmetleri, telekomünikasyon hizmetleri, alışveriş hizmetleri gibi olanaklar kampüslerin mekân kalitesini doğrudan etkilemektedir (Açıkgöz, 2020; Erçevik, 2008).

3.3 Kampüs Mekân Tasarımları ve Planlaması

Kampüslerin işlevleri, kullanıcıları ve çevresiyle birlikte kolektif bir olgu olması kampüslerde mekân organizasyonlarının ve tasarımlarının önemini ortaya koymaktadır.

Kampüsler yapıları itibarıyla kullanıcılara küçük ölçekte kent imkânları sunmaktadır. Kentlerde olduğu gibi insanların fizyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını içinde

barındırdığı işlevlerle ve elemanlarla (yollar, donatılar, altyapı sistemleri, bitkilendirme ve mimari öğeler, boşluklar vb.) sağlamaktadır (Aydın ve Ter, 2008).

Kampüslerin tasarlanması sürecinde dikkat edilmesi gereken temel unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurlar; planlama, erişilebilirlik, güvenlik, rekreasyonel alanlardır. Doğru tasarım yaklaşımının başında ise bu unsurların, kullanıcı katılımı çerçevesinde incelenmesi gelmektedir (Neuman ve Kliment, 2004 akt. Abd-Razak, 2012).

3.3.1 Planlama

Kampüsler, eğitim-öğretim ve bilimsel açıdan toplumları yönlendirecek etkiye sahip oluşumlardır. Bu önemli etki nedeniyle kampüslerin fiziksel çevresinin doğru ve işlevsel planlanması büyük önem taşımaktadır.

Kampüsler kuruldukları dönemden itibaren ihtiyaçlara ve beklentilere göre gelişim göstermektedir. Dolayısıyla kampüsler oluşum sürecinde mevcut eylem ve etkilere göre değil ileriye dönük kararlar alınarak planlama yapılmalıdır. Her güncel işlev, kampüs planının mevcut haline eklemlenerek yeni bir bütün oluşturmaktadır. Bu nedenle kampüsler birbiriyle ilişkili ve bağımlı mekân organizasyonuna sahip küçük ölçekli kentler olarak ifade etmek mümkündür (Razak, 2011).

Kampüslerin planlamaları ve fiziksel nitelikleri; kampüsün toplumdaki yerinin belirlenmesinde, kampüs ve kent kimliğinin oluşmasında etkilidir. Kampüs planlamaları yapılırken planlanan işlevsel bölgeler (akademik, idari, hizmet birimleri, sosyal ve kültürel alanlar vb.) oluşturulmalı ve daha sonra bölgeler arasındaki bağlantılar oluşturulmalıdır (Açıkgöz, 2020; Razak, 2011). Bağlantılar; kampüs hizmetleri, açık alanlar ve binalar gibi temel unsurlarını desteklemektedir. Kampüs planlamasında bu karşılıklı bağlantılılık ve entegrasyon önemli kriterlerdendir. İhtiyaç duyulan hiçbir işlev diğerlerinden bağımsız ve dışarıda düşünülüp planlanmamalıdır (Dober, 1996 akt. Razak, 2011).

Kampüsler gelişirken farklı tipolojiler (yapı, peyzaj vb. açısından) ortaya çıkmaktadır. Gelişim aşamasında planlamalar kampüsteki mevcut tipolojiler ve elemanlar temel

alınarak geliştirilmeli, kampüste eski-yeni arasında bir denge sağlanmalı ve kampüste tasarım dili olarak bir birlik oluşturulmalıdır. Bu sayede kampüsler kendi kimlikleriyle toplumsal ve fiziksel açıdan varlıklarını devam ettirebilmektedir (Walker ve McGough 1962 akt. Razak, 2011).

Planlama aşamasında kampüslerin bağlantılılık, mekân organizasyonu ve sirkülasyonu gibi özelliklerinde etkili olan temel unsurdur. Doğru bir sirkülasyon sistemi hem kampüs işlevleri arasındaki ilişkiyi aktif kılmakta hem de kampüs faaliyetlerini desteklemektedir (Açıkgöz, 2020; Matloob ve Alsoofe, 2018).

Kampüs tasarımı, binaların, sokakların, yürüyüş yollarının, toplanma alanlarının ve yeşil alanların stratejik yerleşimini ve bunların arasındaki mekânsal ilişkileri kapsayan dikkatli bir alan planlaması ve fiziksel bileşenlerin üç boyutlu olarak ayarlanması süreci olarak tanımlanır. Aynı zamanda hem doğal hem de yapay peyzajların düzenlenmesiyle ilgilidir ve kampüsün fiziksel yerleşimini ve insanların yaya ya da araçla gözlemlediği özellikleri tanımlar (Chang vd., 2019; Dober, 1992).

3.3.2 Erişilebilirlik ve Kampüs İçi Sirkülasyon Sistemi

Erişilebilirlik, kullanıcıların kampüse ve kampüste ihtiyaç duyduğu her işleve ve birime ulaşım kolaylığı olarak tanımlanabilir (Açıkgöz, 2020). Erişim kolaylığı kampüste yürünebilirliği artırmakta ve faaliyetleri aktif kılmaktadır. Kopuk ve dağınık olmayan planlama ile kampüsteki her kullanıcı profiline (araç kullanan, yaya, bisikletli, engelli vb.) istediği işleve kolayca ulaşılabilmesi mümkündür. Her kullanıcı profili için farklı, birbiriyle entegrasyonu olan fakat birbirini engellemeyen dolaşım strüktürü sağlanmalıdır. Oluşturulan akslar kesintiye uğramamalı ve devamlılık göstermelidir. Özellikle yayaların kampüs içerisinde aktif dolaşım ağına sahip olması insanlar arasında iletişimi ve etkileşimi artırmakta, bu etkileşim sonucunda hem sosyal hem de kültürel anlamda çeşitlilik meydana gelmektedir. Erişilebilirlik kavramı aynı zamanda enerji etkin kullanımın ilk adımıdır. Hava kirliliğini ve araç bağımlılığını azaltarak enerjinin verimli kullanılmasını sağlar.

Yaya yolları ve gezinti alanları kullanıcıların konforunu sağlamak ve hava koşullarından korunmalarını sağlayabilmek için saçaklarla, donatılarla ve

bitkilendirme elemanlarıyla desteklenmelidir. Sirkülasyon ağının tasarlanmasında bitkilendirme elemanları ve döşeme farklılıkları aktif olarak kullanılmalı ve bu sayede kullanıcılara yön bulma kolaylığı sağlanmalıdır. Bisiklet kullanıcıları teşvik edilmeli ve araç yollarından farklı olarak bisiklet güzergâhları oluşturulmalıdır (Açıkgöz, 2020; Matloob, 2018; Razak, 2011). Taşıt yolları için ise yine hava koşullarına karşı güvenli sürüş sağlayacak ve yön bulma kolaylığı sunacak donatılar, bitkilendirme elemanları ve döşemeler kullanılmalıdır. Tüm kullanıcı profillerinin kampüs içerisinde dolaşımını aktif kılmak için akslarda gereken güvenliğin sağlanmış olması gerekmektedir.

3.3.3 Güvenlik

Kampüsler içerdikleri sosyal aktiviteleri ve kültürel olanaklarıyla her mevsim ve her saatte kullanıcılarına hizmet vermektedir. Bu nedenle kullanıcı güvenliği kampüs tasarımlarında temel esastır. Özellikle geceleri güvenlik hizmetinin sağlanması kullanıcılar için büyük önem taşımaktadır. Aydınlatma elemanlarının sayıca yeterli kullanılması, işlevlerin kampüs içerisinde dağılımının dengeli olması ve canlılık sağlayan mekânların organizasyonlarının dengeli planlanması kampüste güvenliği sağlayacak unsurlar olarak nitelendirilebilir. Ayrıca bina ölçeğinde yapı sağlamlığı ve sağlığına dikkat edilmesi, çevresel anlamda bitkilendirme elemanlarının, döşeme malzemelerinin ve donatıların kullanıcı hareketlerini engellemeyecek, yaya gezintilerinde ve araç-bisiklet sürüşlerinde tehlike oluşturmayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Ek olarak kullanıcıların kampüsü ‘güvenilir’ olarak nitelendirilebilmeleri için kolay okunabilir bir planlamaya, işlevler ve bölgeler arası entegrasyona sahip olması gerekmektedir. Karmaşık ve okunabilir olmayan bir planlama ve dolaşım ağı kullanıcıların kontrol duygularını kaybederek tedirgin hissetmelerine neden olacaktır (Aydın ve Ter, 2008; Razak, 2012).

3.3.4 Kampüs Tasarımında Rekreasyonel Alanlar

Rekreasyon, insanların boş zaman aktivitelerinin tümü olarak tanımlanmaktadır (Açıkgöz, 2020). Kampüs tasarımlarında da kullanıcıların yaşam kalitesini etkileyen ve aktif olarak mekân kullanımını sağlayan rekreasyonel alanlar ve özellikle açık alanlar önemli bir rol oynamaktadır. Huesman (2007), yapmış olduğu çalışmada

rekreasyon alanlarının ve rekreasyonel faaliyetlerin öğrencilerin öğrenme kabiliyetini, üniversite başarılarını, üniversitenin akademik başarısını, fiziksel gücü, stres düzeyini, kampüsün gelişimini ve kimliğini ve kampüs kullanıcılarının yaşam kalitesini doğrudan etkilediğini ve rekreasyonel alanların çeşitli ve kullanılabilir olmasının sosyal entegrasyonu arttırdığını ifade etmiştir. Bu nedenle kampüs tasarımlarında yaş gruplarına ve kullanıcı profillerine uygun olarak rekreasyonel işlevler ve bu işlevlere uygun mekânlar oluşturulmalıdır.

Rekreasyon alanlarının; mevcut kullanıcıların erişimine açık olması, beklentileri ve ihtiyaçları farklı açılardan (estetik, sosyal, psikolojik, fiziksel vb.) karşılama yeterliliğine sahip olması, kullanıcılara güvenli ve emniyetli bir ortam sunması gibi temel nitelikleri taşıyacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Ayrıca sosyal faaliyetlerin türü, farklı kullanıcı profillerine hitap etmesi, mekânsal nitelikler (hava kalitesi, malzeme kalitesi, donatı çeşitliliği vb.) rekreasyonel alanların kalitesinin belirlenmesinde aktif rol oynamaktadır (Hanan, 2013).

Kampüslerde bulunabilecek rekreasyonel mekânlara; spor alanları (spor sahaları, yüzme havuzları, kortlar vb.), oturma-dinlenme alanları, yürüyüş alanları, konser alanları, kafe-restoran gibi yemek alanları, kütüphane gibi ortak kullanıma açık alanlar ve diğer çalışma alanları örnek olarak verilebilir (Huesman, 2007). Bu mekânlar oluşturulurken özellikle açık alanlarda iklim koşullarına uygun (uygun yönlenme ve uygun bitkilendirme gibi) tasarımlar yapılmalıdır.

3.3.5 Kampüs Tasarımında Materyaller ve Donatılar

Kampüs tasarımlarında etkili olan materyaller; topoğrafya, bitkisel elemanlar, doğal su öğeleri, binalar ve yapısal elemanlar olarak tanımlanabilir.

Donatılar ise; yönlendirme levhaları, tanıtım panoları, para çekme makineleri, banklar ve diğer oturma elemanları, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, gölgeleme elemanları, döşeme elemanları, kiosk, büfe, ulaşım araçları için duraklar, yol ve ağaç için sınırlayıcı elemanlar, oyun ve spor ekipmanları, bitkilendirilmiş ya da sanat unsuru olarak kullanılan duvarlar, heykeller olarak örneklenebilir (Kurdoğlu, 2013).

Materyaller ve donatılar, kampüs içerisinde kentlerde olduğu gibi yaşama yön veren ve mekân kalitesini doğrudan etkileyen unsurlar olarak karşımıza çıkmakta ve diğer tüm tasarım ve planlama unsurlarını destekleyici işlev görmektedir. Topoğrafyaya uygunluk örneğinde bakıldığında; erişilebilirlik ve dolaşım strüktürünü, iklim faktörlerine uygun yerleşimle sağlıklı yapı ve mekânları doğrudan etkilediği görülmektedir. Donatı elemanları ölçeğinde bakıldığında; yaşayan mekân oluşturma da etkili unsurlar olduğu, mekânsal okunabilirliği, yürünebilirliği, kullanım sıklığını, estetik kriterleri etkileyen faktörler olduğu ifade edilebilir.

3.4 Kampüslerde Mekân Kalitesini Sağlamak İçin Sürdürülebilir Tasarım İlkelerini Benimseyen Rehberler

Üniversite kampüslerinin; sosyal, kültürel, psikolojik, toplumsal ve ekonomik gelişim süreçlerinde sürdürülebilir gelişme hedefleri büyük önem taşımaktadır. Üniversite kampüslerinin kentlere başta eğitim olmak üzere kültürel ve ekonomik olarak katkı sağlaması bu kampüslerin yenilikçilik ve sürdürülebilir kampüs tasarımının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Sürdürülebilir kampüsler atık yönetimi, enerji tüketimi, yeşil binalar, su kullanımı, yenilenebilir enerji odaklı tasarımlar ile çevre ve hava kirliliğinin kontrol altına alınması gibi konular ile mekân kalitesini olumlu yönde değiştiren ana unsur haline gelmiştir (Küçükyavaş ve Oktay, 2015). Bu doğrultuda kampüslerde mekân kalitesini sağlamak için sürdürülebilir tasarım ilkelerini temel alan UNEP, ISCN-GULF, UI GreenMetric-WUR, ISO-14001, STARS, Green League gibi rehberlerin mekân kalitesi parametreleri bu bölümde ele alınacaktır.

3.4.1 UNEP (United Nations Environment Programme) (Birleşmiş Milletler Çevre Programı)

Üniversite kampüslerinin, kent özelliklerini daha küçük ölçekte taşıyan mekânlar olması sebebiyle UNEP bu alanları, çevresel sorunların karşılaşıldığı mikro evrenler olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle üniversitelerin çevresel kalitesini artıracak ve sürdürülebilir kampüs tasarımını sağlayacak bir rehber hazırlanmıştır. Hazırlanan rehberde kampüsler için sürdürülebilirliğe ters düşerek mekânsal kaliteyi etkileyecek her faktörün buna sebep olan aktivitelerle bir bütün olarak ele alınması gerektiği

savunulmuştur. Bu da sürdürülebilirliğin mekânsal organizasyonların planlanması açısından da etkili olan bir unsur olduğunu göstermektedir.

UNEP, bir üniversitenin sürdürülebilir varlığını sosyal, ekonomik ve çevresel olmak üzere üç temel başlıkla incelemektedir.

Sürdürülebilirliğin sosyal boyutu; kampüslerin kendi içinde ve kentsel alandaki entegrasyonunu ifade etmektedir. Toplumun tüm kesimlerinin üniversite işlevleriyle etkileşiminin sağlanacağı potansiyel mekânlar olarak da kampüsler karşımıza çıkmaktadır. İnsanların birbirleriyle ve çevreleriyle etkileşim içinde olacakları mekânların sürdürülebilir mekânlar olarak tasarlanması insanların refah düzeyini etkileyecektir. Bunlara ek olarak üniversitelerde, diğer üniversiteler ile etkileşimini artıracak etkinliklerin ve çalışmaların mevcut olması da sosyal boyutu destekleyecek unsurlar arasında belirtilmiştir.

Üniversite kampüsleri, kullanıcı sayısının fazlalığı ve sahip olduğu işlevsel çeşitlilik nedeniyle kaynak tüketiminin çok olduğu mekânlardır. Bu mekânlar üretim-tedarik ve hizmet sektörünün bir parçası olması, bulunduğu bölgeye ticaret ve istihdam olanakları sağlamasıyla ekonomik açıdan önem taşımaktadır. Yatırımların planlı yapılması ve kaynakların (enerji, su vb.) doğru kullanımı kampüslerin kendi içinde ve kent ölçeğinde ekonomik açıdan sürdürülebilirliğini sağlayacak unsurlardır. İklimsel faktörlere ve doğal afetlere karşı yapılacak yatırımlar, çevresel düzenlenme ve yapısal tasarımlar için harcanan finansman ve bu maliyetlerin ne kadar süre boyunca üniversiteye/kente hizmet sağlayacağı, ne kadar verim sağladığı da ekonomik anlamda yapılacak olan değerlendirmelerde ele alınması gereken kriterlerdendir.

UNEP sürdürülebilirliğin çevresel boyutunu; mekânsal planlama, fiziksel büyüme ve gelişme, yapısal ve çevresel ölçekte bakım-onarım çalışmaları, kaynak tüketimi, enerji ve su etkin tasarımlar, atık yönetimi, kirlilik ve iklimsel faktörlere uygun tasarımlar gibi konularla ele almıştır. (UNEP, 2014, 2021).

UNEP, sürdürülebilirliğin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarını incelenmesine ek olarak kalite kriterleri belirlemiş ve bunları aşağıdaki şekilde sıralamıştır;

- Kampüslerin sosyal ve çevresel sorumluluklarının belirlenmeli ve bunlar bütünsel olarak ele alınmalıdır.
- Kampüslerin temel işlevleri, belirlenen sürdürülebilir bütünlük içinde ilgili tüm disiplinler tarafından değerlendirilmelidir.
- Kampüslerde kullanıcılar için (idari ve akademik personeller, öğrenciler ve diğer çalışanlar) eşitlik, çeşitlilik ve adalet ilkeleriyle kaliteli mekânlar oluşturularak yaşamsal konfor sağlanmalıdır.
- Yaşayan kampüs tasarımıyla mekânlar kullanıcı deneyimlerine göre şekillendirilmeli ve diğer tasarım bileşenleri kullanıcı katılımı esas alınarak yönlendirilmelidir.
- Sıfır atık/su/karbon ilkesi tasarımlarda amaç edinilmeli, planlamalar ve yönetimler bu doğrultuda yapılmalıdır.
- Kampüslerin yerleştikleri konum itibarıyla kent içerisindeki diğer yönetsel organlarla, eğitim kurumlarıyla ve sosyal-kültürel imkânlarla etkileşimi önem taşımaktadır. Doğru yapılan kentsel mekânsal organizasyonlarla üniversite-kent iş birliği sağlanarak toplumun her kesimiyle etkileşimi desteklenmelidir (UNEP, 2014).

3.4.2 ISCN-GULF (The International Sustainable Campus Network) (Uluslararası Sürdürülebilir Kampüs Ağı)-(Global University Leader Forum) (Küresel Üniversite Kılavuzu)

Üniversiteler arasında genel bir sürdürülebilir başarı oluşturulması amacıyla ISCN ve GULF işbirliğinde değerlendirme kriterleri oluşturulmuştur.

ISCN-GULF, kampüslerde sürdürülebilirlik ilkelerinin uygulanması için üç ana prensip belirlemiştir. Bu prensipler;

- Binalar ve binaların sürdürülebilirliği,

- Kampüs ölçeğinde planlama ve hedefler
- Araştırma, öğretim ve sosyal entegrasyondur.

ISCN-GULF, üniversitelerin sürdürülebilirlik kapsamında değerlendirilirken binaları, kampüs ölçeğinde yapılmış olan planlama ve tasarımları, araştırma ve öğretim işlevlerinin yanı sıra sosyal tesisleri ve bu mekânların hiyerarşik olarak mekânsal düzendeki konumları, entegrasyonun bütünsel olarak ele alınması gerektiğini ifade etmektedir (Oktay ve Küçükyavaş, 2015).

Binalar ve binaların sürdürülebilirliği prensibiyle; doğaya ve araziye uygun yapısal tasarım, kampüsün altyapı özellikleri, düşük karbon emisyonu sağlaması, kaynak kullanımı, enerji ve su tüketiminin en düşük seviyede tutulması ve atık yönetiminin yapılması, engelsiz erişim, gelecekte kurgulanacak işlevler ve inşa edilecek yapılar için esnek tasarım, yapı yaşam döngüsünün düşük maliyet ve enerjiyle sağlanması kriterleri ele alınmaktadır. Satın alınan malzemeler, geri dönüşüm uygulamaları, çevresel düzenlemelerde uyumsuzluk, üniversite laboratuvarlarında atık yönetiminin sağlanması ve enerji kullanımının dengelenmesi, hava kalitesi, bina tasarımında ve çevresel düzenlemelerde yönlenmeler (iklimsel ve çevresel faktörler dikkate alınarak), yapı-peyzaj entegrasyonunun sağlanması, katılımcı yaklaşım gibi faktörlerinde sürdürülebilir başarıyı önemli ölçüde etkilediği ifade edilmektedir.

Kampüs ölçeğinde planlama ve hedefler prensibiyle; tasarımların ileriye dönük ihtiyaçlar gözetilerek planlanması gerektiği ifade edilmektedir. Kampüs kullanıcıların ve kampüs çevresindeki kullanıcıların(komşuların) lokasyon açısından ve bulundukları faaliyetler açısından entegrasyonunun sağlanması planlamanın ilk ilkesi olarak kriterler arasında yerini almaktadır.

Mevcut alanların ileriye dönük planlanmasında da doğal unsurların ve kaynakların korunmalı, çevresel entegrasyonu sağlanmış ulaşım strüktürünün kurgulanmalı, yaya etkin tasarım sağlanmalıdır. Bu etkenler düşük karbon emisyonunu beraberinde getirecektir. Kampüslerde gri su ve yağmur kullanımı kampüs ölçeğinde sürdürülebilirliği önemli ölçüde etkilemektedir.

Araştırma, öğretim ve sosyal entegrasyon prensibiyle; kampüsleri çok yönlü olarak ele almanın gerekliliği ve içerdiği tüm birim ve işlevlerle kampüsün yaşayan laboratuvar haline gelmesinin önemi vurgulanmıştır. Çevresel, sosyal ve ekonomik tüm konularda katılımcı yaklaşımın varlığı ve katılımcıların deneyimlerine göre kullanım sürecinin şekillenebilmesi bu prensibin temel kriteridir. İşlevsellik, çeşitlilik, bağlantılılık gibi kavramların tasarımlarda dikkate alınmasının sürdürülebilirliği etkileyen faktörler arasında olduğu ifade edilmiştir (ISCN-GULF, 2010).

3.4.3 UI GreenMetric-WUR (Universitas Indonesia GreenMetric World University Rankings) (Endonezya Üniversitesi GreenMetric Dünya Üniversite Sıralaması)

UI GreenMetric-WUR, Endonezya Üniversitesi tarafından tasarlanmış ve 2010 yılında sürdürülebilir tasarıma teşvik etmek, yeşil kampüs uygulamalarını artırmak amacıyla GREENSHIP, LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) (Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik), STARS (Sustainability Tracking Assessment & Rating System) (Sürdürülebilirlik, İzleme, Değerlendirme ve Derecelendirme Sistemi) gibi uygulamalar temel alınarak oluşturulmuştur. Anket yöntemiyle belirlenen kriterler değerlendirilmekte ve bunun sonucunda üniversiteler sıralanmaktadır.

UI GreenMetric, sürdürülebilir tasarım kriterlerinin yanı sıra üniversitelere tanınırlık ve ağ kurma gibi faydalar sağlamakta ve bu sayede kalite standartlarını yükseltmektedir.

UI GreenMetric, üniversitelerin sürdürülebilir kaliteleri çevre, ekonomi ve sosyal yönleriyle ele almaktadır. Çevresel açıdan doğal kaynakların kullanımı, çevresel yönetim ve kirlilik önlemeyi içermektedir. Ekonomik açıdan kar ve maliyet azaltmayı, sosyal açıdan ise eğitim, toplum ve sosyal katılımı ifade etmektedir.

Yapısal sistemler ve altyapı sistemleri, enerji kullanımı ve iklimsel faktörler, atıklar, su kullanımı, ulaşım, eğitim başlıkları altında alt kriterler belirlenmiştir.

- Yapısal sistemler ve altyapı sistemleri; açık alanların oranı, yeşillendirilmiş ve ormanla kaplı alanların oranı, sürdürülebilirlik çalışmaları için ayrılan bütçe kriterleriyle değerlendirilmektedir.
- Enerji kullanımı ve iklimsel faktörler; enerji verimliliğine sahip cihazların kullanımı, akıllı bina uygulamaları, kampüste yenilenebilir enerji üretimi, toplam elektrik tüketiminin kampüs nüfusuna oranı, yeşil bina uygulamaları, toplam karbon ayak izinin kampüs nüfusuna oranı gibi kriterlerle incelenmektedir.
- Atıklar ve su kullanımı; kampüste kâğıt ve plastik kullanımını azaltma ve geri dönüşüm uygulamalarıyla, atıkların işlenmesiyle ve imha edilmesiyle, su tasarrufunun sağlanmasıyla, gri suyun ve yağmur suyun etkin kullanımıyla incelenmektedir.
- Ulaşım; araçların, servislerin ve bisikletlerin kampüs nüfusuna oranı, park yerlerinin türü ve yeterliliği, toplu taşıma uygulamalarının yaygın kullanımı, kampüs tasarımlarında bisiklet ve yaya etkin uygulamaların varlığı gibi kriterlerle değerlendirilmektedir.
- Eğitim ise; sürdürülebilirlikle ilgili dersleri, yayınları, dersleri, etkinlikleri, organizasyonları kapsamaktadır (Lauder vd.,2015; Ragazzi ve Ghidini, 2017; UI Greenmetric, 2017; URL-26, 2022).

3.4.4 ISO-14001 (International Organization for Standardization) (Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu)

Üniversitelerin sürdürülebilir planlamalarında kullanılan standartlardan biri ISO-14001'dir. ABD ve Avrupa'da bulunan birçok üniversite bu kriterleri kullanmaktadır. Bu rehber üniversiteleri ortaya çıkardıkları ürün, hizmet ve faaliyetler sonucunda meydana gelen çevresel etkileri yönetmelerine yardımcı olmaktadır.

- Atıkları, kaynak tüketimini ve çevresel kirliliği azaltmak,
- Çalışanlar arasında çevre bilincini geliştirmek,

- Çevresel performansı destekleyici yönetim tarzını benimsemek gibi hedefler belirlenmiştir.

Çevresel sorunları dile getirmesi ve bu sorunların çözülmesini hedeflese de ISO-14001, sürdürülebilirliği çok yönlü bir kavram olarak ele almaması ve net kriterler belirleyememesi sebebiyle sürdürülebilir kampüs değerlendirmeleri için zayıf kalmaktadır (Alshuwaikhat ve Abubakar, 2008).

3.4.5 STARS (Sustainability Tracking, Assessment and Rating System)(Sürdürülebilirlik Takip, Değerlendirme ve Derecelendirme Sistemi)

STARS, AACHE (Association for the Advancement of Sustainability in Higher Education) (Yükseköğretimde Sürdürülebilirlik Geliştirme Derneği) tarafından oluşturulmuştur. Tüm yükseköğretim kurumları kapsayacak şekilde uzun vadeli sürdürülebilirlik hedefleri belirlemeyi, daha güçlü ve daha çeşitli sürdürülebilir kampüsler oluşturmayı, üniversitelerin küresel sürdürülebilirliğe katkılarını artırmayı ve sürdürülebilir performanslarını değerlendirmeyi hedeflenmiştir. STARS, üniversitelerin sürdürülebilir kalitesini ortak bir ölçüm sistemi olarak belirlediği 17 kriter ile değerlendirmektedir. (AACHE, 2021; Gómez vd., 2015; URL-27, 2022).

Bu kriterler; hava kalitesi ve iklim, binalar, kampüs katılımı, koordinasyon ve planlama, öğretim programı, çeşitlilik ve finansal anlamda karşılanabilirlik, enerji, yemek ve yiyecek hizmetleri (tarım hizmetleri ve atık yönetimi açısından), estetik kampüs planlaması(doğal hayatı koruma, çevresel düzenleme, biyoçeşitlilik vb.), yatırım ve finans, halk katılımı, sürdürülebilir satın alma politikaları (maliyet analizi, yaşan döngüsünün desteklenmesi, geri dönüşüm, ürün ve hizmetler için maliyet), araştırma (sürdürülebilirlik üzerine çalışmalar ve girişimler), sürdürülebilir ulaşım sistemleri, atık ve su yönetimi, refah ve iş durumu(kullanıcıların iyi hissetmesi ve güvenlikleri, çalışanların maaşları) olarak sıralanmaktadır(AACHE, 2021).

3.4.6 Green League (Yeşil Lig)

People and Planet öğrenci ağı tarafından 2007 yılında İngiltere’de bulunan üniversitelerin çevresel değerlendirmeleri için oluşturulan sıralama indeksidir. Bu

indeks günümüzde 14 kriter ile üniversitelerin çevresel değerlendirmelerini gerçekleştirmektedir (Grindsted, 2011).

Bu kriterler; politika ve strateji, çevresel denetim ve yönetim sistemleri, karbon yönetimi, sürdürülebilir gıda, etik yatırım bankacılık, etik kariyer ve işe alım, personel, çalışan hakları, personel ve öğrenci katılımı, sürdürülebilir kalkınma için eğitim, enerji kaynakları, atık ve geri dönüşüm, düşük karbon emisyonu, su tasarrufu olarak sıralanmaktadır (URL-28, 2022).

3.5 Kampüslerin Mekân Kalitesini Etkileyen Faktörler

Üniversite kampüsleri, küçük bir kent simülasyonu olarak çalışan ve kendi kendine yetebilen çok yönlü bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Barındırdığı çeşitli işlev ve imkânlar; kampüs alanlarında mekân kalitesinin multi-disipliner olarak ele alınmasını gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda; kampüs içerisinde bulunan bölgelerin (akademik, idari, rekreasyon ve barınma vb.) ihtiyaçlara yönelik ve bağlantılılık ilişkileri temel alınarak kurgulanması, erişilebilirlik ilkesinin kampüs genelinde geçerli olması, ulaşım ağı, topoğrafyaya uygunluk, iklimsel özelliklerin etkin kullanımı, aktivite çeşitliliği ve aktiviteler için uygun alanların varlığı, yeşil alan dengesinin sağlanması, açık alanların uygun donatılarla desteklenmesi, hava kirlilik düzeyinin ve atık yönetiminin kontrol altında olması, yapıların ve donatıların tipolojik nitelikleri, açık kapalı alanların varlığı ve yeterliliği, mekânların ve aktivitelerin ücret olarak erişilebilir olması, okunaklılık, görsel ve işitsel konfor gibi kavramlar kampüslerde mekân kalitesini etkileyen faktörler olarak belirlenmiş ve bu kavramlar mekânsal düzen, işlevsel kalite/fiziksel kalite, çevresel kalite/konfor-kimlik, sosyal kalite, ekonomik kalite ve estetik kalite başlıkları altında gruplandırılarak ifade edilmiştir (Erçevik, 2008; Ökten, 2008).

3.5.1 Mekânsal Düzen

Kampüslerde yer alması gereken işlevler bölgeleme yapılarak kampüs alanına yerleştirilmelidir. Bu bölgeler; akademik, idari, dinlenme ve rekreasyon ve barınma bölgesi olarak ifade edilebilir. Kampüs alanlarında giriş kapılarından başlayarak mekân hiyerarşisi yapılarak bölgeler yerleştirilmeli ve kampüs gelişmeleri buna göre

planlanmalıdır. Bir bölgeden diğerine geçişlerde tüm kampüs geçilmemeli ve bu geçişler diğer işlevleri aksatmamalıdır. Rekreasyon alanları tüm bölgelerdeki kullanıcıların ortak olarak erişilebileceği bir noktada konumlanmalıdır (Erçevik, 2008).

3.5.2 İşlevsel Kalite/Fiziksel Kalite

Kampüs alanlarında fiziksel ve işlevsel kalite değerlendirmesi öncelikli olarak kampüsün kent içindeki konumu ile ilişkilendirilmektedir. Kent içindeki temel işlevlere, barınma alanlarına, sosyal alanlara, sağlık hizmetlerine olan uzaklığı kampüslerin mekân kalitesini etkilemektedir. Özellikle kampüs çevresinde, kampüs yaşantısını destekleyecek işlevlerin bulunması mekân kalitesini etkilemektedir. Kent içindeki bir noktadan kampüse erişim kolaylığı, kent ulaşım ağının bir parçasında olması, kampüslerin transfer merkezlerine (otogar, havaalanı, iskele, metro istasyonu gibi) olan yakınlığı ve erişimi, kentin yeşil alan gelişimine ve sosyal, kültürel yaşamına katkı sağlayabilmesi kampüslerin kentsel ölçekteki kalitesini ölçen kriterlerdir (Ökten, 2008).

Kampüs ölçeğinde kalite kriterlerine bakıldığında ise; topoğrafyaya uygun olarak yerleşim ve uygun arazi kullanımıyla iklimin olumlu etkilerinden (güneş, gölge, doğal havalandırma vb.) yararlanma, kampüs yerleşiminde işlevlerin dengeli dağılımı ve genel yerleşimde doluluk-boşluk oranının planlanması mekân kalitesini ve kampüs kullanıcılarının yaşam kalitesini etkilemektedir. Kampüslerin tüm işlevleri barındıracak ve zaman içerisinde fiziksel olarak gelişim gösterebilecek büyüklüğe sahip olması, aktivite çeşitliliği ve bu aktiviteler için uygun alanlar (yeşil alanlar, spor alanları, yeme-içme ve eğlence alanları vb.) içermesi, barınma hizmetlerine sahip olması fiziksel ve işlevsel kalite kriterlerine örnek olarak verilebilir.

Kampüslerde işlevsel ve fiziksel kalite niteliğini artıran bir diğer etken kampüs içi sirkülasyondur. Girişler, yollar, meydanlar, otoparklar kalite standartlarını sağlayan dolaşım ağının ana elemanlarıdır. Ana girişler, mekânsal dağılımın ve yönlendirmenin başladığı bir kontrol noktasıdır. Ana girişlerin, ikincil girişlerin ve diğer bağlantıların birbirine entegrasyonu sağlanmalı ve kampüs güvenliğinin sağlanması açısından giriş

sayılarının az olması önemlidir. Yollar araç, yaya ve bisikletli kullanıcılara uygun olarak tasarlanmalı ve bu tasarımlar uygun peyzaj elemanları ile desteklenmelidir. Meydanlar ve ortak alanlar ise kampüslerde dolaşım ağının birleştirici ve bütünleştirici unsuru olarak yer almaktadır. Otoparklar ve bisiklet park alanları da kullanıcılara erişim kolaylığı ve konforu sağlamaktadır. Kullanıcıların hem giriş alanlarında hem de kullandıkları işlevlerinin yakınında ulaşım araçlarını park halinde bırakabilmeleri mekân kalitesi değerlendirmelerini etkilemektedir (Ayvaci, 2009; Ökten, 2008; Türeyen, 2002 akt. Erçevik, 2008).

3.5.3 Çevresel Kalite/Konfor-Kimlik

Kampüs mekânlarındaki akustik konfor, hava ve çevre kalitesi, aydınlatma ve doğal ışığın etkin kullanımı, mekân güvenilirliğinin (araç için hız kesiciler, sınırlar ve kontrol noktaları vb. uygulamalarla) sağlanması, donatı elemanlarının çeşitliliği ve niteliği çevresel kaliteyi etkileyen faktörlerdendir. Çevresel kalite niteliklerini artırmak için yaya etkin kampüs planlaması yapılmalı ve kullanıcılara konforlu yürüyüş olanakları (kaldırım genişliği, döşemeler, aks bağlantıları, yürüyüşü destekleyecek işlev ve cephe hareketlilikleriyle) sağlanmalıdır. Okunaklılığın ve algılanabilirliğin sağlanması için yönlendirici elemanların varlığı ve doğru kullanımı mekân kalitesini etkilemektedir. Kampüs mekânlarında peyzaj ve yapısal sağlık açısından bakım-onarım çalışmalarının sürekliliği önemlidir (Uzgören ve Erdönmez, 2017).

Kampüslerin yerel özellikler ya da ayırt edici özellikler barındırması, zamanla kendine has nitelikler kazanması kampüs kimliğinin oluşmasında etkilidir. Çevresel kimliğin oluşmasında aktif rol oynayan simgesel özellikler, psikolojik etkiler, insanlara huzurlu hissettiren tüm özellikler mekân kalitesini artırmaktadır. Kimlik, insanların mekânı bütünsel olarak algılaması sonucunda oluşmaktadır. Bu nedenle mekânın kimlik kazanması için tüm mekânsal öğeler birlikte değerlendirilmelidir (Çerçi, 2012).

Uygun mekân tasarımı, sirkülasyon ve tanımlayıcı elemanlar ile kampüs içinde odak noktaları ve buluşma noktaları oluşturulmalıdır. Kampüsü tanımlayan genel mimari dil, malzeme ve doku detayı, peyzaj unsurları, sanatsal unsurlar kimlik elemanı olarak

ifade edilebilir. ODTÜ Kampüsü örneğinde Devrim Stadyumu kentteki her kullanıcı profiline hitap edebilen ve kültürel faaliyetlere ev sahipliği yapan bir temsil niteliğindedir. Ayrıca ODTÜ’de bulunan C Heykeli ODTÜ Kampüsü ile özdeşleşmiş, kampüsü tanımlayan bir kimlik elemanı haline gelmiştir (Şekil 3.18).

Şekil 3.18 ODTÜ C Heykeli (URL-29, 2022)

3.5.4 Sosyal Kalite

Sosyallik olgusu toplumlar ve mekânlar için temel ve önemli bir kriterdir. İnsanların arkadaşlarıyla ve diğer canlılarla birlikte vakit geçirdikleri, rutin olarak bir araya geldikleri ya da raslantısal olarak etkileşimde bulundukları ortamlar, kullanıcılarda mekâna bağlılık ve aidiyet hissi oluşturmaktadır (Yücel ve Yıldızcı, 2006). Kampüs içerisinde sosyal aktivitelerin gerçekleşebileceği, tüm kullanıcıların erişimine açık, erişilebilir ve algılanabilir noktada konumlanan açık ve kapalı alanların, buluşma mekânları, yeme-içme alanları gibi mekânların yeterliliği ve kullanım olanakları kampüslerde sosyal kaliteyi etkilemektedir.

İnsanların kampüslerde gruplar halinde ya da bireysel olarak aktiflik göstermeleri, aktivite alanlarının birbiriyle etkileşimi ve bu alanlarda uygun oturma alanlarının tasarlanması, toplanma alanlarının oluşturulması, oturma ve toplanma alanlarında peyzaj tasarımlarının insanların birbiriyle olan etkileşimini-göz temasını engellemeyecek şekilde düzenlenmesi mekân kalitesinde sosyallik kriterini geliştirmektedir. Kampüslerde sosyal izolasyona sahip alanların oranca fazla olması

mekânın güvenilirliğini zedeleyecek ve kullanıcılardaki çevresel kaygıyı artıracaktır (Thwaites, 2001).

3.5.5 Ekonomik Kalite

Kampüslerin yerleşim alanlarındaki arazi bedelleri, aktivitelerin gerçekleşmesi için oluşturulan mekânların (kafe-restoran vb.) kira bedelleri, insanların kampüse ve kampüs içerisindeki erişim ve işlevler için ödemek zorunda oldukları ücretler gibi kriterler ekonomik kalitenin belirlenmesine yöneliktir.

3.5.6 Estetik Kalite

Üniversite kampüslerinin estetik kalitesi bireylere yaşattığı deneyimlerle ilgilidir. Tasarımlarda sanatsal öğelere, su öğelerine yer verilmesi ve bitkilendirme elemanlarının (yer örtücülerin, sınırlandırıcıların ve ağaçların) uygun kullanımıyla kullanıcılara hem görsel hem işitsel konfor sunulması estetik kalite değerlendirmelerini etkilemektedir. Yapısal boyutta insan ölçeğinin temel alınması, donatı ve sirkülasyon elemanlarının ergonomik olarak tasarlanması, kullanıcılara manzara olanaklarının sunulması, tasarımlarda farklı doku ve malzemelerin kullanılması da estetik kalite değerlendirme kriterleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Cibik ve Stepankova, 2019). Buna ek olarak doğallık, okunabilirlik, görüş alanı ve perspektifler, renklerin ve desenlerin kullanımı da mekânda estetik kaliteyi sağlayacak unsurlardandır (Val vd., 2006).

4. MATERYAL VE YÖNTEM

4.1 Materyal

Çalışma alanı olarak seçilen Kastamonu Üniversitesi, Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Kastamonu ili Merkez ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. 5467 sayılı Kanunla 01 Mart 2006 tarihinde kurulan üniversite, kent için sosyal, ekonomik ve kültürel açılardan ana unsur haline gelmiştir. Sağladığı imkânlar, üniversite bünyesinde yer alan öğrenci ve personel sayıları kentin gelişimi ve planlanması açısından önem taşımaktadır (URL-30, 2024).

Kastamonu Üniversitesi; ilçelerde yer alan Meslek Yüksekokulu kampüs alanları haricinde Kastamonu kenti merkezinde Kuzeykent Kampüsü ve Tıp Fakültesi Kampüsü olmak üzere 2 kampüsten oluşmaktadır. Kastamonu Üniversitesi; Gelişen Genç Üniversite olarak tanımlanmakta olup akademik ve idari personel sayısı ve öğrenci sayısı giderek artmaktadır. Üniversite bünyesinde 14 fakülte, 3 enstitü, 2 yüksekokul, 13 meslek yüksekokulu ve 23 araştırma ve uygulama merkezi, 17 koordinatörlük, MERLAB (Merkezi Araştırma Laboratuvarı) ve Teknoloji Transfer Ofisi bulunmaktadır. Ayrıca buna ek olarak konferans salonu, kapalı spor salonu, çok amaçlı spor kompleksi, spor tesisleri, merkezi ve öğrenci laboratuvarları, sosyal tesisler gibi farklı faaliyet alanlarına yönelik yapılar ve yerleşimler bulunmaktadır (URL-30, 2024). Kastamonu Üniversitesi'nin idari birimlerinin de bulunduğu ana kampüs olan ve 215,5 hektarlık bir alan üzerine kurgulanan Kuzeykent Kampüsü çalışma alanını oluşturmaktadır.

Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü, öncelikli olarak içinde bulunduğu mahalle olan Kuzeykent Mahallesi'nin gelişimini etkilemiştir. Mahalle ölçeğinde işlevsel açıdan sosyal aktivite mekânları (restoran ve kafeler), marketler, barınma alanları (yurtlar ve apartlar), yapılması planlanan ve yapılan park alanları, artan nüfus ile birlikte planlanan kentsel dönüşüm uygulamalarıyla konut tipolojilerinin değişmesi gibi birçok etken düşünüldüğünde; kampüs alanının içinde bulunduğu mahallenin gelişmesine katkı sağlayarak il ölçeğinde ikincil bir merkez haline getirdiği görülmektedir. İkincil bir merkez haline gelmesi sebebiyle mahalleye, öğrenci ve

alışan potansiyeli sebebiyle kampüse ulaşım özel araçlar ile ve il merkezinde bulunan birçok noktadan yerel halk otobüsleri aracılığı ile kolaylıkla sağlanabilmektedir.

Sağladığı nüfus potansiyeli ile kentin gelişimini destekleyecek Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'nde; ğrenci İşleri Daire Başkanlığı 2023-2024 akademik yılı istatiksels verilerine göre lisans toplamı 15.883, enstitü toplamı 2.597 olmak üzere toplam 18.480 ğrenci ve 785 akademik personel ve 603 idari personel bulunmaktadır. Üniversite ile doğrudan ilişkili kullanıcı sayısı 19.868 olarak belirlenmiştir (URL-31, 2024;URL-32, 2024). Kampüsün ilişkili olduğu nüfus potansiyeli de göz önüne alındığında Kuzeykent Kampüsü'nn, çalışma konusu olan kampüs açık alanlarının mekânsal kalite açısından değerlendirilmesi hususunda önemli bir çalışma alanı olduğu görülmektedir.

Kampüs alanı incelendiğinde Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, Levent Semizer Spor Salonu, Emin Baydil Spor Tesisleri, Mevlüt Beyribey Konukevi gibi sosyal ve sportif faaliyet içeren tesislerin bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca ğrencilerin sosyal faaliyet göstermesi ve etkinlik oluşumunu ve katılımını artırmaya yönelik ğrenci toplulukları (Doğa ve Kış Sporları Topluluğu, Dijital Dönüşüm Topluluğu vb.) bulunmaktadır En aktif kullanıma sahip olan Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi; restoran, yüzme havuzu, fitness ve bowling salonu, futbol-basketbol-voleybol ve tenis sahaları ve diğer sosyal ve kültürel faaliyet alanlarıyla kullanıcılara hizmet vermektedir. Yüzme, tenis ve jimnastik kursları, müzik kursları (piyano, gitar, bağlama vb.) personeller arası spor oyunları, yaz okulu faaliyetleri (yüzme, jimnastik, basketbol, futbol, paten, hareket eğitimi, tenis, koro çalışması, güzel sanatlar, bilim atölyesi, drama, ocuk kütüphanesi, eğitsel oyunlar vb.) katılımcıların aktif olarak kullanımını pozitif yönde etkileyen unsurlardır (URL, 34-37, 2024).

Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü UI GreenMetric tasarım rehberine göre 2020 yılında Dünya sıralamasında 543'nc sıradan, 2021 yılında 423'nc sıraya, 2022 yılında 348'inci sıraya yükselirken, Türkiye niversiteleri arasında ise 2020 yılında 34'nc sırada yer alırken 2021 yılında 32'nci, 2022 yılında ise 28'inci sırada yer almıştır (URL-38, 2024).

Kastamonu Üniversitesi'nin aşağıdaki sürdürülebilirlik kriterlerini barındırdığı ifade edilmektedir (URL-39, 2024).

- Yeşil Kampüs
- Spor Dostu Kampüs (Üniversite bünyesinde bulunan Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, Kondisyon Salonu, Açık Spor Alanları vb. spor tesisleri aracılığı ile)
- Engelsiz Kampüs
- Dumansız Kampüs (Sigara içilen alanların kademeli olarak sınırlandırılması ile)
- Sıfır Atık (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından verilen 14/07/2021 tarihli Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi ile)
- Verimli Enerji

Kastamonu Üniversitesi 2022 yılı Sürdürülebilirlik Raporuna göre;

- Orman bitki örtüsünün kampüs içerisindeki dağılımı (2.012.335 m² toplam alan içerisinde 1.410.330 m² ormanlık alan, 80.913 m² çim alanı ile) %74,
- Kampüsteki ağaçlandırma alanları ve yeşil bitki örtüsüyle kaplı alan dağılımı (2.037.545 m² toplam alan içerisinde 1.007.327 m² ekili bitki alanı ile) %49,
- Orman ve bitki örtüsünün yanı sıra su emilimi için kampüsteki toplam alan dağılımı (2.037.545 m² toplam alan içerisinde 155.294 m² su emme alanı ile) %7,6 olarak ifade edilmiştir.
- Kampüs alanında su verimliliği (yağmur sularını toplayarak geri dönüştürülmesi) esas alınmıştır.
- Bitki, hayvan ve yaban hayatı koruma alanları üzerine çalışmalar (mantar araştırma ve uygulama merkezi ve açılan uygun lisansüstü programlarıyla) yapıldığı belirtilmiştir.
- Sıfır emisyonlu araç politikası ile ilgili çalışmalar yapıldığı,
- Yaya yolu politikasının esas alındığı (araç yolu ile yaya yolu arasındaki ayırıcı, fiziksel engelli yayaların kullanımına uygun tasarıma sahip rampalar, gece yaya için sokak lambası kullanımları ile),
- Sürdürülebilirlik konusunda öğrenci kulüp sayısı (80), yürütülen proje sayısı (70), teknokent'te start-up sayısı (5) gibi faaliyetlerle sürdürülebilirliğin desteklendiği,
- Enerji ve su etkin cihazların kullanıldığı,

- Kampüste geri dönüşümün desteklendiği (geri dönüşüm kutularıyla),
- Erişilebilir kampüs tasarımının engelli otoparkları, engelliler için ıslak hacim düzenlemeleri, görme engelliler için okuma ve dinleme olanakları ile desteklendiği belirtilmiştir.
- Karbon ayak izinin 2484 metrik ton olduğu,
- Kampüste kâğıt ve plastik kullanımını azaltmak ve atık arıtımı yapmak için çalışmalar olduğu ifade edilmiştir (Küçük vd., 2022).

Yapılan literatür araştırması sırasında incelenen tezler ve makaleler, internet kaynakları, görsel materyaller, katılımcılara uygulanan anket ve harita çalışmaları birincil materyal olarak, bu çalışmalar esnasında katılımcılarla yapılan görüşmeler, Kastamonu Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı'ndan alınan 1/500 ölçekli kampüs vaziyet planı çalışmada ikincil materyaller olarak kullanılmıştır.

Çalışmada haritaların kullanılmasında ve fotoğrafların düzenlenmesinde AutoCAD 2021, Adobe Photoshop CS6, anket verilerinin hazırlanmasında Microsoft Excel 2023 ve verilerin analiz edilmesinde IBM® SPSS® Statistics 23 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır.

4.2 Yöntem

Çalışmanın yöntemi; çalışmanın konusu, amacı ve kapsamının belirlenmesi, literatür araştırması ve bilgi toplama, çalışma alanı ile ilgili veriler, çalışma alanına ilişkin arazi çalışması, çalışma alanına ilişkin anket ve bilişsel haritalamaları çalışmaları olmak üzere yedi aşamadan oluşmaktadır. Yöntem akış şeması, Şekil 4.1'de gösterilmiştir.

Şekil 4.1 Yöntem Akış Şeması

4.2.1 Çalışma Konusu, Amacı ve Kapsamının Belirlenmesi

Son yıllarda tasarım-planlama açısından tekdüzeliğin artması ile mekân tasarımları ve yapılan tasarımların kalite açısından değerlendirilmesi önem kazanmıştır. Mekân kalitesi de bu kapsamda multi-disipliner alanda ele alınması gereken bir konu haline gelmiştir. Eğitim yapılarının kullanıcı profili çeşitliliği ve özellikle üniversitelerin kenti desteleyen ve geliştiren donatılar barındırması, kent içinde önemli konumda bulunmaları ve geniş alanlara konumlanmaları nedeniyle mekân kalitesi açısından değerlendirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu doğrultuda tez önerisinin amacı, Üniversite kampüslerinde mekânsal kalite başlığının Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'nde literatürde incelenen mekânsal kalite parametreleri ve kampüs tasarım rehberleri doğrultusunda ele alınmasıdır. Mekânsal kalite parametreleri çalışma kapsamında mekân performansına (tasarım ve planlama açısından) göre, kullanıcı değerlendirmelerine göre ve mekân performansı ve kullanıcı parametrelerini birlikte ele alan değişkenler olarak gruplandırılmıştır. Kampüs tasarım rehberleri kapsamında da UNEP, ISCN-GULF, UI GreenMetric-WUR, ISO-14001, STARS, Green Leauge gibi sürdürülebilir tasarım kriterlerini ele alan tasarım rehberleri incelenmiştir. İncelenen literatür doğrultusunda kullanıcı değerlendirmelerinin yapılması hedeflenmiştir. Yapılan değerlendirmeler ve

derlemeler sonucunda kampüsün fiziksel ve çevresel açıdan yeterlilikleri ele alınmıştır.

Çalışma yönteminin ikinci kısmında literatürde araştırılan mekansal kalite parametreleri ve bu kalite parametrelerinden çalışma kapsamında kullanılanlar Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1 Mekânsal Kalite Parametreleri ve Çalışmada Kullanılan Parametreler

Literatüre Göre Kalite Parametreleri Kategorileri	Parametreler	Çalışma Kapsamında Kullanılan Parametreler
Mekân Performansına (Tasarım ve planlama açısından) Göre Kalite Parametreleri	Canlılık	✓
	Duyu	
	Erişim	✓
	Kontrol	
	Uygunluk	✓
	Çeşitlilik	✓
	Ferahlık	
	Geçirgenlik	
	Görsel Uygunluk	✓
	Okunaklılık	✓
	Sağlamlık	✓
	Şahsileştirme	
	Çekicilik ve Güzellik	✓
	Düzen	
	İşlev	✓
	Kimlik	✓
	Etki	
	İşlevsellik	✓
	Yapım Kalitesi	✓
	Çevresel	✓
	Ekonomik ve Sosyal	
	Çevre	✓
	Ulaştırma ve Bölgeler	✓
	Ekonomik	
	Estetik	✓
	İşlevsel	✓
	Teknik	
	Çevresel Kalite	✓
	Güvenli Yerler	
	Yerin Fiziksel Kalitesi	✓
	Yerin İşlevsel Kalitesi	✓

Tablo 4.1'in devamı

Kullanıcı Değerlendirmelerine Göre Mekân Kalitesi Parametreleri Kullanıcı Değerlendirmelerine Göre Mekân Kalitesi Parametreleri	Açıklık ve Tanımlanmış Mekân	✓
	Bakım	✓
	Düzen	✓
	Doğallık	
	Tarihsel Önem	
	Çevre	✓
	Erişim	✓
	Kullanım	✓
	Diğer İnsanlar	
	Siz	
	Tasarım ve Görünüş	✓
	Topluluk	✓
	Erişim ve Bağlantılar	✓
	Konfor ve İmaj	✓
	Kullanım ve Aktiviteler	✓
	Sosyallik	✓
	Bağlantı ve Hareket	✓
	Canlılık	✓
	Giriş	✓
	Topluluk Katılımı	✓
Mekân Performansı ve Kullanıcı Değerlendirmelerini Temel Alan Kalite Parametreleri	Yer Duygusu	
	Haz (Eğlence)	✓
	Konfor	✓
	Koruma	
	Doğal Alanlar	
	Dolaşım	✓
	Etki ve Kontrol Hissi	
	Güven Hissi	
	İş ve Yerel Ekonomi	
	Kimlik ve Aidiyet	✓
	Konut ve Toplum	
	Oyun ve Rekreasyon	✓
	Sokaklar	
	Fiziksel Kalite	✓
	Psikolojik Konfor ve Güvenlik	✓
	Sosyal Etkileşim	✓

Literatürde incelenen ve çalışma kapsamında kullanılacak olan kalite parametreleri; Erçevik (2008) ve Ökten (2008) çalışmalarında belirtildiği gibi mekânsal düzen, işlevsel kalite/fiziksel kalite, çevresel kalite/konfor-kimlik, sosyal kalite, ekonomik kalite ve estetik kalite başlıkları temel alınarak aşağıdaki şekilde gruplandırılmıştır (Tablo 4.2). Bu gruplandırma erişim, fiziksel kalite, uygunluk ve çeşitlilik, çevresel kalite, sosyallik ve aktivite, kimlik olarak yapılmıştır. Kampüs alanının daha çok eğitim amaçlı kullanılan bir alan olması sebebiyle ekonomik gelir getirici ticari bir

alan olarak değerlendirilmemiştir. Bu sebeple ekonomik kriterler çalışma kapsamına alınmamıştır. Çalışma kapsamında kampüs planlamasına uygun olacak kriterler seçilmiştir. Alan analizleri bu kalite kategori doğrultusunda yapılmış olup anket ve bilişsel haritalama uygulamalarında ise katılımcılara bu kategoriler doğrultusunda sorular yöneltilmiştir.

Tablo 4.2 Kategoriler-Çalışmada Kullanılan Parametreler

Kategoriler	Çalışmada kullanılan parametreler
Erişim	Erişim, Ulaştırma ve Bölgeler, Erişim ve Bağlantılar, Konfor ve İmaj, Bağlantı ve Hareket, Konfor, Dolaşım
Uygunluk ve Çeşitlilik	Uygunluk, Çeşitlilik, Görsel Uygunluk, İşlev, İşlevsellik, Yerin İşlevsel Kalitesi
Fiziksel Kalite	Sağlamlık, Yapım Kalitesi, Yerin Fiziksel Kalitesi, Açıklık ve Tanımlanmış Mekân, Bakım, Düzen, Giriş, Fiziksel Kalite
Çevresel Kalite	Okunaklılık, Çekicilik ve Güzellik, Çevre, Çevresel, Estetik, Tasarım ve Görünüş, Psikolojik Konfor ve Güvenlik
Sosyallik ve Aktivite	Canlılık, Kullanım, Topluluk, Kullanım ve Aktiviteler, Sosyallik, Topluluk Katılımı, Haz (Eğlence), Oyun ve Rekreasyon, Sosyal Etkileşim
Kimlik	Kimlik, Konfor ve İmaj, Kimlik ve Aidiyet

Yapılaşma ve gelişme süreci devam eden Kuzeykent Kampüsü'nün, belirlenecek kriterler doğrultusunda değişim süreçlerinin tamamlanması ve kalite değerlendirmelerine göre yön verilebilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda farklı kullanıcı profillerinin ihtiyaçlarına yanıt veren, sosyal ve kültürel donatılar açısından güçlü bir kampüs tasarımına ulaşılması hedeflenmektedir. Kampüs tasarımında mevcut durumu ortaya koyarak ve iyileşme sağlayarak üniversitenin akademik başarısının artırılması, kullanıcıların sosyal iletişim ve işlevlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Buna ek olarak değerlendirilen sonuçlar ile gelişmiş şehirlere oranla az nüfus barındıran Kastamonu ilinin kampüs içerisindeki donatılar ile desteklenmesi ve ilin sosyal, kültürel imkânlarına katkı sağlaması hedeflenmektedir. Mekân kalitesi

açısından etkin kampüs tasarımı ile kent-kampüs etkileşimini artırmak ve bu etkileşimi artıracak donatıların, sirkülasyon ağının, işlevlerin yeterliliğinin tespiti tezin araştırma amacını oluşturmaktadır.

Çalışmada değerlendirilecek olan Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'nden yola çıkılarak mevcut ve geliştirilecek olan diğer kampüs tasarımlarına ve kent-kampüs ilişkilerine veri oluşturulacağı ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2.2 Literatür Araştırması ve Bilgi Toplama

Literatür araştırması ve bilgi toplanması aşamasında tez, makale, internet kaynakları, tasarım rehberleri gibi kaynaklardan veriler temin edilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda araştırma konusu olarak Üniversite Kampüslerinde Mekân Kalitesi başlığı belirlenmiş olup bu doğrultuda literatür taraması yapılmıştır.

Yapılan literatür taraması sonucunda çalışmanın ana ve alt başlıkları belirlenmiştir. Kentsel mekân kalitesi başlığı altında mekân ve kent kavramları, kalite ve mekânsal kalite kavramları, mekânsal kalite parametreleri alt başlıkları detaylı şekilde incelenmiştir. Üniversite kampüslerinde mekânsal kalite ana başlığı altında ise üniversite ve kampüs kavramları, üniversite kampüslerinin işlevleri, kampüs mekân tasarımları ve planlaması, kampüslerde mekân kalitesini sağlamak için sürdürülebilir tasarım ilkelerini benimseyen rehberler alt başlıklarına yer verilmiş ve bu başlıklar detaylı olarak aktarılmıştır.

4.2.3 Çalışma Alanı ile İlgili Veriler

Alana ilişkin verilere, (kampüsün içinde bulunduğu üniversiteye ait bilgiler, üniversitenin içinde bulundurduğu işlevler vb.) çalışmanın materyal kısmında yer verilmiştir. Çalışmanın ana yöntemini oluşturan anket ve bilişsel haritalama uygulamaları için ise Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 2023-2024 akademik yılı istatistiksel verileri analiz edilmiş ve Kuzeykent Kampüsü'yle doğrudan ilişkili kullanıcı sayısı 19.868 olarak belirlenmiştir (URL-31, 2024; URL-32, 2024).

4.2.4 Çalışma Alanına İlişkin Arazi Çalışmaları

Çalışma yönteminin bu kısmında mevcut durumun görsel materyaller ile desteklenerek değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Bilişsel haritalama uygulamasında alan üzerinde erişimin en kolay/en zor olduğu alanlar, fiziksel kalite, çevresel kalite, sosyallik ve aktifliğin en yüksek/en düşük olduğu alanlar, kampüse kimlik kazandıran alanlar ve hafızalarında kalan dört peyzaj elemanı sorulmuştur.

Anket ve bilişsel haritalama uygulamalarında elde edilecek veriler, arazi gezileri ile elde edilen görsel materyaller ile paralel olarak değerlendirilerek çalışmanın bulgular kısmında detaylı olarak sunulmuştur.

4.2.5 Çalışma Alanına İlişkin Anket Çalışmaları

Çalışma yönteminde, farklı tekniklerle bütüncül bir araştırma yöntemi hedeflenmiştir (Kıransoy, 2018). Araştırmada kullanılan ilk teknik; mekânsal kalite değerlendirmelerinde kullanıcı görüş ve deneyimleriyle bir sonuca ulaşmak amacıyla anket uygulaması olarak belirlenmiştir.

Anket tekniğinin örnekleme/çalışma grubu Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'nü doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanan bireylerden oluşmuştur.

4.2.5.1 Anket uygulaması ve anket formunun özellikleri

Anket tekniği bu araştırmada veri toplama araçlarından birini oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında anket uygulaması, gönüllülük esasına dayalı olarak kampüsü doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanan katılımcılara çevrimiçi olarak ulaşılarak soruları cevaplamaları sağlanarak gerçekleştirilmiştir.

Anket örneklem alanının belirlenmesinde Kastamonu Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı ve Kastabil sistemi istatistiksel verileri esas alınmıştır. Bu verilere göre lisans toplamı 15.883, enstitü toplamı 2.597 olmak üzere toplam 18.480 öğrenci ve

785 akademik personel ve 603 idari personel bulunmaktadır. Üniversite ile doğrudan ilişkili kullanıcı sayısı 19.868'dir. Kastamonu ili Merkez ilçesi nüfusu ise 155.011 olarak belirtilmiştir. Anket örneklem yöntemi belirlenirken hata payı oranı (%5) ve kullanıcı sayısı (19.868 kampüsü doğrudan kullanıcı sayısı, Kastamonu Üniversitesi 2023 yılı Ocak ayı verilerine göre ve 155.011 Kastamonu ili Merkez ilçesi nüfusu ,Kastabil sistemi 2023 verilerine göre) referans alınmıştır (URL-31, 2024; URL-32, 2024; URL-33, 2024).

Anket uygulama soruları özgün olarak hazırlanmış ve Kastamonu Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Enstitüsü Etik Kurul onayına sunulmuştur. 18/04/2024 tarihli Toplantı Sayısı 4, Karar Sayısı 4 olan resmi yazı ile etik kurul onayı verilmiştir (EK E).

Anket uygulaması için, %95 güvenilirlik ile toplam 174.879 kullanıcı barındıran örneklemde yaklaşık 400 kişiye anket uygulamasının yapılması gerekmektedir (Ajay ve Micah, 2014). Değerlendirme dışında kalabilecek anketler olabileceğini de göz önüne alarak 450 kişiye anket çalışması yapılması planlanmış ve çalışma sürecinde 619 kişiyle anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Değerlendirme ölçeği olarak likert ölçeği kullanılarak katılımcılardan sorulan sorulara kesinlikle katılmıyorum ve kesinlikle katılıyorum ibareleri aralığında 5 eşit parçaya bölünen değerlendirmeleri yapmaları istenmiştir.

Anket uygulama soruları iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada katılımcı ile ilgili bilgiler başlığı altında kullanıcılara temel nitelikte olan 7 soru yöneltilmiştir. İkinci aşama olan kalite parametrelerinde ise kullanıcılara 5'li likert değerlendirme ölçeği ile değerlendirecekleri ve gruplandırılan mekânsal kalite parametreleri üzerinden Erişim kategorisinde 4 soru, Fiziksel Kalite kategorisinde 6 soru, Uygunluk ve Çeşitlilik kategorisinde 7 soru, Çevresel Kalite kategorisinde 16 soru, Sosyal ve Aktivite kategorisinde 3 soru, Kimlik kategorisinde 6 soru olmak üzere toplam 49 soru yöneltilmiştir.

Çalışma kapsamında uygulanan anketlerden elde edilen veriler ilk olarak Microsoft Excel 2023 programında derlenmiş, sıra sayıları verilerek düzenli hale getirilmiştir.

Düzenli hale gelen veriler IBM Statistics SPSS 23 paket programına tanımlanmış ve değişkenlerin gruplarına göre numaralandırma işlemi gerçekleştirilmiştir. Kategorilerinin bütünü ve alt kategorilere göre toplam ve ortalama değerleri, yüzdelik değerleri, aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Cronbach Alpha güvenilirlik testleri kategorilerin tamamı ve alt kategoriler için ayrı ayrı sınanmıştır. Verilerin normallik dağılımını değerlendirmek amacıyla normal dağılım testleri (Kolmogrov-Smirnov-Shapiro Wilk) uygulanmıştır. Normallik testleri sonucunda, verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle; parametrik olmayan testler, gruplar ve değişkenler üzerinde sınanmıştır. İkili grupların karşılaştırılması amacıyla, Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. İki'den fazla grubun karşılaştırılması için ise Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Kruskal-Wallis H testi sonucunda anlamlı farklılıkları sınamak için Post-Hoc Testlerinden Tamhane's T2 Testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ilgili bölümlerde detaylı olarak sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.2.6 Çalışma Alanına İlişkin Bilişsel Haritalama Çalışmaları

Çalışmaya katkı sağlayacak verileri elde etmek için kullanılan ikinci yöntem bilişsel haritalama olarak belirlenmiştir.

Bilişsel haritalama tekniğinin örnekleme/çalışma grubu Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'nü doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanan bireylerden oluşmaktadır.

4.2.6.1 Bilişsel haritalama uygulaması ve uygulama özellikleri

Bilişsel haritalar, kullanıcıların mekânsal çevreden kazandıkları deneyiminin ve deneyim sonucunda hafızada kalan niteliğin sonucunda ortaya çıkan bir ürün olarak tanımlanmaktadır (Türk, 2017). Bilişsel haritaları oluşturmak için genellikle iki boyutla ifade edilen serbest çizim yöntemi kullanılmaktadır (Akgül, 2009). Literatürde bilişsel haritalama süreci şemasının üç aşamadan (alan, kullanıcıların zihinsel algısı ve zihinsel harita) oluştuğunu ifade edilmiştir (Akgül, 2009; Türk, 2017).

Bilişsel haritalama üzerine ilk ve etkin çalışma Kevin Lynch tarafından yapılmıştır. Lynch yapmış olduğu çalışmada farklı kentlerin haritalarına o kentlerin doğrudan kullanıcısı olan insanlara çizdirerek kenti oluşturan beş ana unsur olan Odak/Nirengi noktaları (landmarks), sınırlar (edges), yollar (paths), bölgeler (districts) ve kavşaklar/düğüm noktalarını (nodes) belirlemiş ve bu ana unsurların kentlerin okunabilirliği üzerinde etkili olduğunu ifade etmiştir (Akgül, 2009; Lynch, 1960). Bu çalışma hem elde edilen veriler hem de haritalama uygulamasıyla daha sonra yapılan çalışmalara yön vermiştir.

Bilişsel harita çalışmaları literatürde şu şekillerde kullanılmıştır:

- 1- Kişisel Anlatım Testleri (Self Reports Test): Kullanıcılara mekânda dikkat ettikleri unsurlar sözel olarak sorulur ve kendilerini sözel olarak ifade etmeleri istenir. Verilen sözel cevaplar ana başlıklar altında derlenip analiz edilir.
- 2- Bellek Testleri (Memory Test): Uygulanan bir dolaşım/ yolculuk/ yürüyüşten sonra katılımcılara en çok neleri hatırladıkları ve en çok dikkatlerini çeken unsurlar sorulur.
- 3- Anımsama Testleri (Recognition Test): Uygulanan bir dolaşım/ yolculuk/ yürüyüşten sonra katılımcılara güzergâh üzerinde gördükleri elemanların ya da nesnelerin fotoğrafları gösterilir ve hatırlama/hatırlamama durumları sorgulanır.
- 4- Mekânsal Yönlendirme Testleri (Spatial Orientation Tests): Bu testler skeç haritaları (sketch maps) çizdirme yöntemi, görülebilen ya da görülemeyen mesafeleri tahmin ettirme yöntemi (distance estimation), bulunulan noktadan görülemeyen mekânın yönünü tahmin ettirme yöntemi (direction estimation) olarak ifade edilmektedir.
- 5- Güzergâh Testleri (Navigation Tests): Navigasyon testi; yer bulma, rotayı belirleme, iki yer arasındaki en kısa yolu bulma ve bir yabancıya rota tanımlama gibi unsurları içermektedir (Akgül, 2009; Çubukçu, 2003).

Bilişsel haritalama çalışmalarının araştırmalarda en çok kullanılan yolu, literatürdeki kullanım türlerinden biri olan mekânsal yönlendirme testleri başlığı altında bulunan skeç haritalarıdır. Katılımcılara boş ya da belirli noktaları işlenmiş bir harita verilerek sorulan sorulara yönelik zihinlerinde canlandırdıkları durumları çizim yoluyla

aktarmaları istenmektedir (Mumcu, 2009; Sommer ve Sommer, 2002 akt. Çermikli, 2016). Ulaşılan veriler farklı yöntemlerle değerlendirilir ve sonuca ulaşılır. Bu yöntemler kullanım amacına ve harita uygulama yoluna bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Çizilen planlar üzerinde en çok hafızada kalan yerler ya da sorulan sorulara yönelik işaretlenen yerler karşılaştırılarak bir değerlendirme yapılabilir ya da ifade edilen her bir çizim, alanın/mekânın gerçek planı ile karşılaştırılarak çizimlerin doğruluğu test edilebilir (Çermikli, 2016).

Literatüre bakıldığında harita verilerinin değerlendirilmesinde üç farklı yöntem kullanıldığı ifade edilmektedir.

1. Veriler birbirinden bağımsız olarak analiz edilir.
2. Veriler gruplara ayrılarak analiz edilir ve çıkan sonuçların ortalaması alınır.
3. Veriler birbirinden bağımsız olarak analiz edilir ve çıkan sonuçların ortalaması alınır (Kıransoy, 2018).

Çalışmanın yöntemlerinden biri olan bilişsel harita yöntemi ile kullanıcıların kampüsü algılama ve tanımlama düzeyleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bilişsel haritalama kampüs alanında uygulanacak mevcut durum çalışmasıdır. Çalışmada uygulan bilişsel haritalarda kullanıcılara temel detayları işaretlenmiş haritalar sunularak sorulara karşılık gelen nitelikleri işaretlemeleri istenmiştir.

Bilişsel haritalarda örneklem sayısından çok haritalamanın niteliğinin önemli olduğu vurgulanmıştır (Gray, 2014 akt. Türk, 2017) Bu sebeple harita okuma kabiliyeti olan ve zihnindeki nitelikleri işaretleme yoluyla anlatabilecek, sorulara belirtilen sürede (en fazla 20 dk) yanıt verebilecek ve gönüllülük beyan eden kampüsü doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanan katılımcılarla yüz yüze görüşülerek uygulama yapılmıştır.

Kampüs ana giriş kapısı, kütüphane yapısı ve rektörlük binası yeri referans olabilmesi açısından işaretlenmiş ve sınırları belirlenmiş kampüs haritası üzerine, bilişsel haritalama uygulama sorularına yönelik cevapları belirlenen lejant ve renklere göre işaretlemeleri istenmiştir (Şekil 4.2, Şekil 4.3).

Şekil 4.2 Bilişsel Haritalama Uygulamasında Kullanılan Harita (Google Earth, 2024)

Erişimi en kolay alan		Çevresel kalitenin en yüksek olduğu alan	
Erişimi en zor olan alan		Çevresel kalitenin en düşük olduğu alan	
Fiziksel kalitenin en yüksek olduğu alan		Sosyallik ve aktifliğin en yüksek olduğu alan	
Fiziksel kalitenin en düşük olduğu alan		Sosyallik ve aktifliğin en düşük olduğu alan	
Kimlik kazandıran alanlar		Hafızada kalan peyzaj öğeleri sırasıyla	

Şekil 4.3 Bilişsel Haritalama Uygulamasında Kullanılan Lejant

Çalışma doğrultusunda bilişsel harita uygulanabilecek katılımcı özellikleri ve uygulama süresi de göz önüne alınarak 75 harita uygulaması hedeflenmiştir. 75 harita

uygulaması; akademik personel grubundan (10 uygulama), idari personel grubundan (10 uygulama), farklı alanlarda eğitim gören öğrenci gruplarından (45 uygulama), alanda dolaylı olarak bulunan (eğitim ve iş yeri olması gerekçesi dışında) kullanıcı grubundan (10 uygulama) olacak şekilde planlanmıştır. Uygulama sürecinde, işaretlenen alanlarda değişken sayısı sıfıra yaklaştığından harita uygulaması sonlandırılıp harita analizlerine geçilmesi planlanmıştır.

Uygulama süresince akademik personel grubundan (12 uygulama), idari personel grubundan (10 uygulama), farklı alanlarda eğitim gören öğrenci gruplarından (40 uygulama), alanda dolaylı olarak bulunan (eğitim ve iş yeri olması gerekçesi dışında) kullanıcı grubundan (10 uygulama) olmak üzere toplam 72 kişiyle uygulama gerçekleştirilebilmiştir. Öğrenci grubu ile yapılan uygulamalarda değişken sayısının sıfıra yaklaşması sebebiyle harita uygulaması 40 kişiyle sonlandırılmıştır.

Bilişsel haritalama uygulama sorularında ise erişilebilirlik, fiziksel kalite, çevresel kalitesi sosyallik ve aktiflik, kimlik ve hafızada kalan peyzaj elemanları ile ilgili toplam 10 adet soru yöneltilmiştir. Uygulamada katılımcılara; erişimi en kolay/en zor olan alan, fiziksel kalitesi en yüksek/en düşük olan alan, çevresel kalitenin en yüksek/en düşük olduğu alan, sosyallik ve aktifliğin en yüksek/en düşük olduğu alan, kampüse kimlik kazandırdıklarını düşündükleri alan ve hafızalarında kalan 4 peyzaj elemanı gibi sorular yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen soruların cevaplarını kullanıcılara verilecek harita üzerinde belirlenen renk ve lejanta göre işaretlemeleri ve işaretleme nedenlerini de sözlü olarak belirtmeleri istenmiştir.

Çalışma doğrultusunda bilişsel haritalama uygulaması ile işaretlenen alanlar numaralandırılarak hazırlanmıştır. Numaralandırılan bilişsel haritalama verileri anket verilerinde olduğu gibi SPSS programı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre erişimi en kolay/ en zor, fiziksel kalitesi en yüksek/ en düşük, çevresel kalitesi en yüksek / en düşük, sosyal ve aktifliğin en yüksek/en düşük ve kimlik kazandıran alanlara ilişkin yanıtlar akademik personel, idari personel, öğrenci ve diğer katılımcı gruplarına göre istatistiksel bulguları tablolar ve görseller ile verilmiştir. Hafızada en çok kalan peyzaj elemanları, gruplara ve sıklıklarına göre tablo haline getirilip ayrıca görselleştirilmiştir. Birbirinden bağımsız olarak analiz edilerek, çıkan

sonuçların ortalaması alınmış ve bu sayede kullanıcıların hangi oranda benzer alanları işaretledikleri tespit edilmiştir. Analiz sonuçları, ilgili bölümlerde detaylı olarak sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.2.6 Sonuç, Değerlendirme ve öneriler

Çalışma alanına ilişkin yapılan arazi çalışmaları ve uygulaması yapılan anket-bilişsel haritalama çalışmalarından elde edilen verilerin, literatürde araştırması doğrultusunda değerlendirilip çalışma alanının gelişmesine yönelik önerilerin belirlendiği aşamadır.

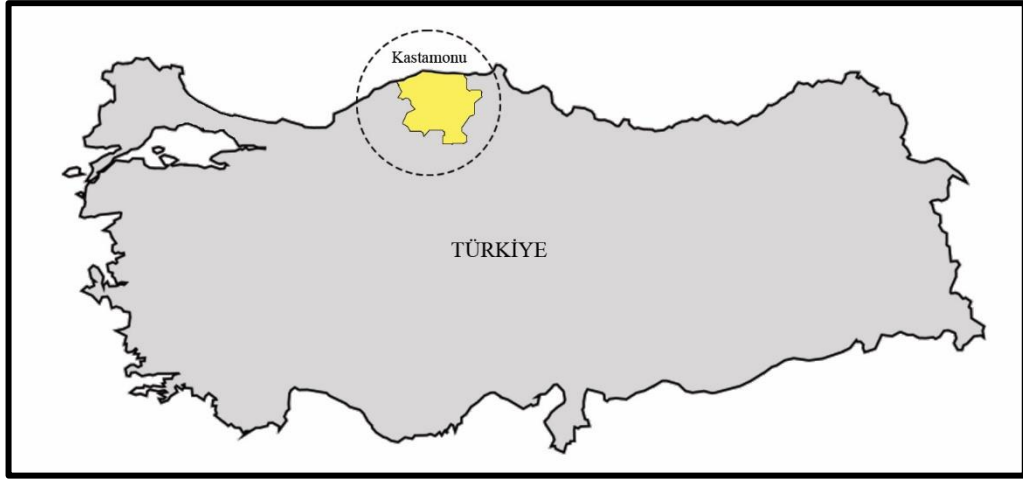

5. BULGULAR

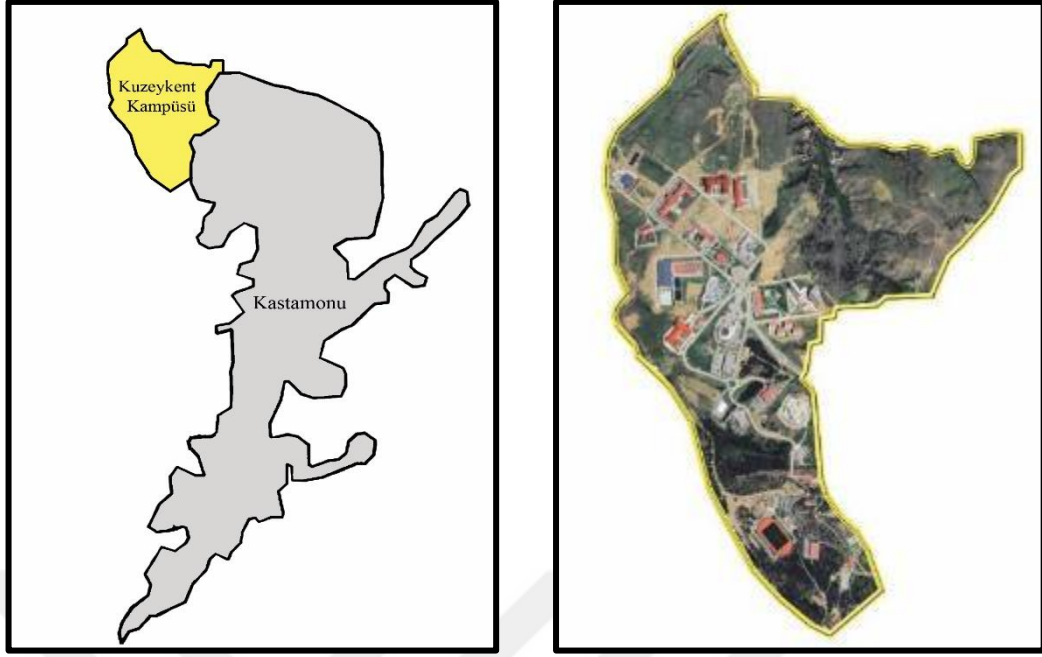
Çalışmanın bu bölümünde alan analizleri, anket ve bilişsel haritalama yöntemlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

5.1 Alan Analizleri

Çalışmanın bu bölümünde; Kastamonu Üniversite Kuzeykent Kampüsü'nün çalışma kapsamında belirlenen yöntemlerden biri olan alan analizleri doğrultusunda erişim, fiziksel kalite, çevresel kalite, uygunluk ve çeşitlilik, sosyallik ve aktiflik, kimlik kategorilerinde ulaşılan bulgular kampüs alanında çekilen fotoğraflar ve oluşturulan şekillerle verilecektir. Çalışma alanı olan Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'nün konum haritası Şekil 5.1 ve Şekil 5.2'de gösterilmiştir.

Şekil 5.1 Kastamonu İlinin Türkiye Haritasına Göre Konumu

Kuzeykent Kampüsü'nün Kent Merkezine Göre Konumu Kuzeykent Kampüsü Sınırları

Şekil 5.2 Çalışma alanı lokasyon haritası

Kuzeykent Kampüsü'nün konumu değerlendirildiğinde kent dışı kampüs olarak tasarlandığı görülmektedir. Kastamonu ilinde yerleşim planlamasının son yıllarda Kuzeykent bölgesine kayması ve bölgenin ikinci bir merkez haline gelmesiyle kampüs alanının, kent sirkülasyonuna yakın bir konumunda kaldığı söylenebilir.

Şekil 5.3'te kampüsün genel görüntüsüne ait fotoğraflara yer verilmiştir. Fotoğraflardan kampüsün henüz yapılaşma sürecinin tamamlanmadığı görülmektedir (Şekil 5.3, URL-40-42, 2024).

Giriş Kapısı Doğrultusundan Kampüs Genel Görünümü

Spor Bilimleri Fakültesi Doğrultusundan Kampüs Genel Görünümü

Giriş Kapısı Doğrultusundan Kampüs Genel Görünümü
Şekil 5.3 Kampüsün genel görüntüleri (URL-40-42, 2024)

5.1.1 Erişim Kategorisine Göre Alan Analizleri

Çalışma kapsamında;

- kampüse kent içinden ulaşım kolaylığı,
- kampüs içindeki birimler ve alanlar arasındaki ulaşımın kolay olması,
- herkesin mekânlara rahatlıkla engelsiz erişip erişemediği,
- tanımlanmış yolların varlığı,
- yol bağlantılarının sağlanması,
- uygun bitkilendirme gibi faktörlerle konforlu kullanım olanağı sağlanması (yürüyüş ve sürüş konforu vb.) gibi faktörler erişim kategorisi kalite göstergeleri olarak belirlenmiştir.

Kampüs alanına kent içinden ulaşım değerlendirildiğinde; toplu taşıma ile ulaşımında özel halk otobüslerinin Cezaevi, Kuzeykent ve Süt Değirmen hatlarının Kuzeykent Kampüsü'ne erişimi sağladığı görülmektedir (URL-43, 2024). Ayrıca kampüse özel araç, yaya ve bisiklet gibi ulaşım araçlarıyla erişebilmek mümkündür. Kampüse erişimde araç ve yaya yolu tanımlı olup bisiklet yolu için Kastamonu genelinde olduğu gibi kampüse erişimde de özel olarak tanımlanmış alan bulunmamaktadır.

Kampüs içi ulaşıma bakıldığında ise yine toplu taşıma, özel araç, bisiklet ve yaya olarak erişimin mümkün olduğu fakat kampüs içinde de bisiklet yolu olmadığı görülmektedir. Kampüs içi ulaşımda ek olarak Kastamonu Üniversitesi tarafından ring hizmeti (yeşil renk otobüslerle ve ücretsiz olarak) başlatılmıştır (URL-44, 2024).

Kampüs alanında taşıt yolları büyük oranda kesintisiz olarak kurgulanmıştır. Kavşak düzenlemeleri ve eski meslek yüksekokulu çevresinde ise taşıt yolları, yol kenarlarında yapılan ağaçlandırma uygulaması ile kampüs geneline göre daha tanımlı hale gelmiştir (Şekil 5.4).

Kampüs Girişi Ana Kavşak

Turizm-Spor-Sağlık Bilimleri Fakülteleri'ne Erişim Sağlayan Kavşak

Kampüs Ana Giriş Yolu

Eski Meslekyüksekokulu Çevresi Taşıt Yolu

Orman Fakültesi Önü Taşıt Yolu

Güzel Sanatlar Fakültesi Yanı Taşıt Yolu

Şekil 5.4 Kampüs Alanı Taşıt Yollarına Ait Fotoğraflar

Kampüs genelinde topografik yapıya uyum sağlamak ve erişilebilirliği kolaylaştırmak için alternatif yaya yolları ve merdivenler kullanılmaktadır. Yapım ve gelişme süreci devam ettikçe yeni alternatif merdivenler ile yaya ulaşımının sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Yaya erişiminin kesintiye uğradığı ya da yürüme mesafesini kısaltacak alternatif yolların az olduğu görülmüştür. Yaya erişiminin kesintiye uğradığı alanlara örnek olarak Orman Fakültesi'nden itibaren devam eden yoldan Meslek Yüksek Okulu binası ve İletişim Fakültesi binasına alternatif bir yaya ulaşımı olmadığı ve kot farkının planlanmaya dâhil edilmediği görülmektedir. Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi-İletişim Fakültesi-Meslek Yüksekokulu arasında kalan alanda planlı bir peyzaj düzenlemesinin olmadığı fakülteler arasında ve İletişim Fakültesi-Meslek Yüksekokulu kullanıcılarının kampüste temel ulaşımı sağlayan yola ulaşımının sonradan eklenen bir yaya yolu çözülmeye çalışıldığı alanla bütünleşik bir peyzaj düzenlemesi yapılmadığı görülmüştür. Yaya ulaşımı için tanımlanan alanlar olmasına rağmen oluşan patika yollar dikkat çekmektedir. Yayaların oluşturduğu patikalara; İstiklal Yolu Çarşısı'ndan Orman Fakültesi'ne ulaşımında oluşan yol örnek olarak verilebilirken kullanımda olan alternatif yaya yoluna ise düzenlemesi devam eden İstiklal Yolu Güzergâhı örnek olarak verilebilir. Ayrıca kampüs alanında alternatif olarak kullanılacak ve yürüme mesafesini kısaltabilecek yaya yollarının peyzaj düzenlemesine dâhil edilmeye başlandığı görülmektedir. Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi ve Mimarlık Mühendislik Fakültesi arasında bulunan ve oturma elemanları ile düzenlenen alana alternatif yürüyüş yolları planlanmıştır. İlahiyat Fakültesi-Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi arasındaki alanda da alternatif yaya yolu çalışmalarının devam ettiği görülmektedir (Şekil 5.5).

Orman Fakültesi Güzergahında Oluşan
Patika Yol

İletişim Fakültesi Çevresinde Oluşturulan
Alternatif Merdiven

İletişim-MMF Fakültesi Arasındaki
Bağlantıyı Sağlayan Yol

MMF-Ay Yıldız Arasında Düzenlenen
Bağlantı

Bölüm Laboratuvarlarına Geçiş İçin
Oluşturulan Merdiven

İlahiyat Fakültesi-Ay Yıldız Spor ve
Yaşam Merkezi Arasına İnşa Edilen
Bağlantı

MMF-Orman Fakültesi Arasındaki
Bağlantıyı Sağlayan Düzenleme(Yemekhane
Yanı)

Kütüphane Binasına Ulaşımı Sağlayan
Alternatif Yaya Yolu

Levent Semizer Spor Salonu Yanı Alternatif
Ulaşım Sağlayan Merdiven

Emin Baydıl Spor Tesisleri Çevresinden
Eğitim Fakültesi'ne(Eski MYO) Ulaşım
Sağlayan Alternatif Merdiven

Şekil 5.5 Kampüs Alanı Alternatif Yaya Yolu Düzenlemeleri

Kastamonu Üniversite'nin sürdürülebilir kriterler kapsamında engelsiz kampüs ilkesini benimsediği belirtilmiştir (URL-45, 2024). Kampüs alanında yapılan incelemelerde bazı fakülte ve birimlere engelsiz erişimin mümkün olduğu fakat kampüs genelinde topografik yapı ve döşemeler arasında kot farkı gibi sebeplerle engelsiz erişimin kampüs genelinde yaygın olmadığı tespit edilmiştir (Şekil 5.6).

MMF-Orman Fakültesi Arasındaki
Bağlantıyı Sağlayan
Düzenleme(Yemekhane Yanı)

Orman Fakültesi Çevre Düzenlemesi

Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesinde
Bulunan Döşeme Farklılıkları

Turizm Fakültesi-Ana Giriş Kapısını Erişim
Sağlayan Yol Başlangıcı Kot Farklılığı

Şekil 5.6 Engelli Erişimini Zorlaştırılabilecek Alanlar

Kampüs genelinde yayalara ve araç, bisiklet kullanıcılarına, uygun bitkilendirme ile yürüyüş ve sürüş konforunun sağlanmadığı görülmektedir. Özellikle yayaların güneş, yağmur, rüzgâr vb. hava koşullarından etkilenmemesine yönelik bitki varlığı bulunmamaktadır. Mevcut bitkiler henüz yeterli gelişim göstermediği için yeterli taç oluşturmamakta ve buna bağlı olarak gölgeleme elemanı olarak işlev görememekte, konforlu yürüyüş alanı sunamamaktadır.

5.1.2 Fiziksel Kalite Kategorisine Göre Alan Analizleri

Çalışma kapsamında;

- kampüs girişlerinin tanımlı olması,
- kampüs alanındaki açık-kapalı alan dengesi,

- kampüste mekânlar arasındaki bağlantıların kesintisiz sağlanması,
- kampüs alanlarının temiz ve bakımlı olması,
- araç ve bisiklet park alanlarının yeterli olması gibi kriterler fiziksel kalite göstergesi olarak belirlenmiştir.

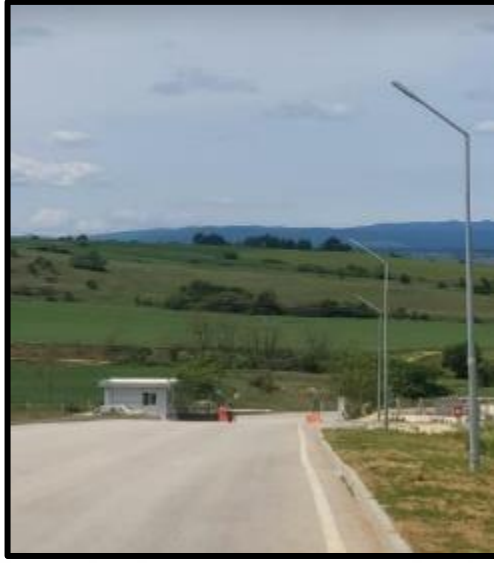
Kampüs alanına 3 farklı giriş-çıkış alanı bulunmaktadır. Bunlardan biri ana giriş kapısıdır ve giriş tagı tasarımıyla tanımlı hale gelmiştir. İkincil giriş ise şu an yapımı devam etmekte olan eski Meslek Yüksekokulu (şimdiki kullanımıyla Eğitim Fakültesi) giriş kapısı olarak düzenlenmiştir. İkincil giriş de yapımı devam etmekte olan giriş tagı tasarım ile tanımlı hale gelecektir. Diğer giriş kapısı ise daha çok araçlar ya da toplu taşıma araçları tarafından kullanılan, Teknoloji Geliştirme Bölgesi Binası'na (Teknokent) yakın konumda bulunan kapıdır. Bir güvenlik birimi ve açılır-kapanır bariyer ile kurgulanmıştır (Şekil 5.7). Kampüs giriş kapıları değerlendirildiğinde Eski MYO girişinde bulunan kapının daha erişilebilir ve tanımlı bir konumda bulunduğu fakat kampüs ana giriş kapısı konumu ve planlamasının dışardan kampüs alanına gelen katılımcılar uygun olmayan bir konumdur. Kampüs ana giriş kapısına erişim Orgeneral Atilla Ateş Paşa Caddesi üzerinde bulunan “Bayrak” simgesel ögesinden ilerleyerek sağlanmaktadır. Belirtilen bölgede güvenli ve kontrollü bir trafik akışı sağlanamaması sebebiyle kullanıcılar için yön bulma ve erişim zorluğu ortaya çıkmaktadır.

Ana Giriş Kapısı/Tagı

Ana Giriş Kapısı/Tagı

5.Jandarma Eğitim Alayı Bölgesi
Yakınında Bulunan İkincil Giriş Kapısı

Eğitim Fakültesi (Eski MYO) Girişi İkincil
Giriş Kapısı

Şekil 5.7 Kampüs Ana Giriş ve İkincil Giriş Kapıları

Kampüs alanında fakülte binaları, rekreasyon alanları ve boş alanlar değerlendirildiğinde dolu-boş dengesinin sağlandığı fakat rekreatif ve boş alanların planlanamadığı görülmektedir. Kampüsün diğer alanlarıyla kıyaslandığında kullanılan peyzaj elemanları, yapılan düzenlemeler, bina tipolojilerinde kat sayısının az olması gibi faktörlerin de etkisiyle eski Meslek Yüksek Okulu, Emin Baydıl Spor Tesisleri, Bölüm Laboratuvarlarını barındıran alanın daha iyi planlandığı görülmektedir (Şekil 5.8, Şekil 5.9).

Bölüm Laboratuvarları Çevresi-1

Bölüm Laboratuvarları Çevresi-2

Emin Baydil Spor Tesisleri'nden Eğitim Fakültesi'ne Erişimi Sağlayan Merdivenler

Emin Baydil Spor Salonu ve Eski MYO Çevresi Yürüyüş Alanları

Emin Baydil Spor Tesisleri

Levent Semizer Spor Salonu

Şekil 5.8 Eski Meslek Yüksekokulu ve Çevresine Ait Fotoğraflar

Ana Giriş Yolu Sağında Bulunan Alan

Sivil Havacılık Yüksekokulu-MMF Arasında Kalan Alan

MMF Binası ve Çevresi

Spor Bilimleri-İletişim Fakültesi Çevresi

Sivil Havacılık Yüksekokulu ve Çevresi

MMF-Ay Yıldız Arası Alan

Şekil 5.9 Tanımlı ve Planlı Olmayan Alan Örnekleri

Kampüs otopark alanları incelendiğinde bazı birimlerde (Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Teknokent, Levent Semizer Spor Salonu, Rektörlük, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi vb.) otopark sayısı kullanıcılar için yeterli olurken bazı birimlerde (Orman Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İletişim Fakültesi, Mevlüt Beyribey Konukevi, Veterinerlik Fakültesi vb.) otopark alanlarının yeterli olmadığı görülmektedir. Bisiklet park alanlarının ise sadece Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi'nde var olduğu ve kampüs alanında bisiklet park alanlarının yaygın olmadığı tespit edilmiştir (Şekil 5.10).

MMF Otoparkı

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi Bisiklet
Park Alanı

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi
Otoparkı

Spor Bilimleri Fakültesi ve Çevresi

İletişim Fakültesi ve Çevresi

Veterinerlik Fakültesi

Şekil 5.10 Kampüs Otopark Alanları

Kampüste mekânlar arasındaki bağlantılarda kopukluğun olduğu ve kampüsün planlama sürecinde birimlerin çoğunlukla kendi içinde benzer tipolojiler ile planlandıkları görülmektedir. Birimlerin tasarım sürecinde diğer birimlerle olan ilişkinin esas alınmaması kampüs mevcut durumu üzerinde ulaşım ve erişim konusunda aksaklıklara sebep olduğu görülmektedir. Panoramik fotoğraflar ile birimler arasındaki bağlantısızlık gösterilmiştir (Şekil 5.11). Ayrıca kampüs alanında

yapılan incelemelerde alanın inşaat çalışması devam eden alanlarda malzeme atıklarının ve hafriyat alanlarının olduğu, kampüs alanı genelinde çöp yığını vb. gibi görüntülere rastlanmadığı fakat çöp kutularının kampüs alanına düzenli, yeterli sayıda yerleştirilmediği ve çöp kutusu hacimlerinin yetersiz olduğu dolayısıyla yoğun kullanıma bağlı durumlar da çöp kutularından taşan atık görüntülülere oluşabildiği görülmektedir. Ayrıca açık yeşil alanların bakımsız olduğu görülmüştür (Şekil 5.12, Şekil 5.13).

Orman Fakültesi-Yemekhane-MMF-İletişim Fakültesi

Meslek Yüksekokulu-İletişim Fakültesi

Sivil Havacılık Yüksekokulu-İletişim Fakültesi-MMF

İlahiyat Fakültesi-Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi-Kütüphane Binası

Sağlık Bilimleri Fakültesi-Rektörlük Binası-Amfisi

Teknokent Binası ve Çevresi

Şekil 5.11 Kampüs Alanına Ait Panoramik Fotoğraflar

İstiklal Yolu Güzergahı Çevresi

Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan

Eğitim Fakültesi (Eski MYO) Çevresi

Yapımı Devam Eden İkincil Giriş Kapısı

Şekil 5.12 Atık İnşaat Malzemeleri, Hafriyat Alanı, Çöp Atıkları

Yemekhane Önü Amfi

Yemekhane Binası Çevresi

Şekil 5.13 Kampüs Alanında Yer Alan Çöp Kutuları

5.1.3 Uygunluk ve Çeşitlilik Kategorisine Göre Alan Analizleri

Çalışma kapsamında;

- mekânların kampüs kullanım ve kalite açısından kampüs alanına uygun olarak oluşturulması,
- kampüs açık alanlarının uygun donatılarla desteklenmiş olması,
- bitkilendirme ve diğer peyzaj düzenlemelerinin kampüs ve mekân kullanımlarına uyumlu olması,
- her kullanıcı profili için erişilebilirlik ilkesinin benimsenmiş olması
- her kullanıcı profiline uygun sosyal ve kültürel faaliyetlerin mevcut olması,
- kampüste hizmet alınabilecek alanların yeterli sayıda bulunması,
- kampüste sosyalleşmeyi sağlayan açık alanların tüm hava koşullarına uygun olması gibi kriterler uygunluk ve çeşitlilik kategorisinde kalite göstergesi olarak belirlenmiştir.

Kampüs açık alanlarında çevresel düzenlemelerin yetersiz olduğu görülmektedir. Çevresel düzenleme yapılan alanlarda ise oturma birimleri, çöp kutusu gibi donatı elemanlarının yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kampüs alanında yönlendirici ve bilgilendirici levha ve tabelaların olmaması alan kullanımlarına uygunluk sağlamamaktadır. Oturma elemanları çevresinde donatıları destekleyecek nitelikte gölgelendirme elemanları ya da bitkilendirme kullanılmadığı görülmektedir.

Bitkilendirmenin yapıldığı ya da korunduğu alanlarda ise bitkilerin ulaşım ve erişim açısından herhangi bir engel teşkil etmediği görülmektedir.

Bina çevrelerinde ve peyzaj elemanlarında andezit, kilit parke taşı gibi kaplama elemanlarının kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan malzemelerin açık ortamda kullanımının uygun olduğu görülmektedir. Mekân sınırlandırmalarının büyük oranda yapı formları, merdivenler, döşemeler ile sağlandığı görülmektedir. Tanımlanmamış ve düzenlenmemiş alanlar ise herhangi bir sınırlandırıcı unsur bulunmadığı ve uygun mekân kullanımı sağlamadığı görülmektedir.

Donatı formlarının sayıca yetersiz olsa da mekân kullanımlarına uygun olarak konumlandırıldığı görülmektedir. Donatılar tipoloji olarak incelendiğinde özellikle oturma alanlarında benzer tipolojide donatılar kullanıldığı görülmektedir (Şekil 5.14).

Güzel Sanatlar Fakültesi Önü Oturma Elemanı

MMF-Ay Yıldız Arasında Bulunan Oturma Elemanı

MMF Fakültesi Önü Oturma Elemanları

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi Oturma Elemanları

Şekil 5.14 Kampüs Alanında Bulunan Benzer Tipolojideki Oturma Elemanları

Alan analizlerinde; mekânların kampüs kullanımlarına uygun olarak tasarlanmadığı ve mevcut tasarımların ihtiyaçlar doğrultusunda şekillendiği görülmüştür. Kampüs açık alanlarında donatı sayılarının ve donatı çeşitlerinin yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Kampüs içi erişim ilkesi ile ilgili bilgilere erişim ve fiziksel kalite kategorilerinde detaylı olarak yer verilmiştir. Kampüs alanında her yaştan gruba hitap eden kurs ve sportif faaliyetlerin bulunduğu, kültürel etkinliklerin (konser, söyleşi vb.) sıklıkla yapılmadığı görülmektedir. Kampüste sosyalleşme aracı olan açık alanların tüm hava koşullarına uygun olmadığı, gölgeleyici unsurların (bitkilendirme, gölgeleme elemanları vb.) yeterince kullanılmadığı, farklı mevsim şartlarında kullanıma uygun çok yönlü bir alan tasarımının olmadığı görülmektedir.

5.1.4 Çevresel Kalite Kategorisine Göre Alan Analizleri

Çalışma kapsamında;

- kampüsün haftanın her gününde (hafta içi-hafta sonu) aktif olarak kullanılması,
- kampüsün günün her saatinde aktif olarak kullanılması,
- kampüs içerisindeki dolaşım ağı, birim ve mekânların kolayca algılanabilir/okunabilir olması,
- alanda olumsuz duygular hissettiren seslere ve kokulara rastlanması,
- olumlu duygular hissettiren tatlara (mevsimsel değişimin hissettirdiği tatlar vb.) ve dokunsal algılara (esinti şeklinde rüzgar, bitkilere ve suya temas vb.) rastlanması,
- kampüsün atık kirliliği düzeyi,
- hava kalitesi,
- görsel ve estetik kalite,
- kampüs açık alanlarında bitlendirme ve aydınlatmanın yeterli düzeyde olması,
- tüm kullanıcıların güvenliği için gerekli önlemlerin (sınırlar ve kontrol noktaları) alınmış olması,
- enerji ve su tasarrufunda uygulamalar ve çalışmaların mevcut olması,
- kampüs içi sirkülasyonda motorsuz araç kullanımının (bisiklet ve yaya) esas alınması gibi faktörler çevresel kalite kategorisi kalite göstergeleri olarak belirlenmiştir.

Kampüs alanının eğitim-öğretim döneminin devam ettiği süre içerisinde hafta içi gündüz saatlerinde (birinci öğretim eğitim programlarının ikinci öğretim eğitim programlarından sayıca ve dolayısıyla kayıtlı öğrenci sayılarının da fazla olması ayrıca idari personelin mesai saatleri arasında (08.30-17.30) kampüs alanını kullanıyor olması sebebiyle) daha aktif olarak kullanıldığı, eski meslek yüksekokulu ve çevresi, Emin Baydil Spor Tesisleri ve çevresi, Teknokent, Ahşap İnovasyon Merkezi gibi alanların diğer alanlara göre daha az kullanımda olduğu görülürken, kütüphane binası ve çevresi, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi ve çevresi, fakülte binaları ve çevrelerinin daha aktif kullanımda olduğu belirlenmiştir. Hafta içi akşam saatlerinde ve hafta sonunda ise kütüphane binası ve çevresinin, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi ve çevresinin daha aktif olarak kullanıldığı görülmektedir. Kütüphane binası kullanım saatlerinin eğitim-öğretim döneminde hafta içi ve hafta sonu 08.30-23.00, vize ve final haftalarında 08.30-24.00 ve resmi tatillerde kapalı olduğu, yaz döneminde ise hafta içi 08.30-17.30, hafta sonu ve resmî tatillerde ise kapalı olduğu öğrenilmiştir. Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi'nde mevcut olan tenis kortu, halı saha, voleybol ve basketbol sahaları, fitness salonu, yüzme havuzu, bowling salonu, spor ve müzik alanlarında kursların olmasının kullanıcıların haftanın her gününde bu alanı kullanmasını etkilediği görülmektedir.

Çalışma alanında yapılan incelemeler sonucunda; kampüs içerisindeki dolaşım ağının, birim ve mekânların kolayca algılanabilir/okunabilir olmadığı, yönlendirici tabela ve levha eksikliklerinin olduğu, mevcutta bulunan levhaların ise levha tasarımı (yazı tipi büyüklüğü, fontu vb.) sebebiyle okunaklı olmadığı anlaşılmaktadır (Şekil 5.15).

Kampüs Ana Giriş Kavşak Yönlendirici Levha

Sağlık-Turizm-Spor Fakülteleri Kavşağı Yönlendirici Levha

Şekil 5.15 Kampüs Alanı Yönlendirici Levhalar

Kampüs alanında olumsuz duygular hissettiren kokulara rastlanmazken, kampüste yapım sürecinin devam etmesi sebebiyle olumsuz duygular hissettiren iş makinesi seslerine rastlanılmıştır. İş makinesi sesleriyle özellikle Merkez Laboratuvarı (MER-LAB) çevresi ve hafriyat çalışması devam eden Orman Fakültesi karşısındaki alanda karşılaşılmaktadır (Şekil 5.16).

Merkez Laboratuvarı Çevresi

Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan

Şekil 5.16 İş Makinelerinin Görüldüğü Alanlar

Olumlu duygular hissettiren tatlılara ve dokunsal algılara ise eski Meslek Yüksekokulu çevresi yürüyüş alanları, yeni planlanan mesire alanı, Turizm Fakültesi çevresi, Orman

Fakültesi çevresi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi-Güzel Sanatlar Fakültesi çevresi gibi alanlarda bitkilendirmenin yeterli olması, yürüyüş yollarında manzara seyir noktası oluşturması, kot olarak kampüs topografik yapısına göre yukarıda kalması, çevre düzenlemesinin diğer alanlara göre daha iyi yapılmış olması gibi faktörlerin etkili olmasıyla rastlanıldığı görülmektedir (Şekil 5.17).

Eski MYO Çevresi Yürüyüş Yolları

Bölüm Laboratuvarları Çevresi

Bölüm Laboratuvarları Çevresi

Turizm Fakültesi Binası ve Çevresi

Orman Fakültesi Çevre Düzenlemesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Şekil 5.17 Olumlu Duygular Hissettiren Alanlara Ait Fotoğraflar

Kampüsün atık kirliliği düzeyinin yönetilmesi ile ilgili çalışmalar yapıldığı ve Kastamonu Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 12.07.2019 tarihli ve 30829 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliği'nce Sıfır Atık Yönetim Sistemi'ni kurarak Sıfır Atık Belgesi almaya hak kazandığı ve 14.07.2026 tarihine kadar bu belgenin geçerli olduğu bilinmektedir (URL 46, 2024). Kampüs alanında yapım sürecinin devam etmesiyle inşaat atıkları olduğu görülmektedir.

Kampüs hava kalitesine bakıldığında kullanım açısından hava kalitesinin kötü olduğunu düşündürecek ya da hissettirecek yapım sürecinin devam etmesinden kaynaklı oluşan toz kirliliği dışında herhangi bir unsura rastlanmamıştır. Kampüs hava kalitesi verileri için kampüsün bulunduğu Kastamonu ili verilerine bakılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı, Sürekli İzleme Merkezi (SİM)'e göre Kastamonu ili Hava Kalite İndeksinin (HKİ) 46 HKİ olduğu ve 0-50 HKİ olarak belirlenen “iyi” skalasında yer aldığı görülmektedir (URL 47, 2024). Alan çevresinde kirletici kullanım alanlarının bulunmaması, yapılaşmanın kampüs içerisinde fazla olmaması ve yoğun taşıt trafiğinin olmaması, kampüse çevresinde kırsal alanların bulunması gibi etkiler nedeniyle hava kirliliğine sebep olacak faktörlerin bulunmadığı görülmüştür.

Kampüs alanı görsel ve estetik kalite açısından değerlendirildiğinde bina tipolojilerinin özellikle fakülte binalarının büyük oranda aynı tipolojide olduğu görülmektedir. Yapım ve nitelik olarak farklılaşan binalarda (MER-LAB, Teknokent, ahşap inovasyon alanı, rektörlük binası, kütüphane binası, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, Levent Semizer Spor Salonu) tipolojinin ve cephe tasarımlarının farklılaştığı görülmektedir. İlahiyat Fakültesi ve Veterinerlik Fakültesi'nin fakülte niteliğinde olup diğer fakültelerden cephe tasarımı olarak farklılaştığı görülmektedir. Yapım süreci devam eden Eğitim Fakültesi binasının da diğer fakülte binaları tipolojisinde olmadığı, cephe tasarımı olarak yerel mimariye benzetme yapılmaya çalışıldığı ve eski Meslek Yüksekokulu çevre düzenlemesine yapısal olarak daha uygun görüldüğü gözlemlenmiştir (Şekil 5.18).

MER-LAB Binası

Levent Semizer Spor Salonu

Ahşap Araştırma Geliştirme ve İnovasyon
Merkezi

Kütüphane Binası

İlahiyat Fakültesi

İlahiyat Fakültesi

Eğitim Fakültesi

Ahmet Yesevi Konferans Salonu

Şekil 5.18 Farklı Yapı Tipolojilerine Ait Fotoğraflar

Kampüs açık alanlarında, alan kullanımlarına uygun bitki türlerinin seçilmediği ve tür çeşitliliğinin yeterli olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda bitkilendirmenin yetersiz olduğunu söylemek mümkündür. Kampüste aydınlatma elemanlarının sayıca yetersiz olduğu ve aydınlatma elemanlarının büyük oranda aynı tür ve nitelikte olduğu, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi çevresi gibi bazı alanlarda aydınlatma elemanı türünün değişiklik gösterdiği görülmektedir. Yoğun kullanım oluşturan alanlarda aydınlatma elemanlarının bir plan ve tasarım gözetmeksizin sıra sıra yerleştirildiği görülmektedir (Şekil 5.19).

Orman Fakültesi-Yemekhane Bağlantısını Sağlayan Yol

Yemekhane Önü Aydınlat Elemanları

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi
Aydınlatma Elemanları

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi
Aydınlatma Elemanları

Şekil 5.19 Kampüs Aydınlatma Elemanı Örneklerine Ait Fotoğraflar

Kampüs alanında tüm kullanıcıların güvenliği için gerekli önlemlerin alındığı sınırların ve kontrol noktalarının tanımlı olduğu ve kontrol noktasından kampüse giriş yapmak isteyen farklı ulaşım türü kullanan kullanıcıların kontrole tabi tutulduğu gözlemlenmiştir. Kampüs alanında verimli enerji ve su tasarrufu konusunda çalışmalar yapıldığı ve projeler olduğu bilgisine ulaşılmıştır (Küçük vd., 2022). Kampüs alanında yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına yönelik çalışmalar bulunmadığı, enerji etkin araç kullanımının uygun düzenlemelerle desteklenmediği ve yaygın olmadığı görülmektedir. Ayrıca açık alanlarda yağmur suyu kullanımı ile ilgili sürdürülebilir çatı ya da diğer yağmur suyu hasadı yöntemlerinin olmadığı görülmektedir. Atık suyun geri dönüşümü ile ilgili su tankı vb. sistemlerin bulunmadığı görülmektedir.

Kampüs içi sirkülasyona bakıldığında erişim ve fiziksel kalite kategorilerinde de bahsedildiği gibi bisiklet kullanımının kampüs alanında yaygın olmadığı, kampüste yaygın olan ulaşım türlerinin ring, özel araç ve yaya olduğu görülmektedir. Yaya yollarında deformasyonlar olduğu ve yaya yollarının bir planlama ile kampüs alanında yaygın hale getirilmediği tespit edilmiştir.

5.1.5 Sosyallik ve Aktivite Kategorisine Göre Alan Analizleri

Çalışma kapsamında;

- kampüste eğlenmek ve dinlenmek için uygun alanların varlığı,
- kampüsün sosyalleşme ve yeni insanlarla iletişim kurma imkânı sağlaması,

- kampüs içerisinde Kastamonu iline hizmet sağlayan tesisler ve kurumlar bulunması gibi faktörler sosyallik ve aktivite kategorisi kalite göstergeleri olarak belirlenmiştir.

Çalışma sürecinde alanda yapılan analizlerde; kampüs alanında eğlenmek ve dinlenmek için uygun alanların varlığının az olduğu görülmektedir. Sportif ve sosyal faaliyetler için kullanılan alanların Kastamonu iline hizmet eden bir konuma geldiği ve bu alanların Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, Levent Semizer Spor Salonu, Emin Baydil Spor Tesisleri gibi alanlar olduğu görülmektedir. Levent Semizer Salonu ve Emin Baydil Spor Tesisleri'nde aktif kullanım yoğunluğu bulunmamaktadır. Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi bünyesinde sosyal tesis bulunmaktadır ayrıca Mevlüt Beyribey Konukevi ve Ahmet Yesevi Konferans Salonu, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi bünyesinde bulunmakta ve kullanıcılara hizmet vermektedir. Spor ve yaşam merkezi açık alanlarının halı sahalara ek olarak aydınlatma ve oturma elemanları gibi donatılarla desteklenmesi kullanıcıların sosyalleşme imkânını artıran bir unsurdur. Donatıların bir bölümünün gölgeleyici eleman ile desteklenmediği görülmektedir (Şekil 5.20). Levent Semizer Spor Salonu Çevresinde ise sosyallik ve aktifliği destekler nitelikte donatıların bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi Açık Sahalar ve Oturma Birimi

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi Oturma Birimleri

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi Açık Sahalar

Sağlık Bilimleri Önü Amfi

Levent Semizer Spor Salonu

Emin Baydil Spor Tesisi

Şekil 5.20 Sosyallik ve Aktivite Kullanımını Destekleyen Alanlar

Kampüs alanında yapılan analizler sonucunda kütüphane binası ve çevresi, yemekhane binası çevresi ve yemekhane önü amfi, İstiklal Yolu Çarşısı arkası, Güzel Sanatlar Fakültesi çevresi, Orman Fakültesi çevresi, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi yanında bulunan alan, Rabia Gülnuş ve Baharzade Feride Hanım Yurt Binaları çevresi, Emin Baydil Spor Tesisi, Levent Semizer Spor Salonu çevresi, kampüs alanında oluşturulan mesire alanı gibi yerlerin kampüs alanında sosyalleşmeyi ve aktifliği destekleyebilecek alanlar olduğu görülmektedir (Şekil 5.21). İstiklal Yolu Çarşısı arkasında bulunan alanın; hafriyat alanına yakın konumda bulunması, bahsedilen yurt binalarının faaliyet göstermemesi, İstiklal Yolu Çarşısı'nda bulunan ticaret merkezlerinin çeşitli olmaması sebebiyle aktif olarak kullanılmadığı görülmektedir. Emin Baydil Spor Tesisleri ve Levent Semizer Spor Salonlarının ana kullanımda olan mekânlara yakın olmaması ve eski Meslek Yüksekokulu binası yerine yapılan Eğitim Fakültesi'nin henüz kullanıma alınmamış olması sebebiyle aktif olmadığı görülmektedir. Çevre düzenlemesi diğer fakülte binalarına göre daha iyi durumda olan

Orman Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi gibi bina çevrelerinin diğer fakülte binalarına göre daha aktif olduğu görülmektedir. Her kullanıcının ilgili olduğu birim çevresinde yoğunluk oluşturduğu gözlemlenmiştir.

İstiklal Yolu Çarşısı Arkası Alan

İstiklal Yolu Çarşısı Arkası Oturma Birimleri

Orman Fakültesi Çevre Düzenlemesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Çevre Düzenlemesi

MMF-Ay Yıldız Arası Çevre Düzenlemesi

Kütüphane Binası ve Çevresi

Yemekhane Binası Çevresi

Yemekhane Önü Amfi

Şekil 5.21 Sosyal ve Aktivite İçin Uygun Olan Alanlar

Kampüs alanında ulaşımın sağlandığı ana güzergâhların yanı sıra erişim kategorisinde de belirtildiği gibi birimler arasında oluşturulan ya da kullanıcıların oluşturduğu alternatif yollar aktif kullanıma sahiptir. Bu yollara; Mimarlık Mühendislik Fakültesi (MMF) -İletişim Fakültesi-Meslek Yüksekokulu arasında bağlantı sağlayan yaya yolu, MMF-Ay Yıldız Yaşam Merkezi arasında alternatif yollarla düzenlenen peyzaj alanı, ana giriş kapısı devamındaki yol, İstiklal Yolu Güzergâhının devamı niteliğinde olan ve aynı zamanda Orman Fakültesi-Meslek Yüksekokulu ile yemekhane birimi arasındaki bağlantı olarak kullanılan yol, Orman Fakültesi'ne ulaşımı sağlayan yayalar tarafından oluşturulan patika yol örnek verilebilir. Ayrıca yaya kullanıcıların, ana giriş kapısı doğrultusunda yürümek yerine kampüs alanından ayrılmak için eski Meslek Yüksekokulu çevresindeki ağaçlandırılmış alanlardan yürümeyi tercih ettikleri ve mevcut durumda yapımı devam eden Eğitim Fakültesi çevresi ve ikincil giriş kapısı aracılığı ile kampüs alanından ayrıldıkları gözlemlenmiştir (Şekil 5.22).

Kampüs kullanıcılarının bir kısmının kampüsten ayrılırken ana giriş kapısı yerine kampüs bölüm laboratuvarları doğrultusunda yürüdükleri ve bu bölgede kampüs sınırı dışında durak bulunması sebebiyle sınır oluşturan duvar üzerinden durağa erişim sağladıkları ayrıca turizm fakültesinden ana giriş kapısına ulaşan patika yolun kullanımının yoğun olduğu görülmektedir. Bu kullanımın kampüs için belirlenen giriş-çıkış planlamasına uygun olmadığı anlaşılmaktadır.

MMF-İletişim Fakültesi Bağlantısını
Sağlayan Yaya Yolu

Ana Giriş Yolu

İstiklal Yolu Çarşısı-Orman Fakültesi
Arasında Oluşan Patika Yol

İstiklal Yolu Güzergahı

MMF-Ay Yıldız Arası Peyzaj Düzenlemesi

Bölüm Laboratuvarları ve Çevresi

Şekil 5.22 Aktif Kullanım Sağlayan Alternatif Yaya Yolları

5.1.6 Kimlik Kategorisine Göre Alan Analizleri

Çalışma kapsamında;

- kampüsün kendine ait bir kimliğinin olması,
- kampüs kimliğinin Kastamonu kent kimliği ile örtüşmesi,
- kampüs alanının kullanıcılar tarafından kabul görmesi,
- yerel dokuya uygun mimari yapıların varlığı,
- yerel bitki türlerinin kullanılması ve Kastamonu ilini temsil eden durumda olması gibi kriterler, kimlik kategorisinde kalite göstergesi olarak belirlenmiştir.

Kampüs alanı değerlendirildiğinde Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi'nin ve kütüphane binasının kimlik oluşturan bir alan olarak görülmektedir. Bu alanların kampüse ve kente hizmet etmesiyle “kampüs kimliği” rolünü üstlendiği düşünülmektedir (Şekil 5.23).

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi

Kütüphane Binası

Şekil 5.23 Kampüse Kimlik Kazandırdığı Düşünülen Alanlara Ait Fotoğraflar

Kampüs alanında Kastamonu kent kimliği ile örtüşen alanların (yerel mimari, yerel doku ve malzemelerden tasarlanmış alanlar ve donatılar vb.) bulunmadığı görülmüştür.

5.2 Anket Analizleri

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma yöntemlerinden biri olarak kullanılan anket tekniği ile elde edilen verilerin istatistiksel bulguları tablolar halinde verilmiştir

5.2.1 Frekans Analizleri

Anket tekniğine katılım sağlayan kullanıcıların frekans analizleri; veri sayısı ve yüzde dağılımları kullanılarak verilmiştir.

Katılımcılara ilişkin frekans değerleri Tablo 5.1’de verilmiştir. Katılımcıların %64’ü (369) kadınlardan, %36’sı (223) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların %73’ü (452) 18-25 yaş arasında, %17,6’sı (109 kişi) 26-35 yaş arasında, %6,6’sı (41) 36-45 yaş arasında, %2,4’ü (15) 46-60 yaş arasında, %0,3’ü (2) 60 yaş ve üzerinde olduğunu belirtmiştir. Eğitim durumlarına bakıldığında; katılımcıların %69,1’inin (428) lise mezunu olduğu, %20,3’ünün (125) lisans mezunu, %10,6’sının (66) yüksek lisans ve üzerinde mezuniyeti olduğu belirlenmiştir. Katılımcılar arasında ilkokul seviyesinde katılımcı olmadığı görülmektedir.

Tablo 5.1 Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Frekans Tablosu

Değişken		<i>n</i>	%
Cinsiyet	Erkek	223	36,0
	Kadın	396	64,0
	Toplam	619	100,0
Yaş Aralığı	18-25 Yaş	452	73,0
	26-35 Yaş	109	17,6
	36-45 Yaş	41	6,6
	46-60 Yaş	15	2,4
	60 Yaş ve Üzeri	2	0,3
	Toplam	619	100,0
Eğitim Durumu	Lise	428	69,1
	Ön Lisans / Lisans	125	20,3
	Yüksek Lisans ve Üzeri	66	10,6
	Toplam	619	100,0

Kampüsü her gün ziyaret eden katılımcı oranı %49,9 (309), haftada birkaç kez ziyaret eden katılımcı oranı %27,3 (169), haftada bir kez ziyaret eden katılımcı oranı %1,6 (10), ayda birkaç kez ziyaret eden katılımcı oranı %3,2 (20), ayda bir kez ziyaret eden katılımcı oranı %3,1 (19) ve nadiren ziyaret eden katılımcı oranı %14,9 (92) olduğu tespit edilmiştir (Tablo 5.2).

Tablo 5.2 Kampüs Kullanım Sıklığına Ait Frekans Tablosu

Değişken		<i>n</i>	%
Kampüs alanını hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?	Her Gün	309	49,9
	Haftada Birkaç Kez	169	27,3
	Haftada Bir Kez	10	1,6
	Ayda Birkaç Kez	20	3,2
	Ayda Bir Kez	19	3,1
	Nadiren	92	14,9
Toplam		619	100,0

Kampüsün kullanım amacı %55,3 (342) oranında eğitim amaçlı olurken %18,1 (112) oranında katılımcı sosyal ve sportif faaliyetler sebebiyle kullanım seçeneğini işaretlemiştir. Kampüsü iş yeri olması sebebi ile kullanan katılımcılar %8,2 (51), sınav uygulama alanı olması sebebiyle %12,3 (76), kampüs içerisinde bulunan küçük donatılar için kullananların oranı %6,1 (38) olmuştur (Tablo 5.3).

Tablo 5.3 Kampüs Kullanım Amacına Ait Frekans Tablosu

Değişken		<i>n</i>	%
Kampüs kullanım amacınız nedir?	Eğitim Amacıyla	342	55,3
	Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması Sebebiyle	112	18,1
	Sınav Uygulama Alanı Olması Sebebiyle	76	12,3
	İş Yeri Olması Sebebiyle	51	8,2
	İçerisinde Bulunan Küçük Donatılar İçin	38	6,1
	Toplam	619	100,0

Kampüse ulaşım yöntemlerinde en çok tercih edilen ulaşım şekli %38,3 (237) toplu taşıma olmuştur. Yaya olarak kampüse ulaşan katılımcı oranı %20,5 (127) iken özel araç ile ulaşanların oranı %18,7 (116), toplu taşıma ve yaya olarak ulaşanların oranı %13,4 (83), toplu taşıma ve özel araç olarak ulaşanların oranı %5,2 (32), toplu taşıma-özel araç-yaya olarak ulaşanların oranı %1,6 (10), özel araç ve yaya olarak ulaşanların oranı %0,6 (4), bisiklet aracılığı ile ulaşanların oranı %0,3 (2), toplu taşıma-bisiklet-yaya olarak ulaşanların oranı %0,3 (2), bisiklet-yaya, özel araç-bisiklet, ring, toplu taşıma-ring, toplu taşıma-yaya-ring ve yaya-ring olarak ulaşım sağlayan katılımcıların oranı %0,2 (1) olarak dağılım göstermiştir. Tüm ulaşım araçlarını kullanan katılımcılar değerlendirildiğinde; kampüse ring ile ulaşım sağlayan katılımcı sayısı toplam %0,8 (4) olmuştur. Kampüse bisiklet ile gelen katılımcıların sayısı toplam 6 kişi (%1) olduğu ve katılımcıların 15 farklı ulaşım alternatifi oluşturduğu görülmüştür (Tablo 5.4).

Tablo 5.4 Kampüse Ulaşımında Kullanılan Araçlara Ait Frekans Tablosu

Değişken	n	%
Toplu Taşıma	237	38,3
Yaya	127	20,5
Özel Araç	116	18,7
Toplu Taşıma, Yaya	83	13,4
Toplu Taşıma, Özel Araç	32	5,2
Toplu Taşıma, Özel Araç, Yaya	10	1,6
Özel Araç, Yaya	4	0,6
Bisiklet	2	0,3
Toplu Taşıma, Bisiklet, Yaya	2	0,3
Bisiklet, Yaya	1	0,2
Özel Araç, Bisiklet	1	0,2
Ring	1	0,2
Toplu Taşıma, Ring	1	0,2
Toplu Taşıma, Yaya, Ring	1	0,2
Yaya, Ring	1	0,2
Toplam	619	100

Katılımcıların kalite parametreleri kategorilerine göre verdikleri ortalamaları karşılaştırmak amacı ile bu kategorilere verilen yanıtların ortalama değerleri Tablo 5.5'te verilmiştir. Kategoriler içerisindeki ifadelere verilen yanıtların karşılığı 1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum şeklindedir. Kategoriler arasında en yüksek ortalama değeri 3,19 ile “Erişim” kategorisi alırken en düşük değeri 2,74 ile “Uyumluluk ve Çeşitlilik” kategorisi almıştır. Bu doğrultuda kullanıcıların “Erişim” kategorisini diğer tüm kategorilere göre daha olumlu olarak değerlendirdikleri, “Uyumluluk ve Çeşitlilik” kategorisini ise diğer tüm kategorilere göre daha olumsuz değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Kategorilerin ortalaması 2,97 olmuştur. Katılımcıların verdikleri yanıtların standart sapma değeri 1,18 olarak belirlenmiştir. Ortalama altında kalan kategoriler “Kimlik” ve “Uyumluluk ve Çeşitlilik” kategorileridir (Tablo 5.5).

Tablo 5.5 Kategorilere Verilen Ortalama Değerler

Kategoriler	$\bar{X}$	S.S.
Erişim	3,19	1,25
Fiziksel Kalite	3,09	1,17
Uygunluk ve Çeşitlilik	2,74	1,15
Çevresel Kalite	2,99	1,23
Sosyallik ve Aktivite	2,99	1,10
Kimlik	2,94	1,19
Ortalama	2,97	1,18

Demografik bilgilere göre kalite parametreleri kategorilerine verilen yanıtlar Tablo 5.6’da verilmiştir. Cinsiyete göre kadınlar erkeklere göre tüm kategorilerde daha fazla ortalama yanıt değerine sahiptir. Bu doğrultuda kadın katılımcıların tüm kategorilerde daha olumlu yanıtlar verdikleri tespit edilmiştir. Katılımcılar yaş aralıklarına göre kıyaslandığında “Erişim” kategorisinde en yüksek ortalamayı 3,01 puan ile 18-25 yaş grubundaki katılımcılar almıştır. “Fiziksel kalite” kategorisinde en yüksek ortalamayı 3,50 puan ile 60 yaş ve üzeri katılımcılar sahip olmuştur. “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisinde en yüksek ortalama değerini 3,11 puan, “Çevresel kalite” kategorisinde en yüksek ortalamayı 2,78 puan, “Sosyallik ve aktivite” kategorisinde 3,04 puan, “Kimlik” kategorisinde en yüksek ortalamayı 3,02 puan ile 18-25 arası yaş grubu katılımcıların verdiği görülmektedir.

Eğitim grupları arasında yapılan kıyaslamada, “Erişim” kategorisinde en yüksek ortalama puan 3,24 puan, “Fiziksel kalite” kategorisinde en yüksek ortalama puan 3,11 puan ile ön lisans/lisans mezunları grubuna aittir. “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorilerinde ise lise mezunları katılımcı grubuna ait ortalama puan 2,91 olarak belirlenmiştir. “Çevresel kalite” kategorisinde en yüksek ortalamayı 3,02 ile ön lisans/lisans mezunu katılımcı grubunun, “Sosyallik-aktivite” kategorisinde en yüksek ortalamayı 3,07 olarak lise mezunu katılımcı grubunun, “Kimlik” kategorisinde en yüksek ortalamayı 3,00 olarak ön lisans/lisans katılımcı grubunun verdiği görülmüştür (Tablo 5.6).

Tablo 5.6 Demografik Bilgilere Göre Kategorilerine Verilen Ortalama Yanıtlar

Değer	Erişim	Fiziksel Kalite	Uygunluk ve Çeşitlilik	Çevresel Kalite	Sosyallik ve Aktivite	Kimlik
Cinsiyet	-	-	-	-	-	-
Erkek	3,06	3,07	2,69	2,94	2,99	2,86
Kadın	3,27	3,11	2,78	3,02	3,00	3,00
Yaş Aralığı	-	-	-	-	-	-
18-25						
Yaş	3,01	3,20	3,11	2,78	3,04	3,02
26-35						
Yaş	2,90	3,21	3,10	2,70	2,88	2,99
36-45						
Yaş	2,86	3,20	3,03	2,59	2,86	2,85
46-60						
Yaş	2,78	2,83	2,81	2,61	2,81	2,87
60 Yaş +	2,71	3,50	3,33	2,25	2,81	2,67

Tablo 5.6'nın devamı

Eğitim	-	-	-	-	-	-
Lise	3,01	3,10	2,91	2,97	3,07	2,88
Ön lisans / Lisans	3,24	3,11	2,78	3,02	3,02	3,00
Yüksek Lisans Ü.	2,94	2,92	2,44	2,78	2,80	2,60
Ortalama	3,19	3,09	2,74	2,99	2,99	2,94

Kampüs ziyaret sıklığına göre verilen ortalama yanıtlar Tablo 5.7’de verilmiştir. “Kimlik” kategorisi dışındaki tüm kategorilerde kampüsü ayda birkaç kez kullanan katılımcılar en yüksek ortalama yanıtı verirken “Kimlik” kategorisinde en yüksek ortalama yanıtı kampüs alanını haftada birkaç kez kullanan katılımcılar vermiştir. “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisi dışındaki tüm kategorilerde en düşük ortalama yanıtı kampüs alanını ayda bir kez kullanan katılımcılar verirken “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisinde en düşük ortalama yanıtı kampüs alanını haftada bir kez kullanan katılımcılar vermiştir (Tablo 5.7).

Tablo 5.7 Kampüs Kullanım Sıklığına Yönelik Verilen Yanıtlara Göre Kategori Ortalamaları

Alanı ne sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?	Erişim	Fiziksel Kalite	Uygunluk ve Çeşitlilik	Çevresel Kalite	Sosyallik ve Aktivite	Kimlik
Her Gün	3,11	3,01	2,69	2,97	2,93	2,91
Haftada Birkaç Kez	3,28	3,22	2,82	3,07	3,12	3,07
Haftada Bir Kez	3,20	3,25	2,40	3,08	2,97	2,80
Ayda Birkaç Kez	3,44	3,48	2,93	3,10	3,28	3,06
Ayda Bir Kez	2,99	2,63	2,41	2,63	2,70	2,41
Nadiren	3,32	3,12	2,90	2,98	3,01	2,97

Kampüs kullanım amaçlarına göre ortalama yanıtlar değerlendirildiğinde tüm kategorilerde en yüksek ortalama yanıtı kampüs alanını, içerisinde bulunan küçük donatılar için kullanan katılımcıların verdiği görülürken tüm kategorilerde en düşük ortalama yanıtı ise kampüs alanını iş yeri olması sebebiyle kullanan katılımcıların verdiği görülmektedir.

Eğitim amacı ile kampüsü kullanan katılımcılar en yüksek ortalama yanıtı 3,16 puan ile “Erişim” kategorisine, en düşük ortalama yanıtı 2,71 puan ile “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisine vermişlerdir. İş yeri olması sebebiyle kampüsü kullanan katılımcılar en yüksek ortalama puanı 2,94 puan ile “Erişim” ve “Fiziksel kalite” kategorilerine verirken en düşük ortalama yanıtı 2,39 puan ile “Uygunluk ve çeşitlilik”

kategorisine vermişlerdir. Sınav uygulama alanı olarak kampüsü kullanan katılımcılar en yüksek ortalama puanı 3,29 puan ile “Erişim” kategorisine, en düşük ortalama yanıtı 2,86 puan ile “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisine vermiştir. Sosyal ve sportif faaliyetler sebebiyle kampüsü kullanan katılımcılar “Erişim” kategorisinde en yüksek ortalama yanıtı 3,25 değeri ile verirken “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisine en düşük ortalama yanıtı 2,80 değeri ile vermiştir. Kampüsü içerisindeki donatılar sebebi ile kullanan katılımcılar en yüksek ortalama yanıtı 3,53 değeri ile “Erişim” kategorisine, en düşük ortalama yanıtı “Kimlik” kategorisine vermiştir (Tablo 5.8).

Tablo 5.8 Kampüs Kullanım Amacına Yönelik Verilen Yanıtlara Göre Kategori Ortalamaları

Kullanım amacınız nedir?	Erişim	Fiziksel Kalite	Uygunluk ve Çeşitlilik	Çevresel Kalite	Sosyallik ve Aktivite	Kimlik
Eğitim Amacı	3,16	3,05	2,71	2,97	2,90	2,96
İş Yeri Olması	2,94	2,94	2,39	2,86	2,81	2,55
Sınav Uygulama Alanı	3,29	3,09	2,86	2,98	3,06	3,03
Sosyal ve Sportif Faaliyetler	3,25	3,18	2,80	3,05	3,24	2,96
İçeride Bulunan Donatılar	3,53	3,43	3,18	3,29	3,30	3,18
Ortalama	3,19	3,09	2,74	2,99	2,99	2,94

Kampüse ulaşımında kullanılan araçlarına göre kalite parametreleri kategorilerine verilen yanıtlar Tablo 5.9’da verilmiştir. Kampüse toplu taşıma ile ulaşan katılımcıların “Erişim” kategorisine verdiği ortalama değer 3,19 puan, “Fiziksel kalite” 3,15 puan, “Uygunluk ve çeşitlilik” 2,80 puan, “Çevresel kalite” 3,04 puan, “Sosyallik ve aktivite” 3,04 puan ve “Kimlik” 3,00 ortalama puan olmuştur. Yaya olarak kampüse ulaşım sağlayan katılımcıların “Erişim” kategorisine verdiği yanıt ortalaması 3,18 puan, “Fiziksel kalite” 2,95 puan, “Uygunluk ve çeşitlilik” 2,61 puan, “Çevresel kalite” 2,92 puan, “Sosyallik ve aktivite” 2,80 puan, “Kimlik” 2,88 puan olarak verilmiştir. Kampüse özel araç ile ulaşım sağlayan katılımcıların “Erişim” kategorisine verdiği yanıt ortalaması 3,26 puan, “Fiziksel kalite” 3,14 puan, “Uygunluk ve çeşitlilik” 2,83 puan, “Çevresel kalite” 2,97 puan, “Sosyallik ve aktivite” 3,04 puan, “Kimlik” 2,95 puan olmuştur. Kampüse bisiklet ile ulaşım sağlayan katılımcıların “Erişim” kategorisine verdiği yanıt ortalaması 3,25 puan, “Fiziksel kalite” 2,42 puan, “Uygunluk ve çeşitlilik” 3,25 puan, “Çevresel kalite” 2,44 puan, “Sosyallik ve aktivite” 3,50 puan, “Kimlik” 3,50 puan olmuştur.

“Erişim” kategorisine en yüksek ortalama puanı toplu taşıma ve özel araç kullananlar verirken en düşük ortalama puanı ise özel araç ve bisiklet kullananlar vermiştir. Özel araç ile ulaşım sağlayan katılımcıların ortalama “Erişim” puanları yalnızca toplu taşıma ve yalnızca yaya olarak kampüse ulaşan katılımcılara göre daha yüksek olmuştur. Toplu taşıma, bisiklet ve yaya olarak kampüse ulaşım sağlayanların kategorilere verdikleri yanıtlar ortalamaların altında gerçekleşmiştir. Toplu taşıma ve ring kullanarak kampüse ulaşım sağlayan katılımcılar tüm kategorilerde en yüksek ortalama puana sahiptir. Toplu taşıma, bisiklet ve yaya olarak kampüse ulaşım sağlayan katılımcılar “Erişim”, “Fiziksel kalite” ve “Kimlik” kategorilerinde en düşük ortalamaya (sırasıyla 1,75 puan, 2,17 puan, 1,92 puan, 2,72 puan, 2,50 puan, 2,17 puan) sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 5.9).

Tablo 5.9 Kampüse Ulaşımında Kullanılan Araçlara Göre Kalite Parametreleri Kategori Ortalamaları

Ulaşım Araçları	Erişim	Fiziksel Kalite	Uygunluk ve Çeşitlilik	Çevresel Kalite	Sosyal Aktivite	Kimlik
Toplu Taşıma	3,19	3,15	2,80	3,04	3,04	3,00
Yaya	3,18	2,95	2,61	2,92	2,80	2,88
Özel Araç	3,26	3,14	2,83	2,97	3,04	2,95
Toplu Taşıma, Yaya	3,16	3,11	2,69	2,98	3,07	2,95
Toplu Taşıma, Özel Araç	3,41	3,25	2,89	3,18	3,07	2,92
Toplu Taşıma, Özel Araç, Yaya	3,05	3,10	2,58	2,89	3,20	3,02
Özel Araç, Yaya	2,44	2,00	2,46	2,41	2,50	2,08
Bisiklet	3,25	2,42	3,25	2,44	3,50	3,50
Toplu Taşıma, Bisiklet, Yaya	1,75	2,17	1,92	2,72	2,50	2,17
Bisiklet, Yaya	2,25	2,33	1,83	2,63	2,67	2,17
Özel Araç, Bisiklet	1,25	2,17	1,33	2,56	2,67	2,33
Ring	2,50	2,83	3,00	3,38	4,00	3,67
Toplu Taşıma, Ring	5,00	4,00	4,17	3,56	4,33	4,33
Toplu Taşıma, Yaya, Ring	3,50	3,33	3,33	3,50	4,33	2,83
Yaya, Ring	4,50	4,33	2,33	2,75	3,33	3,00
Ortalama	3,19	3,09	2,74	2,99	2,99	2,94

Katılımcıların likert ölçümlü sorulara verdikleri yanıtların toplam işaretlenme sayıları Tablo 5.10’da verilmiştir. “Erişim” kategorisinde bulunan 4 soruya katılımcılar tarafından seçilen toplam işaretlenme sayısı, %8 “Kesinlikle Katılmıyorum”, %8 “Katılmıyorum”, %9 “Kararsızım”, %11 “Katılıyorum” ve %14 “Kesinlikle

Katılıyorum" seçeneklerindedir. "Uygunluk ve çeşitlilik" kategorisinde bulunan 7 soruya katılımcılar tarafından seçilen toplam işaretlenme sayısı, %23 "Kesinlikle Katılmıyorum", %20 "Katılmıyorum", %16 "Kararsızım", %13 "Katılıyorum" ve %12 "Kesinlikle Katılıyorum" şeklindedir. "Sosyallik ve aktivite" kategorisinde bulunan 3 soruya katılımcılar tarafından seçilen toplam işaretlenme sayısı, %6 "Kesinlikle Katılmıyorum", %8 "Katılmıyorum", %7 "Kararsızım", %8 "Katılıyorum" ve %7 "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde olurken "Kimlik" kategorisinde bulunan 6 soruya katılımcılar tarafından seçilen toplam işaretlenme sayısı, %15 "Kesinlikle Katılmıyorum", %14 "Katılmıyorum", %14 "Kararsızım", %13 "Katılıyorum" ve %15 "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde olmuştur. "Çevresel kalite" kategorisinde bulunan 16 soruya katılımcılar tarafından seçilen toplam işaretlenme sayısı, %36 "Kesinlikle Katılmıyorum", %38 "Katılmıyorum", %39 "Kararsızım", %38 "Katılıyorum" ve %38 "Kesinlikle Katılıyorum" olarak görülmüştür. "Fiziksel kalite" kategorisinde bulunan 6 soruya katılımcılar tarafından verilen toplam işaretleme sayısı ise %11 "Kesinlikle Katılmıyorum", %13 "Katılmıyorum", %15 "Kararsızım", %16 "Katılıyorum" ve %15 "Kesinlikle Katılıyorum" şeklindedir. (Tablo 5.10).

Tablo 5.10 Kategorilere Verilen Yanıt İstatistikleri¹

Kategoriler	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	Toplam
Erişim	300	%8	380	%8	748	%9	631	%11	417	%14	2476
Uygunluk ve Çeşitlilik	884	%23	948	%20	1387	%16	755	%13	359	%12	4333
Sosyallik ve Aktivite	247	%6	386	%8	564	%7	445	%8	215	%7	1857
Kimlik	589	%15	684	%14	1237	%14	736	%13	468	%15	3714
Çevresel Kalite	1363	%36	1833	%38	3384	%39	2159	%38	1165	%38	9904
Fiziksel Kalite	423	%11	615	%13	1317	%15	909	%1	450	%15	3714

¹ Tabloda 1 puan "Kesinlikle Katılmıyorum.", 2 puan "Katılmıyorum.", 3 puan "Kararsızım.", 4 puan "Katılıyorum." ve 5 puan "Kesinlikle Katılıyorum." ifadelerine karşılık gelmektedir.

5.2.2 Güvenilirlik Analizleri

Güvenilirlik test sonuçları Cronbach's Alpha değerine ilişkin derecelendirmeler Tablo 5.11'de verilmiştir. Alpha değerinin 0,70 puan ve üzerinde yer alması ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir (Kılıç, 2016).

Tablo 5.11 Cronbach's Alpha Derecelendirilmesi

$\alpha < 0,50$	Ölçek güvenilir değildir.
$0,50 < \alpha < 0,60$	Ölçek düşük düzeyde güvenilirlerdir.
$0,60 < \alpha < 0,70$	Ölçek kabul edilebilir düzeyde güvenilirlerdir.
$0,70 < \alpha < 0,90$	Ölçek iyi düzeyde güvenilirlerdir.
$\alpha > 0,90$	Ölçek çok iyi düzeyde güvenilirlerdir.

(Kılıç, 2016)

Tüm kategorilerin ve alt başlıkların güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 5.12'de verilmiştir. Güvenilirlik analizine dâhil edilen tüm kategori ve alt kategorilerde güvenilirlik değerinin 0,70'den yüksek olduğu belirlenmiştir. En yüksek güvenilirlik genel olarak ölçek bütününde 0,974 oranında gerçekleşirken alt kategorilerde en güvenilir başlık 0,910 kimlik başlığı olmuştur.

Tablo 5.12 Güvenilirlik Analizi

Kategoriler	Cronbach's Alpha	n
Tüm kategoriler	0,974	42
Erişim	0,788	4
Fiziksel kalite	0,876	6
Uygunluk ve çeşitlilik	0,913	7
Çevresel kalite	0,825	16
Sosyalite ve aktivite	0,865	3
Kimlik	0,910	6

5.2.3 Normallik Varsayımı

Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre oluşturulan kategorilerin ortalamalarının normal dağılım gösterdiğine ilişkin istatistiksel sınamalar ile verilmiştir.

Hipotez,

H0: Veri normal dağılım göstermektedir.

H1: Veri normal dağılım göstermemektedir

şeklindedir.

Katılımcıların verdikleri cevaplara göre oluşturulan ortalama puan ve kategorilerin ortalama puanlar dağılımının normal dağılımdan gelip gelmediği Tablo 5.13'te verilmiştir. Verilerin, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk normallik testlerine göre normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda istatistiksel sınamalar parametrik olmayan testler ile test edilebilir olarak belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 5.13).

Tablo 5.13 Normallik Sınaması

Normallik Testi	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Tüm Ortalama	0,057	619	0,000	0,989	619	0,000
Erişim	0,067	619	0,000	0,981	619	0,000
Fiziksel Kalite	0,112	619	0,000	0,973	619	0,000
Uygunluk ve Çeşitlilik	0,069	619	0,000	0,981	619	0,000
Çevresel Kalite	0,080	619	0,000	0,980	619	0,000
Sosyallik ve Aktivite	0,097	619	0,000	0,975	619	0,000
Kimlik	0,070	619	0,000	0,983	619	0,000

5.2.4 İstatistiksel Sınamalar

Kategorilerin cinsiyet değişkeni yönünden anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını sınamak için Mann-Whitney U testi uygulanmış ve Tablo 5.14'te verilmiştir. Test sonuçlarına göre “Erişim” ve “Kimlik” kategorilerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0,05$) (Tablo 5.15).

Tablo 5.14 Cinsiyet Sınaması

Kategoriler	Test İstatistiği			
	Mann-U	Wilcoxon	Z	p
Tüm Kategoriler	40318	65294	-1,80	0,07
Erişim	38417	63393	-2,70	0,01
Fiziksel Kalite	43070	68046	-0,51	0,61
Uygunluk ve Çeşitlilik	40873	65849	-1,54	0,12
Çevresel Kalite	40885	65861	-1,53	0,13
Sosyallik ve Aktivite	43676	68652	-0,23	0,82
Kimlik	39658	64634	-2,11	0,04

Cinsiyet değişkeninin sıra sayılarına ilişkin istatistikler Tablo 5.15'te verilmiştir. “Erişim” ve “Kimlik” kategorilerindeki anlamlı farklılıklar kadın katılımcılar yönünde yüksek değerlere ulaşmıştır (Tablo 5.15).

Tablo 5.15 Cinsiyet Sıra İstatistikleri

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ortalama Sıra	Sıralar Toplamı
Ortalama Erişim	Erkek	223	284,27	63392,5
	Kadın	396	324,49	128497,5
	Toplam	619		
Ortalama Kimlik	Erkek	223	289,84	64633,5
	Kadın	396	321,35	127256,5
	Toplam	619		

Yaş değişkenine göre kategoriler yönünden anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını sınamak için Kruskal Wallis H testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 5.16’da verilmiştir. Sonuçlara göre yaş değişkeninde grupların istatistiksel olarak anlamlı farklılık üretmediği belirlenmiştir (Tablo 5.16).

Tablo 5.16 Yaş Sınaması

Kategoriler	Test İstatistiği		
	Kruskal-Wallis H	df	p
Tüm Kategori	3,856	4	0,42
Erişim	2,578	4	0,63
Fiziksel Kalite	1,252	4	0,86
Uygunluk ve Çeşitlilik	1,739	4	0,78
Çevresel Kalite	6,596	4	0,15
Sosyallik ve Aktivite	1,757	4	0,78
Kimlik	8,301	4	0,08

Eğitim düzeylerine göre kategoriler üzerinde anlamlı farklılık olup olmadığını sınamak için Kruskal Wallis H testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 5.17’de gösterilmiştir. Tüm kategoriler, “Uygunluk ve çeşitlilik”, “Çevresel kalite” ve “Kimlik” kategorilerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 5.17).

Tablo 5.17 Eğitim Düzeyi Sınaması

Kategoriler	Test İstatistiği		
	Kruskal-Wallis H	df	p
Tüm Kategori	7,89	2	0,02
Erişim	4,45	2	0,11
Fiziksel Kalite	2,80	2	0,25
Uygunluk ve Çeşitlilik	7,32	2	0,03
Çevresel Kalite	8,64	2	0,01
Sosyallik ve Aktivite	3,91	2	0,14
Kimlik	9,41	2	0,01

Eğitim düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar üreten grupların belirlenmesi için Tamhane's T2 Post-Hoc testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 5.18'de verilmiştir. Tüm kategori ortalamaları kategorisinde lise mezunu kişiler ile yüksek lisans ve üzerinde olan katılımcılar arasında istatistiksel fark vardır ($p < 0,05$). "Uygunluk ve çeşitlilik", "Çevresel kalite" ve "Kimlik" kategorisinde lise mezunu katılımcılar ile yüksek lisans ve üzerinde mezuniyeti olan katılımcılar arasında fark olduğu belirlenmiş ayrıca "Uygunluk ve çeşitlilik" kategorisinde ön lisans / lisans mezunları ile yüksek lisans ve üzeri mezuniyete sahip katılımcılar ile de farklılık olduğu belirlenmiştir (Tablo 5.18).

Tablo 5.18 Post-Hoc (T2) Eğitim Düzeyi

Değişken	(I) Eğitim Durumu	(J) Eğitim Durumu	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	p
Tüm	Lise	Ön Lisans / Lisans	0,0528	0,075	0,863
		Yüksek Lisans ve Üzeri	,2844*	0,094	0,010
	Ön Lisans / Lisans	Lise	-0,059	0,075	0,863
		Yüksek Lisans ve Üzeri	0,2357	0,108	0,097
Uygunluk ve Çeşitlilik	Lise	Ön Lisans / Lisans	-0,0502	0,092	0,909
		Yüksek Lisans ve Üzeri	0,331*	0,116	0,016
	Ön Lisans / Lisans	Lise	0,0525	0,092	0,909
		Yüksek Lisans ve Üzeri	,3860*	0,133	0,013
Çevresel Kalite	Lise	Ön Lisans / Lisans	0,1353	0,075	0,301
		Yüksek Lisans ve Üzeri	0,2746*	0,092	0,012
	Ön Lisans / Lisans	Lise	-0,1135	0,075	0,301
		Yüksek Lisans ve Üzeri	0,1532	0,106	0,403
Kimlik	Lise	Ön Lisans / Lisans	0,1314	0,094	0,367
		Yüksek Lisans ve Üzeri	,4272*	0,133	0,006
	Ön Lisans / Lisans	Lise	-0,1914	0,094	0,367
		Yüksek Lisans ve Üzeri	0,2857	0,148	0,170

Kampüs ziyaret sıklığına göre kategoriler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların sınanması için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre kampüsü ziyaret sıklığının gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar oluşturmadığı belirlenmiştir (Tablo 5.19).

Tablo 5.19 Kampüs Ziyaret Sıklığı Sınaması

Kategoriler	Test İstatistiği		
	Kruskal-Wallis H	df	p
Tüm Kategori	7,983	5	0,157
Erişim	7,547	5	0,183

Tablo 5.19'un devamı

Kategoriler	Test İstatistiği		
	<i>Kruskal-Wallis H</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Fiziksel Kalite	11,421	5	0,054
Uygunluk ve Çeşitlilik	9,921	5	0,078
Çevresel Kalite	4,357	5	0,499
Sosyallik ve Aktivite	7,869	5	0,164
Kimlik	8,939	5	0,112

Kampüs kullanım amacına göre kategoriler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların sınanması için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır (Tablo 5.20). Test sonuçlarına göre “Tüm Kategori”, “Uygunluk ve Çeşitlilik”, “Çevresel Kalite”, “Sosyallik ve Aktivite” ve “Kimlik” kategorilerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar 0.05 anlam düzeyinde oluşmuştur.

Tablo 5.20 Kampüs Kullanım Amacı Sınaması

Kategoriler	Test İstatistiği		
	<i>Kruskal-Wallis H</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Tüm_Kategori	15,286	4	0,004
Erişim	9,045	4	0,060
Fiziksel Kalite	9,331	4	0,053
Uygunluk ve Çeşitlilik	16,805	4	0,002
Çevresel Kalite	10,409	4	0,034
Sosyallik ve Aktivite	16,713	4	0,002
Kimlik	10,421	4	0,034

Kampüs kullanım amacına ilişkin hangi grupların fark oluşturduğuna dair bilgiler Tablo 5.21-5.25'te verilmiştir. Kategorilerin ortalama puanları yönünden kampüsü iş yeri olarak ziyaret edenler ile içeride bulunan donatılar için ziyaret edenler ile istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür (Tablo 5.21).

Tablo 5.21 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Tüm Kategori

Kategori	(I) Kampüs Kullanım Amacı	(J) Kampüs Kullanım Amacı	Ortalama Farkı (I-J)	Std.Hata	p
Tüm	Eğitim Amaçlı	İş Yeri Olması	0,190	0,102	0,497
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,065	0,089	0,998
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,097	0,078	0,911
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,300	0,141	0,140
	İş Yeri Olması	Eğitim Amaçlı	-0,100	0,102	0,497
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,256	0,121	0,314
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,287	0,113	0,120

Tablo 5.21'in devamı

Kategori	(I) Kampüs Kullanım Amacı	(J) Kampüs Kullanım Amacı	Ortalama Farkı (I-J)	Std.Hata	p
	Sınav Uygulama Alanı Olması	İçeride Bulunan Donatılar	-0,540*	0,163	0,013
		Eğitim Amaçlı	0,060	0,089	0,998
		İş Yeri Olması	0,250	0,121	0,314
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,031	0,102	1,000
	Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	İçeride Bulunan Donatılar	-0,200	0,155	0,495
		Eğitim Amaçlı	0,090	0,078	0,911
		İş Yeri Olması	0,280	0,113	0,120
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,031	0,102	1,000
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,200	0,149	0,599

“Uygunluk ve Çeşitlilik” kategorisinde kampüsü iş yeri olarak kullanan katılımcılar ile sınav uygulama alanı ve içeride bulunan donatılar için kullanan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir (p <0.05) (Tablo 5.22).

Tablo 5.22 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Uygunluk ve Çeşitlilik

Kategori	(I) Kampüs Kullanım Amacı	(J) Kampüs Kullanım Amacı	Ortalama Farkı (I-J)	Std.Hata	p
Uygunluk ve Çeşitlilik	Eğitim Amaçlı	İş Yeri Olması	0,320	0,134	0,175
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,142	0,116	0,920
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,089	0,093	0,984
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,400	0,168	0,076
	İş Yeri Olması	Eğitim Amaçlı	-0,300	0,134	0,175
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,460*	0,161	0,048
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,409	0,145	0,057
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,780*	0,202	0,002
	Sınav Uygulama Alanı Olması	Eğitim Amaçlı	-0,142	0,116	0,920
		İş Yeri Olması	-0,463	0,161	0,048
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,053	0,129	1,000
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,324	0,190	0,622
	Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	Eğitim Amaçlı	-0,089	0,093	0,984
		İş Yeri Olması	-0,410	0,145	0,057
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,053	0,129	1,000
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,377	0,177	0,318

“Çevresel Kalite” kategorisinde kampüsü iş yeri olması nedeni ile kullanan katılımcılar ile kampüsü içerisindeki donatılar nedeni ile kullanan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir. (p <0.05) (Tablo 5.23).

Tablo 5.23 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Çevresel Kalite

Kategori	(I) Kampüs Kullanım Amacı	(J) Kampüs Kullanım Amacı	Ortalama Farkı (I-J)	Std.Hata	p
Çevresel Kalite	Eğitim Amaçlı	İş Yeri Olması	-0,104	0,097	0,967
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,011	0,091	1,000
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,083	0,078	0,967
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,324	0,145	0,264
	İş Yeri Olması	Eğitim Amaçlı	-0,103	0,097	0,967
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,114	0,118	0,983
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,187	0,109	0,609
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,327*	0,164	0,010
	Sınav Uygulama Alanı Olması	Eğitim Amaçlı	-0,011	0,091	1,000
		İş Yeri Olması	-0,115	0,118	0,983
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,072	0,104	0,999
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,313	0,160	0,429
	Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	Eğitim Amaçlı	-0,083	0,078	0,967
		İş Yeri Olması	-0,187	0,109	0,609
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,072	0,104	0,999
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,240	0,153	0,727

“Sosyallik ve Aktivite” kategorisinde kampüsü sosyal ve sportif faaliyetler için kullanan katılımcılar ile eğitim için kullanan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 5.24).

Tablo 5.24 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Sosyal Aktivite

Kategori	(I) Kampüs Kullanım Amacı	(J) Kampüs Kullanım Amacı	Ortalama Farkı (I-J)	Std.Hata	p
Sosyallik ve Aktivite	Eğitim Amaçlı	İş Yeri Olması	-0,089	0,146	1,000
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,161	0,107	0,760
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,359*	0,100	0,009
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,398	0,178	0,262
	İş Yeri Olması	Eğitim Amaçlı	-0,089	0,146	1,000
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,25	0,164	0,746
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,424	0,159	0,086
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,487	0,217	0,241
	Sınav Uygulama Alanı Olması	Eğitim Amaçlı	-0,1617	0,107	0,760
		İş Yeri Olması	-0,2509	0,164	0,746
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,173	0,124	0,830
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,236	0,192	0,920

Tablo 5.24'ün devamı

Kategori	(I) Kampüs Kullanım Amacı	(J) Kampüs Kullanım Amacı	Ortalama Farkı (I-J)	Std.Hata	p
	Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	Eğitim Amaçlı	-0,335	0,100	0,009
		İş Yeri Olması	-0,4246	0,159	0,086
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,1737	0,124	0,830
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,063	0,188	1,000

Kimlik kategorisinde iş yeri olarak ziyaret edenler ile içeride bulunan donatılar için ziyaret edenler ile istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar verilmiştir (Tablo 5.25).

Tablo 5.25 Post-Hoc (T2) Kampüs Kullanım Amacı Kimlik

Kategori	(I) Kampüs Kullanım Amacı	(J) Kampüs Kullanım Amacı	Ortalama Farkı (I-J)	Std.Hata	p
Kimlik	Eğitim Amaçlı	İş Yeri Olması	-0,4119	0,150	0,076
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,069	0,112	1,000
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	0,687	0,099	1,000
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,214	0,175	0,925
	İş Yeri Olması	Eğitim Amaçlı	-0,411	0,150	0,076
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,481	0,170	0,056
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,412	0,162	0,122
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,626*	0,218	0,050
	Sınav Uygulama Alanı Olması	Eğitim Amaçlı	-0,0696	0,112	1,000
		İş Yeri Olması	-0,4816	0,170	0,049
		Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	-0,0693	0,127	1,000
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,144	0,193	0,998
	Sosyal ve Sportif Faaliyetlerin Olması	Eğitim Amaçlı	-0,0002	0,099	1,000
		İş Yeri Olması	-0,4122	0,162	0,122
		Sınav Uygulama Alanı Olması	-0,069	0,127	1,000
		İçeride Bulunan Donatılar	-0,214	0,186	0,947

Kampüse ulaşım araçları bakımından kategorilerin değerlendirmeye alınabilmesi için 10 yanıt ve altındaki ulaşım araçları “diğer” kategorisinde değerlendirilmiştir. Değerlendirmeye alınan ulaşım araçları Tablo 5.26’da verilmiştir. Ulaşım araçları bakımından kategorilerin anlamlı farklılıklar üretip üretmediğine dair Kruskal Wallis H test istatistiği sonuçları Tablo 5.27’de verilmiştir. Kampüse ulaşım araçları bakımından gruplar arası anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p > 0.05$) (Tablo 5.27).

Tablo 5.26 Değerlendirmeye Alınan Ulaşım Araçları

Ulaşım Araçları	Kategori
Toplu Taşıma	1
Özel Araç	2
Toplu Taşıma, Yaya	3
Toplu Taşıma, Özel Araç	4
Yaya	5
Diğer	6

Tablo 5.27 Kampüse Ulaşım Araçlarının Gruplara Göre Farklılığı

Kategoriler	Test İstatistiği		
	<i>Kruskal-Wallis H</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Tüm Kategori	4,251	4	0,514
Erişim	4,707	4	0,453
Fiziksel Kalite	5,990	4	0,307
Uygunluk ve Çeşitlilik	5,007	4	0,415
Çevresel Kalite	8,252	4	0,143
Sosyallik ve Aktivite	5,411	4	0,368
Kimlik	0,831	4	0,975

5.3 Bilişsel Haritalama Analizleri

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma yöntemlerinden biri olarak kullanılan bilişsel haritalama tekniği ile kampüs kullanım amacı farklı olan katılımcıların; erişim, fiziksel kalite, çevresel kalite, sosyallik ve aktivite, kimlik kazandıran alan ve hafızalarında kalan peyzaj elemanları sorularına yönelik işaretlemelerinden elde edilen verilerin istatistiksel bulguları tablolar halinde verilmiştir. Katılımcı grupları akademik personel, idari personel, öğrenci grubu, eğitim ve iş yeri gerekçesi dışında kampüsü kullanan katılımcılardan oluşmaktadır. Eğitim ve iş yeri gerekçesi dışında kampüsü kullanan katılımcılardan çalışmanın geri kalanında “Diğer” olarak bahsedilecektir.

5.3.1 Tanımlayıcı İstatistikler

İstatistikler, farklı alanlardaki 72 katılımcı grubunun değerlendirmelerini içermektedir. Katılımcı grupları 12 akademik personel, 40 öğrenci, 10 idari personel ve 10 diğer katılımcı grubundan oluşmaktadır (Tablo 5.28).

Tablo 5.28 Katılımcı Dağılımları

Katılımcı Grubu	Sayı	Yüzde
Akademik Personel	12	%16,7
Diğer	10	%13,9
İdari Personel	10	%13,9
Öğrenci	40	%55,6
Toplam	72	% 100,0

Katılımcıların, bilişsel harita uygulamasında yer alan sorulara verdikleri en çok tekrar eden yanıtlar Tablo 5.29’da verilmiştir. “Erişimi en kolay olan alanı işaretleyiniz.” sorusuna verilen yanıtlarda “Kütüphane Binası” 22 seçim ile erişimi en kolay alan olarak belirlenmiştir. “Erişimi en zor olan alanı işaretleyiniz.” sorusuna verilen yanıtlarda 11 seçim ile erişimi en zor alan “Emin Baydil Spor Tesisleri” olmuştur. “Fiziksel kalitesi en yüksek alanı işaretleyiniz.” sorusuna verilen yanıtlarda 29 seçim ile “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi” fiziksel kalitesi en yüksek alan olarak ifade edilirken “Fiziksel kalitesi en düşük alanı işaretleyiniz.” sorusuna verilen yanıtlarda 12 seçim ile fiziksel kalitesi en düşük alan “Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan” olarak belirtilmiştir. “Çevresel kalitenin en yüksek olduğu alanı işaretleyiniz.” sorusuna verilen yanıtlarda 14 seçim ile çevresel kalitesi en yüksek alan “Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık Alanı” olurken “Çevresel kalitesi en düşük alanı işaretleyiniz.” sorusuna verilen yanıtlarda 24 seçim ile çevresel kalitesi en düşük alan “Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan” olarak belirtilmiştir. “Sosyallik ve aktifliğin en yüksek olduğu alanı işaretleyiniz.” sorusuna verilen yanıtlarda 45 seçim ile sosyallik ve aktifliğin en yüksek olduğu alan “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi” olarak belirleyen katılımcılar, “Sosyallik ve aktifliğin en düşük olduğu alanı işaretleyiniz.” Sorusuna verilen yanıtlarda 9 seçim ile sosyallik ve aktifliğin en düşük olduğu alanı “İstiklal Yolu Çarşısı Arkası” olarak belirlemiştir. “Kampüse kimlik kazandırdığını düşündüğünüz alanı işaretleyiniz.” Sorusuna verilen yanıtlarda 14 seçim ile kimlik kazandırdığı düşünülen alan “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi” olarak işaretlenmiştir (Tablo 5.29).

Tablo 5.29 Kategorilere Göre En Çok Tercih Edilen Mekânlar

Kategori	Mekân	Toplam
Erişimi En Kolay Alan	Kütüphane Binası	22
Erişimi En Zor Alan	Emin Baydıl Spor Tesisleri	11
Fiziksel Kalitesi En Yüksek Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	29
Fiziksel Kalitesi En Düşük Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	12
Çevresel Kalitenin En Yüksek Olduğu Alan	Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık Alan	14
Çevresel Kalitenin En Düşük Olduğu Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	24
Sosyallik ve Aktivliğin En Yüksek Olduğu Alan	Ayyıldız Spor Tesisleri	45
Sosyallik ve Aktivliğin En Düşük Olduğu Alan	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	9
Kimlik Kazandıran Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	14

Katılımcıların gruplarına göre, ilgili kategorilerde en çok tercih edilen mekânlar Tablo 5.30’da verilmiştir. Erişimin en kolay olduğu “Kütüphane Binası” alanına 22 toplam yanıtın 3’ü akademi personel olan katılımcı grubundan, 2’si idari personel olan katılımcı grubundan, 13’ü öğrenci katılımcı grubundan ve 4’ü diğer katılımcılardan oluşmaktadır. Erişimi en zor alan olan “Emin Bayındır Spor Tesisleri’ne” akademik personellerden ve öğrencilerden yanıt gelmezken idari personellerden 1 ve diğer katılımcılardan 10 yanıt olmak üzere toplam 11 değerine ulaşmıştır. Fiziksel Kalitesi en yüksek alan olan “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi’ ne” 6 akademi personel, 21 öğrenci ve 2 diğer katılımcı olmak üzere toplam 29 değerine ulaşmıştır. Fiziksel kalitesi en düşük olarak belirlenen “Orman Fakültesi Karşısı Boş Alana” ise 2 akademik personel, 1 idari personel, 8 öğrenci ve 1 diğer katılımcı olmak üzere toplam 12 yanıt verilmiştir. Çevresel kalitenin en yüksek olduğu alan olan “Spor Bilimleri Yukarı Ormanlık Alana” 1 idari personel, 10 öğrenci ve 3 diğer katılımcı olmak üzere toplam 14 yanıt verilirken çevresel kalitesi en düşük alan olan “Orman Fakültesi Karşısı Boş Alana” 5 akademi personel, 1 idari personel, 12 öğrenci ve 6 diğer katılımcı olmak üzere toplam 24 yanıt verilmiştir. Sosyallik ve aktivitenin en yüksek olduğu “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi’ne” 7 akademik personel, 4 idari personel, 24 Öğrenci ve 10 erişim ve iş yeri dışımda kampüs alanını kullanan katılımcı olmak üzere toplam 45 yanıt verilmiştir. Sosyallik ve aktivitenin en düşük olduğu alan olan “İstiklal Yolu Çarşısı Arkasına” 1 akademik personel, 2 idari personel, 6 diğer katılımcı olmak üzere toplam 9 yanıt verilmiştir. Kampüse kimlik kazandıran alan olarak tanımlanan “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi’ne” ilişkin verilen yanıtların 3

akademik personel, 4 idari personel, 2 Öğrenci ve 13 diğer katılımcıdan oluştuğu görülmektedir. Verilen yüzdesel değerler toplam katılımcı sayısına oranlanarak elde edilmiştir (Tablo 5.30).

Tablo 5.30 Katılımcı Gruplarına Göre En Sık Tercih Edilen Yanıtlar

Kategori	Mekân	Akademik Personel	İdari Personel	Öğrenci	Diğer	Toplam
Erişimi En Kolay Alan	Kütüphane Binası	3 (%25)	4 (%40)	2 (%20)	13 (%32)	22 (%30)
Erişimi En Zor Alan	Emin Baydil Spor Tesisleri	0 (%0)	1 (%1)	0 (%0)	10 (%14)	11 (%15)
Fiziksel Kalitesi En Yüksek Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	6 (%50)	2 (%20)	0 (%0)	21 (%5)	29 (%40)
Fiziksel Kalitesi En Düşük Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	2 (%16,6)	1 (%10)	1 (%10)	8 (%20)	12 (%16)
Çevresel Kalitenin En Yüksek Olduğu Alan	Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık Alan	0 (%0)	3 (%30)	1 (%10)	10 (%25)	14 (%19)
Çevresel Kalitenin En Düşük Olduğu Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	5 (%41)	6 (%60)	1 (%10)	12 (%30)	24 (%33)
Sosyallik ve Aktifliğin En Yüksek Olduğu Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	7 (%58)	10 (%100)	4 (%40)	24 (%60)	45 (%62)
Sosyallik ve Aktifliğin En Düşük Olduğu Alan	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1 (%8)	2 (%20)	0 (%0)	6 (%15)	9 (%12)
Kimlik Kazandıran Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	3 (%25)	4 (%40)	2 (%20)	13 (%32)	22 (%30)

Katılımcı gruplarına göre alanlara ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar Tablo 5.31’de değerlendirilmiştir. Erişimi en kolay alana akademi personel, öğrenci ve diğer katılımcılar “Kütüphane Binasını” tercih ederken idari personel “İstiklal Yolu Çarşısı” seçeneğini tercih etmiştir. Erişimi en zor alan tercihlerinde akademik personel “Bölüm Laboratuvarlarını” işaretlerken idari personel “Cami” seçeneğini işaretlemiştir. Öğrenciler için ulaşılması erişimi en zor alan “Emin Baydil Spor Tesisleri” olurken diğer katılımcılar için “MYO Arkası Alan” olmuştur. Fiziksel kalitesi en yüksek alan tercihinde akademik personel ile öğrenciler “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezini” tercih ederken idari personel “Rektörlük Binası ve Çevresini” tercih etmiştir. Diğer katılımcılar fiziksel kalitesi en yüksek olan alanı “Turizm Fakültesi ve Çevresi” olarak belirlemişlerdir. Fiziksel Kalitesi en düşük alan akademik personel ve öğrenciler için “Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan” olurken idari personel için “MMF İletişim MYO Arası Boş Alan”, diğer katılımcı grubu için ise “MYO Arkası Alan” olmuştur.

Sosyallik ve Aktifliğin en yüksek olduğu alan tüm katılımcı grupları için “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi” olmuştur. Kimlik kazandıran alan tercihinde akademik personel “Kütüphane Binasını” tercih ederken idari personel “Ana Giriş Kapısını/Tagını”, öğrenciler ise “Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezini” tercih etmiştir (Tablo 5.31).

Tablo 5.31 Katılımcı Gruplarının Kategorilerde En Çok Tercih Ettiği Alanlar

Değer	Akademik Personel	İdari Personel	Öğrenci	Diğer
Erişimi En Kolay Alan	Kütüphane Binası	İstiklal Yolu Çarşısı	Kütüphane Binası	Kütüphane Binası
Erişimi En Zor Alan	Bölüm Laboratuvarları	Cami	Emin Baydıl Spor Tesisleri	MYO Arkası Alan
Fiziksel Kalitesi En Yüksek Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	Rektörlük Binası ve Çevresi	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	Turizm Fakültesi ve Çevresi
Fiziksel Kalitesi En Düşük Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	MMF-İletişim-MYO Arası Boş Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	MYO Arkası Alan
Çevresel Kalitenin En Yüksek Olduğu Alan	Emin Baydıl Spor Tesisleri	Ana Giriş Yolu Solu Ağaçlık Alan	Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi
Çevresel Kalitenin En Düşük Olduğu Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	MMF-İletişim-MYO Arası Boş Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan
Sosyallik ve Aktifliğin En Yüksek Olduğu Alan	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi
Sosyallik ve Aktifliğin En Düşük Olduğu Alan	Bölüm Laboratuvarları	MMF-İletişim-MYO Arası Boş Alan	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	Rabia Gülnuş Yurdu
Kimlik Kazandıran Alan	Kütüphane Binası	Ana Giriş Kapısı/Tagı	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	Kütüphane Binası

Erişimi en kolay olan alana ilişkin istatistikler Tablo 5.32’de verilmiştir. Katılımcıların %31’i (22) en kolay ulaşılabilir alan olarak kütüphane binasını tercih etmiştir. İstiklal yolu Çarşısı, ATM’ler katılımcıların %26’sinin tercihinde ikinci sırada en kolay ulaşılabilir alan olarak yer almıştır. Ana giriş kapısı, MMF binası ve çevresi ile rektörlük binası ve çevresi 5 katılımcının tercihinde yer almış ve katılımcıların %7 sini oluşturmuştur. Akademik personelin %25’i (3), en kolay erişilebilir alan olarak İstiklal yolu Çarşısı ile kütüphane binasını tercih etmiştir. Akademik personel içerisinde erişimi en kolay alan olarak Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezini %8’i tercih etmiştir. İdari Personelin %30’u (3) erişimi en kolay alan olarak İstiklal yolu Çarşısı’nı tercih

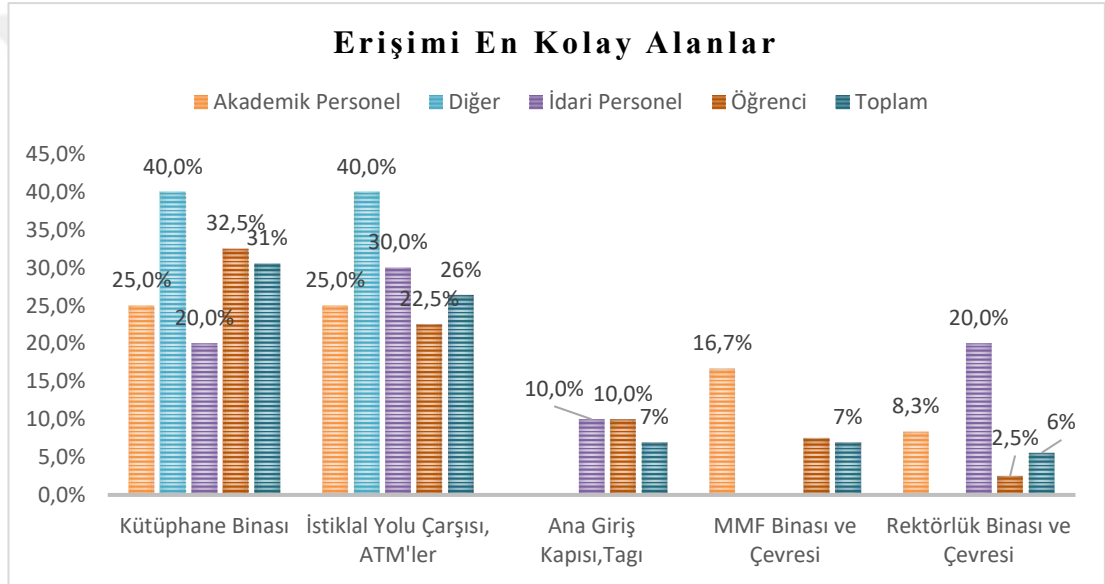
ederken kütüphane binasını ile rektörlük binası ve çevresini yüzde 20'si (2) tercih etmiştir. Öğrencilerin %33'ü (13) kütüphane binasını en kolay erişilen alan olarak tercih ederken %23'ü İstiklal yolu Çarşısı'nı (9) tercih etmiştir. Yemekhane binası ve çevresi öğrencilerin %5'i tarafından erişim en kolay olan alan olarak belirtilmiştir. Diğer katılımcıların %40'ı İstiklal yolu Çarşısı ve kütüphane binasının en kolay ulaşılabilir alan olduğunu belirtmişlerdir. Erişimi en zor alana ilişkin katılımcı istatistikleri Tablo 5.32'de verilmiştir. Katılımcıların %15'i (11) Emin Baydil Spor tesislerini ulaşımı en zor alan olarak belirlerken %13'ü (9); MYO arkası alan, cami ve bölüm laboratuvarlarını erişimi en zor alan olarak belirlemiştir. Akademik personelin %42'si (5) bölüm laboratuvarlarını erişimi en zor olan alan olarak belirlemiştir. Mevlüt Beyri Bey konukevi ve çevresi ile Turizm Fakültesi ve çevresi, akademik personelin %17 (2)'sinin erişimi en zor alan olarak belirlenmesine rol oynamıştır. İdari personel açısından erişimi en zor olan alan, personelin %20'si (2) için cami ve sağlık turizm spor kavşağı olmuştur. Öğrencilerin %25'i Emin Baydil Spor Tesislerini erişim en zor alan olarak belirtmiştir. Diğer katılımcıların %60'ı altı MYO arkası alanı erişimi en zor alan olarak belirlemiştir (Tablo 5.32, Şekil 5.24-5.25).

Tablo 5.32 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Erişim Değerlendirmeleri (İlk Beş)

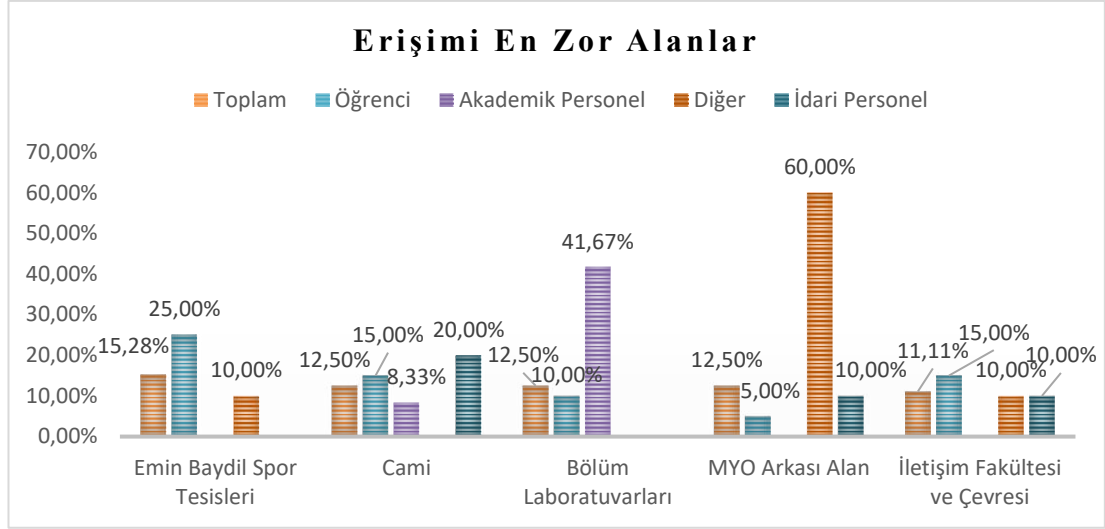
Tüm Yanıtlar	Sayı	Yüzde	Tüm Yanıtlar	Sayı	Yüzde
Kütüphane Binası	22	%31	Emin Baydil Spor Tesisleri	11	%15
İstiklal Yolu Çarşısı	19	%26	MYO Arkası Alan	9	%13
Ana Giriş Kapısı, Tagı	5	%7	Cami	9	%13
MMF Binası ve Çevresi	5	%7	Bölüm Laboratuvarları	9	%13
Rektörlük Binası ve Çevresi	4	%6	İletişim Fakültesi ve Çevresi	8	%11
Yemekhane Binası ve Çevresi	4	%6	-	-	-
Akademik Personel			Akademik Personel		
Kütüphane Binası	3	%25	Bölüm Laboratuvarları	5	%42
İstiklal Yolu Çarşısı	3	%25	Mevlüt Beyribey Konukevi ve Çevresi	2	%17
MMF Binası ve Çevresi	2	%17	Turizm Fakültesi ve Çevresi	2	%17
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	1	%8	Cami	1	%8
Kütüphane Önü Kavşak	1	%8	Kampüs Sınırı Sol	1	%8
İdari Personel			İdari Personel		
İstiklal Yolu Çarşısı	3	%30	Cami	2	%20
Kütüphane Binası	2	%20	Sağlık-Turizm-Spor Kavşağı	2	%20
Rektörlük Binası ve Çevresi	2	%20	İletişim Fakültesi ve Çevresi	1	%10
Yemekhane Binası ve Çevresi	1	%10	İnovasyon Alanı	1	%10
Ana Giriş Kapısı, Tagı	1	%10	MYO Arkası Alan	1	%10
Ana Giriş Sağ Konaklama Alanı	1	%10	-	-	-

Tablo 5.32'nin devamı

Öğrenci			Öğrenci		
Kütüphane Binası	13	%33	Emin Baydil Spor Tesisleri	10	%25
İstiklal Yolu Çarşısı	9	%23	Cami	6	%15
Ana Giriş Kapısı, Tagı	4	%10	İletişim Fakültesi ve Çevresi	6	%15
MMF Binası ve Çevresi	3	%8	Bölüm Laboratuvarları	4	%10
Ana Giriş Yolu Kavşağı	3	%8	İnovasyon Alanı	4	%10
Yemekhane Binası ve Çevresi	2	%5	-	-	-
Diğer			Diğer		
Kütüphane Binası	4	%40	MYO Arkası Alan	6	%60
İstiklal Yolu Çarşısı	4	%40	Teknokent	2	%20
Turizm Fakültesi ve Çevresi	1	%10	Emin Baydil Spor Tesisleri	1	%10
Yemekhane Binası ve Çevresi	1	%10	İletişim Fakültesi ve Çevresi	1	%10

Şekil 5.24 Erişimi En Kolay Alanlara Ait Grafik

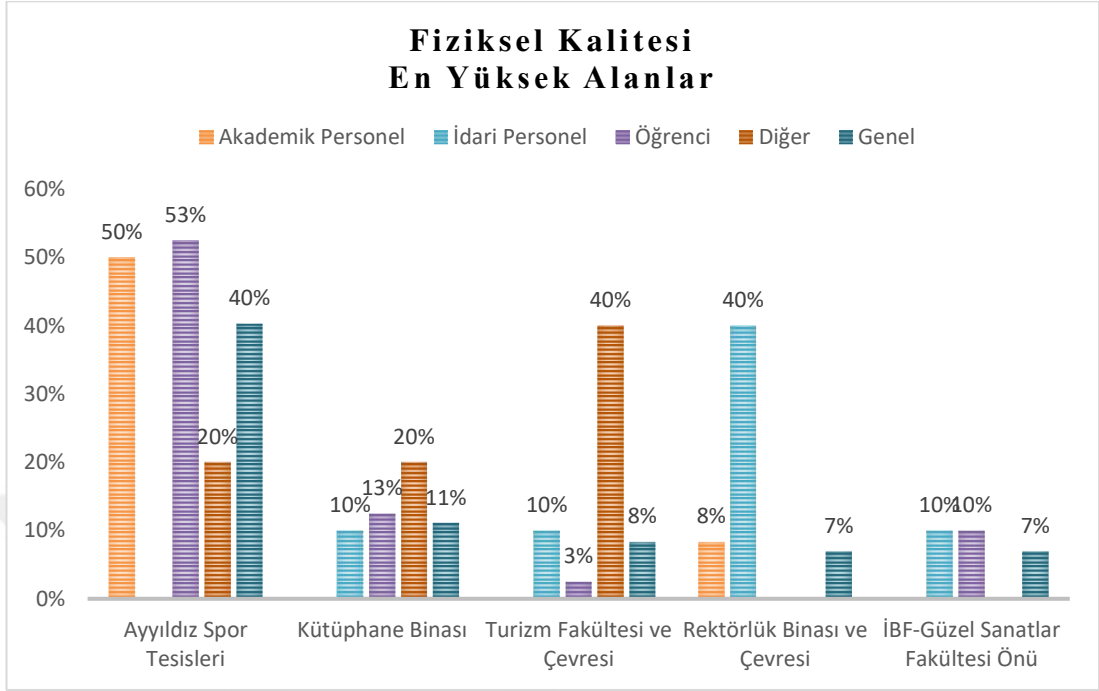

Şekil 5.25 Erişimi En Zor Alanlara Ait Grafik

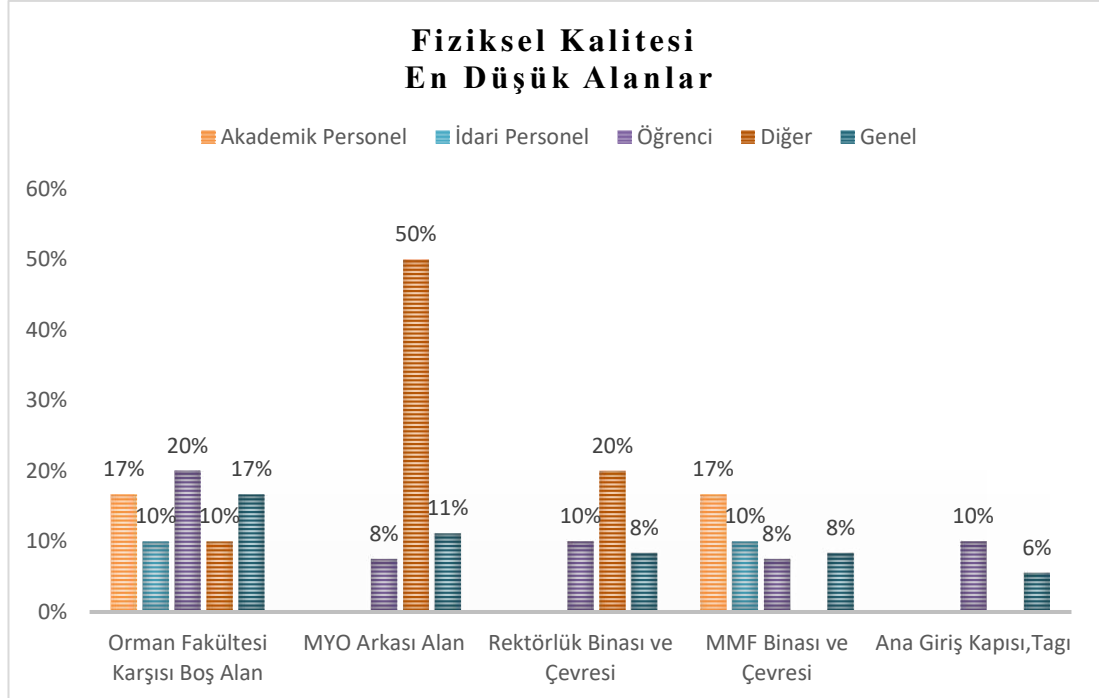
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, genel değerlendirmede %40 (29 kişi), akademik personel arasında %50 (6 kişi) ve öğrenciler arasında %53 (21 kişi) oranlarıyla en iyi fiziksel kaliteye sahip alan olarak öne çıkmaktadır. Kütüphane Binası, genel değerlendirmede %11 (8 kişi) ve öğrenciler arasında %13 (5 kişi) oranlarıyla olumlu değerlendirilmiştir. Turizm Fakültesi ve çevresi, genel değerlendirmede %8 (6 kişi) oranında iyi bulunmuş, idari personel arasında %10 (1 kişi) ve diğer grupta %40 (4 kişi) ile yüksek kaliteli alanlar arasında yer almıştır. İBF-Güzel Sanatlar Fakültesi önü, genel değerlendirmede %7 (5 kişi) ve öğrenciler arasında %10 (4 kişi) oranında iyi olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan, Orman Fakültesi karşısındaki boş alan, genel değerlendirmede %17 (12 kişi), akademik personel arasında %17 (2 kişi) ve öğrenciler arasında %20 (8 kişi) ile en düşük kalitede bulunmuştur. MYO arkası alan, genel değerlendirmede %11 (8 kişi) ve diğer grupta %50 (5 kişi) ile düşük kalitede görülmüştür. MMF Binası ve çevresi, hem genel değerlendirmede %8 (6 kişi) hem de akademik personel arasında %17 (2 kişi) ve öğrenciler arasında %8 (3 kişi) ile düşük kaliteye sahiptir. Rektörlük binası ve çevresi, genel değerlendirmede %7 (5 kişi) oranında yüksek kaliteye sahipken, aynı alanda %8 (6 kişi) oranında düşük kalite değerlendirilmesi de yapılmıştır. İdari personel arasında, Rektörlük Binası ve Çevresi %40 (4 kişi) ile en iyi alan olarak görülmüş, MMF-İletişim-MYO arası boş alan %20 (2 kişi) ile en düşük kaliteli alan olarak değerlendirilmiştir. Ana Giriş Kapısı ve Tagı, genel değerlendirmede %6 (4 kişi) ve öğrenciler arasında %10 (4 kişi) ile düşük kaliteye sahip bulunmuştur (Tablo 5.33, Şekil 5.26, Şekil 5.27).

Tablo 5.33 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Fiziksel Kalite Değerlendirmeleri (İlk Beş)

Fiziksel Kalitesi En İyi Alanlar			Fiziksel Kalitesi En Düşük Alan		
	Sayı	Yüzde		Sayı	Yüzde
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	29	%40	Orman Fakültesi Karşısı Boş A.	2	%17
Kütüphane Binası	8	%11	MYO Arkası Alan	8	%11
Turizm Fakültesi ve Çevresi	6	%8	MMF Binası ve Çevresi	6	%8
İBF-Güzel Sanatlar Fakültesi Önü	5	%7	Rektörlük Binası ve Çevresi	6	%8
Rektörlük Binası ve Çevresi	5	%7	Ana Giriş Kapısı, Tagı	4	%6
Akademik Personel			Akademik Personel		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	6	%50	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	2	%17
MMF Binası ve Çevresi	4	%33	MMF Binası ve Çevresi	2	%17
Rektörlük Binası ve Çevresi	1	%8	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	2	%17
Orman Fakültesi ve Çevresi	1	%8	Mevlüt Beyribey Konukevi ve Çevresi	2	%17
-	-	-	Veterinerlik Fakültesi	2	%17
İdari Personel			İdari Personel		
Rektörlük Binası ve Çevresi	4	%40	MMF-İletişim-MYO Arası Boş Alan	2	%20
Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Ç.	2	%20	Ana Giriş Yolu	2	%20
Turizm Fakültesi ve Çevresi	1	%10	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	1	%10
Kütüphane Binası	1	%10	MMF Binası ve Çevresi	1	%10
Yemekhane Önü Amfi	1	%10	Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi Arkası	1	%10
Öğrenci			Öğrenci		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	21	%53	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	8	%20
Kütüphane Binası	5	%13	Rektörlük Binası ve Çevresi	4	%10
İBF-Güzel Sanatlar Fakültesi Önü	4	%10	Ana Giriş Kapısı, Tagı	4	%10
Spor Bilimleri Yukarısı Orman Al.	3	%8	MER-LAB	4	%10
Turizm Fakültesi ve Çevresi	1	%3	MMF Binası ve Çevresi	3	%8
Diğer			Diğer		
Turizm Fakültesi ve Çevresi	4	%40	MYO Arkası Alan	5	%50
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	2	%20	Rektörlük Binası ve Çevresi	2	%20
Kütüphane Binası	2	%20	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	1	%10
Spor Bilimleri Yukarısı Orman Al.	1	%10	Rabia Gülnuş Yurdu	1	%10
Yemekhane Önü Amfi	1	%10	Cami	1	%10

Şekil 5.26 Fiziksel Kalitesi En Yüksek Alanlara Ait Grafik

Şekil 5.27 Fiziksel Kalitesi En Düşük Alanlara Ait Grafik

Spor Bilimleri yukarısı ormanlık alan, genel değerlendirmede %19 (14 kişi) ve öğrenciler arasında %25 (10 kişi) ile çevresel kalitenin en yüksek olduğu alan olarak

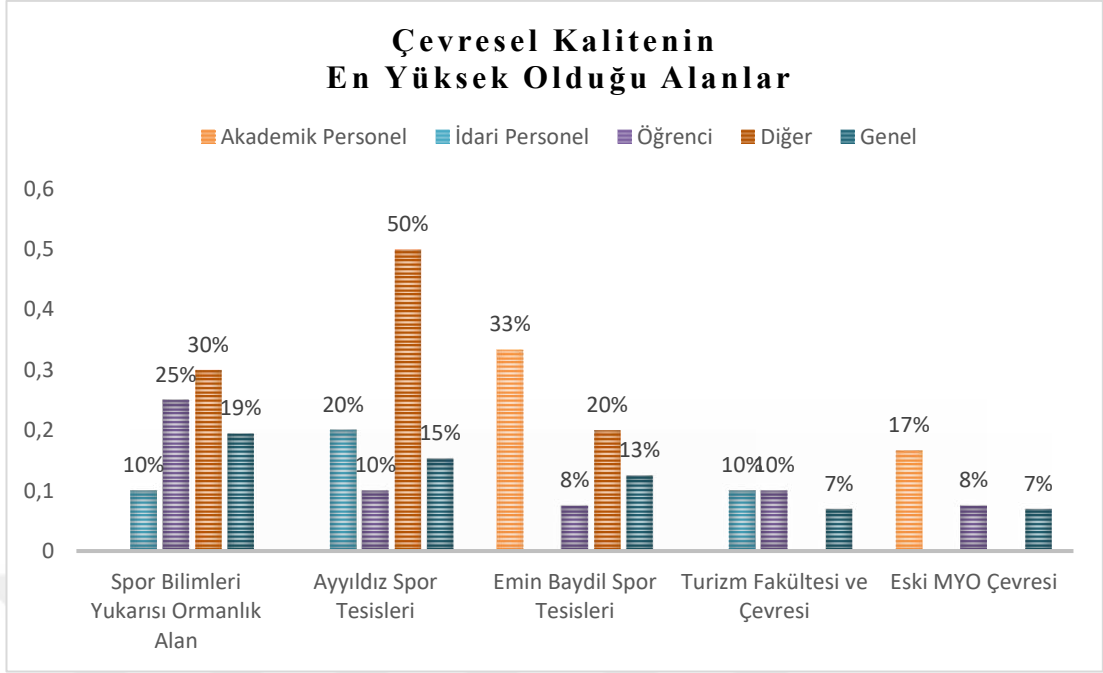
öne çıkmaktadır. Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, genel değerlendirmede %15 (11 kişi), öğrenciler arasında %10 (4 kişi) ve diğer grupta %50 (5 kişi) ile ikinci sırada yer almaktadır. Emin Baydil Spor Tesisleri, genel değerlendirmede %13 (9 kişi), akademik personel arasında %33 (4 kişi) ve diğer grupta %20 (2 kişi) ile olumlu değerlendirilmiştir. Eski MYO Çevresi, genel değerlendirmede %7 (5 kişi) ve akademik personel arasında %17 (2 kişi) ile iyi bir çevresel kaliteye sahip olarak belirtilmiştir. Mevlüt Beyribey Konukevi ve Çevresi de genel değerlendirmede %7 (5 kişi) ve akademik personel arasında %17 (2 kişi) oranlarında yüksek çevresel kaliteye sahip olarak değerlendirilmiştir. Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan, genel değerlendirmede %33 (24 kişi), akademik personel arasında %42 (5 kişi), idari personel arasında %120 (12 kişi) ve öğrenciler arasında %30 (12 kişi) ile çevresel kalitenin en düşük olduğu alan olarak belirtilmiştir. MMF-İletişim-MYO Arası Boş Alan, genel değerlendirmede %13 (9 kişi), akademik personel arasında %8 (1 kişi), idari personel arasında %50 (5 kişi) ve öğrenciler arasında %13 (5 kişi) ile düşük kaliteli alanlar arasında yer almaktadır. Cami, genel değerlendirmede %11 (8 kişi), akademik personel arasında %8 (1 kişi), öğrenciler arasında %13 (5 kişi) ve diğer grupta %20 (2 kişi) oranlarıyla düşük çevresel kaliteye sahip alanlar arasında bulunmaktadır. Ana giriş kapısı ve tagı, genel değerlendirmede %8 (6 kişi), idari personel arasında %50 (5 kişi) ve öğrenciler arasında %13 (5 kişi) ile düşük çevresel kaliteye sahip olarak değerlendirilmektedir. MER-LAB, genel değerlendirmede %7 (5 kişi), idari personel arasında %30 (3 kişi) ve öğrenciler arasında %8 (3 kişi) ile düşük kaliteli alanlar arasında yer almaktadır (Tablo 5.34, Şekil 5.28-5.29).

Tablo 5.34 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Çevresel Kalite Değerlendirmeleri (İlk Beş)

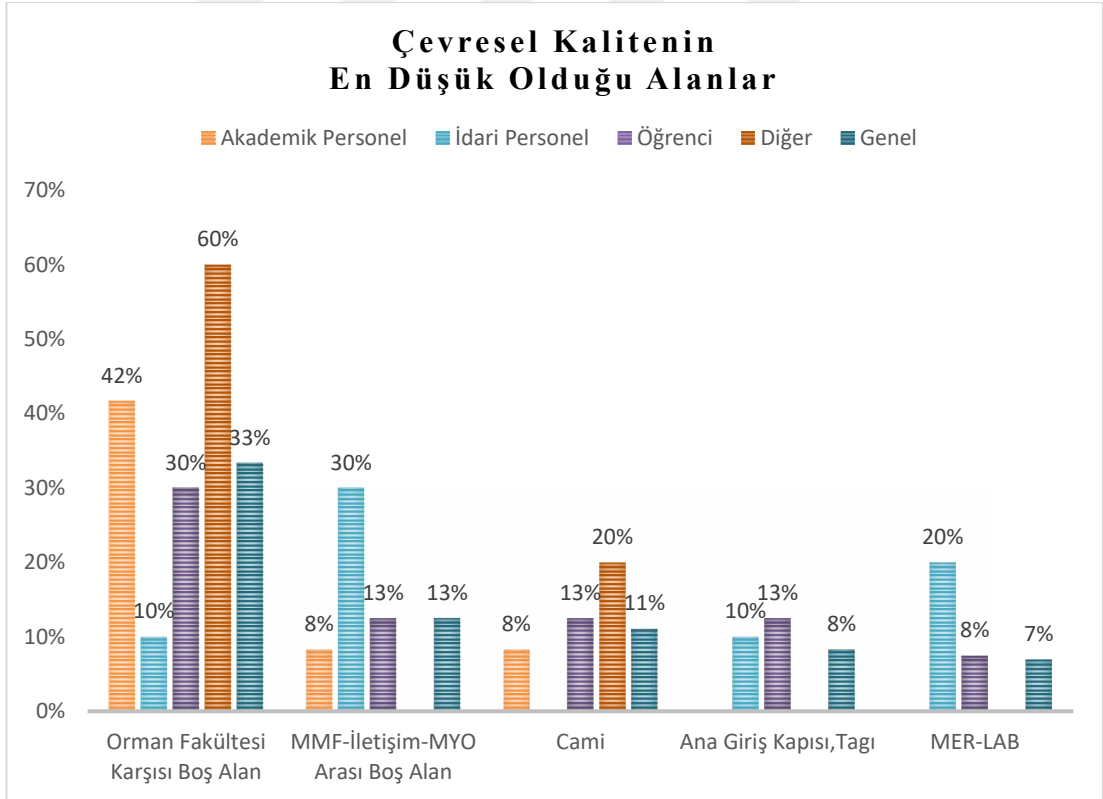
Çevresel Kalitenin En Yüksek Olduğu 5 Alan	Sayı	Yüzde	Çevresel Kalitenin En Düşük Olduğu 5 Alan	Sayı	Yüzde
Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık	14	%19	Orman Fakültesi Karşısı Boş A.	24	%33
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	11	%15	MMF-İletişim-MYO Arası Boş	9	%13
Emin Baydil Spor Tesisleri	9	%13	Cami	8	%11
Eski MYO Çevresi	5	%7	Ana Giriş Kapısı, Tagı	6	%8
Mevlüt Beyribey Konukevi ve Çevresi	5	%7	MER-LAB	5	%7

Tablo 5.34'ün devamı

Akademik Personel			Akademik Personel		
Emin Baydıl Spor Tesisleri	4	%33	Orman Fakültesi Karşısı Boş Al.	5	%42
Eski MYO Çevresi	2	%17	MMF Binası ve Çevresi	2	%17
Mevlüt Beyribey Konukevi ve Çevresi	2	%17	MMF-İletişim-MYO Arası Boş A.	1	%8
Spor Bilimleri Fakültesi ve Çevresi	2	%17	Cami	1	%8
İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1	%8	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1	%8
İdari Personel			İdari Personel		
Ana Giriş Yolu Solu Ağaçlık Alan	3	%30	MMF-İletişim-MYO Arası Boş.	5	%50
Spor Bilimleri Fakültesi ve Çevresi	2	%20	MMF-Ayyıldız Peyzaj Alanı	2	%20
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	2	%20	MER-LAB	3	%30
Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık A.	1	%10	Orman Fakültesi Karşısı Boş Al.	12	%120
Turizm Fakültesi ve Çevresi	1	%10	Ana Giriş Kapısı, Tagı	5	%50
Öğrenci			Öğrenci		
Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık A.	10	%25	Orman Fakültesi Karşısı Boş Al.	12	%30
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	4	%10	MMF-İletişim-MYO Arası Boş	5	%13
Turizm Fakültesi ve Çevresi	4	%10	Ana Giriş Kapısı, Tagı	5	%13
İlahiyat Fakültesi Karşısı Ormanlık A	3	%8	Cami	5	%13
Emin Baydıl Spor Tesisleri	3	%8	MER-LAB	3	%8
Diğer			Diğer		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	5	%50	Orman Fakültesi Karşısı Boş Al.	6	%60
Spor Bilimleri Yukarısı Ormanlık Al.	3	%30	Cami	2	%20
Emin Baydıl Spor Tesisleri	2	%20	MYO Arkası Alan	2	%20
-	-	%0	MMF-İletişim-MYO Arası Boş Al.	-	%0
-	-	%0	Ana Giriş Kapısı, Tagı	-	%0

Şekil 5.28 Çevresel Kalitesi En Yüksek Alanlara Ait Grafik

Şekil 5.29 Çevresel Kalitesi En Düşük Alanlara Ait Grafik

Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, genel değerlendirmede %63 (45 kişi), akademik personel arasında %58 (7 kişi), idari personel arasında %40 (4 kişi), öğrenciler

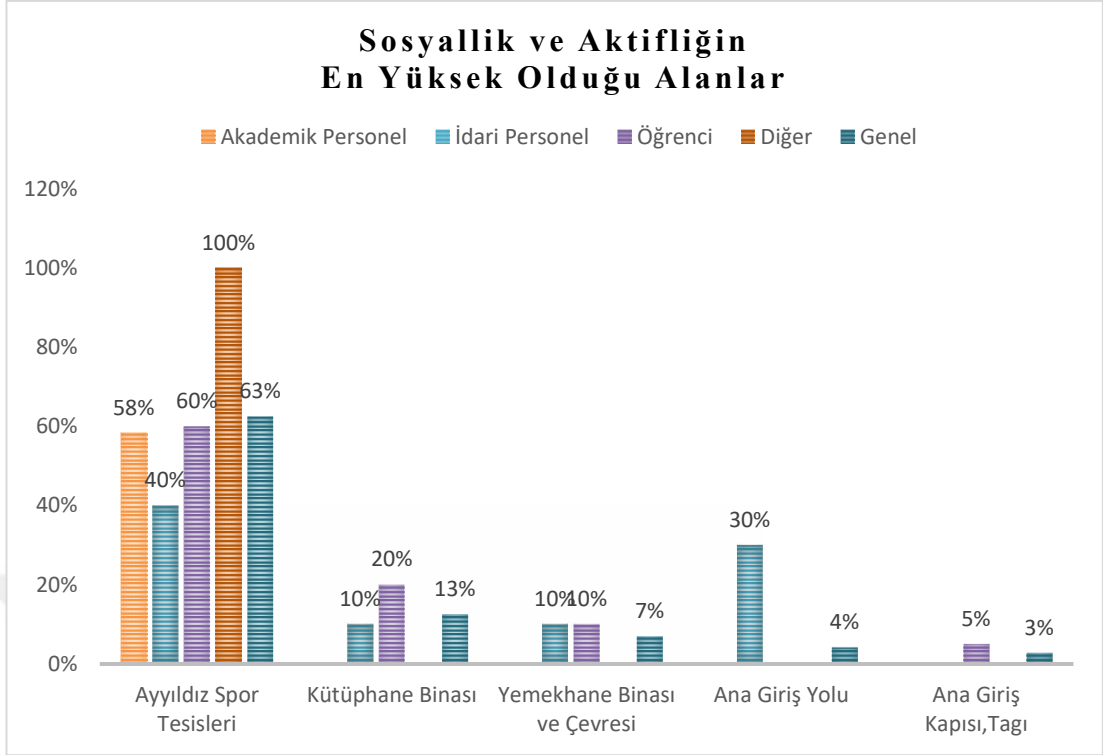
arasında %60 (24 kişi) ve diğer grupta %100 (10 kişi) oranlarıyla sosyallik ve aktifliğin en yüksek olduğu alan olarak öne çıkmaktadır. Kütüphane binası, genel değerlendirmede %13 (9 kişi), idari personel arasında %10 (1 kişi) ve öğrenciler arasında %20 (8 kişi) ile ikinci sırada yer almaktadır. Yemekhane binası ve çevresi, genel değerlendirmede %7 (5 kişi), akademik personel arasında %8 (1 kişi), idari personel arasında %10 (1 kişi) ve öğrenciler arasında %10 (4 kişi) ile sosyallik açısından önemli bir alan olarak değerlendirilmiştir. Ana Giriş Yolu, genel değerlendirmede %4 (3 kişi) ve idari personel arasında %30 (3 kişi) ile sosyal aktivitenin yüksek olduğu diğer alanlar arasında yer almaktadır. Ana giriş kapısı ve tagı ise genel değerlendirmede %3 (2 kişi) ve öğrenciler arasında %5 (2 kişi) oranında sosyallik ve aktifliğin yüksek olduğu alanlar arasında belirtilmiştir. İstiklal Yolu Çarşısı arkası, genel değerlendirmede %13 (9 kişi), akademik personel arasında %8 (1 kişi), öğrenciler arasında %15 (6 kişi) ve diğer grupta %20 (2 kişi) ile sosyallik ve aktifliğin en düşük olduğu alan olarak görülmektedir. Rabia Gülnuş Yurdu, genel değerlendirmede %11 (8 kişi), öğrenciler arasında %10 (4 kişi) ve diğer grupta %40 (4 kişi) oranlarıyla düşük sosyalliğe sahip alanlar arasında yer almaktadır. Emin Baydil Spor Tesisleri, genel değerlendirmede %8 (6 kişi), akademik personel arasında %17 (2 kişi) ve öğrenciler arasında %10 (4 kişi) oranlarıyla düşük sosyalliğe sahip olarak belirtilmiştir. Eski MYO Çevresi, genel değerlendirmede %8 (6 kişi), akademik personel arasında %8 (1 kişi), öğrenciler arasında %10 (4 kişi) ve diğer grupta %10 (1 kişi) ile düşük sosyalliğe sahip alanlar arasında bulunmaktadır. MYO Arkası Alan ise genel değerlendirmede %8 (6 kişi), idari personel arasında %10 (1 kişi), öğrenciler arasında %5 (2 kişi) ve diğer grupta %30 (3 kişi) ile düşük sosyal aktiviteye sahip olarak değerlendirilmiştir (Tablo 5.35, Şekil 5.30-5.31).

Tablo 5.35 Katılımcı Grubu Yanıtlarına Göre Sosyallik ve Aktivlik Değerlendirmeleri (İlk Beş)

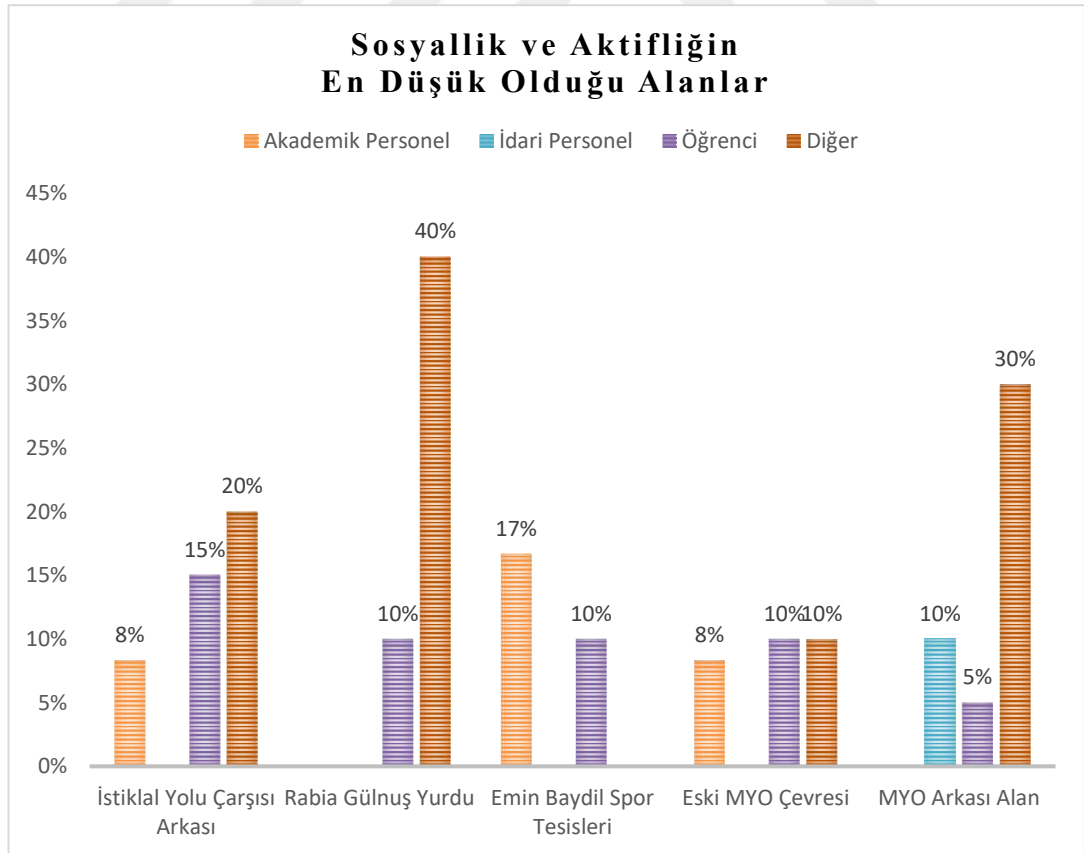
Sosyallik ve Aktifliğin En Yüksek Olduğu 5 Alan	Sayı	Yüzde	Sosyallik ve Aktifliğin En Düşük Olduğu 5 Alan	Sayı	Yüzde
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	45	%63	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	9	%13
Kütüphane Binası	9	%13	Rabia Gülnuş Yurdu	8	%11
Yemekhane Binası ve Çevresi	5	%7	Emin Baydil Spor Tesisleri	6	%8
Ana Giriş Yolu	3	%4	Eski MYO Çevresi	6	%8
Ana Giriş Kapısı-Tagı	2	%3	MYO Arkası Alan	6	%8

Tablo 5.35'in devamı

Akademik Personel			Akademik Personel		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	7	%58	Bölüm Laboratuvarları	3	%25
MMF Binası ve Çevresi	2	%17	Emin Baydil Spor Tesisleri	2	%17
İBF-Güzel Sanatlar Fakültesi Önü	1	%8	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1	%8
Yemekhane Önü Amfi	1	%8	Eski MYO Çevresi	1	%8
Spor Bilimleri Fakültesi ve Çevresi	1	%8	Levent Semizer Spor Salonu	1	%8
İdari Personel			İdari Personel		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	4	%40	MMF-İletişim-MYO Arası Boş A.	4	%40
Ana Giriş Yolu	3	%30	Bölüm Laboratuvarları	2	%20
Kütüphane Binası	1	%10	Orman Fakültesi Karşısı Boş Alan	1	%10
Yemekhane Binası ve Çevresi	1	%10	MYO Arkası Alan	1	%10
İletişim Fakültesi ve Çevresi	1	%10	Ana Giriş Sağ Konaklama Alanı	1	%10
Öğrenci			Öğrenci		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	24	%60	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	6	%15
Kütüphane Binası	8	%20	Rabia Gülnuş Yurdu	4	%10
Yemekhane Binası ve Çevresi	4	%10	Eski MYO Çevresi	4	%10
Ana Giriş Kapısı-Tagı	2	%5	Emin Baydil Spor Tesisleri	4	%10
İBF-Güzel Sanatlar Fakültesi Ö.	1	%3	MYO Arkası Alan	2	%5
Diğer			Diğer		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	10	%100	Rabia Gülnuş Yurdu	4	%40
-	-	%0	MYO Arkası Alan	3	%30
-	-	%0	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	2	%20
-	-	%0	Eski MYO Çevresi	1	%10
-	-	%0	Emin Baydil Spor Tesisleri	-	%0

Şekil 5.30 Sosyallik ve Aktifliğin En Yüksek Olduğu Alanlara Ait Grafik

Şekil 5.31 Sosyallik ve Aktifliğin En Düşük Olduğu Alanlara Ait Grafik

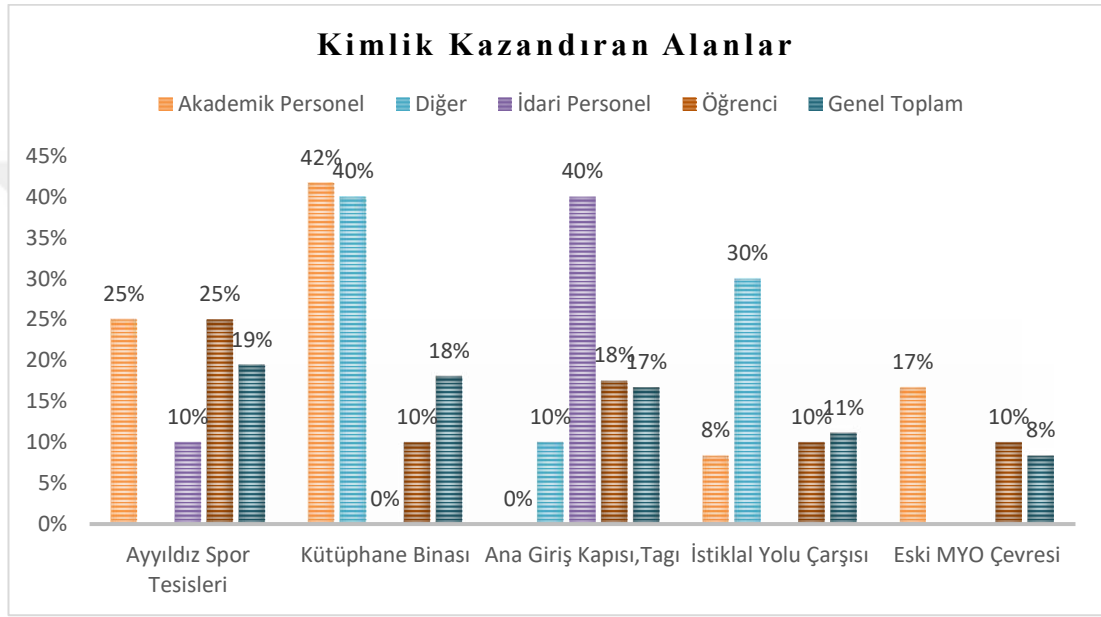
Kimlik kazandıran alanlara ilişkin istatistiksel veriler Tablo 58'de sunulmuştur. Katılımcıların %19'u Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi'ni en çok kimlik kazandıran alan olarak belirtmiştir. Kütüphane binası, katılımcıların %18'inin yanıt ile kimlik kazandıran alanlar arasında ikinci sırada yer almaktadır. Ana Giriş Kapısı ise katılımcıların %17'sinin değerlendirmesi ile üçüncü sırada bulunmaktadır. Akademik Personelin %42'si, Kütüphane binasının kimlik kazandıran birincil alan olarak belirlemiştir. Akademik Personelin %25'i ise Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi'ni kimlik kazandıran ikinci alan olarak seçmiştir. İdari personel için en çok kimlik kazandıran alan, %40 oranında Ana Giriş Kapısı olmuştur. İdari personelin %20'si ise İstiklal Yolu Güzergâhını en çok kimlik kazandıran ikinci alan olarak belirlemiştir. Öğrenciler arasında %25 oranında Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, en çok kimlik kazandıran alan olarak öne çıkmıştır. Öğrencilerin %18'i ana giriş kapısını en çok kimlik kazandıran ikinci alan olarak göstermiştir. Diğer katılımcılar arasında %40 oranında Kütüphane binası en çok kimlik kazandıran alan olarak belirtilirken, %30'u İstiklal Yolu Çarşısı'nı ikinci sırada göstermiştir (Tablo 5.36, Şekil 5.32).

Tablo 5.36 Kimlik Kazandıran Alanlar

Genel	Sayı	Yüzde
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	14	%19
Kütüphane Binası	13	%18
Ana Giriş Kapısı, Tagı	12	%17
İstiklal Yolu Çarşısı	8	%11
Eski MYO Çevresi	6	%8
Akademik Personel		
Kütüphane Binası	5	%42
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	3	%25
Eski MYO Çevresi	2	%17
İstiklal Yolu Çarşısı	1	%8
Teknokent	1	%8
İdari Personel		
Ana Giriş Kapısı, Tagı	4	%40
İstiklal Yolu Güzergâh	2	%20
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	1	%10
Rektörlük Binası ve Çevresi	1	%10
Yemekhane Önü Amfi	1	%10
Öğrenci		
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	10	%25
Ana Giriş Kapısı, Tagı	7	%18
Kütüphane Binası	4	%10
İstiklal Yolu Çarşısı	4	%10
Eski MYO Çevresi	4	%10

Tablo 5.36'nın devamı

Diğer		
Kütüphane Binası	4	%40
İstiklal Yolu Çarşısı	3	%30
Teknokent	1	%10
Ana Giriş Kapısı, Tagı	1	%10
Cami	1	%10

Şekil 5.32 Kimlik Kazandıran Alanlara Ait Grafik

Hafızada en çok kalan 20 peyzaj elemanına ilişkin istatistiksel bilgiler Tablo 5.37’de verilmiştir. Yemekhane Önü Amfi katılımcıların %32’sinin yanıtı ile hafızada en çok kalan peyzaj elemanı olmuştur. Ayyıldız Spor Tesisleri Çevre Düzenlemesi, katılımcıların %28’sinin yanıtı ile hafızada en çok kalan ikinci peyzaj elemanı olmuştur. Ana Giriş, %26 katılımcı oranı ile hafızada kalan üçüncü peyzaj elemanı olarak yer almıştır. Katılımcıların %25’i İstiklal Yolu Çarşısı Arkasını hafızada kalan dördüncü peyzaj elemanı olarak belirlemiştir. Uçak Figürü katılımcıların %24’ünün yanıtı ile hafızada kalan beşinci peyzaj elemanı olmuştur. Rektörlük Binası Merdivenleri ile Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi hafızada kalan peyzaj elemanları arasında altıncı sırada yer almaktadırlar. Emin Baydıl Spor Tesisleri, Kavşak Yönlendirici Levhalar, MMF Logosu ve İstiklal Yolu Çarşısı arkası katılımcıların %10’unun hafızasında en çok kalan peyzaj elemanları olarak yer almıştır (Tablo 5.37).

Tablo 5.37 Hafızada En Çok Kalan 20 Peyzaj Elemanı

Hafızada En Çok Kalan Peyzaj Elemanları	Sayı	Yüzde
Yemekhane Önü Amfi	23	%32
Ayyıldız Spor Tesis Çevre Düzenlemesi	20	%28
Ana Giriş, Tagı	19	%26
İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	18	%25
Uçak Figürü	17	%24
Rektörlük Binası Merdivenleri	15	%21
Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	15	%21
Sağlık Bilimleri Fakültesi Arkası Amfi	11	%15
Spor Bilimleri Fakültesi Arkası Ormanlık Alan	9	%13
Orman Fakültesi Çevre Düzenlemesi	8	%11
Eski MYO Çevresi Yürüyüş Yolu ve Ağaçlar	8	%11
Güzel Sanatlar Fakültesi Çevre Düzenlemesi	8	%11
Emin Baydil Spor Tesisleri	7	%10
Kavşak Yönlendirici Levhalar	7	%10
MMF Logosu	7	%10
İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	7	%10
Turizm Fakültesi Çevre Düzenlemesi	6	%8
MMF-Ayyıldız Arası Alan	6	%8
MER-LAB Merdivenleri	5	%7
Giriş Tagı (Yapım Aşamasında Olan)	4	%6

Katılımcıların hafızada en çok kalan 4 peyzaj elemanına verdikleri yanıtlar Tablo 5.38’de verilmiştir. Hafızada en çok kalan peyzaj elemanına verilen yanıtlar içerisinde İstiklal Yolu Çarşısı ile Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi ilk sırada yer almıştır. MMF-İletişim-MYO Arası boş alan, Levent Semizer Spor Salonu ve İstiklal Yolu Çarşısı arkası ikinci sırada hafızada en çok kalan ilk peyzaj elemanları (P1) olmuştur. Hafızada en çok kalan ikinci peyzaj elemanı sıralamasında ise ilk sırada 10 yanıt ile yemekhane önü amfi düzenlemesi bulunmaktadır. Ana giriş tagı, İstiklal Yolu Çarşısı arkası, kütüphane binası çevre düzenlemesi ikinci sırada verilen alan olmuştur. Akademik Personel için Orman Fakültesi çevresi düzenlemesi hafızada kalan ilk peyzaj elemanı olurken yemekhane önü amfi ikinci sırada hafızada kalan peyzaj elemanı olmuştur. İdari personel içerisinde MFF-Ay Yıldız arası alan hafızada kalan ilk eleman olurken yemekhane önü amfi ikinci sırada hafızada kalan peyzaj elemanı olmuştur. Öğrenciler için yemekhane önü amfi ilk sırada yer alırken İstiklal Yolu Çarşısı arkası ikinci sırada yer almıştır. Diğer katılımcılar için ana giriş tagı ilk sırada hafızada kalan olurken Kütüphane Binası Çevresi ikinci en çok hafızada kalan eleman olmuştur (Tablo 5.38).

Tablo 5.38 Hafızada En Çok Kalan 5 Peyzaj Elemanı P1-P2

Hafızada Kalan Peyzaj Elemanı 1	Toplam	Hafızada Kalan Peyzaj Elemanı 2	Toplam
İstiklal Yolu Çarşısı	6	Yemekhane Önü Amfi	10
Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi	6	Ana Giriş Tagı	6
MMF-İletişim-MYO Arası Boş Alan	5	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	6
Levent Semizer Spor Salonu	5	Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	6
İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	5	Orman Fakültesi Çevre Düzenlemesi	3
Akademik Personel		Akademik Personel	
Orman Fakültesi Çevre Düzenlemesi	3	Yemekhane Önü Amfi	2
Uçak Figürü	2	Emin Baydil Spor Tesisleri	2
Ana Giriş Tagı	1	Ana Giriş Tagı	1
Sedir Ağaçları	1	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1
Emin Baydil Spor Tesisleri	1	Orman Fakültesi Çevre Düzenlemesi	1
İdari Personel		İdari Personel	
MMF-Ayyıldız Arası Alan	2	Yemekhane Önü Amfi	3
Ana Giriş Tagı	1	Uçak Figürü	1
Rektörlük Binası Merdivenleri	1	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1
İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1	Turizm Fakültesi Çevre Düzenlemesi	1
Kavşak Yönlendirici Levhalar	1	Kavşak Yönlendirici Levhalar	1
Öğrenci		Öğrenci	
Yemekhane Önü Amfi	4	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	4
İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	3	Ana Giriş Tagı	4
MMF Logosu	3	Yemekhane Önü Amfi	3
T.C. Haritası	3	MMF Logosu	3
Spor Bilimleri Fakültesi Arkası Ormanlık Alan	2	Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	2
Diğer		Diğer	
Ana Giriş Tagı	3	Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	4
Rektörlük Binası Merdivenleri	3	Yemekhane Önü Amfi	2
Uçak Figürü	1	Ana Giriş Tagı	1
İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1	Uçak Figürü	1
Turizm Fakültesi Kısayol Merdiven	1	Rektörlük Binası Merdivenleri	1

Hafızada en çok kalan üçüncü, dördüncü peyzaj elemanlarına verilen yanıtlar Tablo 5.39'da verilmiştir. Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi 7 Yanıt ile hafızada en çok kalan üçüncü eleman olurken yine tesis hafızada en çok kalan dördüncü elemanlar arasında dördüncü sırada bulunmaktadır. Uçak figürü hafızada en çok kalan üçüncü elemanlar içerisinde üçüncü sıradayken hafızada en çok kalan dördüncü elemanlar içerisinde de aynı sıradadır. Akademik personel için rektörlük binası merdivenleri hafızada en çok kalan üçüncü peyzaj elemanları arasında ilk sırada yer almıştır. Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi çevre düzenlemesi, akademik personel arasında hafızada en çok kalan dördüncü peyzaj elemanları içerisinde ilk sırada yer almıştır. Öğrenciler arasında Uçak Figürü hafızada kalan üçüncü peyzaj elemanları arasında ilk sırada yer almıştır. Diğer

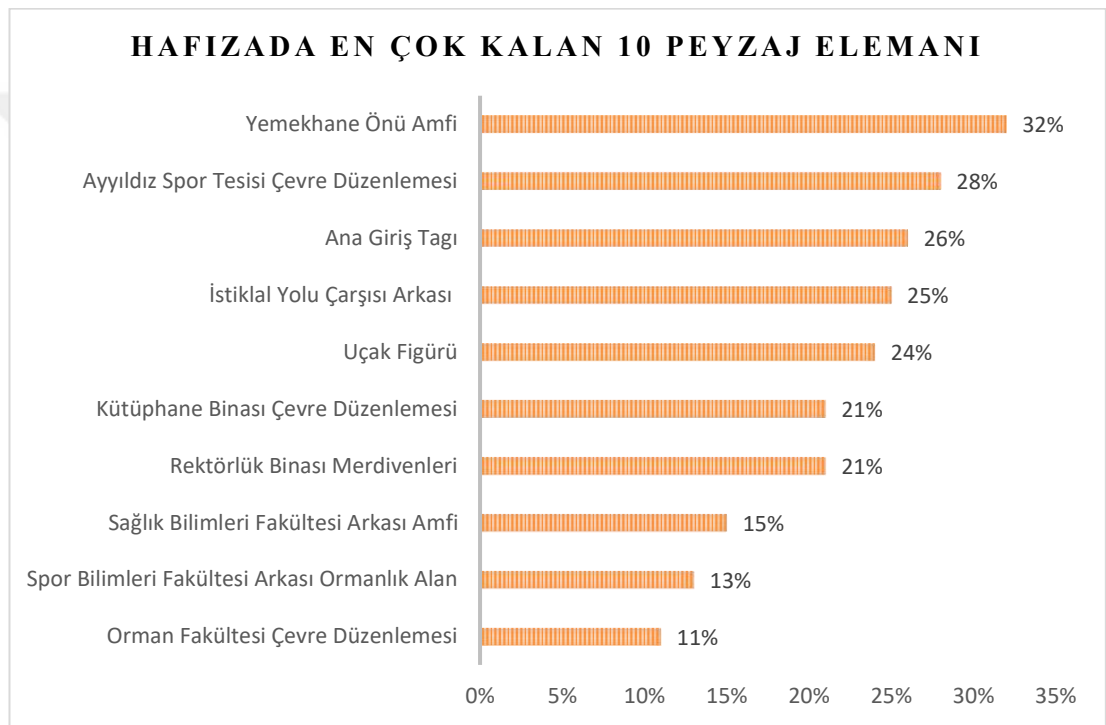
katılımcılar için Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi çevre düzenlemesi hafızada en çok kalan dördüncü peyzaj elemanları içerisinde ilk sıradadır (Tablo 5.39).

Tablo 5.39 Hafızada En Çok Kalan 5 Peyzaj Elemanı P3-P4

Hafızada Kalan Peyzaj Elemanı 3	Toplam	Hafızada Kalan Peyzaj Elemanı 4	Toplam
Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	7	Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	10
Uçak Figürü	6	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	5
Yemekhane Önü Amfi	6	Uçak Figürü	4
Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	5	Rektörlük Binası Merdivenleri	4
Ana Giriş Tagı	4	Ana Giriş Tagı	3
Akademik Personel		Akademik Personel	
Rektörlük Binası Merdivenleri	2	Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	2
Emin Baydil Spor Tesisleri	2	MMF- Güzel Sanatlar Arasındaki Alan	2
Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	1	Uçak Figürü	1
Yemekhane Önü Amfi	1	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	1
Spor Bilimleri Fakültesi Arkası			
Ormanlık	1	Emin Baydil Spor Tesisleri	1
İdari Personel		İdari Personel	
Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	1	Uçak Figürü	2
Yemekhane Önü Amfi	1	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	2
		Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	1
Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	1		
Spor Bilimleri Fakültesi Arkası		Ana Giriş Tagı	1
Ormanlık	1	MER-LAB Merdivenleri	1
Mesire Alanı	1		
Öğrenci		Öğrenci	
Uçak Figürü	5	Rektörlük Binası Merdivenleri	4
Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	3	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	3
Yemekhane Önü Amfi	3	Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	3
		Sağlık Bilimleri Fakültesi Arkası Amfi	3
Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	3		
Sağlık Bilimleri Fakültesi Arkası Amfi	3	Ana Giriş Tagı	2
Diğer		Diğer	
Rektörlük Binası Merdivenleri	2	Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	4
Ayyıldız Spor Tesisi Çevre Düzenlemesi	2	Kavşak Yönlendirici Levhalar	3
Yemekhane Önü Amfi	1	İstiklal Yolu Çarşısı Arkası	2
Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesi	1	Yemekhane Önü Amfi	1

Hafızada en çok kalan 10 peyzaj alanlarına ilişkin değerler Şekil 5.32’de gösterilmiştir. Yemekhane önü amfi katılımcıların %32’sinin yanıtı ile hafızada en çok kalan peyzaj elemanı olmuştur. Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi, katılımcıların %28’inin yanıtı ile

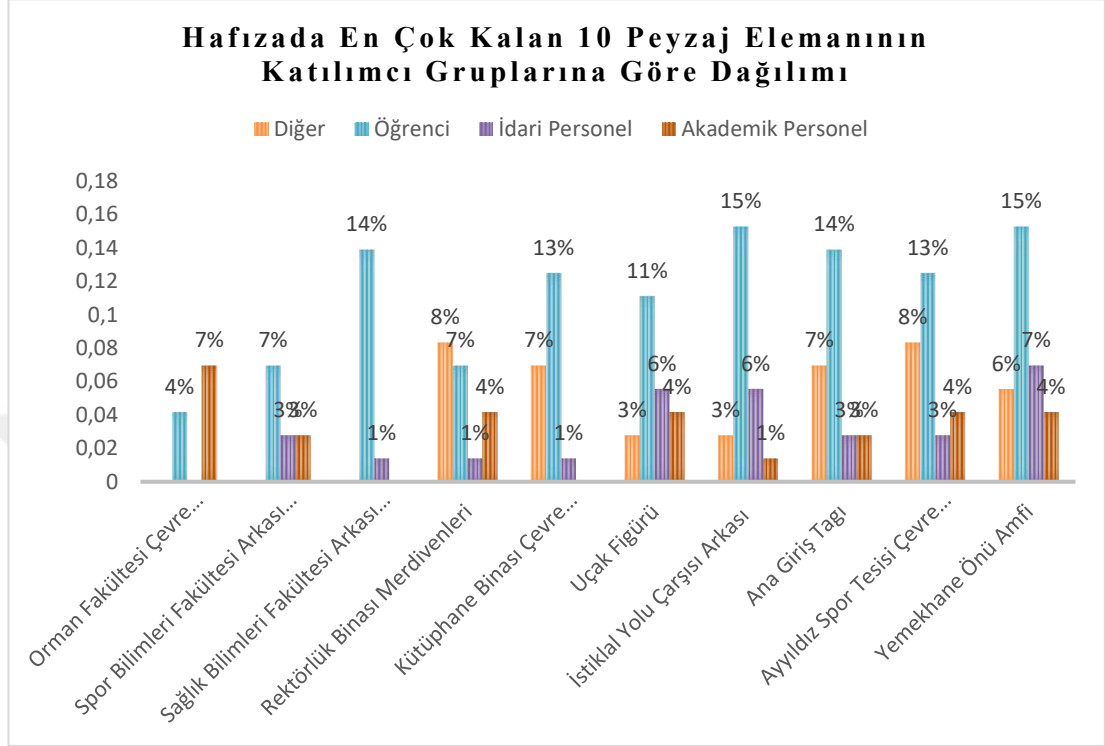
hafızada en çok kalan peyzaj elemanları arasında ikinci sırada yer almıştır. Ana giriş tagı %26 yanıt ile üçüncü sırada yer alırken İstiklal Yolu Çarşısı arkası %25 ile dördüncü sırada yer almıştır. Uçak figürü %24 ile hafızada en çok kalan beşinci peyzaj elemanı olmuştur. Katılımcıların %21'i kütüphane binası çevre düzenlemesi ile rektörlük binası merdivenlerini hafızada en çok kalan peyzaj elemanları içerisinde 6. sırada yer almasında rol oynamıştır. Orman Fakültesi çevre düzenlemesi katılımcılar arasında hafızada en çok kalan peyzaj elemanları arasında 10. Sırada yer almıştır (Şekil 5.33).

Şekil 5.33 Hafızada En Çok Kalan 10 Peyzaj Elemanı

Hafızada en çok kalan 10 peyzaj elemanının katılımcı gruplarına göre dağılımı Şekil 5.34'te gösterilmiştir. Peyzaj alanları yukarıdan aşağıya sıralı biçimdedir. Katılımcıların en çok hafızasında kalan Yemekhane Önü Amfisine verilen yanıtların %15'ini öğrenciler, %7'sini İdari Personel, %6'sını Diğer Katılımcılar ve %4'ünü Akademik Personel oluşturmaktadır. Hafızada en çok kalan ikinci peyzaj elemanı olan Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi ne verilen yanıtlarda Öğrencilerin %13'ü Akademik Personelin %4'ü İdari Personelin %3'ü ve diğer katılımcıların %8'i yer almıştır. Kütüphane Binası Çevre Düzenlemesine verilen yanıtlar, Öğrencilerin %13'ünü

içerirken İdari Personelin %1'ini içermektedir. Orman Fakültesi çevre düzenlemesine Akademik Personelin %7'si ve İdari Personelin %4'ü yanıt vermiştir.

Şekil 5.34 Hafızada En Çok Kalan 10 Peyzaj Elemanının Katılımcı Gruplarına Göre Dağılımı

6. TARTIŞMA

Tez çalışmasında Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü açık alanlarının mekân kalitesi açısından değerlendirilmesi; erişim, fiziksel kalite, uygunluk ve çeşitlilik, çevresel kalite, sosyallik ve aktivite, kimlik kategorilerinde gruplandırılan kalite kriterleri ile yapılmıştır. Bu kriterler alan analizleri, anket ve bilişsel haritalama yöntemleriyle irdelenmiştir.

Çalışma kapsamında anket yönteminin yanı sıra kullanılan bilişsel haritala yöntemi, kullanıcıların mekân algısını daha net bir şekilde ortaya koymak amacıyla uygulanmıştır. Bilişsel haritalama verileri (Atabek, 2002) aksine çizim teknikleri serbest bırakılarak değil bir çizim standardı oluşturması amacıyla lejant oluşturularak uygulanmıştır. Elde edilen veriler (Kıransoy, 2018) çalışma bulgularında olduğu gibi frekans analizleriyle incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Çalışma kapsamında yapılan alan analizlerinde, Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsünün kent dışı kampüs olarak planlandığı ve Kuzeykent bölgesinin gelişimi ile kent içi kampüs olarak hizmet verdiği belirtilmiştir. Çalışma sürecinde yapılan anket çalışmasında ise katılımcıların büyük oranda eğitim amacıyla, sosyal ve sportif faaliyetler için kampüs kullanıcı olan gruptan oluşmaktadır. Bu durum kent dışı kampüs olarak konumlandırılan Kastamonu Üniversite Kuzeykent Kampüsü'nün kent gelişimi ile kent içi kampüs olarak hizmet verdiğini kanıtlar niteliktedir. (Erçevik,2008) çalışma bulguları ile bu tezin çalışma bulgularının örtüştüğü görülmektedir.

Erişim kategorisinde, ilk olarak anket verilerine bakıldığında bu kategoriye verilen ortalama değerin 3,19 olduğu görülmektedir. Katılımcıların kampüse kent içinden ulaşım kolaylığı, engelsiz erişim, yol bağlantıları, uygun bitkilendirme ile konforlu yürüyüş için uygun ortam oluşturma gibi kriterlerde olumlu ya da olumsuz bir tanımlama yapamadıkları görülmektedir. Erişim kategorisinde yapılan istatistiksel sınamalar sonucunda cinsiyet kategorisinde anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Bu anlamlı farklılığın kadın ve erkeklerin mekânı algılama ve yorumlama biçimlerinde farklılık olması sebebiyle oluştuğunu söylemek mümkündür.

Çalışma bulguları Akgül (2012)'nin çalışma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Akgül (2012) çalışmasında erkek ve kadın fiziksel özelliklerinin dışında beyin yapıları ve algılama düzeyleri ile de farklılık oluşturduğunu ifade etmiştir. Kampüs alanına kent içinden ulaşımın yaya ve toplu taşıma ile kolaylıkla sağlanması, bazı birimlere erişimin konum itibarıyla kolay olması (yemekhane, kütüphane binası, Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi vb.) kampüs içerisinde ana yol bağlantılarının mevcut olması gibi olumlu faktörlerin yanı sıra birimler ve bölgeler arası düzenleme yapılmayan alanların varlığı ve kampüs genelinde engel erişim ilkesinin benimsenmemesi, bazı birimlere erişimin konum itibarıyla zor olması (Emir Baydil Spor Tesisleri, Levent Semizer Spor Salonu, Bölüm Laboratuvarları, Veterinerlik Fakültesi, Meslek Yüksekokulu, İletişim Fakültesi vb.), bazı fakülteler arasında alternatif bağlantı yollarının oluşturulması, kullanıcılar için uygun yürüyüş ve sürüş konforunun sağlanamaması gibi olumsuz faktörlerin varlığı katılımcıların yanıtlarında kararsız olmalarını etkilediği düşünülmektedir. Akgül (2012) çalışmasında mekân algısının trafikle negatif ilişki içerisinde olduğunu belirtmiş ve kampüs alanında ulaşım çeşitliliği sağlanması, farklı hava koşullarına uygun yürüyüş alanları ve bisiklet yolları kurgulanmasına dikkat çekmiştir. Çalışma verileri bu çalışmanın verileri ile paralellik göstermektedir. Bilişsel haritalama uygulama sonuçları değerlendirildiğinde ise; katılımcıların aynı aks üzerinde bulunan ana giriş kapısı/tagı, kütüphane binası, İstiklal Yolu Çarşısı gibi mekânları erişimi en kolay alan olarak işaretledikleri, giriş kapılarına göre erişimi zor olan, ana aks dışında kalan ve diğer birimler ile bağlantısızlık olan Emin Baydil Spor Tesisleri, camii, bölüm laboratuvarları gibi alanları erişimi zor alan olarak işaretledikleri görülmektedir. (Erçevik,2008) çalışmasında birimler arasındaki bağlantının erişim kolaylığını sağladığını ve bağlantısızlığın mekân kalitesini olumsuz yönde etkilediğini ifade etmiştir ve çalışma bulgularının bu tezin bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir.

Fiziksel kalite kategorisinde, ilk olarak anket verilerine bakıldığında bu kategoriye verilen ortalama değerin 3,09 olduğu görülmektedir. Katılımcıların kampüs girişinin tanımlı olup olmaması, açık-kapalı alan dengesi, mekânlar arası bağlantıların kesintisiz bir şekilde sağlanıp sağlanmaması, kampüs binalarında ve mekânlarında kullanılan malzemelerin dayanıklılığı, kampüs alanının temiz ve bakımlı olması, araç ve bisiklet park alanlarının kullanıcılar için yeterli olması gibi kriterler konusunda

olumlu ya da olumsuz bir değerlendirme yapamadıkları görülmektedir. Kampüste yapılaşma alanının çok olmaması sebebiyle açık-kapalı mekân dengesi sağlanırken kampüs planlama sürecinin devam etmesiyle açık alanların kullanım amacına göre tasarlanamaması ve özellikle park alanlarının planlamasında planlama yılından günümüze erişen süreçte yaşanan kullanıcı artışının planlama sürecine dâhil edilmemesi ile yetersiz hale gelmesi, kampüs alanında yapım sürecinin ve buna bağlı olarak hafriyat çalışmalarının devam etmesinin kullanıcıların net bir yanıt verememesine neden olduğu düşünülmektedir. Çalışma yöntemi olarak kullanılan bilişsel haritalama uygulamasında elde edilen verilerin bu sonucu desteklediği görülmektedir. Katılımcıların birçoğu “Fiziksel kalitesi en düşük alanı işaretleyiniz.” yönlendirmesi doğrultusunda Orman Fakültesi karşısı boş alanı işaretledikleri yani hafriyat çalışmalarından olumsuz yönde etkilendikleri görülmüştür. (Ayvacı, 2009) çalışmada otopark alanlarının yeterli sayıda planlanması ve farklı kullanıcı profillerine (yaya-araç-toplu taşıma-bisiklet) uygun konforlu ulaşım imkânı sunulması gibi faktörlerin kampüs açık alanlarında mekânsal kaliteyi etkileyen unsurlar olduğu vurgulanmıştır.

Uygunluk ve çeşitlilik kategorisinde, ilk olarak anket verilerine bakıldığında bu kategoriye verilen ortalama değer 2,74 olduğu görülmüştür. Katılımcıların kampüs açık alanlarında uygun donatılarla desteklenmiş olması, bitkilendirme ve diğer peyzaj düzenlemelerinin mekân kullanımları ile uyumlu olması, her kullanıcı profili için sosyal ve kültürel faaliyetlerin varlığı ve erişilebilirliğin söz konusu olması, kampüste hizmet alınabilecek çeşitli alanların yeterli sayıda bulunması, kampüste sosyalleşmeyi sağlayan açık alanların tüm hava koşullarına uygun olması gibi kriterler konusunda tüm kategoriler içerisinde en olumsuz değerlendirmeyi yaptıkları görülmektedir.

Anket verilerinde “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisinde yapılan istatistiksel sınamalarda eğitim kategorisinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu görülmüştür. Lise-Yüksek lisans ve üzeri ve Ön lisans/ Yüksek lisans ve üzeri olan katılımcılar arasında alanının uygunluk ve çeşitliliği konusunda algılama farklılığı olduğu görülmüştür. Yüksek lisans ve üzeri öğrenim grubunu büyük oranda akademik personel olarak değerlendirebilirken bu farklılığın kullanıcı profiline göre ihtiyaç duyulan gerekliliklerin değişmesi olduğu söylenebilir. Kampüs kullanım amacına göre yapılan

istatistiksel sınamalarda elde edilen veriler bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Kampüsü iş yeri olması-sınav uygulama alanı olması sebebiyle kullanan katılımcılar ve iş yeri olması-içinde bulunan küçük donatılar sebebiyle kullanan katılımcılar arasında anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir. Kullanım şekillerine bakıldığında kampüsü iş yeri olması sebebiyle kullanan katılımcıların kampüs alanında daha uzun süre bulunması sebebiyle sınav uygulama alanı olarak ve içinde bulunan küçük donatılar için kullanan katılımcılardan farklılaştığı düşünülmektedir.

Kampüs açık alanlarında çöp kutusu, oturma elemanı, aydınlatma elemanı gibi donatıların çeşitlilik göstermemesi ve yeterli sayıda kullanılmaması, kampüste sosyalleşmeyi sağlayan açık alanların bitkilendirme, gölgeleme elemanları ya da daha büyük alanların açılır kapanır saçak elemanları ile desteklenmemesi, kampüste hizmet alınabilecek çeşitli alanların sınırlı sayıda bulunması katılımcıların olumsuz yakın değerlendirme yapmalarında etkili olmuştur. Kampüs alanında özellikle İstiklal Yolu Çarşısı'nın az sayıda hizmet alınabilecek mekân barındırması, yeni mekânlar için kullanılabilecek alanların atıl kalması kullanıcılar açısından olumsuz etki yaratmaktadır. Kurdoğlu vd. (2013) çalışmasında etkinlik-kullanıcı-bitki-donatı ilişkilerinin kullanımı ve kullanım beklentilerini etkilediği ifade etmiştir. Huesman (2007) ise çalışmasında kullanıcı aktivitelerini destekler nitelikte olan rekreatif alanların, ihtiyaçlara yönelik diğer mekân ve alanların kampüs alanında bulunmasının kullanıcı mekân algılarını olumlu yönde etkilediği ifade etmiştir. Söz konusu niteliklerin mekânsal kalitenin kullanıcı değerlendirmeleri açısından değerlendirilmesi doğrultusunda çalışmaların bulguları ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

Çevresel kalite kategorisinde, ilk olarak anket verilerine bakıldığında bu kategoriye verilen ortalama değerin 2,99 olduğu görülmüştür. Katılımcıların kampüsün haftanın her gününde ve günün her saatinde aktif kullanılması, kampüs dolaşım ağı, birim ve mekânların kolayca okunabilir olması, kampüs alanında olumsuz duygular hissettiren seslere ve kokulara, olumlu duygular hissettiren kokulara, tatlılara ve dokunsal algılara rastlanılması, atık kirliliği ve hava kalitesinin iyi durumda olması, alanın görsel ve estetik açıdan iyi tasarlanmış olması, açık alanlarda bitkilendirme ve aydınlatma düzeyinin iyi olması, güvenlik için gerekli önlemlerin alınması, enerji ve su tasarrufu-motorsuz araç kullanımı- çevre bilincini geliştirmek için aktivite ve uygulamaların

varlığı gibi kriterler konusunda olumlu ya da olumsuz net bir değerlendirme yapamadıkları görülmektedir.

Katılımcıların çevresel kalite kategorisinde olumlu değerlendirme yapamamaları konusunda; kampüs açık alanlarının, birim ve mekânların kolay okunabilir-algılanabilir olması kriterinin etkili olduğunu söylemek mümkündür. Kampüs açık alanlarında yönlendirici levhaların sayıca az olması, yazı tipi ve büyüklüğünün kolay okunabilir olmaması gibi faktörlerin kullanıcı davranışlarını olumsuz etkilediğini (kolay yön bulamama, yardım istemeye yönelme vb.), özellikle kampüse ilk kez gelen ya da alanı sık kullanmayan katılımcıların yön bulmakta sorun yaşadıkları düşünülmektedir. Yakar (2015) çalışma bulgularında; Kuzeykent Kampüsü'nde katılımcıların işaretleme levhalarına rağmen zorlanma/bulamama ve yardım alma davranışı gösterdiklerini ve özellikle yeni kullanıcıların yönlendirici unsurlara ihtiyaç duyduğunu, levhaların simge-sembol-renk kodları eklenmesi gibi faktörlerin kullanıcılara kullanım kolaylığı sunabileceğini ortaya koymuştur. Çalışma bulguları, Yakar (2015) çalışması bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Kampüs alanının günün her saatinde aktif olarak kullanılacak faaliyet ve birimlerin bulunmaması ve bulunan birimlerin de kullanım saatlerinde standart olması, kampüs binalarında ve açık alanlarında benzer tipolojide yapı formu, donatı, döşeme vb. unsurların kullanılması, kullanılan donatı elemanlarının yetersiz sayıda olması ve plansız konumlandırılması, bitkilendirme ve aydınlatma düzeyinin yetersiz olmasıyla kullanım konforunu engellemesi, kampüste yapım faaliyetlerin devam etmesiyle inşaat alanlarının ve iş makinelerinin varlığı gibi sebeplerin kullanıcıların çevresel kalite başlığında kararsız olmasını etkilediği düşünülmektedir. Uzgören ve Erdönmez, (2017) çalışma bulgularının okunabilirlik, bağlantılar, donatı yeterliliği ve çeşitliliği, görsel ve estetik açıdan iyi tasarlanmış olma gibi kriterler doğrultusunda, Cibik ve Stepankova (2019) ve Val vd. (2006) çalışma bulgularının estetik kalite, doku ve malzeme kullanımı, bina tipolojileri ve renkleri gibi konularda bu tezin çalışma bulgularını destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Kampüs alanında engelsiz ve dumansız kampüs, spor dostu kampüs, verimli enerji ilkelerinin belirlendiği ve üniversitenin UI GreenMetric sıralamasında 2022 yılında

58. Sırada yer aldığı ifade edilmektedir (URL 36-37,2024) Kampüs alanında sürdürülebilir tasarım ilkelerinin benimsenmediği, enerji ve su tasarrufu-motorsuz araç kullanımı gibi uygulamaların yaygın olarak kullanılmadığı görülmektedir. Yapılan alan analizleri ve anket çalışmaları doğrultusunda elde edilen verilerin söz konusu çalışmalarla paralellik göstermediği anlaşılmaktadır. Çalışma bulguları, (Küçük vd.,2024) sürdürülebilirlik raporu ile kıyaslandığında ise kampüs alanında su verimliliğinin esas alınmadığı, bitki-hayvan ve yaban hayatı koruma ile ilgili kullanıcı katılımlarının sağlandığı çalışmalar olmadığı, sıfır emisyonlu araç ilkesinin benimsenmediği ve kampüs alanında yaya yolu politikasının benimsenmediğini söylemek mümkündür. Özellikle yaya yollarında erişim ilkesi de esas alındığında konforlu yürüme alanının sunulmadığı, yaya yollarının uygun bitkilendirme ve aydınlatma elemanları ile desteklenmediği, araç- yaya yolu arasında sınırlandırıcı ya da ayırıcı bir unsura rastlanmadığı ifade edilebilir. Erişilebilir kampüs ilkesinin benimsenmediği, engelsiz erişim ilkesinin benimsenmediği ve engelli bireylerin kullanımına yönelik yön bulma, dinlenme, yürüme vb. olanaklarının geliştirilmediğini çalışma bulguları sonucunda söylemek mümkündür.

Çalışma alanında olumsuz duygular hissettiren inşaat seslerine rastlanmasının, kampüs alanında inşaat atıkları bulunmasının kullanıcı tercihlerini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Çalışma kapsamında elde edilen bilişsel haritalama verilerinin desteklediği görülmektedir. “Çevresel kalitesi en düşük alanı işaretleyiniz.” Yönlendirmesi sonucunda tüm katılımcıların verdiği ilk 5 yanıt arasında Orman Fakültesi karşısı boş alan, MER-LAB ve Camii alanları bulunmaktadır. Katılımcıların çevresel kalitesi en düşük olan alanı ifade ederken büyük oranda iş makinelerinin bulunduğu (Orman Fakültesi karşısı boş alan ve MER-LAB çevresi) ve inşaat çalışmalarının yapıldığı alanı (Camii) işaretledikleri görülmüştür.

Sosyallik ve aktivite kategorisinde, ilk olarak anket verilerine bakıldığında ise; çalışma kapsamında elde edilen anket verilerinde bu kategoriye verilen ortalama değerin 2,99 olduğu görülmüştür. Katılımcıların kampüste eğlenmek ve dinlenmek için uygun alanların varlığı, kampüs içerisinde Kastamonu iline hizmet sağlayan tesisler ve kurumlar (kütüphane, spor tesisleri, kafe ve restoran vb.) bulunması gibi kriterler konusunda olumlu ya da olumsuz net bir değerlendirme yapılamadığı görülmektedir.

Bunun sebebi olarak kampüs alanında kullanıcılara sosyallik ve aktivite sunan Ay Yıldız Spor Salonu, Levent Semizer Spor Salonu gibi alanların bazı kullanıcılar için yeterli olurken bazı kullanıcı beklentilerinin farklı sosyal alanlar ve birimler olduğu düşünülmektedir. Anket verilerinde kampüs kullanım amacına göre istatistiksel sınamalara bakıldığında alanı sosyal ve sportif faaliyetler için kullanan katılımcı yanıtları ile alanı eğitim için kullanan katılımcı yanıtları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu sonuç sosyallik ve aktivite kategorisinde kullanıcı beklentilerindeki farklılıklar sebebiyle olumlu ya da olumsuz bir yanıt verilemediğini destekler niteliktedir. Ayrıca kampüste sosyalleşmeyi sağlayabilecek faktörlere sahip olup aktif kullanımda olmayan alanların (İstiklal Yolu Çarşısı arkası alan, Sağlık Bilimleri önünde bulunan açık amfi, MMF-Ay Yıldız arasındaki alan vb.) varlığı kullanıcılar açısından net bir ifadeye ulaşılamamasında etkili olmuştur. Ayvacı (2009)' a göre kampüs alanında göl, gölet, dere gibi büyük ölçekte su öğelerinin bulunması pasif rekreasyon alanları meydana getirerek, aktif kullanıma olanak sağlamaktadır. Akgül (2012) çalışmasında sosyal ortamların yanı sıra kendi kendine kalabilecekleri kişisel alanların oluşturulması gerektiğini vurgulamıştır. Alan analizleriyle elde edilen sonuçlar bu çalışmanın verileriyle paralellik göstermektedir. Kuzeykent Kampüsü'nde sosyalleşme imkânı sağlayan farklı nitelikte alanların mevcut olmamasını katılımcıların bilişsel haritalama uygulamasında “Sosyallik ve aktifliğin en yüksek olduğu alanı işaretleyiniz” yönlendirmesinde benzer alanları işaretlemeleri destekler niteliktedir.

Kimlik kategorisinde; ilk olarak çalışma kapsamında elde edilen anket verilerine bakıldığında bu kategoriye verilen ortalama değerin 2,94 olduğu görülmüştür. Katılımcıların kampüsün kendine ait bir kimliği olması, kampüs kimliğinin Kastamonu kent kimliği ile örtüşmesi, kampüsün kullanıcıları tarafından kabul görmesi, kampüs binalarının Kastamonu yerel dokusuyla uyumlu olarak inşa edilmesi, kampüs tasarımında kullanılan bitkilerin yerel bitki türleri ile örtüşmesi, kampüsün Kastamonu ilini temsil eden durumda olması gibi kriterler konusunda olumlu ya da olumsuz net bir değerlendirme yapamadıkları görülmektedir.

Kimlik kategorisinde cinsiyete göre sınama yapıldığında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Erişim kategorisinde olduğu gibi söz konusu kriterlerde kadın ve erkek

katılımcıların algılama ve yorumlama biçimlerinin farklı olması sebebiyle anlamlı farklılıkların oluştuğu görülmektedir.

Kimlik kategorisinde eğitim durumuna göre sınama yapıldığında bazı katılımcı grupları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Lise mezunu olan katılımcılar ile yüksek lisans ve üzeri mezuniyet derecesine sahip olan katılımcılar arasında ve kampüsü iş yeri olması sebebiyle katılımcılar ile kampüs alanını içinde bulunan donatılar sebebiyle kullanılan katılımcılar arasında anlamlı farklılık oluştuğu görülmektedir. Lise mezunu katılımcıların büyük oranda kampüste lisans eğitimi alan katılımcılar olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda bakıldığında kimlik kavramının yüksek lisans ve üzeri katılımcı grubunun daha farklı algıladığını söylemek mümkündür. Kampüsü iş yeri olması sebebiyle kullanan katılımcıların büyük oranda akademik personel olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda bakıldığında akademik personellerin kimlik kavramını kampüsü kısa süreli kullanan (küçük donatılar için) katılımcılarla kıyaslandığında kimlik algısında farklılık olduğunu söylemek mümkündür.

Kampüsün Kastamonu ilini temsil eder durumda olmaması, katılımcıların birçoğunun kimlik kavramını sağlıklı şekilde yorumlayamaması ve kampüs kimliğini oluşturan alanların olmaması sebebiyle katılımcıların olumlu bir değerlendirme yapamadıkları düşünülmektedir. Kullanıcılar tarafından kampüse kimlik kazandıracak öğelerin, sadece mimari yapılar olarak düşünüldüğü görülmüştür. Kampüs alanında yöreye uygun mimari tarzın benimsenerek tasarlandığı belirtilen yapıların, kampüs alanına tek başına kimlik kazandırmakta yeterli olmadığı yapılan analizlerle ve verilerle belirlenmiştir. Kampüs açık ve kapalı alanları tasarım ve planlama sürecinde bütün olarak değerlendirilmelidir. Bilişsel haritalama uygulaması sırasında katılımcıların kimlik kavramına yanıt vermekte zorlanmaları ve işaretlenecek alanı belirleyememeleri bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Bilişsel haritalama uygulama sonucunda ana giriş kapısı/tagı üçüncü sırada işaretlenen alan olmuştur. Ana giriş kapısının/tagının kampüs için tanımlı bir konumda bulunmamasına, kullanıcılar için kolay erişilebilir konumda olmamasına, katılımcıların yönlendirici unsur bulunmayan ve kontrollü trafik akışı sağlanamayan “Bayrak” mevkisinden giriş kapısına ulaşmasına rağmen bu alanın işaretlenmesi kampüs alanında kimlik oluşturacak

alanların olmadığı destekler niteliktedir. Ortaya çıkan sonuçlar Kuzeykent Kampüsünün kent ile eşleşen bir kimliğe henüz sahip olmadığını göstermektedir. Ayvacı (2009) çalışmasında kampüs dış mekân tasarımlarında kullanılan materyallerin mekânlar üzerinde tanımlayıcı etkisi olduğunu, bu nedenle benzer karakterde öğelerin kullanılmasının kampüs alanına kimlik kazandırabileceğini çalışmasında vurgulamaktadır. Ayrıca söz konusu çalışmada sanat objelerinin kampüs imajını yansıttığı ifade edilmiştir. Çerçi (2012) çalışmasında simgesel özellikler, psikolojik etkiler, kullanıcıları olumlu duygular hissettiren alanların varlığı ve mekânın, mekânı oluşturan elemanlar ile bütüncül olarak değerlendirmesinin mekânın kimlik kazanmasında etkili olduğunu ifade etmiştir. Akgül (2012) ise çalışmasında yapıların uyumu, imaj öğelerin varlığı, kampüs alanının çevresiyle uyum içinde olması gibi etkenlerin gerekliliğine dikkat çekmiş ve bu etkenlerin kampüs açık alanların yer duygusunu artırarak kimlik oluşumuna katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Çalışmalar, Kuzeykent Kampüsü'nde söz konusu sanatsal elemanların bulunmaması, kampüs alanında yapım sürecinin devam etmesi sebebiyle bazı alanlarda mekânların tanımsız kalması gibi faktörler etkisiyle kimlik kavramının oluşmadığını destekler niteliktedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplumun ihtiyaçlarına farklı ölçeklerde hizmet veren mekânlar; günümüzde kentin ve toplumun değişim süreciyle niteliklerini kaybetmektedir. Kaybolan mekânsal nitelikler kentin ve toplumun beklentilerini ve gereken işlevlerini karşılayamaz hale gelmektedir. Yapılan literatür araştırması sonucunda mekân kalitesi kavramının son yıllarda üzerinde durulan bir konu olduğu ve mekânsal kalite değerlendirmelerinin daha çok kamusal alanlarda (meydanlar, yeşil alanlar, parklar vb.) yapıldığı görülmektedir.

Günümüzde kentleşme hareketi ve imar düzenlerine bakıldığında yapıların ve mekânların çevresel veriler dikkate alınmadan tasarlandığı görülmektedir. Bu olumsuzluklar küçük bir kent simülasyonu olarak görev yapan kampüs tasarımlarında da karşımıza çıkmaktadır. Mekân hiyerarşisinin oluşturulamaması, kampüs girişlerinin ve yapı girişlerinin tanımlanabilir olmaması, bağlantılı olmayan dolaşım ağı, donatıların ve mekân bileşenlerinin yeterli düzeyde kullanılmaması (aydınlatma, oturma elemanları, yönlendirici elemanlar, bitkiler, döşemeler vb.), rekreasyonel alanların ve faaliyetlerin yeterli düzeye ulaşamaması, tasarımlarda iklimsel verilerin dikkate alınmaması, güvenliğin sağlanamaması gibi unsurlar yaşayan kampüs oluşumuna engel olmakta ve mekân kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Mekân kalitesinin artması kampüs kullanıcılarının ve özellikle öğrencilerin akademik, sosyal ve kültürel açılardan verimliliğini artıracaktır ve kent-kampüs etkileşimini destekleyecektir. Son yıllarda izlenen eğitim politikası kapsamında ülkemizde artan üniversite sayısı, üniversitelerin sahip olduğu çok yönlü işlevler ve kampüslerin özellikle ülkenin genç nüfusuna hizmet etmesi nedeniyle bu alanlarda mekân kalitesinin sorgulanması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu doğrultuda yeni gelişme gösteren Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü çalışma alanı olarak belirlenmiş ve çalışma alanının mekânsal kalite parametrelerine göre değerlendirilerek geleceğe yönelik yapılması gereken kampüs alanı peyzaj planlaması ve tasarımına ilişkin tespitler yapılması ile daha yaşanabilir örnek bir eğitim mekânı oluşturulabilmesi için öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Literatürdeki

kaynaklardan Lynch (1981), Bentley (1985), Nasar (1990), Greene (1992), DQI (1999), DETR ve CABA (2001), Voort ve Wegen (2005), İnceoğlu ve Aytuğ (2008)'nın aktardığı Llewelyn Davies Yeang (2006), Roger Tym ve Partners ve One NorthEast (2006), CABA (2007)-Mekân Şekillendirici Diyagramı, PPS (2008), Gehl (2011), A&DS-Yer Standardı Aracı (2015), Uzgören ve Erdönmez (2017)'in belirlemiş ve derlemiş olduğu mekânsal kalite parametreleri incelenmiştir. Kaynaklarda ortak olarak canlılık, erişim, düzen, sosyal etkileşim, bağlantılılık, çevresel ve fiziksel kalite ve estetik kalite kriterlerine yer verildiği görülmüştür. Literatürde yer alan tüm parametreler değerlendirilmiş olup kampüs alanı için uygun olan parametreler; Erçevik (2008) ve Ökten (2008)'in çalışmalarından referans alınarak erişim, fiziksel kalite, uygunluk ve çeşitlilik, çevresel kalite, sosyallik ve aktivite, kimlik olarak gruplandırılmıştır. Yapılan çalışmalarda derlenen kriterler doğrultusunda özellikle kamusal alanlar için mekân performansı üzerinden kullanıcı değerlendirmeleri yapılmış ve bu doğrultuda çalışma alanı hakkında analizlerde bulunulmuştur.

Çalışmada, kampüsler için oluşturulan tasarım rehberleri de göz önüne alınarak erişim, fiziksel kalite, uygunluk ve çeşitlilik, çevresel kalite, sosyallik ve aktivite, kimlik kategorilerinde alan analizleri ve kullanıcı değerlendirmeleri (anket ve bilişsel haritalama yöntemleri ile) yapılmıştır. Bu sayede kullanıcıların beklentileri ve kampüsün bu konudaki yeterliliği incelenmiştir.

Çalışma alanı olan Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'nde yapılan mekânsal analizler, anket ve bilişsel haritalama verileri doğrultusunda değerlendirme yapıldığında kampüs alanının mekânsal kalite kategorisi olarak belirlenen erişim, fiziksel kalite, uygunluk ve çeşitlilik, çevresel kalite, sosyallik ve aktivite, kimlik kategorisinin hiçbirinde olumlu değerlendirme yapılmadığı görülmüştür.

Kampüsün yapılaşma sürecinin devam etmesi, kullanıcı ihtiyaçlarının ve giderek artan kullanıcı sayısının planlamaya dâhil edilmemesi, oluşturulan mekânların uygun planlama ve tasarım süreci ile kullanım amacının belirlenmemesi gibi faktörlerin kampüs mekân kalitesini etkilediğini söylemek mümkündür.

Kampüs alanında birimler arası bağlantının kesintisiz sağlanamaması, yaya yollarında kullanılan döşemelerin bir düzen oluşturmaması ve kesintiye uğraması, engelsiz erişimin esas alınmaması, bisiklet ve diğer motorsuz araç kullanımlarının kampüs alanında yaygın kullanılmaması kampüs alanın tespit edilen sorunlardır. Ayrıca sosyal ve sportif faaliyet içeren alanların sınırlı sayıda olması, sosyalleşmeye katkı sağlama potansiyeli olan alanların (Sağlık Bilimleri Fakültesi önü amfi, İstiklal Yolu Çarşısı ve arkasında düzenlenen oturma elemanları vb.) alanların yeterince kampüs kullanımına dâhil edilemediği görülmektedir. Kampüs doğal bitki örtüsünün, sosyalleşmeye ve rekreatif alan düzenlemelerine uygun mekânlar barındırdığı görülmektedir. Planlanmış olan rekreatif alanların ise yetersiz olduğu yapılan çalışmalar sonucunda anlaşılmaktadır. Bu yetersizliği gidermek amacıyla kampüs alanında yeni oluşturulan mesire alanı gibi mekânların oluşturulmaya çalışıldığı fakat yine de bu mekânların kullanıcı beklentilerini karşılamadığı görülmektedir. Kampüs alanında donatıların çeşitli olmaması ve sayıca yetersiz olmasının hem kampüs sosyal faaliyetlerini hem de kampüsteki fiziksel ve çevresel kaliteyi etkilediği, kampüs alanında otopark düzenlemesinin bazı alanlarda artan kullanıcı potansiyeli düşünülmeyen yapıldığı görülmüştür.

Uygun bitkilendirmenin yapılamaması, bitki-mekân-kullanıcı-etkinlik etkileşiminin kampüs genelinde kurgulanamadığı görülmektedir. Eski MYO çevresi ve korunan ormanlık alanlar gibi peyzaj düzenlemelerinin katılımcılar tarafından kabul gördüğü, katılımcıların söz konusu alan kullanımlarını kampüs kullanım rutinine dâhil ettiği gözlemlenmiştir.

Kampüs alanında tespit edilen bir diğer temel sorunun “kampüs kimliği” olduğu yapılan değerlendirmeler sonucunda tespit edilmiştir. Kimlik oluşturacak yapı, malzeme, doku, obje gibi unsurlara kampüs genelinde rastlanmadığı ve katılımcıların net bir tanımlama yapamadıkları görülmüştür.

Çalışma sürecinde görülen sorunlar doğrultusunda belirlenen mekân kalitesi kategorilerine göre öneriler aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir.

Erişim kategorisi

- Kampüs alanında birimler arasındaki bağlantı her kullanıcı profili için (yaya, bisiklet, araç, toplu taşıma) kesintisiz bir şekilde ve uygun döşeme malzemeleri kullanılarak sağlanmalıdır.
- Kampüs açık alanlarında engelsiz erişim desteklenmelidir. Kampüs alanının topografik yapısı düşünüldüğünde açık alanlarda kot farkları planlanırken mümkün olduğunca engelsiz erişime uygun tasarımlar yapılmalı, kampüs topografik yapısındaki eğimler planlamaya dâhil edilmelidir.
- Kampüs alanında yürüyüş ve sürüş konforunun; uygun yer döşemesi, sınırlayıcı peyzaj elemanları (bitki, bordür vb.), uygun bitkilendirme, çeşitlik ve yeterli miktarda donatı (çöp kutusu, aydınlatma elemanı, hız kesici vb.), gölgeleme elemanları (bitki, saçak vb.) ile sağlanması gerekmektedir.
- Kampüs alanında işitsel, kokusal, dokunsal algısal unsurların geliştirilmesi ve planlamaya dâhil edilmesi; engelli bireylere, yön bulma kolaylığı sağlayacak ve engelli bireylerin kampüs kullanımı destekleyecektir.

Fiziksel kalite kategorisi

- Kampüs alanında yeni planlanacak alanlarda gelecek yıllardaki kullanıcı sayısı da göz önüne alınarak yeterli sayıda araç otoparkı planlanmalıdır.
- Kampüs alanında bisiklet otopark alanlarının yaygınlaştırılarak kullanıcılar bisiklet kullanımına teşvik edilmelidir.
- Kampüs giriş kapıları kullanıcılar için planlı ve tanımlı hale getirilmelidir. Özellikle ana giriş kapısına erişimde yapılacak olan trafik kontrolü ve eklenecek yönlendirici unsurlar ile birlikte ana giriş kapısını daha erişilebilir ve okunabilir hale getirecektir.
- Kampüs açık alanlarının temiz-bakımlı hale getirilmesi ve tanımsız alanları kampüs kullanımına dâhil edebilmek için uzman kişiler görevlendirilmeli ve tüm kullanıcıların sürece dâhil edildiği planlamalar ve düzenlemeler yapılmalıdır.

Uygunluk ve çeşitlilik kategorisi

- Kampüs alanına yeni açılacak ticari işletmeler ile kullanıcıların ihtiyaçlarına yönelik girişimlerde bulunulmalıdır.
- Kampüs açık alanları uygun donatılar (oturma elemanları, aydınlatma elemanları, çöp kutuları vb.) ile desteklenmelidir. Özellikle oturma elemanları bitkilendirme ile birlikte düşünülerek kullanıcı konforunu artıracak şekilde planlanmalıdır.
- Kampüste hizmet alınabilecek çeşitli alanlar (restoran, market, kafe, kuaför, mağaza vb.) oluşturulmalı, mevcut alanların ise sayısı ve çeşitliliği artırılmalıdır.

Çevresel kalite kategorisi

- Kampüs alanında kullanıcıların mekân okunabilirliğini artırmak ve yön bulma sürecini kolaylaştırmak için yeni levha tasarımları yapılmalı ve yönlendirici levha sayısı kampüs genelinde artırılmalıdır.
- Yönlendirici levhalara ek olarak kampüs alanında kampüs haritasını gösterir ve görme engellilere yönelik kiosk modülerinin oluşturulması gerekmektedir.
- Kampüs alanlarında oluşturulan pasif rekreatif alanların su öğelerinin kullanılması, doğa gözlem alanlarının oluşturulması ile kuş seslerinin dinlenebilmesi, etkinlik alanlarının yayınlştırılması ile müzik seslerinin varlığı katılımcıların olumlu duygular hissetmesine olanak sağlayacaktır.
- Kampüs alanında farklı dokuda zeminlerin uygun mekânlara erişimde kullanılması (pasif rekreatif alanlarda ahşap malzeme ya da yumuşak döşeme malzemesi kullanılması gibi) katılımcıların dokunsal algısını olumlu yönde etkileyecektir.
- Kampüs alanında güzel kokulu bitki ve ağaç türlerinin kullanılması kullanıcı görüşlerini olumlu yönde etkileyecektir.

- Kampüs açık alanlarında mekan işlevine uygun peyzaj planlamaları yapılmalı, bitkilendirme ve aydınlatma etkin şekilde kullanılmalıdır.

Sosyallik ve aktivite kategorisi

- Gölgeleme elemanları ile desteklenmiş açık alanlar, gösteri alanları gibi ihtiyaçlar belirlenerek ihtiyaca yönelik mekân kullanımları oluşturulmaya çalışılmalıdır.
- Kampüs açık alanlarında mevcutta bulunan ve sosyalleşmeye katkı sağlayabilecek alanlar planlama ve tasarım sürecine dâhil edilerek âtıl olmaktan çıkarılmalıdır.
- Kampüs alanında bulunan fakülte binalarının çevresinde, bölümlere uygun verilen eğitimle ilişkili ve sosyallik oluşturabilecek faaliyetlere imkân sağlayacak açık mekânlara yer verilmesi ile eğitim sürecinde ortaya çıkan ürünlerin sergilenmesine olanak sağlanarak, kampüs genelini daha aktif ve tanımlı hale getirecektir.
- Kampüs alanı çevresinde görülen kuş türleri, bitki türleri gibi unsurların kampüs alanında kampüs haritası kullanılarak kiosk modülü olarak sunulması, kampüs alanındaki bitkileri tanıtıcı bilgilendirme levhalarına ilgili bitkinin yanında yer verilmesi ile katılımcıların alanı tanımlamasına ve yeni bir ilgi alanı oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.
- Kampüs alanında aktif rekreatif alanların yanı sıra pasif rekreatif alanların oluşturulması kullanıcı çeşitliliğini ve aktifliğini artıracaktır.

Kimlik kategorisi

- Kampüs alanında yerel malzeme, doku, bitkilendirme gibi yapısal ve bitkisel peyzaj öğelerinin belirli alanlarda kullanılması kampüsün Kastamonu ile bütünsel olarak bağdaşmasını ve kent-kampüs etkileşimini artırarak kimlik oluşturmasını sağlayacaktır. Kastamonu yerel malzeme ve dokusunda mevcut olan ahşap malzeme, tarihi yapılarda kullanılan kesme taş, kaba yonu taş gibi mimari unsurlara cephelerde ve peyzaj tasarımda yer verilerek kent ile bütünleşme sağlanabilir. Ayrıca Kastamonu geleneksel dokusunda görülen Juglans regia

(ceviz), *Morus alba* (dut), *Prunus avium* (kiraz) , *Prunus domestica* (erik), *Tilia tomentosa* (ıhlamur) gibi yenilebilir bitkilerin kampüs genelinde kullanımı öğrenciler için bir aktivite olanağı sağlanacağı gibi yerel bitki örtüsüne ilişkin bilgi sağlayacak ve bu sayede kentle bütünleşmeye de aracılık edebilecektir.

- Kampüs alanını tanımlayabilecek belirli bir koku, ses, doku ve tadın varlığı kampüs kimliğinin oluşumuna katkı sağlayacaktır. Yürüyüş alanlarında hissedilen bir bitki kokusu, doğanın sesini hissedebilecek pasif rekreatif alanların kullanılması, peyzaj planlamasında su ögesine yer verilmesi gibi unsurlar kampüs alanının tanımlayıcı unsurları oluşturabilir.
- Kampüs alanında doğa gözlem alanlarının (botanik bahçeler, kuş gözlem alanları vb.) oluşturulması hem kampüs genelinde sosyalleşmeye hem de kampüsün kimlik oluşturmaya katkı sağlayacaktır.
- Renk, koku, ses ve dokunsal algıların kampüs alanında uygun şekilde kullanılması ve bu algıların kampüs alanında bulunan donatı, döşeme, bitki vb. unsurlarla birlikte düşünülmesi katılımcıların akademik eğitim ve öğrenim başarılarına olumlu katkı sağlayacaktır.

Çalışma bulguları, belirlenen mekân kalitesi kategorilerine göre değerlendirildiğinde kampüs alanındaki başlıca sorunun anket kategorisinde de en düşük ortalama yanıtı alan “Uygunluk ve çeşitlilik” kategorisi olduğu görülmektedir. Kampüs alanında mekânların kullanıcı-aktivite planlanması yapılmadan oluşturulması diğer tüm sorunların oluşmasına neden olmaktadır. Kampüs açık alanlarında kullanıcı profiline ve potansiyeline göre kullanıcı-aktivite planlanmasının yapılması kampüs genelinde aktifliği sağlayacaktır. Aynı zamanda kampüs genelinde mekânların kullanıma uygun planlanması tanımsız alanların varlığını ortadan kaldıracak ve birimler-mekânlar arasındaki bağlantılılığı da sağlayacaktır. Uygun alanların varlığı kampüs alanının kent ile etkileşimini artıracak ve bu etkileşim de kampüs alanında kimlik oluşturabilecek alanların planlanmasını kolaylaştıracaktır.

Çalışmanın sonucunda yapılan öneriler doğrultusunda birbiri ile uyum sağlayan, algısal bütünlük oluşturabilen alanların varlığı kampüs alanında mekânsal kaliteyi

artıracaktır. Kampüs alanında mekânsal kalitenin artması kent-kampüs ilişkisi, eğitim-öğretim başarısı ve üniversitenin kente katkısı açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışmanın önce Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü'ne daha sonra ise mevcut ve geliştirilecek olan kampüs tasarımlarına veri oluşturacağı ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aashe, (2021). Sustainable Campus Index. <https://www.aashe.org/wp-content/uploads/2021/11/SCI-Nov-2021.pdf>, Erişim tarihi;21/05/2022
- Açıkgöz, K.F. (2020). Üniversite Kampüslerinde Öğrenci Yaşantısının Kalitesi: Gebze Teknik Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, *Gebze Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Gebze.
- Ajay S,S.Micah B,M. (2014). Sampling Techniques & Determination Of Sample Size In Applied Statistics Research: An Overview. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 2(11).
- Ak, S. (2007). Üniversite Kampüslerinde Tasarım Kriterlerinin ve Yerleşim Sistemlerinin Büyüme ve Gelişme Olanakları Bağlamında İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- Akgül, İ. (2009). Fiziksel Ve Kişisel Özelliklerin Bilişsel Haritalar Üzerindeki Fiziksel ve Kişisel Özelliklerin Bilişsel Haritalar Üzerindeki Etkileri: Sanal Mekânlarda DeneySEL Bir Çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İzmir.
- Akgül, Y. E.(2012), Yer Duygusu ve Peyzaj Değerleri Arasındaki İlişkinin Kampüsler Üzerinde Değerlendirilmesi, *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Akkaya, M. (2019). Kentsel Tasarım Kapsamında Zamanın Mekân Algısı Üzerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Ankara.
- Alshuwaikhat, H. M. ve Abubakar, I. (2008). An Integrated Approach To Achieving Campus Sustainability: Assessment Of The Current Campus Environmental Management Practices. *Journal of Cleaner Production*, 16(16), 1777–1785.
- Aslan, F., Aslan, E. ve Atik, A. (2015). İç Mekânda Algı. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 139-151.
- Atabek, E. (2002). Kamusal Mekânlarda Kalite: Yıldız Teknik Üniversitesi Kampüsü'nde Kullanıcı Görüşlerine Dayalı Kalite Değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- Aydın, D., ve Ter, U. (2008). Outdoor Space Quality: Case Study Of A University Campus Plaza, *International Journal of Architectural Research: ArchNet-IJAR*, 2 (3), 189-203.
- Ayvacı, G. (2009). Üniversite Kampüslerindeki Dış Mekân Tasarımında Kullanıcı Gereksinimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.

- Bayram, B. (2007). Kamusal Mekân Kalitesinin Yükseltilmesinde Yöntemler Ve Kamusal Sanatın Rolü. Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- Bentley, I., Alcock, A., Murrain, P., McGlynn, S., ve Smith, G. (1985). Responsive Environments: A Manual for Designers, Oxford: Butterworth Architecture. https://www.academia.edu/42242593/Responsive_environments_A_manual_for_designers?auto=download. Erişim Tarihi;21/05/2022
- Bilgin, A. (2006). Doğu Akdeniz Bölgesi Ve Çevresinde Üniversite Kampüs Planlaması Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, *Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Adana.
- CABE(2007).Spaceshaper,AUsersGuide.
Erişim:<https://www.designcouncil.org.uk/fileadmin/uploads/dc/Documents/spaceshaper-a-users-guide.pdf>.Erişim Tarihi;04/06/2022
- CABE and DETR (2001). The Value of Urban Design, London, *Thomas Telford Publishing*, London.
- Carr, S., Francis, M., Rivling, L, G. ve Stone, A.M., (1992). Public Spaces Part 1. *Cambridge University Press*, Cambridge.
- Chang, S., Saha N., Castro-Iacouture D., ve Yang, P. P. J., (2019). Multivariate Relationships Between Campus Design Parameters And Energy Performance Using Reinforcement Learning And Parametric Modeling. *Applied Energy*, 249, 253-264.
- Čibík, M., & Štěpánková, R. (2019). A Multi-Criteria Assessment of the Open University Campus. *Veda mladých*, 33-44.
- Cold, B., (1993). Quality in Architecture. B.Farmer and H. Louw (eds), *Companion to contemporary architectural thought*. Part:5.2.Routledge, London.
- Çerçi, S. (2012). Geçmişten Günümüze Çevresel Kalite Değişiminin Çeşitli Parametrelerle İrdelenmesi. *Niğde Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 1(1), 66-74.
- Çermikli, B. (2016). Tarihi Kent Merkezlerinde Mekân Kalitesinin Okunabilirliği Üzerine Araştırmalar. Doktora Tezi, *İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Çetindağ, K. (2007). Işık ve Renk Kullanımının Mekân Algılamasına Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Sultanahmet Meydanı Örneği). Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Çubukçu, E. (2003). Investigating Wayfinding Using Virtual Environments, *The Ohio State University*.

- Erçevik, B. (2008). Üniversitelerde Sosyal Mekân Kullanımlarının İncelenmesi: Kent Üniversitesi, Kent İçi ve Kent Dışı Kampüsler. Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- Erçevik, B. ve Önal, F. (2011). Üniversite kampüs sistemlerinde sosyal mekân kullanımları. *Megaron*, 6(10), 151-161.
- Erdönmez, E.M. ve Akı, A. (2005). Açık Kamusal Kent Mekânlarının Toplum İlişkilerindeki Etkileri. *Megaron*, 1(1), 67-87.
- Ewing, R., Handy, S., Brownson R. C., Clemente, O. ve Winston, E., (2006). Identifying and Measuring Urban Design Qualities Related to Walkability. *Journal Of Physical Activity and Health*, 3(1), 223-240.
- First European Quality of Life Survey. (2003). European Foundation for the Improvement of Living and Conditions, Dublin.
- Gehl, J. (2010). Cities for People. <https://www.scribd.com/document/535779200/Jan-Gehl-Cities-for-People-Island-Press-2010>. Erişim Tarihi;18/05/2022
- Gehl, J. (2011). Life Between Buildings: Using Public Space, *Island Press*, Washington, ISBN: 978-1-59726-827-1.
- Gezer, H.(2012). Mekânı Kavrama Sürecinde Algılama Bileşenleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), 1-10.
- Gómez, F.U., Sáez-navarrete, C., Lioi, S.R., ve Marzuca, V.I., (2015). Adaptable Model For Assessing Sustainability İn Higher Education. *Journal of Cleaner Production*, 107, 475–485.
- Gökbel, E.(2021). Kent İçi Üniversite Kampüslerinde Mekânsal Potansiyellerin ve Sorunların Değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- Göler, S. (2009). Biçim, Renk, Malzeme, Doku ve Işığın Mekân Algısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- Greene, S. (1992). Cityshape Communicating and Evaluating Community Design. *Journal of the American Planning Association*, 58(2), 177–189.
- Grinsted, S.T.(2011). Sustainable universities – from declarations on sustainability in higher education to national law. *Environmental Economics*,(2)2.
- Hanan, H. (2013). Open Space as Meaningful Place for Students in Itb Campus. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 85, 308-317. https://beckassets.blob.core.windows.net/product/readingsample/404645/9780521359603_excerpt_001.pdf. Erişim tarihi;07/06/2022
- Hashimshony, R. & Haina, J. (2006). Designing the university of the future. *Planning for Higher Education*, 34 (2), 5–19.

- Höger,K.(2007). Campus and the City–Urban Design for the Knowledge Society. <https://pdfs.semanticscholar.org/dcf8/a6cde69cdbeb398efe60d0adb0e6ffe9a934.pdf> Erişim tarihi;07/06/2022
- Huesman JR R. L., Brown A. K., Lee G., Kellogg J. P., Radcliffe P. M., (2007). Modeling Student Academic Success: Does Usage of Campus Recreation Facilities Make a Difference?. The National Symposium on Student Retention, Milwaukee.
- ISCN-GULF,(2010). Implementation Guidelines to the ISCN-GULF Sustainable Campus Charter.Suggested reporting contents and format. <https://educacionysustentabilidad.tecsuma.cl/wp-content/uploads/2011/11/4-ISCN-GULF Charter Guidelines 20101027.pdf> Erişim tarihi; 07/06/2022
- İnceoğlu, M. (2007). Kentsel Açık Mekânların Kalite Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: İstanbul Meydanlarının İncelenmesi. Doktora Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- İnceoğlu, M., Aytuğ, A. (2008). Kentsel Mekânda Kalite Kavramı. *Megaron*, (4)3.
- Kahraman, D. (2019). Kentsel Mekânların Algılanması Bağlamında Bir Bilişsel Haritalama Çalışması: Atatürk Kent Meydanı Örneği (Aydın). Yüksek Lisans Tezi, *Adnan Menderes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Aydın.
- Kahraman, D.M. (2014). İnsan İhtiyaçları ve Mekânsal Elverişlilik Kavramları Perspektifinde Yaşanılabilirlik Olgusu ve Mekânsal Kalite. *Planlama Dergisi*, 24(2), 74-84.
- Kaypak, Ş. (2010). Antakya'nın Kent Kimliği Açısından İrdelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 373–392.
- Kentleşme Şurası. Kentsel Miras, Mekân Kalitesi ve Kentsel Tasarım. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2009. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/kentges/editordosya/kitap5.pdf> Erişim; 07/06/2022
- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın Alfa Güvenirlik Katsayısı. *Journal of Mood Disorders (JMOOD)*, 6(1) , 47-48.
- Kıransoy, A. (2018). Kentsel Açık Mekânlarda Yön Bulma Sürecinin İrdelenmesi: K.T.Ü. Kanuni Kampüsü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Trabzon.
- Kızıloğlu, S. (2019). Sağlıklı Kentler İçin Kamusal Mekân Kalitesinin Arttırılmasında Katılımcı Tasarımın Önemi: Bursa Altıparmak Meydanı - Stadyum Caddesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Bursa.
- Kurdoğlu, B.Ç., Işık, B.Ö., Bayramoğlu, E., (2013). Doğal-Yapay Peyzaj Materyalleri ve Kullanıcı İlişkisi: KTÜ Kanuni Yerleşkesi Örneği. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 13(1), 164-174.

- Kuyrukçu, Z. (2012). Kampüslerde Fiziksel Değişim Üzerine Bir Araştırma: Selçuk Üniversitesi Alaeddin Keykubat Kampüsü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Konya.
- Küçük, Ö., Ersoy, M. ve Güngör, B. (2022). Sürdürülebilirlik Raporu. Kastamonu Üniversitesi, https://otti.kastamonu.edu.tr/wp-content/uploads/2023/10/2022-Surdurulebilirlik-Raporu-2_compressed.pdf. Erişim;21/05/2024
- Lauder, A., Sari, R. F., Suwartha, N., ve Tjahjono, G. (2015). Critical review of a global campus sustainability ranking: GreenMetric. *Journal of Cleaner Production*, 108, 852–863.
- Lefebvre, H.(1991). The Production of Space. Çev: D. Nicholson-Smith, Blackwell Publishers, 454, Oxford and Cambridge. <https://iberian-connections.yale.edu/wp-content/uploads/2020/04/The-production-of-space-by-Henri-Lefebvre-translated-by-Donald-Nicholson-Smith.pdf> Erişim;12/05/2022
- Lynch, K. (1981): A theory of good city form. The MIT Press, Cambridge MA/London.s.118. https://kupdf.net/download/a-theory-of-good-city-form-kevin-lynch_5af8339ce2b6f54c53d784b7_pdf. Erişim;21/05/2022
- Lynch,K.,(1960). The Image of the City,MIT Press,Cambridge. https://www.miguelangelmartinez.net/IMG/pdf/1960_Kevin_Lynch_The_Image_of_The_City_book.pdf Erişim;11/05/2022
- Madanipour, A.(1999). ‘Why are the design and development of public spaces significant for ities, *Environment and Planning B: Planning and Design*, 26(6), 879-891.
- Matloob F. A. ve Alsoofe H. H. (2018). Performance of Outdoor Physical Character of Kirkuk University Campus. *Sustainable Resources Management Journal*, 3(1), 01-29.
- Milbrath, L. W., & Sahr, R. C. (1975). Perceptions of environmental quality. *Social Indicators Research*, 1(4), 397–438.
- Mumcu, S. (2009). Açık Mekânlarda Davranış Konumları: Oturma Davranışının Değişiminin İncelenmesi. Doktora Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Trabzon.
- Mumford, L. (2007). Tarih Boyunca Kent. İstanbul: Ayrıntı Yayınları. <http://ardayuceyilmaz.org/wp-content/uploads/2017/09/tarih-boyunca-kent-X-Lewis-Mumford.pdf>. Erişim;10/05/2022
- Nasar, J. L. (1990). The Evaluative Image of the City. *Journal of the American Planning Association*, 56(1), 41–53.
- Oktay, Ö.S., ve Küçükyavaş,Ö. P. (2015). Üniversite Kampüslerinde Sürdürülebilir Tasarım Sürecinin İrdelenmesi. II. *Uluslararası Sürdürülebilir Yapılar Sempozyumu (ISBS)*, Türkiye.

- Oruç, G. D. ve Giritlioğlu, C. (2006). Şehir Eski Merkezlerinde Yeniden Canlandırma: İstanbul-Eminönü Örneği. *İTÜ Mimarlık, Planlama, Tasarım Dergisi*, 5(2), 231-239.
- Ökten, G. (2008). Evrensel Tasarım İlkeleri Doğrultusunda Engelsiz Üniversite Kampüslerinin Tasarlanması Ve Biçimlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Sanatta Yeterlilik Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü*. Ankara.
- Öztürk, N. (2009). Üniversite Kampüs Yapıları Ve Üniversite-Kent İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- PPS and Metropolitan Planning Council (2008). A Guide to Neighborhood Placemaking in Chicago,s.16. http://www.placemakingchicago.com/cmsfiles/placemaking_guide.pdf Erişim;10/05/2022
- Ragazzi, M., & Ghidini, F. (2017). Environmental sustainability of universities: critical analysis of a green ranking. *Energy Procedia*, 119, 111–120.
- Rapoport, A., (1982). The meaning of the built environment: A nonverbal communication. Beverly Hills, CA.
- Razak M. Z. A., Abdullah N. A. G., Nor M. F. I. M., Usman I. M., Che-ani A. I., (2011). Toward a sustainable campus: comparison of the physical development planning of research university campuses in Malaysia, *Journal of Sustainable Development*, 4 (4), 210.
- Razak,M.Z.A., Utaberta N., Handryant A. N.,(2012), "A study of students' perception on sustainability of campus design: A case study of four research universities campus in Malaysia", *Research Journal of Environmental and Earth Sciences*, 4 (6), 646-657.
- Tetik, D.A. (2013). Üniversite Kampüsleri Tasarım Kriterlerinin Türkiye’de 2006 Sonrası Yeni Kurulan Devlet Üniversitelerinde İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Ankara.
- Tezel, D. (2007). Mekân Tasarımında Doğal Işığın Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul
- Thomson,D.S.,Wright,H.D.,Austin,S.H.,Mills,G.R.(2003). Managing Value and Quality in Design, *Building Research and Information*, 31(5), 334-345.
- Thwaites, K., (2001). Experiential Landscape Place:an exploration of space and experience in neighbourhood landscape architecture, *Landscape Research*, 26, 3, 248.
- Türk, S. (2017). Beypazarı Kent Kimliğinin Bilişsel Haritalama Yöntemi ile Değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 483-499.
- URL-1:Mekân Tanımı. <https://sozluk.gov.tr/>. Erişim;29/05/2022

- URL-2:Kalite Kavramı.
<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/qualite/C3%A9/65477>.
Erişim;19/05/2022
- URL-3:DOI Temel Kalite Bileşenleri. <https://www.dqi.org.uk/howdoesdqiwork.php>.
Erişim;19/05/2022
- URL-4:DQI Kalite Parametreleri, FAVE.
<http://www.dqi.org.uk/DQI/Common/DQIShortNew.ppt>. Erişim;19/05/2022
- URL-5:Yer Standardı Aracı. <https://www.ads.org.uk/placestandard/>.
Erişim;19/05/2022
- URL-6:Yer Standardı Aracı. https://www.ads.org.uk/placestandard_introduction/.
Erişim;19/05/2022
- URL-7:Üniversite Kavramı. <https://sozluk.gov.tr/>. Erişim;01/06/2022
- URL-8:Kampüs Kavramı. <https://sozluk.gov.tr/>. Erişim;07/07/2024
- URL-9:Charlottesville Virginia Üniversitesi. <https://www.nps.gov/articles/thomas-jefferson-s-plan-for-the-university-of-virginia-lessons-from-the-lawn-teaching-with-historic-places.html>. Erişim;04/06/2022
- URL-10:Charlottesville Virginia Üniversitesi.
<https://digitalrepository.trincoll.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1010&context=fypapers>. Erişim;06/06/2022
- URL-11:Atatürk Üniversitesi Kampüsü. <https://atauni.edu.tr/kampuste-yasam/kampuste-yasam>. Erişim;06/06/2022
- URL-12:ODTÜ Kampüsü. <https://adayogrenci.metu.edu.tr/?campus=ankara>. Erişim;06/06/2022
- URL-13:KTÜ Kampüsü. <https://www.ktu.edu.tr/en-history>. Erişim;06/06/2022
- URL-14:İTÜ Taşkışla Kampüsü. <https://www.platinonline.com/yasam/itu-mezunlari-en-yukse-istihdam-oranina-sahip-107939>. Erişim;06/06/2022
- URL-15:YTÜ Davutpaşa Kampüsü. <https://www.arkitera.com/haber/davutpasa-kampusu-millet-bahcesi-icin-ihale-tarihi-ilan-edildi/>. Erişim;06/06/2022
- URL-16:Bilgi Üniversitesi Santral İstanbul Kampüsü.
<https://www.bilgi.edu.tr/tr/yasam/kampusler/#santralistanbul-9>.
Erişim;06/06/2022
- URL-17:Cambridge Üniversitesi Kampüsü.
<https://www.worldatlas.com/articles/university-of-cambridge-educational-institutions-around-the-world.html>. Erişim;06/06/2022

- URL-18:Harvard Üniversite Kampüsü.
<https://www.forbes.com/sites/susanadams/2020/04/21/why-is-harvard-getting-9-million-in-stimulus-money-when-it-has-a-40-billion-endowment/?sh=6d106f8b6f00>. Erişim;06/06/2022
- URL-19:Lomonosov State Üniversitesi. <https://thearchitectsdiary.com/top-10-most-beautiful-universities-in-the-world/>. Erişim; 06/06/2022
- URL-20:Koç Üniversitesi Sarıyer Kampüsü. <https://medicine.ku.edu.tr/>. Erişim; 06/06/2022
- URL-21:19 Mayıs Üniversitesi Kampüsü. <https://www.omu.edu.tr/en>. Erişim; 06/06/2022
- URL-22:Yeditepe Üniversitesi Kampüsü. <https://yeditepe.edu.tr/tr/birlesmis-milletler-gibi-bir-universite>. Erişim;06/06/2022
- URL-23:California Üniversitesi Los Angeles Kampüsü.
<https://www.intergenc.com/universiteler/amerikada-universite-egitimi/university-of-california-los-angeles-ucla/>. Erişim;06/06/2022
- URL-24:Essex Üniversitesi Kampüsü. <https://www.britishcouncil.or.th/en/university-of-essex>. Erişim;06/06/2022
- URL-25:Simon Fraser Üniversitesi Kampüsü. <https://www.sfu.ca/elc/contact-us/sfu.html>. Erişim; 06/06/2022
- URL-26:UI Green Metric Kriterleri. <https://greenmetric.ui.ac.id/about/methodology>. Erişim;11/06/2022
- URL-27:STARS Kriterleri. <https://stars.aashe.org/about-stars/>. Erişim;11/06/2022
- URL-28:Green League Kriterleri. <https://peopleandplanet.org/university-league-methodology>. Erişim;11/06/2022
- URL-29:ODTÜ C Heykeli. <https://abc.k12.tr/20238/6/etkinlik/orta-dogu-teknik-universitesi-gezisi?AspxAutoDetectCookieSupport=1#gallery1-1>.Erişim; 06/06/2022
- URL-30:Kastamonu Üniversitesi Tarihçesi.
<https://www.kastamonu.edu.tr/index.php/tr/universitemiz-tr/hakkimizda-tr>. Erişim;24/03/2024
- URL-31:Kastamonu Üniversitesi İstatiksel Bilgiler.
<https://oidb.kastamonu.edu.tr/images/2024/istatistik/OS-02-24.pdf>. Erişim; 24/03/2024
- URL-32:Kastamonu Üniversitesi İstatiksel Bilgiler.
<https://ubys.kastamonu.edu.tr/BIP/BusinessIntelligence/Officer/AcademiciansByUnit> s. Erişim;24/03/2024

URL-33:Kastamonu ili Merkez ilçesi nüfusu.
https://www.nufusu.com/ilce/merkez_kastamonu-nufusu. Erişim;07/07/2024

URL-34:Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı Genel Bilgiler.
<https://sks.kastamonu.edu.tr/index.php>. Erişim;24/03/2024

URL-35:Ay Yıldız Spor ve Yaşam Merkezi Genel Bilgiler.
<https://sks.kastamonu.edu.tr/index.php/component/sppagebuilder/page/237>.
Erişim;10/05/2024

URL-36: Öğrenci Toplulukları.
https://topluluklar.kastamonu.edu.tr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=. Erişim;10/05/2024

URL-37:Kastamonu Üniversitesi Spor Tesisleri.
<https://sks.kastamonu.edu.tr/index.php/tesislerimiz/spor-tesisleri>. Erişim;24/03/2024

URL-38:Kastamonu Üniversitesi UI Green Metric Sıralaması.
<https://surdurulebilirlik.kastamonu.edu.tr/index.php/greenmetric>. Erişim; 24/03/2024

URL-39:Kastamonu Üniversitesi Sürdürülebilirlik Raporu.
<https://surdurulebilirlik.kastamonu.edu.tr/index.php/rapo>. Erişim; 24/03/2024

URL-40:Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü.
<https://kastamonu.edu.tr/index.php/tr/fotograflarla-universitemiz#gallery3c862bcaa6-1>. Erişim;24/03/2024

URL-41:Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü.
<https://kastamonu.edu.tr/index.php/tr/fotograflarla-universitemiz#gallery3c862bcaa6-2>. Erişim;24/03/2024

URL-42:Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü.
<https://kastamonu.edu.tr/index.php/tr/fotograflarla-universitemiz#gallery3c862bcaa6-3>. Erişim;24/03/2024

URL-43:Kastamonu Özel Halk Otobüsü Saatleri.
<http://www.kastamonuozelhalkotobusu.com/otobus-hareket-saatleri/>.
Erişim;24/03/2024

URL-44:Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Ring Hizmeti.
<https://surdurulebilirlik.kastamonu.edu.tr/index.php/component/content/article/kamp-ues-ici-ring-hizmete-basladi?catid=2&Itemid=101#>. Erişim;24/03/2024

URL-45:Kastamonu üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Engelsiz Erişim.
<https://surdurulebilirlik.kastamonu.edu.tr/>. Erişim;24/03/2024

URL-46:Kastamonu Üniversitesi Sıfır Atık Belgesi.
<https://surdurulebilirlik.kastamonu.edu.tr/index.php/kampues/sifir-atik>.
Erişim;24/03/2024

URL-47:Hava Kalite İndeksi. <https://sim.csb.gov.tr/SERVICES/airquality>.
Erişim;24/03/2024

UI GREENMETRIC.(2017).Dünya Üniversiteler Sıralaması Kılavuzu.
https://greenmetric.ui.ac.id/wp-content/uploads/2015/07/UI-GreenMetric-Guideline-2017_Turkish-Rev.1.pdf. Erişim;10/05/2024

UNEP,(2014). Greening Universities Toolkit: Transforming Universities into Green Campuses.http://www.unep.org/Training/docs/Greening_University_Toolkit.pdf. Erişim;10/05/2024

UNEP,(2021). UNEP's Sustainable University Framework.
<https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/36341/USUF.pdf>.
Erişim;10/05/2024

Uzgören, G., ve Erdönmez, E.M., (2017). Kamusal Açık Alanlarda Mekân Kalitesi ve Kentsel Mekân Aktiviteleri İlişkisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Megaron*, 12(1), 41-56.

Val, G.F., Atauri, A.J., Lucio, Jose,(2006). Relationship Between Landscape Visual Attributes And Spatial Pattern Indices: A Test Study in Mediterranean-Climate Landscapes, *Landscape and Urban Planning*,77, 393-407.

Velioğlu, S. (1999). Bir Mimari Tasarım Modeli. *Mimarlık Dergisi*, 287(3), 46-47.

Voort, T.J.M., Wegen, H.B.R. (2005). Architecture in use: An Introduction to the Programming, Design and Evaluation of Buildings, *Architectural Press*, Netherlands.

Yahyagil, M. Y. (2011). Kentlerin Kültürün Gelişmesindeki Etkileri. *Istanbul Journal of Sociological Studies*(25), 105-120.

Yakar, G.(2015). Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Yönlendirme Sistemi İçin Tasarım Önerisi Geliştirilmesi. Doktora Tezi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Ankara.

Yekrek, T. (1999). Üniversite Kampüsleri Yerleşim Sistemlerinin Fiziksel Planlamayla Olan İlişkisi ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.

Yücel, G.F. (2010). Yıldızcı, A.C., Kent Parkları İle İlgili Kalite Kriterlerinin Oluşturulması. *İtüdergisi Mimarlık, Planlama, Tasarım*, 5(2), 222-232.

EKLER

EK A. Anket Uygulama Formu

Bu çalışma, Yüksek Lisans Tezi kapsamında Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Feyza KESİMOĞLU tarafından “Üniversite Kampüsü Açık Alanlarının Mekân Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi; Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Örneği” başlıklı tez kapsamında Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü’nün mekân performansı ve kullanıcı değerlendirmelerini ve sürdürülebilirlik kavramını temel alan kampüs tasarım rehberlerini temel alan kalite parametreleri kullanılarak mekânsal kaliteyi ölçmek amacı ile yürütülmektedir. Anket çalışmasında kimlik bilgileri sorulmamakta olup, elde edilecek veriler sadece bilimsel amaçlı değerlendirmeler için kullanılacaktır.

KATILIMCILAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

1.Cinsiyet

☐Kadın ☐Erkek

2.Uyruk

☐T.C. ☐Diğer

3.Yaş

☐18-25 ☐26-35 ☐36-45 ☐46-60 ☐60 ve üstü

4. Eğitim Durumu

☐İlkokul/Ortaokul ☐Lise ☐Ön lisans/Lisans ☐Yüksek lisans veya Üzeri

5.Kampüs alanını ne sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?

☐Her gün ☐Haftada birkaç kez ☐Haftada bir
☐Ayda birkaç kez ☐Ayda bir ☐Nadiren (Yılda birkaç kez)

EK A'nın devamı

6.Kampüsü kullanım amacınız nedir(en fazla 3 tercih)?

☐Eğitim gerekçesiyle

☐İşyeri olması sebebiyle

☐Sosyal ve Sportif Faaliyetler için (Restoran, Kafe, Spor Kompleksi vb.)

☐Sınav uygulama alanı olması sebebiyle

☐İçerisinde bulunan küçük işletmeler ve donatılar için (Oto yıkama, market, bankamatik)

7. Kampüse ulaşımında hangi ulaşım araçlarını kullanıyorsunuz?

☐Toplu taşıma

☐Özel Araç

☐Bisiklet

☐Yaya

EK A'nın devamı

Aşağıda “Erişim”, “Fiziksel Kalite”, “Uygunluk ve Çeşitlilik” , “Çevresel Kalite”, “Sosyallik ve Aktivite” , “Kimlik” kategorilerinde derlenen mekân kalitesi parametrelerini 5’li Likert ölçeği ile (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) şeklinde değerlendiriniz.

ERİŞİM	Kalite Parametreleri	1	2	3	4	5
	Kampüse kent içinden ulaşım kolaydır.					
	Kampüs içindeki birimler ve alanlar arasında ulaşım kolaylıkla sağlanabilmektedir.					
	Kampüste herkes mekânlara rahatlıkla –engelsiz erişebilmektedir.					
	Kampüste kaldırım genişliği, yol bağlantıları, uygun bitkilendirme gibi faktörler konforlu yürüyüş için uygun ortam sağlamaktadır.					

UYGUNLUK VE ÇEŞİTLİLİK	Kalite Parametreleri	1	2	3	4	5
	Kampüste bulunan mekânlar kampüs alanına uygun olarak (kullanım ve kalite açısından) oluşturulmuştur.					
	Kampüs açık alanlarında uygun donatılarla desteklenmiş (oturma elemanları, gölgeleme elemanları) oturma ve bekleme alanları bulunmaktadır.					
	Bitkilendirme ve diğer peyzaj düzenlemeleri kampüsle ve mekân kullanımları ile uyumludur.					
	Her kullanıcı profili için (yaşlı, engelli, genç, çocuk vb.) erişilebilirlik söz konusudur.					
	Her kullanıcı profili için (yaşlı, engelli, genç, çocuk vb.) sosyal ve kültürel faaliyetler mevcuttur.					
	Kampüste hizmet alınabilecek çeşitli alanlar (restoran, market, kafe, kuaför, mağaza vb.) yeterli sayıda bulunmaktadır.					
	Kampüste sosyalleşmeyi sağlayan açık alanlar tüm hava koşullarına uygundur.					

EK A'nın devamı

SOSYALİK VE AKTİVİTE	Kalite Parametreleri	1	2	3	4	5
	Kampüste eğlenmek ve dinlenmek için uygun alanlar mevcuttur.					
	Kampüs sosyalleşme, yeni insanlarla tanışma ve iletişim kurma imkânı sağlamaktadır.					
	Kampüs içerisinde Kastamonu iline hizmet sağlayan tesisler ve kurumlar (kütüphane, spor tesisleri, kafe ve restoran vb.) bulunmaktadır.					

KİMLİK	Kalite Parametreleri	1	2	3	4	5
	Kampüsün, kendine ait bir kimliği vardır.					
	Kampüs kimliği, Kastamonu kent kimliği ile örtüşmektedir.					
	Kampüs, kullanıcıları tarafından kabul görmektedir.					
	Kampüs binaları, Kastamonu yerel dokusuyla uyumlu olarak inşa edilmiştir.					
	Kampüs tasarımında kullanılan bitkiler, yerel bitki türleri ile örtüşmektedir.					
	Kampüs, Kastamonu ilini temsil eden durumdadır.					

FİZİKSEL KALİTE	Kalite Parametreleri	1	2	3	4	5
	Kampüs girişi kullanıcılar için tanımlı olacak şekilde oluşturulmuştur.					
	Kampüsteki açık ve kapalı alanlar (doluluk-boşluk ilişkisi) dengeli dağılım göstermektedir.					
	Kampüsteki mekânlar arasındaki bağlantılar (taşıt yolları, yürüyüş yolları, merdivenler vb.) kesintisiz bir şekilde sağlanmıştır.					
	Kampüs binaları ve mekânlarında kullanılan malzemeler dayanıklıdır.					
	Kampüs alanı temiz ve bakımlıdır.					
	Kampüste bulunan araç ve bisiklet park alanları kullanıcılar için yeterlidir.					

EK A'nın devamı

ÇEVRESEL KALİTE	Kalite Parametreleri	1	2	3	4	5
	Kampüs haftanın her gününde (hafta içi- hafta sonu) aktif olarak kullanılmaktadır.					
	Kampüs günün her saatinde aktif olarak kullanılmaktadır.					
	Kampüs içerisindeki dolaşım ağı, birim ve mekânlar kolayca algılanabilir/okunabilir.					
	Kampüs alanında, olumsuz duygular hissettiren seslere (inşaat sesi, uyarı sinyalleri(ambulans vb.), trafik sesi, bağırma sesi) rastlanmaktadır.					
	Kampüs alanında, olumsuz duygular hissettiren kokulara (egzoz, çöp, sigara vb.) rastlanmaktadır.					
	Kampüs alanında, olumlu duygular hissettiren tatlara (mevsimsel değişimlerin hissettirdiği tatlar, yenilebilir bitkiler, suyun tadı, meyvelerin tadı), tasarımda yer verilmiştir.					
	Kampüs alanında, olumlu duygular hissettiren dokunsal algılar (esinti şeklinde rüzgâr, hayvanlara, malzeme dokuları, bitkilere ve suya temas vb.) mevcuttur.					
	Kampüs alanları atık kirliliği düzeyi açısından iyi durumdadır.					
	Kampüs alanları hava kalitesi açısından iyi durumdadır.					
	Kampüs, görsel ve estetik açıdan iyi tasarlanmıştır.					
	Kampüs açık alanlarında bitkilendirme yeterli düzeydedir					
	Kampüs açık alanları iyi ışıklandırılmıştır.					
	Kampüste tüm kullanıcıların güvenliği için gerekli önlemler (sınırlar ve kontrol noktaları) alınmıştır.					
	Kampüste enerji ve su tasarrufu konusunda uygulamalar ve çalışmalar mevcuttur.					
	Kampüs içi sirkülasyonda motorsuz araç kullanımı (bisiklet ve yaya) esas alınmıştır.					
	Kampüste çevre bilincini geliştirmek için aktiviteler ve uygulamalar gerçekleştirilmektedir.					

Katkılarınız için teşekkürler.

EK B. Bilişsel Haritalama Uygulama Soruları ve Lejanti

Bu çalışma, Yüksek Lisans Tezi kapsamında Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Feyza KESİMOĞLU tarafından “Üniversite Kampüsü Açık Alanlarının Mekân Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi; Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Örneği” başlıklı tez kapsamında Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü’nün mekân performansı ve kullanıcı değerlendirmelerini ve sürdürülebilirlik kavramını temel alan kampüs tasarım rehberlerini temel alan kalite parametreleri kullanılarak mekânsal kaliteyi ölçmek amacı ile yürütülmektedir. Bilişsel haritalama çalışmasında kimlik bilgileri sorulmamakta olup, elde edilecek veriler sadece bilimsel amaçlı değerlendirmeler için kullanılacaktır.

Bilişsel haritalama uygulamasında; aşağıda belirtilen soruları, belirlenen lejanttaki ikonlara ve renklere **göre** işaretlenmeniz istenmektedir. Soruları cevaplamak için tarafınıza verilecek süre en fazla 20 dk olacak şekilde belirlenmiştir. Haritada kampüs sınırları ve ana giriş kapısı ve kütüphane binası işaretlenmiştir. **Lütfen sorularda istenen en uygun alanları belirtiniz.**

1. Kampüs içerisinde size göre **erişimi en kolay olan alanı** işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
2. Kampüs içerisinde size göre **erişimi en zor olan alanı** işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
3. Kampüs açık alanları içerisinde **fiziksel kalitesinin en yüksek olduğunu düşündüğünüz** alanı işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
4. Kampüs açık alanları içerisinde **fiziksel kalitesinin en düşük olduğunu düşündüğünüz** alanı işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
5. Kampüs açık alanları içerisinde **çevresel kalitenin en yüksek olduğunu düşündüğünüz** alanı işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
6. Kampüs açık alanları içerisinde **çevresel kalitenin en düşük olduğunu düşündüğünüz** alanı işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
7. Kampüste açık alanları içerisinde **sosyallik ve aktifliğin en yüksek olduğunu düşündüğünüz** alanı işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
8. Kampüste açık alanları içerisinde **sosyallik ve aktifliğin en düşük olduğunu düşündüğünüz** alanı işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.

EK B'nin devamı

9. Kampüse **kimlik kazandırdığını** düşündüğünüz alanı işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.
10. Kampüs açık alanları içerisinde **hafızanızda kalan 4 peyzaj elemanını** işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.

Erişimi en kolay alan		Çevresel kalitenin en yüksek olduğu alan	
Erişimi en zor olan alan		Çevresel kalitenin en düşük olduğu alan	
Fiziksel kalitenin en yüksek olduğu alan		Sosyallik ve aktifliğin en yüksek olduğu alan	
Fiziksel kalitenin en düşük olduğu alan		Sosyallik ve aktifliğin en düşük olduğu alan	
Kimlik kazandıran alanlar		Hafızada kalan peyzaj öğeleri sırasıyla	

EK C. Katılımcı Gruplarına Göre Bilişsel Haritalama Uygulama Örnekleri

Şekil C.1 İdari Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-1

EK C'nin devamı

Şekil C.2 İdari Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2

EK C'nin devamı

Şekil C.3 Eğitim ve İş Yeri Gerekçesi Dışında Kampüsü Kullanan Katılımcı Grubu
Haritalama Örneği-1

EK C'nin devamı

Şekil C.4 Eğitim ve İş Yeri Gerekçesi Dışında Kampüsü Kullanan Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2

EK C'nin devamı

Şekil C.5 Akademik Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-1

EK C'nin devamı

Şekil C.6 Akademik Personel Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2

EK C'nin devamı

Şekil C.7 Öğrenci Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-1

EK C'nin devamı

Şekil C.8 Öğrenci Katılımcı Grubu Haritalama Örneği-2

EK D. Yöntem Uygulamaları İçin Kurumlardan Alınan İzin Onay Yazıları

T.C.
KASTAMONU VALİLİĞİ
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Sayı : E-43377159-599-7083325
Konu : Veri Toplama Talebi Hk.

28.02.2024

İL MÜDÜRLÜĞÜ MAKAMINA

İlgi : Feyza KESİMOĞLU'nun 28.02.2024 tarihli dilekçesi.

Kurumumuzda görev yapmakta olan Feyza KESİMOĞLU'nun, Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı yüksek lisans tezi veri toplama süreci ile talepte bulunduğu dilekçesi, ilgili yazıda sunulmuştur.

Ekte sunulan dilekçede de belirtildiği gibi tez konusu olarak 'Üniversite Kampüsü Açık Alanlarının Mekan Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi; Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Örneği' belirlenlenmiştir. Yöntem olarak da ekte içerikleri sunulan anket ve bilişsel haritalama uygulamasının yapılabilmesi amacıyla bahse konu çalışmaların İl Müdürlüğümüze bağlı birimlerde ve KYK yurtlarında yürütülmesi onayı talep edilmiştir. Söz konusu talebe izin verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini olurlarınıza arz ederim.

İbrahim ÖMEROĞLU
Yurt Hizmetleri Müdürü

OLUR
Reşat ASRAK
İl Müdürü

Ek:
1 - Anket Uygulama Formu (3 Sayfa)
2 - Bilişsel Haritalama Uygulama Soruları (3 Sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
KASTAMONU GENÇLİK VE SPOR İL
MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilgi:
Tüm Yurt Müdürlüklerine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 859D3926-462D-4D72-8305-0979D638FD8A Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/gsb-ebys>
Adres: Kuzeykent Mahallesi, Orgeneral Atilla Ateş Caddesi No:40
Merkez:KASTAMONU Telefon: (366) 214 65 80 Belgegeçer: (366) 214 65 82
Elektronik Ağı: <https://kastamonu.gsb.gov.tr> e-posta: kastamonu@gsb.gov.tr
Kep Adresi: genclikvesporilaskastamonu@gsb.gov.tr kep.tr
KEP Adresi: genclikvesporilaskastamonu@gsb.gov.tr kep.tr

Bilgi için: Tuğçe İSKESEN
Büro Personeli

Şekil D.1 Kastamonu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nden Alınan İzin Onay Yazısı

EK D'nin devamı

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-80404136-302.08.01-2400050599
Konu : Tez Çalışması İzin İsteği

06.05.2024

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 29.04.2024 tarihli ve E-29586447-302.08.01-2400048846 sayılı yazınız.
b) 03.05.2024 tarihli ve E-29586447-302.08.01-2400050439 sayılı yazınız.

İlgi(a) ve İlgi (b)'de kayıtlı yazılarla iletilen Tez Çalışması İzin İsteği Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet ATALAN
Rektör Yardımcısı

Belge Doğrulama Kodu: HFCMTTU

Bu belge, güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır.

Belge Takip Adresi: www.kastamonu.edu.tr/belgedogrulama

Adres: Kastamonu Üniversitesi Genel Sekreterlik Kağıthane Kampüsü Merkez / Kastamonu

Bölge için:

Ülke Zeynep Sarım

Tel: 03 668 2801012

Faks No: (0 366) 2801015

Tel: 03 668 2801012

Sözlü Personel

e-Posta: genelsekretar@kastamonu.edu.tr

İnternet Adresi: www.kastamonu.edu.tr

Direkt Hat:

Kapı Adresi: genelsekretar@kastamonu.edu.tr

EK E. Etik Kurul İzni Onay Yazısı

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve
Yayın Etiği Kurulu

TOPLANTI SAYISI
4

KARAR SAYISI
4

TOPLANTI TARİHİ
18.04.2024

DAĞITIM YERLERİNE

Doç. Dr. Nur BELKAYALI'nın yardımcı araştırmacı, Feyza KESİMOĞLU'nun sorumlu araştırmacı olarak yapmayı planladıkları "**Üniversite Kampüsü Açık Alanlarının Mekân Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi; Kastamonu Üniversitesi Kuzeykent Kampüsü Örneği**" isimli çalışmada kullanılacak olan haritalama anket tekniğinin online olarak yapılmasının nasıl olacağının detaylandırılarak etik kurula gönderilmesi, çalışmada kullanılacak olan veri toplama araçlarını geliştiren kişilerden mütasadelere alınmış olması, veri toplamaya etik kurul kararından sonra başlanması ve etik davranış ilkelerine uyulması şartıyla söz konusu araştırmanın yapılması Etik Kurulumuzca uygun görülmüş ve onaylanmasına toplantıya katılan üyelerin oybirliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Fatma
KANDEMİRLİ
Kurul Başkanı

Prof. Dr. Gözde GÜRELLİ
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Murat PEKTAŞ
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Aybaba
HANÇERLİOĞULLARI
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Mahmut
BİLGEHAN
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Yasemin ÇELİK
ALTUNOĞLU
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Korhan ENEZ
Kurul Üyesi

DAĞITIM LİSTESİ

Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kuruluna
Sayın Doç. Dr. Nur BELKAYALI

Belge Doğrulama Kodu: 7TFE34

Bu belge, güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır.

Belge Takip Adresi: www.kastamonu.edu.tr/belgedogrulama

Adres: Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü, Kuzeykent Kampüsü, Merkez-Kastamonu

Bilgi için :

Sorumlu Durum

Telefon No: (0 366) 2801012

Faks No: (0 366) 2801139

e-Posta:

İnternet Adresi: www.kastamonu.edu.tr

Telefon No:

(0 366) 2801000 - 1144

Kapı Adresi: kastamonu@kastamonu.edu.tr

Şekil E.1 Etik Kurul İzni Onay Yazısı